



REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

**Učinkovitost poslovanja družbe
Slovenski državni gozdovi, d. o. o.**



2022

15 ŽMLJENJE
NA KOPNEM



CILJI
TRAJNOSTNEGA
RAZVOJA

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.



REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Učinkovitost poslovanja družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o.

Številka: 3262-1/2020/48

Ljubljana, 4. avgusta 2022

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo **učinkovitosti poslovanja družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o.** (v nadaljevanju: SiDG) **v delu, ki se nanaša na upravljanje državnih gozdov in vzpostavljane centrov za zbiranje in predelavo lesa v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020.** Podalo je mnenje, da je bila SiDG pri upravljanju z državnimi gozdovi in vzpostavljanju centrov za zbiranje in predelavo lesa **delno učinkovita.**

Računsko sodišče je ugotovilo, da je bila SiDG **pri sečnji in spravilu lesa delno učinkovita.**

Ker SiDG ni sledila dolgoročnemu cilju doseganja razmerja med stroški lastne sečnje in spravila lesa in stroški, ki jih je imela z zunanjimi izvajalci, in ker zaradi različnih zunanjih dejavnikov letnega obsega sečnje ni načrtovala v skladu z dolgoročnimi cilji, je vladi predlagala, da je v strateškem načrtu poslovanja za obdobje 2020–2029 določila nove cilje. Postopki načrtovanja obsega sečnje in spravila lesa v delu, ki se nanaša na usklajevanje preliminarne plana sečnje, niso bili celovito dokumentirani in pregledni.

SiDG v notranjih aktih ni dovolj natančno opredelila vseh aktivnosti za obvladovanje tveganja nedovoljene odtujitve lesa iz državnih gozdov ter izvajanja sečnje brez izdanih odločb Zavoda za gozdove Slovenije ali v neskladju z njimi. Pristojnemu ministrstvu ni predlagala sprememb pravil, ki urejajo izbiro zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa in jih sprejema Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada), da bi ustrezneje določila merila za izbor zunanjih izvajalcev in jih uskladila s cilji v strateškem načrtu poslovanja za obdobje 2017–2026. V notranjih aktih ni opredelila sečnje, ki jo bo izvajala sama, ter ni sprejela meril in kriterijev za odločanje o izvedbi lastne sečnje in sečnje z zunanjimi izvajalci.

SiDG je uspela skoraj v celoti izvesti odločbe Zavoda za gozdove Slovenije za sanitarno sečnjo in je sledila načrtovanemu obsegu sečnje in spravila lesa. Zaradi zamud pri nabavi gozdarske mehanizacije ni mogla doseči cilja glede deleža lastne sečnje iz strateškega načrta poslovanja za obdobje 2017–2026 in je vladi predlagala, da je v strateškem načrtu za obdobje od 2020–2029 določila, da bo ciljni delež lastne sečnje 20 % dosegla šele do konca leta 2021. SiDG količin posekanega lesa ni spremljala v vseh fazah sečnje in spravila lesa, od zunanjih izvajalcev ni zahtevala vodenja ustreznih evidenc in poročanja ter ni v zadostni meri preverjala skladnosti sečnje in spravila lesa z odločbami Zavoda za gozdove Slovenije in z notranjimi akti. SiDG tudi ni zagotovila, da bi zunanji izvajalci opravljali storitve v skladu s pogodbenimi obveznostmi in ni izrekala ukrepov v primeru ugotovljenih kršitev. Izvajanja kontrol nad državnimi gozdovi, kjer se sečnja in spravilo

lesa ne izvajata, ni načrtovala, zato se kontrole izvajajo naključno. Do marca 2019 je zunanje izvajalce izbirala po postopkih naročil male vrednosti, čeprav bi jih morala izbirati po odprtem postopku s sklenitvijo okvirnega sporazuma.

SiDG ni razpolagala z informacijskim sistemom, ki bi ji omogočil popolne in zanesljive podatke o sečnji in spravilu lesa, zato ni mogla zanesljivo in celovito spremljati ter sistemsko načrtovati poslovnih procesov sečnje in spravila lesa. Evidence o sečnji in spravilu lesa je vodila ročno, spreminjanje podatkov je bilo možno brez revizijske sledi, zato so bile nepopolne in nezanesljive. V juniju 2020 je objavila javno naročilo za izdelavo, vzdrževanje in nadgradnjo informacijskega sistema na področju gozdarstva.

Pri nabavi gozdarske mehanizacije SiDG ni zagotavljala celovitosti izračunavanja ocenjene vrednosti javnega naročila in ustreznega oblikovanja meril za izbor ekonomsko najugodnejšega ponudnika. Posledično nadzornega sveta ni seznanila s celotnimi stroški nabave gozdarske mehanizacije.

SiDG je bila pri prodaji gozdnih lesnih sortimentov delno učinkovita.

Pri načrtovanju ciljev prodaje in v javnih razpisih za sklepanje dolgoročnih pogodb ni upoštevala zaveze iz strateškega načrta poslovanja za obdobje 2017–2026, da se upošteva tudi stopnja predelave gozdnih lesnih sortimentov (v nadaljevanju: GLS), ki jo lahko izvede kupec. SiDG v poslovnih načrtih ni ustrezno načrtovala obsega prodaje, saj ni upoštevala neprodanih količin GLS po pogodbah iz preteklih let.

SiDG ni ustrezno uredila pravil in postopkov prodaje GLS, saj do junija 2020 ni imela notranjih aktov, v katerih bi za posamezno metodo prodaje podrobneje opisala posamezne faze in podrobneje opredelila letno in mesečno načrtovanje prodaje ter zavarovanje plačil kupcev. SiDG ni zagotovila preglednosti postopkov prodaje, ker v notranjih aktih ni opredelila podrobnejšega načina določanja cen za prodajo po metodah javnega zbiranja ponudb in javnih dražb ter nekaterih elementov prodaje pri metodi javnih dražb.

Da bi preprečila preveliko znižanje cen GLS in zagotovila predelovalcem čim bolj nemoteno preskrbo z GLS, je v času epidemije covid-19 pristojnemu ministrstvu poslala predlog dodatnih ukrepov za prodajo GLS. V juniju 2020 je pristojnemu ministrstvu poslala predlog novega pravilnika, ki ureja merjenje in razvrščanje gozdnih lesnih sortimentov iz državnih gozdov, saj je ugotovila nekatere pomanjkljivosti njegovih določil. Pristojnemu ministrstvu pa ni predlagala spremembe pravil, ki urejajo prodajo GLS in jih sprejema vlada, čeprav obstoječi način razdeljevanja razpisanih GLS pri dolgoročnih pogodbah ni zagotavljal enakopravne obravnave ponudnikov, saj se razpisane količine GLS med kupce niso razdeljevale glede na njihove kapacitete za predelavo, temveč glede na oddaljenost obrata za predelavo od kraja poseka. SiDG do aprila 2020 ni vzpostavila spremljanja realizacije prodajnih pogodb na način, ki bi preprečeval nedovoljene prekoračitve pogodbenih količin GLS.

SiDG ni učinkovito izvajala nadzora nad odpremo GLS, saj v notranjih aktih ni opredelila procesa načrtovanja kontrol odprem in ni izvajala nenapovedanih kontrol odpremnikov pri razvrščanju in merjenju GLS. SiDG ni vzpostavila pogojev za učinkovit nadzor nad kupci z dolgoročnimi pogodbami in nad predelavo GLS v njihovih obratih, saj jim ni predpisala poročanja, ki bi ji omogočalo preveriti, ali so GLS dejansko predelali. SiDG ni na ustrezen način preverjala, ali kupci izpolnjujejo obveze

o predelavi GLS iz dolgoročne pogodbe. SiDG je odstopila od prodanih pogodb s kupci, pri katerih je ugotovila, da ne izpolnjujejo pogodbenih obveznosti.

SiDG ni zagotovila potrebnih in zadostnih podatkov za podporo prodaji GLS, saj do junija 2020 ni za vse metode prodaje opredelila obveznosti vodenja evidenc s področja prodaje in njihove vsebine ter računalniške aplikacije, v katerih se vodijo evidence in podatki. SiDG ni zagotovila popolne sledljivosti posameznih izvedenih aktivnosti v procesu prodaje GLS. SiDG ni imela sprejetega notranjega predpisa, v katerem bi za vse metode prodaje opredelila evidence in arhiviranje podatkov s področja prodaje GLS.

SiDG je bila tudi **pri vzpostavljanju centrov za zbiranje in predelavo lesa delno učinkovita.**

Vlada je leta 2017 v strateškem načrtu poslovanja za obdobje 2017–2026 opredelila cilj, da mora SiDG vzpostaviti 4 centre za zbiranje in predelavo lesa, predvidene lokacije in višino potrebnih investicijskih sredstev, ter je SiDG naložila, naj glede njihovega razvoja in načina delovanja pripravi dopolnitev strateškega načrta. Enega od delujočih centrov je predstavljala njena odvisna družba Snežnik, d.o.o., SiDG pa kljub izvajanju nekaterih aktivnosti v zvezi z obravnavo vlog potencialnih strateških partnerjev na podlagi javnega poziva iz leta 2018 ni vzpostavila nobenega novega centra za zbiranje in predelavo lesa. SiDG ni pripravila načrta aktivnosti in ni izvedla konkretnih aktivnosti za njihovo vzpostavitev. Vladi je poslala več predlogov za dopolnitev strateškega načrta poslovanja za obdobje 2017–2026 ter za pripravo strateškega načrta poslovanja za obdobje 2020–2029. Kljub številnim prejetim pripombam SiDG ni proučila realnosti strateških usmeritev iz leta 2017, ni pridobila oziroma pripravila celovitih tržnih analiz, študij izvedljivosti, podlag za določitev lokacije in specifičnih dejavnosti centrov, ni pripravila alternativnih scenarijev, ni preverila interesa potencialnih strateških partnerjev in ni podrobneje proučila tveganj, povezanih s širitvijo dejavnosti na področje lesnopredelovalne dejavnosti. Šele januarja 2020 je pridobila investicijske elaborate za predvidene 4 centre, ki pa so kazali na ekonomsko neučinkovitost investicij in so bili ocenjeni kot neprimerni za poslovno odločanje. Vladi ni dala ustreznih podlag za odločanje, ker je ni opozorila na tveganje glede premajhnih količin GLS kot vhodne surovine in na neustreznost strateškega cilja ter ji ni predlagala sprememb strateških usmeritev iz leta 2017.

SiDG je do izdaje revizijskega poročila izvedla številne ukrepe za učinkovitejše poslovanje, zato računsko sodišče ni zahtevalo priprave odzivnega poročila, podalo pa je **priporočila** za izboljšanje poslovanja.

Kazalo

1. Uvod	9
1.1 Opredelitev revizije	9
1.2 Revizijski pristop	10
1.3 Predstavitev revidiranja	10
1.3.1 Ustanovitev SiDG	10
1.3.2 Organi SiDG	12
1.3.3 Organizacija in poslovanje SiDG	13
2. Upravljanje državnih gozdov	17
2.1 Sečnja in spravilo lesa	18
2.1.1 Načrtovanje sečnje in spravila lesa	18
2.1.1.1 Upoštevanje strateških ciljev	21
2.1.1.2 Upoštevanje drugih podlag	24
2.1.2 Pravila in postopki sečnje in spravila lesa	27
2.1.2.1 Ureditev postopkov, pristojnih oseb, njihovih nalog, dokumentacije in notranjih kontrol	28
2.1.2.2 Pravila za izbor zunanjih izvajalcev sečnje ter za načrtovanje lastne sečnje	32
2.1.2.3 Ureditev procesa sanitarne sečnje	34
2.1.3 Izvajanje in nadzor nad sečnjo in spravilom lesa	36
2.1.3.1 Realizacija načrtovanega obsega in stroškov sečnje in spravila lesa	36
2.1.3.2 Skladnost izvajanja sečnje in spravila lesa z odločbami ZGS, notranjimi akti in pogodbami	39
2.1.3.3 Postopki izbora zunanjih izvajalcev sečnje	43
2.1.3.4 Opredelitev in izpolnjevanje obveznosti zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa	46
2.1.3.5 Druge nadzorne aktivnosti nad sečnjo in spravilom lesa v državnih gozdovih	50
2.1.3.6 Poročanje MKGP o izvajanju sečnje	51
2.1.4 Informacijska podpora sečnji in spravilu lesa	52
2.1.4.1 Zagotavljanje zanesljivih in popolnih podatkov o sečnji in spravilu lesa	52
2.1.4.2 Zagotavljanje zanesljivega in celovitega načrtovanja in spremljanja procesov sečnje in spravila lesa	54
2.1.4.3 Spremljanje izvajanja storitev zunanjih izvajalcev sečnje	58
2.1.5 Nabava gozdarske mehanizacije	60
2.1.5.1 Opredelitev postopkov in pravil nabave gozdarske mehanizacije	60
2.1.5.2 Načrtovanje nabave gozdarske mehanizacije	61
2.1.5.3 Izvajanje nabav gozdarske mehanizacije	64
2.2 Prodaja gozdnih lesnih sortimentov	70

2.2.1	Načrtovanje prodaje GLS	70
2.2.1.1	Načrtovanje prodaje GLS glede na strateške cilje SiDG	71
2.2.1.2	Letno in mesečno načrtovanje prodaje	73
2.2.2	Ureditev pravil in postopkov pri prodaji GLS	77
2.2.2.1	Opredelitev postopkov in metod prodaje, pristojnih oseb, dokumentacije in notranjih kontrol	77
2.2.2.2	Določitev meril za izbor kupcev in načina za določanje cen GLS	82
2.2.2.3	Določitev vsebine prodajne pogodbe	86
2.2.2.4	Predlog SiDG za spremembo pravil prodaje GLS	88
2.2.3	Izvajanje postopkov prodaje	90
2.2.3.1	Realizacija letnih načrtov prodaje	90
2.2.3.2	Realizacija mesečnih načrtov prodaje	96
2.2.3.3	Izvajanje postopkov prodaje po posameznih metodah prodaje	102
2.2.3.4	Opredelitev obveznosti kupcev z dolgoročnimi pogodbami za prodajo GLS	123
2.2.4	Izvajanje nadzora pri prodaji GLS	124
2.2.4.1	Izvajanje nadzora nad merjenjem obsega in kakovostjo GLS	124
2.2.4.2	Izvajanje nadzora nad kupci glede nadaljnje predelave GLS in ukrepanje pri kršitvah	126
2.2.5	Vodenje evidenc o prodaji in informacijski sistem za spremljanje izvajanja prodaje	134
2.2.5.1	Vsebina evidenc in baz podatkov o prodaji GLS	134
2.2.5.2	Sledljivost prodaje in arhiviranje dokumentacije v zvezi s prodajo	136
3.	Organiziranje centrov za zbiranje oziroma predelavo lesa	138
3.1	Opredelitev ciljev v zvezi z zbiranjem oziroma predelavo lesa	138
3.2	Aktivnosti SiDG v zvezi z organiziranjem centrov za zbiranje in predelavo lesa	146
4.	Mnenje	151
5.	Priporočila	156
6.	Priloge	159

1. Uvod

Revizijo učinkovitosti poslovanja družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o. v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 15. 7. 2020.

Naša pristojnost je na podlagi izvedene revizije podati mnenje o učinkovitosti poslovanja SiDG v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020. Revizijo smo načrtovali in izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴, tako da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Opredelitev revizije

Predmet revizije je učinkovitost poslovanja SiDG v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020 v delu, ki se nanaša na upravljanje državnih gozdov in organiziranje centrov za zbiranje in predelavo lesa.

V okviru predmeta revizije smo proučevali:

- upravljanje državnih gozdov, pri čemer smo se osredotočili na:
 - sečnjo in spravilo lesa ter
 - prodajo gozdnih lesnih sortimentov;
- organiziranje centrov za zbiranje in predelavo lesa.

Cilj revizije je izrek mnenja o učinkovitosti poslovanja SiDG v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020 pri upravljanju državnih gozdov in organiziranju centrov za zbiranje in predelavo lesa.

Oceno učinkovitosti poslovanja SiDG smo oblikovali na podlagi odgovorov na glavno revizijsko vprašanje, ali je bilo poslovanje SiDG pri upravljanju državnih gozdov in organiziranju centrov za zbiranje oziroma predelavo lesa učinkovito.

Odgovor na zastavljeno vprašanje smo pridobili s pomočjo odgovorov na naslednja revizijska podvprašanja:

- ali je bila SiDG učinkovita pri upravljanju državnih gozdov:
 - ali je bila SiDG učinkovita pri sečnji in spravilu lesa,
 - ali je bila SiDG učinkovita pri prodaji GLS;
- ali je bila SiDG učinkovita pri organiziranju centrov za zbiranje in predelavo lesa.

¹ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 3262-1/2020/7.

⁴ Uradni list RS, št. 43/13.

Učinkovitost poslovanja SiDG smo ocenjevali na podlagi vnaprej določenih kriterijev, ki so predstavljeni v točkah, kjer so obravnavani.

Poslovanje SiDG smo ocenili kot učinkovito, če je bilo njeno poslovanje v pretežnem delu v skladu s kriteriji za presojo učinkovitosti. Poslovanje SiDG smo ocenili kot neučinkovito, če je bilo njeno poslovanje v pretežnem delu v neskladju s kriteriji za presojo učinkovitosti. V vseh ostalih primerih smo poslovanje SiDG ocenili kot delno učinkovito.

1.2 Revizijski pristop

Pri izvedbi revizije smo uporabili naslednje metode dela in načine pridobivanja podatkov:

- proučevanje strateških dokumentov, notranjih aktov SiDG in drugih pravnih podlag s področja revizije;
- proučevanje pridobljene dokumentacije in analiziranje podatkov in informacij, ki se nanašajo na:
 - sečnjo in spravilo lesa,
 - prodajo GLS,
 - organiziranje centrov za zbiranje in predelavo lesa;
- razgovore z zaposlenimi SiDG;
- pregled pobud in javno objavljenih podatkov, ki so povezani s poslovanjem SiDG.

Preveritve smo izvedli tudi na nestatistično določenih reprezentativnih vzorcih postopkov, povezanih s sečnjo in spravilom lesa ter s prodajo GLS.

1.3 Predstavitev revidiranja

1.3.1 Ustanovitev SiDG

Republika Slovenija, ki jo zastopa vlada, je v letu 2016 kot ustanoviteljica in edina družbenica sprejela Akt o ustanovitvi družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o.⁵ (v nadaljevanju: Akt o ustanovitvi), s katerim je v skladu z 9. členom Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije⁶ (v nadaljevanju: ZGGLRS) ustanovila SiDG.

Ustanoviteljica in edina družbenica SiDG je Republika Slovenija, ki svojega poslovnega deleža ne sme deliti ali prenesti na drugo osebo. Osnovni kapital SiDG znaša 22.440.000 EUR in predstavlja osnovni vložek Republike Slovenije kot ustanoviteljice in edine družbenice SiDG. Republika Slovenija ima v SiDG 100-odstotni poslovni delež. Del osnovnega vložka v znesku 20.000.000 EUR je bil zagotovljen v denarju, preostali del osnovnega vložka v znesku 2.440.000 EUR pa s stvarnim vložkom – kapitalsko

⁵ Čistopis Akta o ustanovitvi, ki ga sprejela vlada dne 3. 3. 2016, ter dopolnitve Akta o ustanovitvi, ki jih je sprejela vlada s sklepom z dne 14. 12. 2016, 4. 4. 2019 in 23. 7. 2020.

⁶ Uradni list RS, št. 9/16. ZGGLRS velja od 13. 2. 2016.

naložbo Republike Slovenije v družbi SNEŽNIK podjetje za proizvodnjo in storitve, d. d. Kočevska Reka (v nadaljevanju: Snežnik). Družba Snežnik se je 12. 9. 2018 (na podlagi sklepa skupščine z dne 29. 8. 2018) preoblikovala iz delniške družbe v družbo z omejeno odgovornostjo.

Na podlagi ZGGLRS SiDG v okviru opravljanja dejavnosti gospodarjenja z državnimi gozdovi opravlja naloge razpolaganja z državnimi gozdovi, upravljanja državnih gozdov in pridobivanja gozdov. Upravljanje državnih gozdov pomeni:

- izvajanje ali oddajo in nadzor nad izvajanjem sečnje in spravila lesa, prevoz GLS, opravljanje varstvenih in gojitvenih del ter vseh drugih del, ki so potrebna za zagotavljanje socialnih in ekoloških funkcij državnih gozdov,
- pridobivanje in prodajo gozdnih dobrin,
- gradnjo in vzdrževanje gozdne infrastrukture, razen vzdrževanja gozdnih cest, ter
- prodajo lesa in GLS ter
- oddajanje državnih gozdov v najem.

SiDG lahko opravlja še druge dejavnosti, ki so potrebne za gospodarno in učinkovito opravljanje dejavnosti gospodarjenja z državnimi gozdovi, kot so organiziranje centrov za zbiranje oziroma predelavo lesa⁷ in ustvarjanje pogojev za razvoj ter vzpostavljanje gozdno-lesnih verig⁸ s čim višjo dodano vrednostjo.

V skladu s 4., 5. in 6. členom ZGGLRS SiDG pri svojem poslovanju uresničuje cilje ZGGLRS in upošteva načela gospodarjenja z gozdovi:

- načelo gospodarnosti – pri gospodarjenju z državnimi gozdovi je treba ravnati gospodarno, učinkovito in tako, da se uresničujejo cilji iz ZGGLRS in predpisov, ki urejajo gozdove ter varstvo okolja in ohranjanje narave;
- načelo odplačnosti – državnih gozdov ni dovoljeno neodplačno odsvojiti ali obremeniti, razen v primerih neodplačnega prenosa lastninske pravice na občino in v primerih neodplačne ustanovitve stavbne pravice ali stvarne služnosti;
- načelo preglednosti – z državnimi gozdovi se gospodari tako, da se zagotavlja preglednost vodenja postopkov in sprejemanja odločitev.

⁷ V Strateškem načrtu poslovanja družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o. za obdobje 2017–2026, s temelji poslovne politike za obdobje 2017–2021 (v nadaljevanju: Strateški načrt 2017–2026), ki ga je vlada sprejela 31. 8. 2017, je bil uporabljen izraz vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa, zato bo ta izraz uporabljen tudi v nadaljevanju tega poročila.

⁸ Gozdno-lesna veriga pomeni vrednostno verigo, ki povezuje trajnostno, večnamensko in sonaravno upravljanje z gozdovi, predelavo lesa, oblikovanje, proizvodnjo in prodajo lesnih proizvodov ter vse druge panoge, ki temeljijo na lesu.

1.3.2 Organi SiDG

V skladu s 15. členom ZGGLRS ima SiDG naslednje organe: skupščino, nadzorni svet (v nadaljevanju: NS), poslovodstvo in strokovni svet⁹.

Naloge in pristojnosti skupščine družbe uresničuje vlada, ki samostojno odloča med drugim o:

- sprejemu strateškega načrta poslovanja družbe za obdobje najmanj 10 let, ki bo vseboval tudi temelje poslovne politike za obdobje 5 let, oboje na predlog poslovodstva in mnenja NS,
- daje soglasje poslovodstvu k ustanovitvi novih družb,
- daje soglasje poslovodstvu k nakupu ali drugi pridobitvi delnic ali deležev v drugih družbah, ki niso od družbe odvisne družbe,
- sprejema pravila upravljanja z državnimi gozdovi; v skladu s 30. členom ZGGLRS na predlog poslovodstva sprejme pravila, ki določajo način, pogoje in merila izbire izvajalcev pri oddaji posameznih del upravljanja državnih gozdov, način in merila prodaje GLS ter pogoje in ceno za oddajanje gozdov v najem.

ZGGLRS med drugim tudi določa, da vlada:

- v imenu in za račun Republike Slovenija sklene s SiDG pogodbo za opravljanje nalog upravljanja državnih gozdov, s katero določita višino, način in rok za plačilo letnega nadomestila, nadzor nad izvajanjem pogodbe, ki ga opravlja Republika Slovenija, ter druga vprašanja;
- na predlog SiDG sprejme letni načrt razpolaganja z državnimi gozdovi najpozneje do 31. 1. za tekoče leto, sprejme pa tudi morebitne spremembe in dopolnitve letnega načrta razpolaganja z državnimi gozdovi, ki jih vladi v sprejem predlaga SiDG.

NS sestavlja 8 članov, od tega 5 predstavnikov ustanoviteljice in 3 predstavniki delavcev. Skupščina imenuje po 1 člana NS, ki ga predlagajo: minister, pristojen za gozdarstvo, minister, pristojen za gospodarstvo, minister, pristojen za finance, minister, pristojen za ohranjanje narave, in vsakokratna opozicija v državnem zboru. Člane NS se izvoli za 4 leta. NS izmed svojih članov, ki zastopajo interese ustanoviteljice, izvoli predsednika in njegovega namestnika. NS med drugimi nalogami in pristojnostmi daje mnenje k predlogu strateškega načrta poslovanja družbe za obdobje najmanj 10 let, ki vsebuje tudi temelje poslovne politike družbe za obdobje 5 let, ter preverja njegovo izvajanje in daje predloge za morebitne spremembe, daje soglasje k poslovnemu načrtu družbe in daje soglasje k posameznim poslom poslovodstva v skladu z Aktom o ustanovitvi ali posamičnimi sklepi NS.

Akt o ustanovitvi določa, da ima družba enega ali več poslovodij (direktorjev), vendar ne več kot 3, ki na lastno odgovornost vodijo posle družbe in jo zastopajo. V obdobju, na katero se nanaša revizija, je imela družba na podlagi sklepa NS z dne 10. 4. 2017 2 direktorja¹⁰, in sicer glavnega direktorja za področje gozdarstva in lesarstva ter koordinacijo dela poslovodstva ter direktorja za področje financ,

⁹ Strokovni svet je v skladu s tretjim odstavkom 15. člena ZGGLRS posvetovalni organ poslovodstva družbe, ki ga sestavlja 10 članov, ki jih imenuje in odpokliče poslovodstvo ter so imenovani za mandatno obdobje 4 let. Njegova naloga je svetovanje poslovodstvu v zvezi z doseganjem ciljev ZGGLRS pri opravljanju nalog gospodarjenja z državnimi gozdovi, zlasti na področju odsvojitve državnih gozdov, pri pridobivanju gozdov, pripravi poslovnih načrtov ter na področju vzpostavljanja in razvoja gozdno-lesnih verig. Mnenja, predloge in priporočila strokovnega sveta je poslovodstvo dolžno obravnavati in se do njih opredeliti.

¹⁰ Od marca 2021 do 23. 5. 2022 je imela SiDG 3-člansko poslovodstvo, od 24. 5. 2022 dalje pa 1-člansko.

računovodstva in kontrolinga. Glavni direktor je zastopal družbo skupaj z direktorjem za področje financ, računovodstva in kontrolinga.

Poslovodstvo mora v skladu z Aktom o ustanovitvi pridobiti predhodno soglasje NS za sklepanje naslednjih pravnih poslov:

- ustanavljanje podružnic, obratov, prenehanje odvisnih družb, podružnic, obratov,
- nakup ali druga pridobitev delnic ali deležev v odvisnih družbah,
- odsvojitve ali obremenitve delnic ali poslovnih deležev v drugih družbah, vključno z odvisnimi družbami,
- sprejemanje odločitev na skupščinah odvisnih družb v primeru njihovih statusnih ali kapitalskih sprememb,
- dajanje poroštev, jamstev ali garancij za obveznosti drugih oseb,
- pridobitev, odtujitev ali obremenitev nepremičnin, katerih vrednost presega 50.000 EUR, razen če so ti posli že predvideni v sprejetem poslovnem načrtu družbe,
- vseh drugih pravnih poslov (vključno z investicijami, kreditnimi posli in podobno), katerih vrednost 1 posla ali več povezanih poslov skupaj presega 100.000 EUR, razen če so ti posli že predvideni v sprejetem poslovnem načrtu družbe.

NS lahko določi tudi druge vrste poslov, za katere je potrebno njegovo soglasje.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so bili člani poslovodstva SiDG:

- Zlatko Ficko, glavni direktor, od 1. 5. 2017 do 5. 5. 2020,
- Dejan Kaisersberger, direktor za področje financ, računovodstva in kontrolinga, od 1. 5. 2017 do 5. 5. 2019,
- Darja Derganc, direktorica za področje financ, računovodstva in kontrolinga, od 6. 5. 2019 do 5. 5. 2020,
- Samo Mihelin, začasni direktor v skladu z drugim odstavkom 273. člena Zakona o gospodarskih družbah¹¹, od 5. 5. 2020 do 10. 2. 2021,
- Matjaž Juvančič, direktor, od 10. 2. 2021 do 23. 5. 2022, od 24. 5. 2022 dalje zastopa družbo kot vršilec dolžnosti direktorja,
- Robert Tomazin, glavni direktor, od 10. 2. 2021 do 23. 5. 2022,
- Andrej Janša, direktor, od 22. 3. 2021 do 23. 5. 2022.

1.3.3 Organizacija in poslovanje SiDG

SiDG je organizirana kot družba z omejeno odgovornostjo. V obdobju, na katero se nanaša revizija, se je dejavnost družbe opravljala v okviru 6 sektorjev kot glavnih organizacijskih enot, pri čemer so v okviru sektorja za gozdarstvo delovale 4 poslovne enote (v nadaljevanju: PE), ki so bile razčlenjene v 30 gozdnih obratov. Po izvedenih spremembah organizacije in sistemizacije se dejavnost družbe od 1. 1. 2022 dalje opravlja v 6 sektorjih¹², ki se nadalje delijo na oddelke. V okviru sektorja za

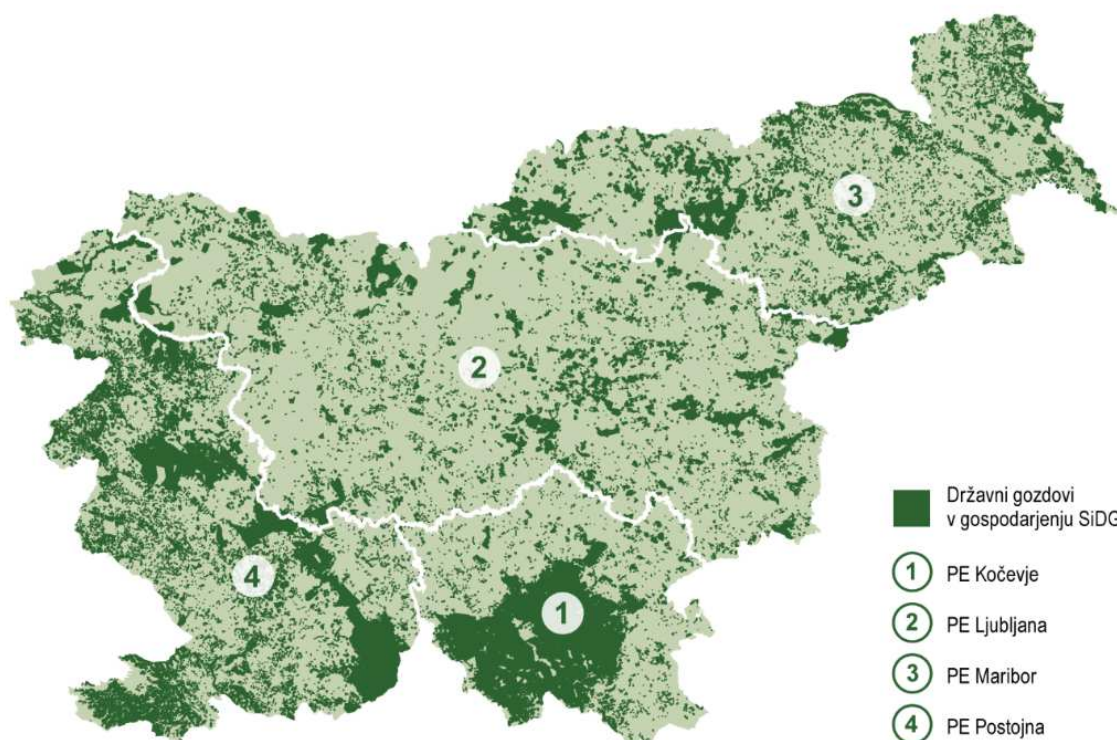
¹¹ Uradni list RS, št. 65/09 - uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 100/11 - skl. US, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 - ZPosS, 158/20 - ZIntPK-C, 175/20 - ZIUOPDVE in 18/21.

¹² Sektor za lovstvo ni več organiziran, na novo pa je organiziran sektor za lesarstvo in odvisne družbe.

gozdarstvo so organizirani tehnična služba in 8 PE, ki se nadalje razčlenijo na 34 gozdnih obratov, pri vsaki PE pa je organiziran tudi po 1 logistični center. Na dan 31. 12. 2018 je imela SiDG 239 zaposlenih, na dan 31. 12. 2019 je imela 271 zaposlenih, na dan 31. 12. 2020 pa 300 zaposlenih.

Republika Slovenija je 1. 7. 2016 na podlagi 39. člena ZGGLRS s Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije na SiDG prenesla v gospodarjenje 234.986 ha gozdov. Slika 1 prikazuje območja državnih gozdov v gospodarjenju SiDG in posamezne PE SiDG.

Slika 1 Državni gozdovi v gospodarjenju SiDG in PE SiDG¹³



Vir: podatki SiDG.

Tabela 1 predstavlja nekatere podatke o poslovanju SiDG v letu 2019 in v prvi polovici leta 2020.

¹³ Na karti je prikazano stanje na dan 17. 11. 2021.

Tabela 1 Podatki o poslovanju SiDG v letu 2019 in v prvi polovici leta 2020

Postavka	Načrtovano za leto 2019	Realizacija v letu 2019	v EUR	
			Načrtovano za obdobje od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020 (rebalans)	Realizacija od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020
Prihodki skupaj	72.492.660	65.871.025	4.303.688	3.509.153
Odhodki skupaj	56.088.041	52.062.215	3.970.886	3.338.153
EBIT – poslovni izid iz poslovanja	16.404.619	13.808.810	332.801	171.000
Čisti poslovni izid	13.376.841	11.378.438	278.736	144.766

Vira: Poročilo o poslovanju SiDG januar–december 2019 in Poročilo o poslovanju SiDG januar–junij 2020.

SiDG kot obvladujoča družba in odvisni družbi Snežnik ter Snežnik Sinpo d. o. o. (s statusom invalidskega podjetja, v katerem ima družba Snežnik 100-odstotni lastniški delež) tvorijo skupino SiDG. V letu 2017 je bil na podlagi sklepa skupščine izveden iztis malih delničarjev družbe Snežnik, v januarju 2018 je bila gozdarska dejavnost družbe Snežnik prenesena na SiDG, januarja 2019 pa je SiDG izvedla naknadno vplačilo v družbo Snežnik v denarni obliki v vrednosti 295.320 EUR (za namen investicije v lupilno enoto za lupljenje hlodovine), kar je vplivalo na povečanje kapitalskih rezerv te družbe in na povečanje naložbe SiDG v odvisno družbo, ki je na dan 31. 12. 2019 znašala 3.110.320 EUR.

Poleg SiDG opravljajo naloge s področja gozdarstva oziroma upravljanja gozdov:

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP), ki med drugim v imenu in za račun Republike Slovenije sklene s SiDG pogodbo v zvezi z nalogami razpolaganja z državnimi gozdovi in pridobivanja gozdov;
- Zavod za gozdove Slovenije (v nadaljevanju: ZGS) in Gozdarski inštitut Slovenije, ki izvajata javno gozdarsko službo v skladu s 50. členom Zakona o gozdovih¹⁴ (v nadaljevanju: ZG);
- Inšpekcija za gozdarstvo (v nadaljevanju: gozdarska inšpekcija), ki izvaja nadzor nad izvajanjem določb več kot 10 materialnih predpisov, ki so kakorkoli v zvezi z gozdom oziroma gozdnim prostorom.

V 7. členu ZGGLRS so med drugimi cilji gospodarjenja z državnimi gozdovi določeni tudi naslednji cilji upravljanja državnih gozdov:

- dosegati čim višji donos in kakovost GLS ob upoštevanju načel trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja z državnimi gozdovi;
- prispevati k vzpostavitvi in razvoju gozdno-lesnih verig, promociji lesa in lesnih proizvodov ter oblikovanju zelenih delovnih mest;
- izvajati prodajo lesa na panju v minimalnem obsegu.

¹⁴ Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16.

Cilje upravljanja z državnimi gozdovi določa tudi vlada, ki v vlogi skupščine SiDG sprejema strateški načrt poslovanja SiDG. Vlada je 31. 8. 2017 sprejela Strateški načrt 2017–2026, 15. 4. 2021 pa je sprejela Strateški načrt poslovanja SiDG za obdobje 2020–2029 s temelji poslovne politike za obdobje 2020–2024 (v nadaljevanju: Strateški načrt 2020–2029). Cilji so bili opredeljeni tudi v Poslovnem načrtu za leto 2019 (v nadaljevanju: poslovni načrt za leto 2019), h kateremu je NS podal soglasje 22. 1. 2019, v Poslovnem načrtu za leto 2020 (v nadaljevanju: poslovni načrt za leto 2020), h kateremu je NS podal soglasje 1. 10. 2019, in v Spremembah in dopolnitvah Poslovnega načrta za leto 2020 (v nadaljevanju: rebalans poslovnega načrta za leto 2020), h kateremu je NS podal soglasje 26. 5. 2020¹⁵.

¹⁵ Rebalans poslovnega načrta za leto 2020 je SiDG pripravila zaradi zaostrenih razmer na trgu GLS in žaganega lesa ter dodatnih zaostritev razmer s pojavom covid-19 ter razglasitvijo epidemije.

2. Upravljanje državnih gozdov

ZGGLRS v 27. členu glede upravljanja državnih gozdov določa, da SiDG:

- državne gozdove upravlja v svojem imenu in za svoj račun,
- pri upravljanju državnih gozdov uresničuje načela in cilje ZGGLRS,
- financira naloge upravljanja državnih gozdov, ki so navedene v 4. točki prvega odstavka 2. člena ZGGLRS, s prihodki od prodaje GLS in drugih gozdnih dobrin, iz drugih lastnih prihodkov in drugih virov,
- za upravljanje državnih gozdov plačuje Republiki Sloveniji letno nadomestilo v višini 20 % prihodkov od prodaje lesa iz državnih gozdov.

Na podlagi sedmega odstavka 27. člena ZGGLRS sta 29. 6. 2016 poslovodstvo SiDG in Republika Slovenija oziroma v njenem imenu in za njen račun vlada, ki jo je po njenem pooblastilu zastopal minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, sklenila Pogodbo o upravljanju gozdov v lasti Republike Slovenije (v nadaljevanju: pogodba o upravljanju). Dodatek št. 1 k pogodbi o upravljanju je bil sklenjen 29. 3. 2017, dodatek št. 2 pa 14. 12. 2017¹⁶.

V 2. členu pogodbe o upravljanju je določeno, da SiDG izvaja naloge upravljanja z državnimi gozdovi na zemljiščih, ki so bila prenesena v gospodarjenje z državnimi gozdovi na SiDG s 1. 7. 2016, skladno z delitveno bilanco, ki jo je potrdila vlada. SiDG izvaja naloge upravljanja z državnimi gozdovi, ki so evidentirani v evidenci osnovnih sredstev, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za gozdarstvo. V 3. členu pogodbe o upravljanju je določeno, da bo v okviru upravljanja z državnimi gozdovi SiDG izvajala ali oddajala in nadzorovala izvajanje sečnje in spravila lesa, prevoza GLS, opravljanja varstvenih in gojitvenih del ter vseh drugih del, ki so potrebna za zagotavljanje socialnih in ekoloških funkcij državnih gozdov, pridobivala in prodajala gozdne dobrine, gradila in vzdrževala gozdno infrastrukturo, razen vzdrževanja gozdnih cest, ter prodajala les in GLS ter oddajala državne gozdove¹⁷. S 4. členom pogodbe o upravljanju je določeno, da bo SiDG pri izvajanju nalog upravljanja z državnimi gozdovi v celoti upoštevala določila ZGGLRS, podzakonskih predpisov in pri izbiri izvajalcev posameznih del upravljanja državnih gozdov tudi določila zakona, ki ureja javno naročanje. SiDG mora zagotoviti, da bodo izvajalci katerihkoli del, ki jih bodo izvajali po naročilu SiDG, v celoti spoštovali vsakokratno zakonodajo. V skladu s 27. členom ZGGLRS in pogodbo o upravljanju SiDG plačuje Republiki Sloveniji nadomestilo za upravljanje državnih gozdov v višini 20 % prihodkov od zaračunane prodaje lesa iz državnih gozdov¹⁸, in sicer ga med letom plačuje kot mesečno akontacijo v proračunski sklad za gozdove. Višina akontacije, metodologija za njen izračun in dinamika plačil se

¹⁶ Dodatek je bil sklenjen z namenom ureditve medsebojnih razmerij v zvezi z upravljanjem državnih gozdov na območju kulturnih spomenikov državnega pomena v Kočevskem rogu (Baza 20, Bunker 44, Partizanska bolnišnica Jelendol) in Partizanske bolnišnice Zgornji Hrustnik.

¹⁷ Enake naloge upravljanja državnih gozdov so navedene tudi v 4. točki prvega odstavka 2. člena ZGGLRS.

¹⁸ V primeru, da SiDG les predela sama, se kot prihodek SiDG za namen obračuna letnega nadomestila šteje vrednost nepredelanega lesa, ki bi jo SiDG dosegla, če bi količino lesa, ki ga predela, prodala na trgu v času predelave. Nadomestila za upravljanje državnih gozdov SiDG ne plačuje in se ne obračunava za tiste državne gozdove, za katere je na SiDG preneseno izvajanje veljavnih koncesijskih razmerij in za katere se plačuje koncesijska dajatev do izteka koncesijskega obdobja.

določijo v pogodbi za upravljanje¹⁹. Akontacijo obračunava ministrstvo, pristojno za gozdarstvo. SiDG mora ministrstvu do 31. 3. tekočega leta poslati vse podatke, potrebne za izračun višine letnega nadomestila za upravljanje državnih gozdov za preteklo leto, ministrstvo pa mora dejanski obračun višine letnega nadomestila za preteklo leto opraviti najkasneje do 30. 4. tekočega leta, v primeru morebitnih razlik med vplačanimi akontacijami in dejanskim obračunom pa pogodbeni stranki v enkratnem znesku druga drugi poravnata razliko v roku največ 30 dni.

V skladu z 31. členom ZGGLRS SiDG 1-krat letno, najpozneje do 31. 10., državnemu zboru pošlje letno poročilo o poslovanju v preteklem letu, ki temelji na prikazu doseganja ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi. V 18. členu pogodbe o upravljanju je določeno, da SiDG pred posredovanjem tega poročila državnemu zboru oziroma do 30. 9. tekočega leta z njim seznani ministrstvo, pristojno za gozdarstvo, v 30 dneh po obravnavi v državnem zboru pa ga mora SiDG objaviti na svoji spletni strani.

V okviru nadzora nad izvajanjem pogodbe o upravljanju mora SiDG ministrstvu, pristojnemu za gozdarstvo, med drugim omogočiti pregledovanje poslovnih knjig, pogodb, listin, poslovne korespondence, poslovnih evidenc in drugih podatkov v zvezi s poslovanjem SiDG in ki se nanaša na dokumentacijo oziroma zbirko podatkov, ki jo je SiDG dolžna voditi na podlagi zakona ali drugega predpisa, ter ustno ali pisno pojasnilo dejstev ali dokumentov, ki se nanašajo na predmet ali namen nadzora, ter o tem sestaviti zapisnik. Če ministrstvo, pristojno za gozdarstvo, pri izvajanju nadzora ugotovi nepravilnosti, ki imajo ali bi imele za posledico drugačen obračun storitev po pogodbi o upravljanju, ministrstvo, pristojno za gozdarstvo, o tem obvesti SiDG in ji izstavi bremepis v višini ugotovljenih razlik.

2.1 Sečnja in spravilo lesa

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je bila SiDG učinkovita pri sečnji in spravilu lesa, smo proučili načrtovanje sečnje in spravila lesa, ureditev pravil in postopkov, izvajanje postopkov in nadzor nad sečnjo in spravilom lesa, zagotavljanje informacijskega sistema za pridobitev potrebnih in ustreznih podatkov in načrtovanje in izvajanje nabave gozdarske mehanizacije.

Shemo procesa sečnje in spravila lesa predstavlja Priloga 1.

2.1.1 Načrtovanje sečnje in spravila lesa

Načrtovanje sečnje in spravila lesa poteka na letni ravni s pripravo načrta upravljanja z gozdovi, ki med drugim vključuje tudi podatke o sečnji in spravilu lesa. SiDG pri pripravi letnega načrta upravljanja z gozdovi izhaja iz letnega preliminarne plana sečnje²⁰ (v nadaljevanju: PPlan), ki ga

¹⁹ Višina mesečne akontacije se izračuna tako, da se načrtovani znesek letnega nadomestila iz sprejetega poslovnega načrta SiDG deli s številom mesecev, za katere je znesek načrtovan. Vsako leto se uskladi z načrtovanim zneskom letnega nadomestila za upravljanje državnih gozdov, določenim v sprejetem poslovnem načrtu SiDG.

²⁰ To je plan sečnje, v katerem se ZGS in SiDG dogovorita o letnem poseku. Na njegovi podlagi ZGS izdaja odkazilne manuale, ki jih SiDG prejme ob odločbi o poseku, SiDG pa na njegovi podlagi pripravi načrt upravljanja z gozdovi.

SiDG in ZGS predhodno uskladita, ter iz podatkov o odkazilih sečnje in spravila lesa, prejetih od ZGS. Letni načrt upravljanja z gozdovi je hkrati izhodišče za pripravo poslovnega načrta. SiDG je morala pri pripravi PPlan, letnih načrtov upravljanja z gozdovi²¹ in poslovnih načrtov za leti 2019 in 2020 poleg ciljev iz ZGGLRS upoštevati tudi cilje in zahteve iz:

- Strateškega načrta 2017–2026,
- pogodbe o upravljanju z njenimi dodatki,
- Sporazuma o sodelovanju pri skupni izbiri drevja za možni posek, pri pripravi podatkov za plan v letu 2020 in preliminarni plan gospodarjenja z državnimi gozdovi v letu 2021, pri označitvi meja parcel v lasti Republike Slovenije ter medsebojnem obveščanju o tekočih delih v gozdovih (v nadaljevanju: Sporazum o sodelovanju 1), ki ga je SiDG sklenila z ZGS 27. 5. 2019,
- Sporazuma o sodelovanju pri skupni izbiri drevja za možni posek, pri pripravi podatkov za plan v letu 2021 in preliminarni plan gospodarjenja z državnimi gozdovi v letu 2022, pri označitvi meja parcel v lasti Republike Slovenije ter medsebojnem obveščanju o tekočih delih v gozdovih (v nadaljevanju: Sporazum o sodelovanju 2), ki ga je SiDG sklenila z ZGS 27. 5. 2020.

Na podlagi 5. člena pogodbe o upravljanju mora SiDG vsako leto ministrstvu, pristojnemu za gozdarstvo, posredovati letni načrt upravljanja z gozdovi za naslednje koledarsko leto do 30. 10. ter v njem količinsko in vrednostno opredeliti podatke o sečnji in spravilu lesa, opravljanju gojitvenih in varstvenih del in del za krepitev ekoloških in socialnih funkcij ter gradnji in vzdrževanju gozdne infrastrukture. V načrtih upravljanja mora SiDG med drugim količinsko in vrednostno opredeliti podatke o sečnji in spravilu lesa, ki zajemajo:

- količino predvidenega poseka v bruto m³ – ločeno za iglavce in listavce,
- oceno nerazporejenega poseka v bruto m³ – ločeno za iglavce in listavce²²,
- oceno stroškov sečnje in spravila.

Vse podatke letnega načrta upravljanja mora SiDG prikazati na ravni posamezne gozdnogospodarske enote²³ (v nadaljevanju: GGE).

Ministrstvo, pristojno za gozdarstvo, mora SiDG sporočiti svoje mnenje o letnem načrtu upravljanja z gozdovi do 15. 11.

²¹ SiDG je 11. 1. 2019 pripravila Načrt upravljanja z gozdovi v lasti Republike Slovenije za leto 2019 (v nadaljevanju: načrt upravljanja z gozdovi za leto 2019), 12. 12. 2019 je pripravila Načrt upravljanja z državnimi gozdovi za leto 2020 (v nadaljevanju: načrt upravljanja z gozdovi za leto 2020) ter 18. 6. 2020 Spremembe in dopolnitve Načrta upravljanja z državnimi gozdovi za leto 2020 (v nadaljevanju: rebalans načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020).

²² Iz načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 izhaja, da nerazporejena sečnja obsega predvsem predviden obseg sanitarne sečnje ter predviden dodatni obseg rednih sečenj, ki še niso odkazane, in redne sečnje iz preteklih let, ki še niso izvedene.

²³ V skladu z 2. točko prvega odstavka 3. člena ZG so gozdnogospodarska območja (v nadaljevanju: GGO) zaokrožene ozemeljske ekosistemske celote, ki se določijo za zagotavljanje trajnosti gozdov in za načrtovanje, usmerjanje in spremljanje razvoja gozdov in gozdnega prostora ne glede na lastništvo. GGO se delijo na GGE, ki jih je v Sloveniji 233, [URL: http://www.zgs.si/delovna_podrocja/gozdnogospodarsko_nacrtovanje/gozdnogospodarsko_nacrtovanje/index.html], 11. 1. 2022.

SiDG mora:

- na podlagi letnega načrta upravljanja z gozdovi pripraviti poslovni načrt SiDG za koledarsko leto, na katero se nanaša letni načrt upravljanja z gozdovi;
- če je prišlo v postopku sprejemanja poslovnega načrta SiDG do sprememb, ki vplivajo na letni načrt upravljanja državnih gozdov, v 15 dneh po sprejemu poslovnega načrta izdelati prenovljen letni načrt upravljanja z gozdovi in ga posredovati ministrstvu, pristojnemu za gozdarstvo;
- ministrstvu, pristojnemu za gozdarstvo, poročati o izvajanju letnega načrta upravljanja z gozdovi; SiDG pripravlja in ministrstvu, pristojnemu za gozdarstvo, posreduje 3-mesečna poročila v 30 dneh po končanem trimesečju; 3-mesečna poročila morajo biti strukturirana enako, kot je pripravljen letni načrt upravljanja z gozdovi, in morajo vsebovati podatke o realizaciji vseh postavk letnega načrta upravljanja z gozdovi.

Pogodba o upravljanju še določa, da bo letni načrt upravljanja z gozdovi za naslednje koledarsko leto SiDG pripravila v skladu z veljavnimi načrti za gospodarjenje z gozdovi²⁴, v primeru višje sile oziroma zaradi naravnih ujm pa bo SiDG pripravila dopolnitev načrta upravljanja z državnimi gozdovi, če bo zaradi nastopa višje sile treba spremeniti količino načrtovane letne sečnje in obseg gojitvenih ter varstvenih del za več kot 20 % glede na veljavni načrt upravljanja državnimi gozdovi.

Izhodišči za pripravo mesečnih načrtov sečnje in spravila lesa sta obseg sečnje in spravila lesa, ki je določen v poslovnem načrtu, in obseg načrtovane prodaje GLS. Dinamika izvajanja del po mesecih ni linearna in je odvisna od več dejavnikov, na primer od časovnih omejitev, ki so opredeljene v odločbah ZGS o odobritvi poseka (omejitve rednih sečenj listavcev v spomladanskem času, strogo določeni roki pri izvedbi sanitarne sečnje), in terenskih omejitev (omejitve zaradi snežnih padavin, zmrznjenosti, suše, razmočenosti terena). Načrtovanje dinamike izvajanja sečnje in spravila lesa po mesecih SiDG določa glede na pretekle izkušnje (spremljanje pretekle dinamike izvajanja sečnje in spravila lesa ter prodaje GLS) ter glede na predvidevanja o izvajanju lastnega plana sečnje (obseg in dinamika sanitarne sečnje, redne sečnje).

Da bi ocenili, ali je SiDG ustrezno načrtovala sečnjo in spravilo lesa, smo preverili:

- ali je SiDG pri letnem načrtovanju ciljev sečnje in spravila lesa upoštevala strateške cilje;
- ali je SiDG pri letnem načrtovanju sečnje in spravila lesa upoštevala druge ustrezne podlage.

²⁴ V skladu s 6. členom ZG so podlaga za gospodarjenje z gozdovi nacionalni gozdni program in načrti za gospodarjenje z gozdovi, pri čemer so načrti za gospodarjenje z gozdovi gozdnogospodarski načrti (v nadaljevanju: GGN) in lovsko upravljavski načrti območij, GGN GGE in gozdnogojitveni načrti. Prostorske enote za načrtovanje so GGO in lovsko upravljavska območja, ki jih določi vlada, in GGE, ki se določijo z GGN GGO. Gozdnogospodarsko načrtovanje je opredeljeno v 7. do 42. členu ZG. Za pripravo GGN je pristojen ZGS.

2.1.1.1 Upoštevanje strateških ciljev

Vlada je v Strateškem načrtu 2017–2026, ki ga je na podlagi njenih izhodišč²⁵ pripravila SiDG, določila, da bo SiDG do leta 2021 letno posekala vsaj 1.500.000 m³ bruto lesa²⁶, pri čemer bo delež lastne proizvodnje znašal najmanj 15 % in največ 20 %. V Strateškem načrtu 2017–2026 so v zvezi s sečnjo in spravilom lesa določene tudi naslednje zaveze SiDG:

- tesno sodelovanje z ZGS in skrb za optimalno odkazilo, pri čemer bo poslovanje podprto s sodobno informacijsko tehnologijo in bo v celoti izkoriščalo elektronsko izmenjavo podatkov²⁷,
- povečanje opravljanja del v gozdu z lastnimi kapacitetami, pri čemer bi do leta 2020 20 % dela v gozdu opravili z lastnimi kapacitetami, ki bodo prenesene z družbe Snežnik (do 5 %) kot tudi od drugod po Sloveniji (15 %)²⁸,
- oblikovanje povpraševanja in dopolnitev pravil o oddaji del, ki bodo povečala konkurenčnost gorskih in hribovskih kmetij²⁹.

SiDG je 11. 1. 2019 na podlagi 5. člena pogodbe o upravljanju pripravila načrt upravljanja z gozdovi za leto 2019, 12. 12. 2019 načrt upravljanja z gozdovi za leto 2020 in 18. 6. 2020 rebalans načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020. SiDG je načrtovala obseg sečnje v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 in v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2020 v obsegu, ki se je razlikoval od obsega, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026. Obseg sečnje, ki je bil določen v slednjem, predstavlja zgolj izhodišče, ki je bilo določeno glede na GGN, veljavne ob sprejemanju strateškega načrta. Letni obseg sečnje pa se prilagaja veljavnim GGN za posamezno leto, ki pa se letno obnavljajo in spreminjajo, zaradi česar se posledično spreminja tudi obseg možnega letnega poseka. SiDG je pri pripravi načrtov upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 upoštevala realiziran posek iz GGN iz preteklih let in zaradi vetroloma v preteklih letih povečan obseg sanitarne sečnje. V načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 je načrtovala za 4.791 m³ bruto oziroma za 0,32 % večji obseg sečnje, kot je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026³⁰, za leto 2020 pa za 23.719 m³ bruto oziroma za 1,58 % manjši obseg³¹. V rebalansu načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 se je odstopanje načrtovanega obsega sečnje od Strateškega načrta 2017–2026 povečalo, saj je s pojavom covida-19 in razglasitvijo epidemije prišlo do padca prodaje GLS za skoraj 50 %. SiDG je posledično v rebalansu načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 načrtovala za 205.883 m³

²⁵ Vlada je izhodišča za pripravo Strateškega načrta 2017–2026 pripravila 19. 10. 2016.

²⁶ Posek sečnje določa ZGS (glede na posamezne gozdne površine v upravljanju), ki letno obnavlja 1/10 letnih GGN. V GGN za obdobje 2011–2020 je bil ocenjen možni posek 15.658,756 m³ bruto.

²⁷ Izhodišče vlade: SiDG mora načrtovati in izvajati naloge upravljanja z gozdovi skladno z načrti za gospodarjenje z gozdovi, ki jih pripravlja ZGS.

²⁸ Izhodišče vlade: za potrebe izvajanja hitrih in učinkovitih sanacij poškodovanih gozdov naj SiDG oblikuje lastne kapacitete za delo v gozdovih. Te kapacitete se prednostno razvijajo v okviru družbe Snežnik. Prvotno bi SiDG lastne kapacitete dobila s prevzemom družbe Snežnik, kar bi nadgrajevala do te mere, da bi pokrila celotno območje Slovenije in vse prevladujoče tehnologije.

²⁹ Izhodišče vlade: pri oddaji del za sečnjo in spravilo lesa naj se povpraševanje oblikuje na način, ki omogoča konkurenčno prijavo tudi gorskim in hribovskim kmetijam z omejenimi možnostmi gospodarjenja.

³⁰ Kot prikazuje Tabela 2.

³¹ Kot prikazuje Tabela 3.

oziroma 13,72 % nižji obseg sečnje, kot je bil načrtovan v Strateškem načrtu 2017–2026³². Odstopanja načrtovanega obsega sečnje in spravila lesa v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 od načrtovanega obsega sečnje in spravila lesa v Strateškem načrtu 2017–2026 so minimalna, saj v letu 2019 predstavljajo 0,32 % načrtovane sečnje v Strateškem načrtu 2017–2026, v letu 2020 pa 1,58 %. Odstopanje v višini 13,72 %, ki je v nastalo pri pripravi rebalansa načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020, pa je zaradi pojava epidemije upravičljivo.

2.1.1.1.a V Strateškem načrtu 2017–2026 je bilo predvideno, da se bodo stroški lastne sečnje in spravila lesa v letu 2019 povišali kot posledica višje amortizacije zaradi zelo visoke investicijske aktivnosti³³ v letu 2018 in naj bi presegali stroške, ki jih ima SiDG z zunanjimi izvajalci sečnje in spravila lesa, in sicer **(PS)**³⁴ [REDACTED] **(PS)**. Za leto 2020 pa so bila navedena pričakovanja, da bodo stroški lastne sečnje in spravila lesa skupaj s stroški amortizacije nižji v primerjavi s stroški, ki jih ima SiDG z zunanjimi izvajalci, in sicer **(PS)** [REDACTED] **(PS)**. SiDG je v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 načrtovala, da bodo stroški lastne sečnje in spravila lesa presegali stroške sečnje in spravila zunanjih izvajalcev **(PS)** [REDACTED] **(PS)**, kot je bilo načrtovano v Strateškem načrtu 2017–2026. V načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2020 pa je načrtovala, da bodo stroški sečnje in spravila lesa lastne sečnje presegli stroške sečnje in spravila lesa zunanjih izvajalcev **(PS)** [REDACTED] **(PS)**. Ker SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, še ni dosegla cilja 20 % deleža lastne sečnje iz Strateškega načrta 2017–2026, je aktivno izvajala nabavo gozdarske mehanizacije³⁵, zaradi česar so nastali dodatni stroški amortizacije novo nabavljene gozdarske mehanizacije, ki so povečali stroške lastne sečnje. Poleg tega je morala SiDG v skladu s Strateškim načrtom 2017–2026 izvajati lastno sečnjo za potrebe izvajanja hitrih in učinkovitih sanacij gozdov. Tovrstna sečnja je zaradi njene zahtevnosti in kratkih rokov za njeno izvedbo lahko dražja od redne sečnje. Posledično so stroški lastne sečnje, ki jih je imela SiDG, še vedno presegali stroške, ki jih je imela SiDG z zunanjimi izvajalci sečnje in spravila lesa. Ker SiDG na cene zunanjih izvajalcev sečnje ne more vplivati (te se oblikujejo na trgu), so se te lahko razlikovale od cen oziroma stroškov, ki jih je imela SiDG. Poleg tega SiDG ni izvajala nabav gozdarske mehanizacije v obsegu in v vrednosti, ki je bila predvidena v Strateškem načrtu 2017–2026, saj so izvedene nabave presegale vrednosti, ki so bile načrtovane³⁶ v Strateškem načrtu 2017–2026, in posledično povečale stroške amortizacije in stroške lastne sečnje. Zaradi navedenega SiDG pri načrtovanju stroškov lastne sečnje v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 ni sledila ciljem, ki so bili v zvezi s stroški lastne sečnje in spravila lesa načrtovani v Strateškem načrtu 2017–2026. SiDG je zato v predlogu Strateškega načrta 2020–2029, ki ga je kasneje na njen predlog potrdila vlada, predlagala novo razmerje med stroški lastne sečnje in stroški, ki jih ima SiDG z zunanjimi izvajalci. V primerjavi s Strateškim načrtom 2017–2026 je bilo med stroški lastne sečnje in stroški zunanjih izvajalcev predvideno višje razmerje, stroški lastne sečnje in spravila lesa naj bi se v letih od 2020 do 2024 v primerjavi s stroški sečnje in spravila lesa zunanjih izvajalcev zmanjševali, in sicer naj bi bili stroški

³² Kot prikazuje Tabela 3.

³³ Nabave gozdarske mehanizacije.

³⁴ **(PS)** – poslovna skrivnost po Zakonu o poslovni skrivnosti (Uradni list RS, št. 22/19).

³⁵ V obdobju, na katero se nanaša revizija, je nabavila gozdarsko mehanizacijo v vrednosti 2.259.976 EUR brez DDV (povezava s točko 2.1.5.3).

³⁶ Kot prikazujeta Tabela 6 in Tabela 7.

lastne sečnje in spravila lesa v letu 2020 višji od stroškov zunanjih izvajalcev (PS) [REDACTED] (PS).

2.1.1.1.b Tabela 2 prikazuje podatke o načrtovani sečnji in spravilu lesa v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 v primerjavi z načrtovanimi podatki o sečnji in spravilu lesa za leto 2019 v Strateškem načrtu 2017–2026. Tabela 3 pa prikazuje podatke o načrtovani sečnji in spravilu lesa v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2020 in rebalansu načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 v primerjavi s podatki v Strateškem načrtu 2017–2026.

Tabela 2 Načrtovana sečnja in spravilo lesa za leto 2019 v primerjavi s Strateškim načrtom 2017–2026

Sečnja in spravilo lesa	Strateški načrt 2017–2026		Načrt upravljanja 2019		Razlika	
	Posek v m ³	Delež v %	Posek v m ³	Delež v %	Posek v m ³	Delež v %
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)-(2)	(7)=(6)/(2)
Bruto ³⁷	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED] (PS)
Neto ³⁸	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED] (PS)
• zunanji izvajalci	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	(PS)
• lastna sečnja	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	(PS)

Vira: Strateški načrt 2017–2026, načrt upravljanja z gozdovi za leto 2019.

Tabela 3 Načrtovana sečnja in spravilo lesa za leto 2020 v primerjavi s Strateškim načrtom 2017–2026

Sečnja in spravilo lesa	Strateški načrt 2017–2026		Načrt upravljanja 2020		Rebalans načrta upravljanja 2020		Razlika načrt upravljanja		Razlika rebalans načrta upravljanja	
	Posek v m ³	Delež v %	Posek v m ³	Delež v %	Posek v m ³	Delež v %	Posek v m ³	Delež v %	Posek v m ³	Delež v %
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(4)-(2)	(9)=(8)/(2)	(10)=(6)-(2)	(11)=(10)/(2)
Bruto	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED] (PS)
Neto	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	(PS)
• zunanji izvajalci	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	(PS)
• lastna sečnja	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	(PS)

Viri: Strateški načrt 2017–2026, načrt upravljanja z gozdovi za leto 2020, rebalans načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020.

Tabela 2 in Tabela 3 prikazujeta, da SiDG v načrtih za upravljanje z gozdovi za leti 2019 in 2020 ni načrtovala obsega lastne sečnje v deležu, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026. Tako je za leto 2019 načrtovala, da bo delež lastne sečnje predstavljal le (PS) [REDACTED] (PS) celotne sečnje,

³⁷ Bruto obseg sečnje obsega neto količino lesa, skorjo, vejevino in vrhače.

³⁸ Neto posek se izračunava iz bruto poseka s pomočjo faktorjev, pri čemer faktor za iglavce znaša 0,85, za listavce pa 0,88.

čep rav je bil v Strateškem načrtu 2017–2026 določen cilj, da naj bi delež lastne sečnje v letu 2019 predstavljal (PS) █████ (PS) celotne sečnje. Za leto 2020 je SiDG sicer načrtovala višji delež lastne sečnje kot za leto 2019, vendar še vedno ne v višini, ki je bila za to leto določena v Strateškem načrtu 2017–2026. Načrtovala je (PS) █████ (PS) delež lastne sečnje, kar je za (PS) █████ (PS) odstotne točke manj, kot je bilo določeno v Strateškem načrtu 2017–2026. V rebalansu načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 je načrtovala višji delež lastne sečnje, kot ga je načrtovala v prvotnem načrtu upravljanja z gozdovi, vendar še vedno za (PS) █████ (PS) odstotne točke manj, kot je bil določen delež v Strateškem načrtu 2017–2026. SiDG je z namenom doseganja deleža lastne sečnje, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026, povečevala nabavo gozdarske mehanizacije³⁹, ni pa predvidela morebitnih težav v procesu njenega naročanja, zaradi katerih je prišlo do zamud pri dobavi, posledično pa tudi do nižje realizacije deleža lastne sečnje, kot je bil predviden v Strateškem načrtu 2017–2026. SiDG je posledično v načrtih upravljanja z gozdovi načrtovala nižji obseg sečnje, kot je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026, in je vladi predlagala, naj v Strateškem načrtu 2020–2029 določi, da bo delež lastne sečnje v višini 20 % dosežen do konca leta 2021 in da bo do konca leta 2024 znašal najmanj 20 %. Vlada je njenemu predlogu v Strateškem načrtu 2020–2029 sledila. Za doseganje cilja lastnega deleža je bilo v Strateškem načrtu 2020–2029 tudi določeno, da je treba do konca leta 2021 dodatno nabaviti 5 traktorjev, nabaviti 1 zgibnik manj, kot je bilo načrtovano v Strateškem načrtu 2017–2026, in zaposliti 11 delavcev.

Pojasnilo SiDG

Odstopanja so posledica priprave in izvedbe zahtevnih razpisov za nabavo gozdarske mehanizacije, dobavnih rokov za nabavo gozdarske mehanizacije, sprememb v organizacijski strukturi, vzpostavljanja novih oziroma širjenja obstoječih poslovnih procesov. SiDG je poskušala zagotavljati potreben delež lastne sečnje glede na predviden obseg možnega obsega dela, ki ga SiDG s kapacitetami, s katerimi razpolaga, lahko izvede.

2.1.1.2 Upoštevanje drugih podlag

Da bi ocenili, ali je SiDG pri pripravi letnih načrtov sečnje in spravila lesa upoštevala druge podlage, smo preverili:

- ali je SiDG pri pripravi letnih načrtov upravljanja z gozdovi izpolnjevala obveznosti, ki jih je imela določene v pogodbi o upravljanju,
- ali je SiDG pri pripravi preliminarne planov sečnje in načrtov upravljanja z gozdovi izhajala in usmeritev ZGS.

2.1.1.2.1 Izpolnjevanje obveznosti iz pogodbe o upravljanju

SiDG mora na podlagi osmega odstavka 5. člena pogodbe o upravljanju⁴⁰ pri pripravi poslovnih načrtov izhajati iz načrtov upravljanja z gozdovi. SiDG je sprejela:

- 11. 1. 2019 načrt upravljanja z gozdovi za leto 2019,

³⁹ Povezava s točko 2.1.5.3.

⁴⁰ Ta člen je bil spremenjen z dodatkom št. 1 k pogodbi o upravljanju.

- 25. 1. 2019 poslovni načrt za leto 2019,
- 27. 9. 2019 poslovni načrt za leto 2020,
- 12. 12. 2019 načrt upravljanja z gozdovi za leto 2020,
- 26. 5. 2020 rebalans poslovnega načrta za leto 2020,
- 18. 6. 2020 rebalans načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020.

Iz navedenega izhaja, da je SiDG poslovni načrt za leto 2020 pripravila pred načrtom upravljanja z gozdovi za leto 2020. SiDG na ta način ni sledila zavezi iz pogodbe o upravljanju glede zaporedja sprejemanja načrtov za posamezno leto, kljub temu pa so podatki o obsegu sečnje in stroških sečnje, načrtovani v poslovnih načrtih, skladni s podatki, ki so navedeni v načrtih upravljanja.

2.1.1.2.1.a V prvem odstavku 5. člena pogodbe o upravljanju je določeno, da bo SiDG vsako leto MKGP do 30. 10. posredovala letni načrt upravljanja z gozdovi za naslednje koledarsko leto, v osmem odstavku istega člena pa je določeno, da bo MKGP SiDG sporočilo svoje mnenje do 15. 11. SiDG je posredovala načrt upravljanja z gozdovi za leto 2019 v mnenje MKGP 14. 1. 2019, načrt upravljanja z gozdovi za leto 2020 13. 12. 2019 in rebalans načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 30. 6. 2020. SiDG načrtov upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 ni pripravila in posredovala v mnenje MKGP v pogodbeno določenem roku, to je do 30. 10. SiDG je tako pri pripravi načrta upravljanja z gozdovi za leto 2019 in njegovi predložitvi v mnenje MKGP zamujala 76 dni, pri pripravi in posredovanju načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 pa 44 dni. Čeprav MKGP ni sporočilo mnenj na načrta upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 ter na rebalans načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020, ga SiDG ni pozvala, da bi sporočilo svoje mnenje, niti ni preverila razlogov, zakaj ga ni sporočilo.

2.1.1.2.2 Upoštevanje usmeritev ZGS

SiDG načrtuje sečnjo in spravilo lesa v sodelovanju z ZGS⁴¹. SiDG ni imela sklenjenega sporazuma o pripravi podatkov ZGS o izbiri drevja za posek za leto 2019 in sporazumov o pripravi in usklajevanju PPlan za leti 2019 in 2020, kar pomeni, da se SiDG in ZGS nista formalno dogovorila, katere podatke v zvezi z izbiro drevja za posek za naslednje leto, na kakšnem nosilcu in do kdaj pripravi ZGS. Poleg tega se nista formalno opredelila o odgovornih osebah za pripravo izhodišč PPlan za leti 2019 in 2020 (SiDG ali ZGS), o rokih za pripravo PPlan in njuno medsebojno usklajitev. SiDG je proces sodelovanja z ZGS prvič opredelila in formalno uredila v Sporazumu o sodelovanju 1, ki sta ga SiDG in ZGS sklenila 27. 5. 2019, in nato tudi v Sporazumu o sodelovanju 2, ki sta ga sklenila 27. 5. 2020.

V Sporazumu o sodelovanju 1 sta se SiDG in ZGS dogovorila, da ZGS do 15. 10. 2019 pripravi v datotečni obliki vse številčne podatke v zvezi z izbiro drevja za posek za redno sečnjo v letu 2020, da ZGS do 15. 12. 2019 pripravi in posreduje SiDG PPlan za leto 2021 ter da se ZGS zavezuje izvajati izbiro drevja za posek, kot izhaja iz PPlan za naslednje koledarsko leto⁴². SiDG je morala izhodišča za

⁴¹ Povezava s točko 2.1.1.

⁴² Ta mora vključevati predviden obseg redne sečnje (ločeno glede na količine iglavcev in listavcev ter ločeno po posamičnih odsekih) in predviden obseg nerazporejene sečnje (ločeno glede na količine iglavcev in listavcev ter ločeno po posamičnih GGE).

pripravo PPlan za leto 2021, ki obsegajo skupno količino poseka ločeno za iglavce in listavce, pripraviti do 1. 11. 2019 in z ZGS do 1. 1 2020 izvesti uskladitev PPlan za leto 2021.

V Sporazumu o sodelovanju 2 sta se SiDG in ZGS dogovorila, da ZGS do 15. 10. 2020 pripravi v datotečni obliki vse številčne podatke v zvezi z izbiro drevja za posek za redno sečnjo v letu 2021 in da SiDG do 1. 11. 2020 pripravi izhodišča za PPlan za leto 2022. V primerjavi s Sporazumom o sodelovanju 1 sta se SiDG in ZGS v Sporazumu o sodelovanju 2 dogovorila za daljše roke glede priprave in posredovanja PPlan in njegove dokončne uskladitve, in sicer se je rok priprave in posredovanja PPlan ZGS podaljšal s 15. 12. na 15. 1., rok dokončne uskladitve PPlan med ZGS in SiDG pa se je podaljšal s 1. 1. na 1. 2.

SiDG je izhodišča za pripravo PPlan za leto 2021 pripravila 8. 11. 2019, čeprav je bil v Sporazumu o sodelovanju 1 določen rok 1. 11. 2019 in ga je z ZGS dokončno uskladila šele 6. 3. 2020⁴³ in ne do 1. 1. 2020, kot je bilo določeno v Sporazumu o sodelovanju 1. SiDG tako pri pripravi PPlan za leto 2021, ki je bil podlaga za pripravo načrta upravljanja z gozdovi za leto 2021, ni v celoti upoštevala obveznosti iz Sporazuma o sodelovanju 1. Čeprav je SiDG zamujala s pripravo izhodišč PPlan za leto 2021 in njegovo uskladitvijo, nismo ugotovili, da bi zamude vplivale na pripravo načrta upravljanja z gozdovi za leto 2021.

V Sporazumu o sodelovanju 1 in Sporazumu o sodelovanju 2, ki ju je SiDG sklenila z ZGS, je bilo dogovorjeno, da se izbira drevja za posek izvaja v skladu s PPlan. Ker ZGS izdaja odločbe o sečnji na podlagi podatkov o izbiri drevja za posek, bi SiDG pri načrtovanju obsega sečnje v načrtih upravljanja z gozdovi morala izhajati iz načrtovanega obsega sečnje in spravila lesa v PPlan. Zaradi navedenega smo preverili medsebojno usklajenost podatkov o načrtovanem obsegu sečnje in spravilu lesa v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 in podatkov o načrtovanem obsegu in spravilu lesa v PPlan za leti 2019 in 2020⁴⁴.

SiDG je v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 načrtovala višji posek, kot je bil določen v PPlan, in sicer za leto 2019 za 330.467 m³ bruto oziroma 28,14 % več od načrtovane sečnje in spravila lesa v PPlan za leto 2019, za leto 2020 pa za 170.817 m³ bruto oziroma 13,08 % več od načrtovane sečnje in spravila lesa v PPlan za leto 2020. Z rebalansom načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 je SiDG načrtovala nižji obseg sečnje, kot ga je načrtovala v prvotnem načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2020, saj je načrtovala za 11.347 m³ oziroma za 0,77 % nižji obseg sečnje, kot je bil določen v PPlan sečnje za to leto. Čeprav SiDG v načrtih upravljanja z gozdovi ni načrtovala enakega obsega sečnje in spravila lesa, kot je bil načrtovan v PPlan, to ni vplivalo na realizacijo sečnje, saj je SiDG zavezana izvajati sečnjo v obsegu, ki je odkazan v odločbah ZGS.

⁴³ Zapisnik 14. seje predstavnikov SiDG, ZGS in MKGP.

⁴⁴ V reviziji smo predpostavljali, da sta bila predloga PPlan za leti 2019 in 2020, ki ju je pripravila SiDG in za katera je pojasnila, da sta bila ustno potrjena s strani ZGS (povezava s točko 2.1.1.2.2.a), izhodiščna dokumenta za pripravo načrtov upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020.

Pojasnilo SiDG

Zaradi izredno povečanega obsega sanitarne sečnje (C odločbe), ki je v letu 2018 predstavljal 85 % celotne sečnje, v letu 2019 pa 48 %, SiDG ni mogla izvajati redne sečnje (A odločbe) v obsegu, ki ga je načrtovala. Neopravljene redne sečnje iz preteklih let so bile nato prenesene v načrte upravljanja z gozdovi.

2.1.1.2.2.a SiDG je pri pripravi načrtov upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 izhajala iz predloga PPlan za leto 2019, ki ga je SiDG posredovala ZGS 24. 1. 2018, in predloga PPlan za leto 2020, ki ga je SiDG posredovala ZGS 6. 3. 2019. SiDG in ZGS sta predloga PPlan za leto 2019 in PPlan za leto 2020 usklajevala po elektronski pošti. SiDG je v elektronskih sporočilih navedla, da pošilja predloga in pri predlogu PPlan za leto 2019 navedla, da predvideva, da bo nadaljnje usklajevanje še potrebno. SiDG ni predložila dokazil, iz katerih bi bili razvidni morebitni nadaljnji postopki usklajevanja med SiDG in ZGS, kot tudi ni predložila dokazil, da ZGS na prejeta predloga PPlan s strani SiDG ni imel pripomb in da ju je SiDG zato lahko obravnavala kot izhodiščne podatke za pripravo letnega načrta upravljanja z gozdovi. SiDG na ta način tudi ni zagotovila, da bi bili postopki usklajevanja PPlan z ZGS celovito dokumentirani in pregledni.

Pojasnilo SiDG

Predloga PPlan za leti 2019 in 2020 se nista spreminjala in predstavljata končne plane. SiDG in ZGS sta ju ustno potrdila.

2.1.2 Pravila in postopki sečnje in spravila lesa

Da bi ocenili, ali je SiDG ustrezno uredila pravila in postopke sečnje in spravila lesa, smo preverili:

- ali je SiDG v notranjih aktih jasno in pregledno opredelila postopke, pristojne osebe in njihove naloge, potrebno dokumentacijo in notranje kontrole, vezane na sečnjo in spravilo lesa;
- ali je SiDG zagotovila jasna in enotna pravila za izbor zunanjih izvajalcev ter kriterije in merila za načrtovanje lastne sečnje;
- ali je SiDG v notranjih aktih določila vsebino pogodb z zunanjimi izvajalci in uredila vse postopke, ki jih je določila v teh pogodbah in v razpisni dokumentaciji;
- ali je SiDG uredila proces izvajanja sanitarne sečnje na način pravočasnega izvajanja prejetih odločb ZGS.

2.1.2.1 Ureditev postopkov, pristojnih oseb, njihovih nalog, dokumentacije in notranjih kontrol

SiDG je pravila in postopke sečnje in spravila lesa uredila v več notranjih aktih⁴⁵. Sprejetih je bilo tudi več posameznih sklepov posloводства. V obdobju, na katero se nanaša revizija, so bili v veljavi naslednji akti:

- Pravila o načinu, pogojih in merilih izbire izvajalcev pri oddaji posameznih del upravljanja z državnimi gozdovi (v nadaljevanju: Pravila za izbiro izvajalcev del), ki jih je sprejela vlada 17. 11. 2016,
- Pravilnik o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti za ravnanje z lesom in lesnimi sortimenti iz državnih gozdov (v nadaljevanju: Pravilnik o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1) z dne 1. 4. 2017, Sklep o sistemu vodenja izvedbe del javnih naročil sečnje in spravila gozdnogojitvenih in varstvenih del ter del gozdnega gradbeništva v družbi SiDG (v nadaljevanju: Sklep o sistemu vodenja izvedbe del 1) z dne 10. 6. 2019 (uveljavljen 11. 6. 2019 ter razveljavljen s sklepom o razveljavitvi navedenega sklepa z dne 1. 6. 2020),
- Sklep o sistemu vodenja izvedbe del lastne proizvodnje in javnih naročil sečnje in spravila gozdnogojitvenih in varstvenih del ter del gozdnega gradbeništva v družbi SiDG (v nadaljevanju: Sklep o sistemu vodenja izvedbe del 2) z dne 22. 1. 2020, ki je bil dopolnjen s sklepoma o dopolnitvi navedenega sklepa z dne 19. 5. 2020 in 11. 6. 2020,
- Navodilo o načinih in postopkih ravnanja v primeru nezakonite odtujitve gozdno lesnih sortimentov z dne 10. 1. 2020 (datum uveljavitve 18. 1. 2020),
- Sklep o določitvi delovnih mest, na katerih zaposleni pri opravljanju delovnih nalog lahko uporabljajo osnovno sredstvo "motorna žaga", ki je v njihovi lasti, o pogojih za uporabo in o višini nadomestila z dne 21. 6. 2019,
- Sklep o višini dnevnega nadomestila za uporabo motorne žage z dne 7. 1. 2020,
- Sklep o načinu dela zaposlenih za pravočasno izvedbo sanitarne sečnje z dne 24. 4. 2020,
- Sklep o začasnem klasificiranju in vodenju zadev v sektorju za gozdarstvo z dne 15. 2. 2020,
- Sklep o določitvi višine najnižjega zneska obračunane pogodbene kazni po Pogodbi o izvajanju sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so last Republike Slovenije, po posameznem javnem naročilu z dne 19. 7. 2019.

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je vlada na predlog SiDG 18. 11. 2021 sprejela Spremembe in dopolnitve Pravil o načinu, pogojih in merilih izbire izvajalcev pri oddaji posameznih del upravljanja z državnimi gozdovi (v nadaljevanju: Spremembe in dopolnitve pravil za izbiro izvajalcev del), SiDG pa je 3. 5. 2022 sprejela nov Pravilnik o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti za ravnanje z lesom in gozdnimi lesnimi sortimenti (v nadaljevanju: Pravilnik o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 2).

2.1.2.1.a SiDG je v 4. členu Pravilnika o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1 z namenom, da bi znižala tveganja v procesu sečnje in spravila lesa, določila ukrepe in odgovorne osebe za izvedbo teh ukrepov. Da bi zaposleni v SiDG in njihovi zunanji izvajalci sečnje lahko te ukrepe v celoti in usklajeno

⁴⁵ Nekateri so objavljeni tudi na spletni strani SiDG, [URL: <https://sidg.si/index.php/o-sidg/pomembnejse-pravne-podlage>], 21. 7. 2022.

izvajali, bi morala SiDG v Pravilniku o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1 ali drugih notranjih aktih natančneje opredeliti aktivnosti za izvedbo teh ukrepov, pa tega ni storila. Tako SiDG ni določila pravil in postopkov, odgovornih oseb, njihovih nalog in dokumentov za izvajanje naslednjih vrst ukrepov, ki jih je določila v Pravilniku o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1:

- opravljanje popolnega prevzema sečišča s štetjem panjev posekanih dreves v primeru, ko prodana količina GLS z delovišča odstopa od ocenjene bruto količine po odločbi ZGS za več kot 10 %,
- opravljanje primerjave količin lesa med odkazilom ZGS in količino odpeljanega lesa (za vsako sečišče po končanem odvozu lesa),
- izvajanje kontrol nad prevzemi delovišč in odpremo lesa,
- periodično preverjanje usposobljenosti zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa ter ob zaznavi kršitve obveščanje pristojnih organov (gozdarska inšpekcija in podobno).

Zaradi navedenega SiDG ni obvladala tveganja nedovoljene odtujitve lesa iz državnih gozdov, izvajanja sečnje brez izdanih odločb ZGS ali v obsegu, ki odstopa od obsega, določenega v odločbah ZGS, nekatere predhodno navedene aktivnosti pa je izvajala pomanjkljivo⁴⁶ oziroma jih ni izvajala.

Ukrep SiDG

SiDG je 3. 5. 2022 sprejela Pravilnik o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 2 in v njem opredelila postopek popolnega prevzema sečišča, postopek opravljanja primerjave količin lesa med odkazilom ZGS in količino odpeljanega lesa, postopek izvajanja kontrol nad prevzemi delovišč in odpremo lesa, postopek periodičnega preverjanja usposobljenosti zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa ter obveščanja pristojnih organov ob morebitni zaznavi kršitev. Za izvajanje posameznih postopkov oziroma aktivnosti je SiDG opredelila tudi odgovorne osebe, njihove naloge ter morebitno dokumentacijo, ki bo izkazovala izvajanje nalog.

2.1.2.1.b SiDG je morala v skladu s Pravilnikom o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1 zaradi obvladovanja tveganja opravljanja sečnje v nasprotju z odločbo ZGS opravljati primerjavo količin lesa med odkazilom (odločbo ZGS) in količino posekanega lesa oziroma odpremljeno količino GLS. V skladu s Sklepom o sistemu vodenja izvedbe del 2 se ugotovitve o iz spremljanja izvajanja sečnje in spravila lesa beležijo na obrazcu, ki je v prilogi 2A tega sklepa. Obrazec ne predvideva primerjave količin med odkazilom ZGS in odpremljenimi količinami GLS. SiDG bi po naši oceni v tem obrazcu morala predvideti tudi tako primerjavo, vendar tega ni storila. V primeru ugotovljenih morebitnih razlik med količinami v obrazcu tudi ni bila predvidena navedba pojasnil in razlogov za nastala odstopanja. SiDG je kljub temu spremljala izvajanje odločb v Excelovih tabelah in v njih ugotavljala razlike med količinami lesa, odmerjenimi v odločbah ZGS, in odpremljenimi količinami GLS. V primeru, da je prihajalo do razlik, ki odstopajo od količin v odločbah ZGS za več kot 10 %, za katere je v skladu s Pravilnikom o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1 morala opraviti popolni prevzem sečišča, je SiDG v tabelah tudi pojasnila razloge za nastala odstopanja. SiDG je podatke

⁴⁶ Povezava s točkami 2.1.2.1.b, 2.1.3.2.c, 2.1.3.5.a in 2.2.4.1.b.

o spremljanju količin vodila ročno in ni zagotovila revizijske sledi o vpisu teh podatkov v tabele⁴⁷ in s tem njihove zanesljivosti.

Ukrep SiDG

SiDG je vzpostavila prenovljen informacijski sistem, aplikacijo Gozdar, ki omogoča primerjavo količin, ki so bile določene v odločbah ZGS, in odpremljenih količin GLS ter zagotavlja revizijsko sled vnosov podatkov, s tem pa večjo zanesljivost in sledljivost podatkov.

2.1.2.1.c V skladu s Sklepom o sistemu vodenja izvedbe del 2 so morali vodje gozdnih obratov na terenu preverjati, ali dela zunanjih izvajalcev sečnje potekajo skladno s pogodbo, s pogoji uvedbe v delo in z odločbo ZGS. Zadolženi so bili za sprotni pregled delovišč in za njihov končni prevzem, ko je izvajalec obvestil SiDG o zaključku del. Kasneje je pregled delovišča opravil še ZGS⁴⁸. O vseh ugotovljenih kršitvah so morali takoj pisno obvestiti izvajalca del ter skrbnika javnega naročila v SiDG. Vodje gozdnih obratov so morali ob končanju del pregledati delovišče ter s podpisom obrazca za spremljanje sečnje in spravila lesa, ki je v prilogi 2A Sklepa o sistemu vodenja izvedbe del 2, potrditi, da je s tem pogodbeni obveznosti izvajalca končana. SiDG med revizijo ni predložila dokumentacije, iz katere bi bilo razvidno, da so vodje gozdnih obratov med izvajanjem del pregledovali delovišča in pred potrditvijo obrazca za spremljanje sečnje opravili končni prevzem delovišča, ker dokumentacije, ki bi izkazovala sprotni ogled delovišč, v notranjih aktih ali drugih dokumentih ni opredelila. Zaradi navedenega ocenjujemo, da SiDG ne obvladuje tveganja, da vodje gozdnih obratov potrdijo obrazec za spremljanje sečnje, s čimer potrdijo prenehanje izvajalčevih obveznosti do SiDG, ne da bi opravili končni prevzem delovišča. SiDG na ta način tudi ni izpolnjevala obveznosti, določenih v pogodbah z zunanjimi izvajalci sečnje, saj je bilo v 4. členu Pogodbe SEC 2019 o izvajanju sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so last Republike Slovenije⁴⁹ (v nadaljevanju: Pogodba SEC 2019), in Pogodbe SEC 2020 o izvajanju sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so last Republike Slovenije⁵⁰ (v nadaljevanju: Pogodba SEC 2020), določeno, da SiDG ob zaključku del opravi ogled delovišča z zapisnikom (po posameznih odločbah ZGS).

SiDG je 10. 4. 2020 pripravila dokument Procesi področja gozdarstva, ki vključuje popis procesa področja gozdarstva (zajema tudi proces sečnje in spravila lesa), ki ga je SiDG implementirala v kasneje (po koncu obdobja, na katero se nanaša revizija) prenovljenem informacijskem sistemu,

⁴⁷ Manjka podatek, kdo in kdaj jih je vnesel ali spreminjal.

⁴⁸ SiDG ima z izvajalci sečnje v pogodbah določeno, da prevzem del v gozdovih opravi ZGS in da je izvajalec v primerih, ko ZGS ugotovi, da dela niso bila opravljena v skladu z odločbo in drugimi akti, ki urejajo način izvedbe del, dolžan naknadno odpraviti vse pomanjkljivosti.

⁴⁹ Pogodba je del razpisne dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so last Republike Slovenije, za obdobje od sklenitve okvirnega sporazuma do 31. 12. 2019 in jo je SiDG sklenila z izbranimi izvajalci.

⁵⁰ Pogodba je del razpisne dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so last Republike Slovenije, za obdobje od sklenitve okvirnega sporazuma do 31. 12. 2021 in jo je SiDG sklenila z izbranimi izvajalci.

aplikaciji Gozdar⁵¹. Dokument je bil podlaga za pripravo tehničnih specifikacij⁵² in izvedbo javnega naročila za izbiro dobavitelja aplikacije Gozdar. V tehničnih specifikacijah je popisan informacijski sistem, ki ga je SiDG uporabljala pred uvedbo aplikacije Gozdar⁵³, in kjer so podane rešitve, ki jih bo za posamezne faze procesa sečnje in spravila lesa omogočila aplikacija Gozdar. SiDG je v dokumentu Procesi področja gozdarstva predvidela, da vodja gozdnega obrata po tem, ko izvajalec poda predlog za prevzem del, pripravi pregled opravljenih del in zapisnik, ki se ga posreduje zunanjemu izvajalcu sečnje.

Ukrep SiDG

SiDG je v aplikaciji Gozdar vzpostavila sistem, da izvajalec sečnje in spravila lesa z vnosom datuma v aplikacijo Gozdar obvesti SiDG o zaključku del. Vodja gozdnega obrata ima v aplikaciji možnost potrditi konec del, če je delo opravljeno v skladu s pogodbo, ali zavrniti predlagani konec del z zapisnikom. Za oblikovanje zapisnika ima vodja gozdnega obrata v predlogi aplikacije že vnaprej pripravljeno argumentacijo, ki pa jo lahko po lastni presoji dopolni. Navedeni zapisnik lahko vodja gozdnega obrata uporabi kadarkoli med izvajanjem del, da obvesti izvajalca o ustreznosti opravljenih del. SiDG ob opravljenem pregledu del s pomočjo aplikacije tudi obvesti izvajalca oziroma mu posreduje zapisnik, ki ga naredi vodja gozdnega obrata.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj v aplikaciji Gozdar zagotovi možnost vnosa podatkov o terenskem ogledu delovišča med izvajanjem sečnje in spravila lesa ter ob zaključku teh del. Razviden naj bo najmanj podatek o datumu ogleda delovišča in podatek o ugotovitvah z ogleda delovišča.

2.1.2.1.d SiDG v notranjih aktih ni določila vsebine pogodb z zunanjimi izvajalci sečnje (pravice in obveznosti SiDG in izvajalca, zavarovanja, nadzor nad izvedbo storitev). Kljub temu je v pogodbah, ki jih je sklepala z zunanjimi izvajalci sečnje, na enoten način opredelila obveznosti SiDG in izvajalca, zavarovanja in izvajanje nadzora nad izvedbo storitev. SiDG bi na podlagi tretjega odstavka 4. člena Pogodbe SEC 2019 in Pogodbe SEC 2020 od zunanjih izvajalcev sečnje lahko zahtevala, da vodijo dnevnik o izvajanju del ter pisno po elektronski pošti obveščajo SiDG o dinamiki izvajanja del in zalogah GLS na kamionski cesti, pa tega ni storila in tudi teh postopkov ni predvidela v notranjih aktih. Zaradi navedenega SiDG ni zagotovila sprotnega pridobivanja podatkov o posekanih drevesih, saj se je o količini posekanih dreves seznanjala šele ob odpremi GLS s kamionske ceste (povezava s točko 2.1.3.2.b).

⁵¹ Aplikacija med drugim omogoča digitalizacijo procesa sečnje in spravila lesa (od prejema odločbe ZGS, vodenja sečnje in spravila lesa in odpreme GLS). Aplikacija je povezana z ostalimi informacijskimi sistemi, ki jih SiDG uporablja oziroma jih še bo vzpostavila, kar omogoča stalen prenos informacij (povezava s točko 2.1.4.1.a).

⁵² Tehnične specifikacije naročila projekta Gozdar SiDG, maj 2020.

⁵³ SiDG je pred uvedbo aplikacije Gozdar za spremljanje in izvajanje procesa sečnje in spravila lesa uporabljala programsko opremo ERP, ki je bila izdelana s strani družbe MIT, d. o. o. Polega tega uporablja programsko opremo Merilec, ki je namenjena odpremi in prevzemu GLS na kamionski cesti. SiDG je veliko podatkov v zvezi s sečnjo in spravilom lesa vodila v Excelovih tabelah.

Ukrep SiDG

SiDG je v letu 2021 pričela uporabljati aplikacijo za zunanje izvajalce sečnje, povezano z aplikacijo Gozdar, v katero izvajalci vpisujejo datum začetka del, datum končanja del, količine dodatnega poseka in tedensko vpisujejo količine odpeljanih dreves na kamionsko cesto.

2.1.2.2 Pravila za izbor zunanjih izvajalcev sečnje ter za načrtovanje lastne sečnje

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, zunanje izvajalce sečnje izbirala na podlagi Pravil za izbiro izvajalcev del, ki jih je na predlog SiDG 17. 11. 2016 sprejela vlada. V njih je bilo določeno, da SiDG pri oddaji javnega naročila za oddajo storitev sečnje in spravila lesa kot tehniko naročanja uporabi okvirni sporazum. Ponudniki, s katerimi SiDG sklene okvirni sporazum, so morali na podlagi Pravil za izbiro izvajalcev del izpolnjevati naslednje pogoje:

- osnovna sposobnost ponudnikov (SiDG mora preveriti obstoj vseh obligatornih izključitvenih razlogov, kot jih določa zakon, ki ureja javno naročanje, lahko tudi preverja neobligatorne izključitvene razloge, kot jih določa zakon, ki ureja javno naročanje, ter dodatne pogoje, kot jih določajo pravni predpisi s področja gozdarstva),
- sposobnost elektronskega komuniciranja (ponudnik mora biti sposoben za elektronsko poslovanje in komuniciranje ter biti opremljen z ustrezno računalniško opremo ter priključkom na medmrežni splet, zagotovljeno mora imeti možnost uporabe varnega elektronskega podpisa za oddajo ponudb in izvajanje ostalih opravil v zvezi z javnim naročanjem),
- poklicna sposobnost ponudnikov (ponudnik mora izpolnjevati minimalne pogoje za izvajanje del v gozdovih v skladu z določili pravilnika, ki določa minimalne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, izpolnjevati mora tudi vse zahteve iz Sporazuma o skupnih ukrepih za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu na skupnih deloviščih),
- tehnična in strokovna sposobnost (ponudnik mora ta pogoj izpolnjevati v primeru, ko SiDG v dokumentih v zvezi z oddajo posameznega javnega naročila zahteva dinamiko proizvodnje v količini 80 m³ ali več dnevno),
- ekonomsko-finančna sposobnost (zavarovanje za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti za čas trajanja okvirnega sporazuma in za obdobje še 120 dni po izteku veljavnosti okvirnega sporazuma, ki se lahko zagotovi v eni izmed naslednjih oblik: brezpogojna bančna garancija na prvi poziv, brezpogojno kavcijsko zavarovanje na prvi poziv, denarni depozit v znesku 10.000 EUR; ponudnik v zadnjih 6 mesecih pred oddajo prijave ni imel blokiranih transakcijskih računov),
- zavarovanje odgovornosti (zavarovanje odgovornosti iz dejavnosti, ki vključuje tudi objektivno odgovornost, za zavarovalno vsoto 100.000 EUR).

Merilo za izbor najugodnejšega izvajalca vsakokratnega naročila je bila najnižja cena odpeljanega lesa v EUR/m³ brez DDV.

2.1.2.2.a SiDG v predlog Pravil za izbiro izvajalcev del, ki jih je potrdila vlada, ni vključila zahteve, da bi morali ponudniki izkazati, da razpolagajo z zadostnimi kapacitetami glede na število sklopov, za katere predložijo svoje ponudbe. Zato SiDG ob izbiri izvajalcev sečnje in spravila lesa ni preverjala zadostnosti kapacitet izvajalcev sečnje in spravila lesa glede na število sklopov, za katere so oddali ponudbe, ter pri oddaji posameznega javnega naročila ni preverjala prostih zmogljivosti izvajalca. SiDG s posameznim izbranim ponudnikom lahko sklene okvirni sporazum za več sklopov (v povprečju jih je sklenila za 9 oziroma 7 sklopov). Čeprav je imela SiDG z izbranim ponudnikom

sklenjen sporazum za več sklopov, je prihajalo do situacije, da zunanji izvajalci sečnje in spravila lesa, s katerimi je imela sklenjen okvirni sporazum, na podlagi poziva SiDG za predložitev ponudb za izvajanje odločb ZGS zaradi nezadostnih prostih kapacitet niso predložili svojih ponudb in je prihajalo tudi do zamud pri izvajanju sečnje⁵⁴.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj pripravi predlog sprememb in dopolnitev Pravil za izbiro izvajalcev del, na podlagi katerih bo možno izbrati le zunanje izvajalce sečnje in spravila lesa, ki ob sklenitvi okvirnega sporazuma razpolagajo z zadostnimi kapacitetami glede na število sklopov, za katere oddajo svojo ponudbo, in ki jim bo SiDG posamezno javno naročilo lahko oddala glede na proste kapacitete za izvedbo del, ter ga predloži v potrditev pristojnemu ministrstvu.

2.1.2.2.b SiDG je pri izbiri zunanjih izvajalcev sečnje uporabljala Pravila za izbiro izvajalcev del, ki jih je vlada sprejela v novembru 2016. S kasneje sprejetim Strateškim načrtom 2017–2026⁵⁵ je bilo med izhodišči vlade in zavezami SiDG predvideno, da bo oblikovano takšno povpraševanje in da bodo dopolnjena pravila o oddaji del, ki bodo povečevala konkurenčnost gorskih in hribovskih kmetij. Da bi SiDG pri izbiri izvajalcev sečnje in spravila GLS upoštevala zaveze iz Strateškega načrta 2017–2026 bi morala pripraviti spremembo oziroma dopolnitev Pravil za izbiro izvajalcev sečnje in spravila GLS in jo posredovati v sprejem vladi, pa tega v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni storila. Zaradi navedenega SiDG pri pripravi razpisne dokumentacije za izbiranje zunanjih izvajalcev sečnje ni upoštevala predhodno navedenega cilja iz Strateškega načrta 2017–2026.

Ukrep SiDG

SiDG je na podlagi pozivov MKGP v aprilu in juniju 2021 pripravila Spremembe in dopolnitve pravil za izbiro izvajalcev del in jih z dopisom z dne 22. 9. 2021 posredovala v mnenje MKGP. V njih je na predlog MKGP predlagala, da se v okviru merila ekonomsko najugodnejša ponudba za izbiro izvajalca del poleg ponujene cene upošteva tudi razvrstitev v gorsko območje v naslednjem razmerju: cena = 80 %, uvrščenost v gorsko območje = 20 %.

Vlada je Spremembe in dopolnitve pravil za izbiro izvajalcev del, ki jih je predlagala SiDG, sprejela 18. 11. 2021.

2.1.2.2.c SiDG je imela v Strateškem načrtu 2017–2026⁵⁶ in poslovnih načrtih⁵⁷ načrtovan delež lastne sečnje, ki naj bi ga dosegla v posameznem letu. Lastna sečnja bi se v skladu s Strateškim načrtom 2017–2026 morala izvajati za potrebe hitrih in učinkovitih sanacij poškodovanih gozdov.

⁵⁴ Povezava s točko 2.1.2.3.a.

⁵⁵ Ta je bil sprejet na vladi 31. 8. 2017.

⁵⁶ V Strateškem načrtu 2017–2026 je določeno, da bo obseg sečnje znašal 1.500.000 m³ bruto/leto, pri čemer bi delež lastne sečnje znašal najmanj 15 % in največ 20 %.

⁵⁷ V poslovnem načrtu za leto 2019 je načrtovan 6,6-odstotni delež lastne sečnje, za leto 2020 pa 13-odstotni delež.

SiDG v notranjih aktih ni določila vrste in zahtevnosti sečnje⁵⁸, ki bi jo izvajala z lastnimi kapacitetami za doseganje deleža lastne sečnje, in glede na vrsto in zahtevnost sečnje ni določila kriterijev za odločanje o lastni sečnji, ki bi jih upoštevala pri sprejemanju odločitve o izvajanju lastne sečnje in sečnje z zunanjimi izvajalci. Poleg tega SiDG v notranjih aktih ni opredelila pogoja, da se sečnja zunanjemu izvajalcu ne odda v primeru, ko ima SiDG proste zmogljivosti za izvajanje lastne sečnje, ponujena cena zunanjega izvajalca pa bi presegala ceno lastne sečnje. Ker SiDG ni določila vrste in zahtevnosti sečenj, ki jih bo izvajala z lastnimi zmogljivostmi, in na podlagi vrste in zahtevnosti sečenj ni oblikovala meril za sprejem odločitve o lastni sečnji, ne more ustrezno načrtovati vrste in obsega delovnih sredstev oziroma gozdarske mehanizacije ter usposobljenosti zaposlenih, ki bi jih potrebovala glede na obseg in zahtevnost izvedbe lastne sečnje, potrebe po nabavi gozdarske mehanizacije pa se letno spreminjajo in odstopajo od predvidenih nabav v Strateškem načrtu 2017–2026⁵⁹. Ker je SiDG sprejemala odločitve o izvedbi lastne sečnje glede na proste kapacitete lastne gozdarske mehanizacije ne glede na ceno lastne sečnje in ceno sečnje, ki so jo ponudili zunanji izvajalci, po naši oceni ni obvladovala tveganja, da bi lahko cena sečnje zunanjega izvajalca, ki mu je oddala izvajanje sečnje, presegala ceno lastne sečnje oziroma da bi izvajala lastno sečnjo, čeprav bi bili zunanji izvajalci cenejši.

SiDG je po obdobju, na katero se nanaša revizija, ukinila oddelek lastne gozdne proizvodnje, kapacitete lastne gozdne proizvodnje pa so prešle na PE. SiDG je na ta način znižala stroške selitev mehanizacije in strojev, ki predstavljajo relativno pomemben delež stroškov lastne sečnje.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj v notranjih aktih opredeli, da se storitve sečnje in spravila lesa ne oddajajo zunanjim izvajalcem sečnje in spravila lesa v primeru razpoložljivih prostih lastnih kapacitet in če cena sečnje zunanjega izvajalca presega ceno lastne sečnje SiDG. V notranjem aktu naj tudi opredeli kriterije za sprejemanje odločitev o izvedbi lastne sečnje.

2.1.2.3 Ureditev procesa sanitarne sečnje

SiDG od ZGS prejema odločbe o odobritvi poseka dreves (A odločbe) in odločbe o izvedbi sanitarne sečnje (C odločbe)⁶⁰, ki jih mora SiDG izvesti do roka, navedenega v odločbi. V Strateškem načrtu 2017–2026 je bilo določeno, da bo SiDG za potrebe izvajanja hitrih in učinkovitih sanacij poškodovanih gozdov oblikovala lastne kapacitete za delo v gozdovih, pri čemer bo delež lastne sečnje znašal najmanj 15 % in največ 20 % celotne sečnje.

SiDG sečnjo in spravilo lesa izvaja zlasti z zunanjimi izvajalci. Oddaja del po odločbah ZGS v izvajanje zunanjim izvajalcem poteka na podlagi sklenjenih okvirnih sporazumov z zunanjimi izvajalci, ki jim je SiDG priznala sposobnost. SiDG je od 1. 4. 2019 do 31. 12. 2019 storitve sečnje in spravila lesa zunanjim izvajalcem oddajala na podlagi okvirnega sporazuma SEC 2019, za obdobje od 1. 1. 2020

⁵⁸ Zahtevnost sečnje se med drugim nanaša na dostopnost terena, stanje gozda pred sanacijo (vetrolom, žledolom, in podobno).

⁵⁹ Povezava s točko 2.1.5.2.a.

⁶⁰ Odločbe o sanaciji poškodovanih gozdov.

do 30. 6. 2020 pa na podlagi okvirnega sporazuma SEC 2020 in SEC 2021. SiDG za obdobje od 1. 1. 2019 do 25. 3. 2019, ko je z izbranimi izvajalci sečnje sklenila okvirni sporazum, ki je začel veljati 1. 4. 2019, ni imela sklenjenega okvirnega sporazuma, zato je storitve sečnje in spravila lesa oddajala po postopkih naročil male vrednosti⁶¹. SiDG je storitve sečnje in spravila lesa, ki so temeljile na prejetih odločbah ZGS, na podlagi okvirnega sporazuma SEC 2019 in okvirnega sporazuma SEC 2020 lahko oddajala na 2 načina, in sicer tako, da je izvedla posamično javno naročilo ali pa oddala javno naročilo na podlagi plana sečnje za določeno območje (v nadaljevanju: planska sečnja⁶²).

2.1.2.3.a SiDG je do 1. 4. 2019 oddajala storitve sečnje in spravila lesa na način izvajanja posamičnega javnega naročila oziroma je izvajala naročila male vrednosti in izbirala posamezne izvajalce sečnje šele po prejemu odločbe ZGS, roki za izvedbo odločbe pa so bili glede na čas, potreben za izbiro izvajalcev, relativno kratki. Zaradi nepravočasno izvedene sanitarne sečnje v letu 2018 je SiDG v letu 2020 prejela odločbo gozdarske inšpekcije, v kateri ji je bila izrečena globa v znesku 276.000 EUR⁶³. Na zamude pri izvajanju sečnje so po mnenju SiDG vplivale tudi nekatere okoliščine⁶⁴, na katere SiDG ni imela neposrednega vpliva, in sicer:

- objektivna nezmožnost izvršiti tolikšne količine sanitarne sečnje znotraj rokov,
- proizvodna zasičenost trga in posledično neodzivnost izvajalcev sečnje v postopkih javnega naročanja, večkratno ponavljanje razpisov sečnje in spravila lesa,
- opuščanje pogodbeno dogovorjenih obveznosti s strani izvajalcev,
- nepravilna ocena količin poseka ter nepravilna ocena nevarnosti za širjenje škodljivih organizmov in neupoštevanje višinskih pasov s strani ZGS,
- onemogočen dostop v gozd zaradi padlih dreves, nevarnejše delo zaradi prevrnjenih, polomljenih ali drugače poškodovanih dreves,
- upočasnjena hitrost sanacij zaradi obilnih snežnih padavin v začetku leta 2018 ter visoka snežna odeja.

Poslovodstvo SiDG je 24. 4. 2020 izdalo Sklep poslovodstva o načinu dela zaposlenih za pravočasno izvedbo sanitarne sečnje, s katerim je sprejelo organizacijske ukrepe z namenom takojšnje ureditve izvajanja sanitarne sečnje v skladu z odločbami ZGS. Da bi SiDG zmanjšala število nepravočasno izvedenih sanitarnih odločb ZGS, je s 1. 4. 2019 v okvirnem sporazumu SEC 2019, ki ga je sklenila z zunanjimi izvajalci sečnje, spremenila način izbiranja izvajalcev sečnje in dodala možnost oddaje storitev sečnje in spravila lesa na podlagi planske sečnje. SiDG tako ob prejemu odločbe ZGS ni bilo več treba izvesti javnega razpisa za izbiro izvajalca, ampak je ob prejemu odločbe ZGS izbranim izvajalcem sečnje, s katerimi je sklenila okvirni sporazum in pogodbo o izvajanju planske sečnje, posredovala le še povabilo k oddaji ponudbe za izbor najcenejšega izvajalca in izdala delovni nalog.

⁶¹ Povezava s točko 2.1.3.3.b.

⁶² Planska sečnja je sečnja, ki jo SiDG odda izbranemu izvajalcu v postopku javnega naročanja na podlagi načrta sečnje za določeno geografsko območje. V njem je opredeljena okvirna količina sečnje in spravila znotraj geografsko zaokroženega območja, dejanski obseg sečnje se določi na podlagi prejetih odločb ZGS, ki jih SiDG odda v delo izbranemu izvajalcu z delovnim nalogom.

⁶³ Povezava s točko 2.1.3.4.c.

⁶⁴ Te je SiDG navajala v Izjavi o dejstvih in okoliščinah prekrška, ki jo je 8. 11. 2019 posredovala gozdarski inšpekciji.

SiDG je tako v letu 2019 in prvi polovici leta 2020 uspelo zmanjšati zamude pri izvajanju sanitarnih sečenj. Na dan 30. 6. 2020 je imela nerealiziranih 54 sanitarnih odločb, ki jim je rok za izvedbo potekel v obdobju od marca do junija 2020⁶⁵.

Ukrep SiDG

SiDG je v juliju 2020 izvedla vse nerealizirane C odločbe na dan 30. 6. 2020.

2.1.3 Izvajanje in nadzor nad sečnjo in spravilom lesa

Da bi ocenili, ali je SiDG učinkovito izvajala in nadzirala postopke sečnje in spravila lesa, smo preverili:

- ali je SiDG izvajala sečnjo in spravilo lesa, kot je bilo načrtovano;
- ali je SiDG izvajala sečnjo in spravilo lesa, kot je bilo opredeljeno v odločbah ZGS, v notranjih aktih SiDG in v pogodbah, ki jih je SiDG sklepala z zunanjimi izvajalci;
- ali je SiDG zunanje izvajalce sečnje in spravila lesa izbirala v skladu z notranjimi akti in preverjala, da zunanji izvajalci izpolnjujejo pogoje, ki jih je SiDG določila v razpisni dokumentaciji;
- ali je SiDG ustrezno opredelila obveznosti zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa, vzpostavila in izvajala kontrolne postopke, da so zunanji izvajalci storitve opravljali v skladu z obveznostmi, in izvedla vse aktivnosti, ki jih je določila v pogodbah z zunanjimi izvajalci in notranjimi akti;
- ali je SiDG vzpostavila in izvajala druge notranje kontrole, s katerimi je nadzirala izvajanje sečnje in spravila lesa;
- ali je SiDG ustrezno poročala MKGP o izvajanju sečnje in spravila lesa.

2.1.3.1 Realizacija načrtovanega obsega in stroškov sečnje in spravila lesa

Preverili smo:

- ali je SiDG v letu 2019 izvedla sečnjo in spravilo lesa v obsegu, ki ga je načrtovala v Strateškem načrtu 2017–2026, načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 in poslovnem načrtu za leto 2019;
- ali je SiDG v prvem polletju 2020 izvedla sečnjo in spravilo lesa v obsegu, ki ga je načrtovala v mesečnih načrtih, in sledila obsegu sečnje, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026, rebalansu načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 in rebalansu poslovnega načrta za leto 2020;
- ali je SiDG v letu 2019 izvedla sečnjo in spravilo lesa s stroški, ki jih načrtovala v Strateškem načrtu 2017–2026, načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 in poslovnem načrtu za leto 2019;
- ali je SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, pri izvajanju sečnje in spravila lesa sledila doseganju cilja deleža lastne sečnje, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026.

⁶⁵ Povezava s točko 2.1.3.2.

Podatke o realiziranem in načrtovanem obsegu sečnje in spravila lesa za leto 2019 prikazuje Tabela 4, podatke za prvo polletje 2020 pa Tabela 5.

Tabela 4 Realizacija načrtovanega obsega sečnje in spravila lesa v letu 2019 v primerjavi z načrtovanim obsegom sečnje in spravila lesa za leto 2019

Obseg sečnje in spravila lesa	Strateški načrt 2017–2026 za leto 2019		Načrt upravljanja z gozdovi in poslovni načrt		Realizacija		Odstopanja od strateškega načrta	Odstopanja od načrta upravljanja in poslovnega načrta
	v m ³	delež v %	v m ³	delež v %	v m ³	delež v %	v %	v %
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)= ((6)-(2))/(2)*100	(9)=((6)-(4))/(4)*100
Neto obseg	(PS) █████	████	████	████	████	████	████	████ (PS)
• lastna sečnja	(PS) █████	████	████	████	████	████	████	████ (PS)
• zunanji izvajalci	(PS) █████	████	████	████	████	████	████	████ (PS)

Viri: Strateški načrt 2017–2026, poslovni načrt za leto 2019, načrt upravljanja z gozdovi za leto 2019, Poročilo o poslovanju SiDG za leto 2019.

Tabela 5 Realizacija načrtovanega obsega sečnje in spravila lesa v prvem polletju 2020 v primerjavi z načrtovanim obsegom sečnje in spravila lesa za prvo polletje 2020

Obseg sečnje in spravila lesa	Strateški načrt 2017–2026 za leto 2020	Rebalans načrta upravljanja in poslovnega načrta	Mesečni načrti za prvo polletje 2020	Realizacija	Doseganje strateškega načrta	Doseganje rebalansa načrta upravljanja in poslovnega načrta	Doseganje mesečnih načrtov za prvo polletje 2020
	v m ³	v m ³	v m ³	v m ³	v %	v %	v %
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(5)/(2)*100	(7)=(5)/(3)*100	(8)=(5)/(4)*100
Neto obseg	(PS) █████	████	████	████	████	████	████ (PS)
• lastna sečnja	(PS) █████	████	████	████	████	████	████ (PS)
• zunanji izvajalci	(PS) █████	████	████	████	████	████	████ (PS)

Viri: Strateški načrt 2017–2026, rebalans načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020, rebalans poslovnega načrta za leto 2020, Poročilo o poslovanju SiDG za obdobje od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020.

SiDG je v letu 2019 opravila (PS) █████ (PS) posek, kot ga je načrtovala v Strateškem načrtu 2017–2026, in (PS) █████ (PS) obseg, kot ga je načrtovala v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 in poslovnem načrtu za leto 2019. V prvem polletju 2020 je opravila sečnjo in spravilo lesa v obsegu, ki predstavlja (PS) █████ (PS) celotne načrtovane sečnje v tem obdobju, (PS) █████ (PS) načrtovane sečnje za leto 2020 v Strateškem načrtu 2017–2026 in (PS) █████ (PS) načrtovane sečnje v rebalansu poslovnega načrta in rebalansu načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2020. SiDG je sečnjo in spravilo lesa izvedla skoraj v obsegu, ki ga je načrtovala v svojih načrtih, minimalna odstopanja so lahko nastala kot posledica zunanjih vplivov (na primer neugodne vremenske

razmere) in načrtovanja nerazporejene sečnje. SiDG je na ta način sledila cilju o obsegu sečnje in spravila lesa, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026 in ki si ga je sama določila v načrtih upravljanja z gozdovi, poslovnih načrtih in mesečnih načrtih za prvo polletje 2020.

SiDG je v Strateškem načrtu 2017–2026 načrtovala, da bodo stroški lastne sečnje v letu 2019 znašali (PS) [REDACTED] (PS), v načrtu upravljanja z gozdovi in poslovnem načrtu za leto 2019 pa so bili ti stroški načrtovani v znesku (PS) [REDACTED] (PS)⁶⁶. Stroški lastne sečnje in spravila lesa so v letu 2019 znašali (PS) [REDACTED] (PS) in so bili za (PS) [REDACTED] (PS) od načrtovanih stroškov v Strateškem načrtu 2017–2026 ter za (PS) [REDACTED] (PS) od načrtovanih stroškov v poslovnem načrtu in načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019. SiDG stroškov lastne sečnje zaradi različnih dejavnikov ni mogla natančno načrtovati in jih posledično tudi ni mogla doseči, saj je zaradi doseganja deleža lastne sečnje pospešeno nabavljala gozdarsko mehanizacijo, kar je vplivalo na povečanje stroškov amortizacije in lastne cene sečnje in spravila lesa. Poleg tega mora SiDG v skladu s Strateškim načrtom 2017–2026 izvajati lastno sečnjo za potrebe izvajanja hitrih in učinkovitih sanacij poškodovanih gozdov, ki je zaradi zahtevnosti lahko dražja od redne sečnje (izvaja se na nedostopnih terenih in s kratkimi roki za izvedbo odločb ZGS).

2.1.3.1.a SiDG je imela v Strateškem načrtu 2017–2026 določen cilj, da v letu 2019 doseže (PS) [REDACTED] (PS) delež lastne sečnje, v letu 2020 pa (PS) [REDACTED] (PS) delež. SiDG je v letu 2019 dosegla (PS) [REDACTED] (PS) delež lastne sečnje, ki je bil tako za (PS) [REDACTED] (PS) od načrtovanega deleža v Strateškem načrtu 2017–2026, v prvi polovici leta 2020 pa je dosegla (PS) [REDACTED] (PS) delež, ki je bil za (PS) [REDACTED] (PS) od načrtovanega deleža v Strateškem načrtu 2017–2026. Ker SiDG zaradi zamud pri nabavi gozdarske mehanizacije in posledično nezadostnih kapacitet gozdarske mehanizacije za izvajanje lastne sečnje ni uspela doseči cilja deleža lastne sečnje, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026, je v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 in poslovnih načrtih za leti 2019 in 2020 načrtovala nižji delež sečnje, kot je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026. Za leto 2019 je tako načrtovala (PS) [REDACTED] (PS) delež lastne sečnje, za leto 2020 pa (PS) [REDACTED] (PS) delež⁶⁷. Ker je SiDG v letnih načrtih upravljanja z gozdovi načrtovala nižji obseg lastne sečnje in spravila lesa, kot je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026⁶⁸, je v letu 2019 uspela doseči obseg lastne sečnje, ki ga je načrtovala v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 in ki ga je celo presegla za (PS) [REDACTED] (PS). SiDG do 30. 6. 2020 še ni uspelo doseči (PS) [REDACTED] (PS) deleža lastne sečnje, ki ga je načrtovala v rebalansu načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020, saj je ta delež na dan 30. 6. 2020 znašal (PS) [REDACTED] (PS)⁶⁹.

Pojasnilo SiDG

Vzpostavljanje lastne gozdne proizvodnje je zahteven proces, ki lahko traja dlje od predvidevanj v veliki meri odvisen od zunanjih dejavnikov (izvedba javnega naročila, dolgi dobavni roki in podobno). SiDG je v letu 2021 podpisala pogodbo o dobavi 6 prilagojenih kmetijskih traktorjev, v začetku leta 2022 pa je objavila razpis še za 6 prilagojenih kmetijskih traktorjev, ki bodo dobavljeni do konca leta 2022. SiDG bo

⁶⁶ Več o načrtovanju stroškov lastne sečnje v Strateškem načrtu 2017–2026 v točki 2.1.1.1.a.

⁶⁷ Povezava s točko 2.1.1.1.

⁶⁸ Povezava s točko 2.1.1.1.

⁶⁹ SiDG je na dan 30. 6. 2021 dosegla (PS) [REDACTED] (PS) delež lastne sečnje.

na ta način dosegla predvideni (PS) [REDACTED] (PS) delež lastne sečnje oziroma (PS) [REDACTED] (PS) poseka.

2.1.3.2 Skladnost izvajanja sečnje in spravila lesa z odločbami ZGS, notranjimi akti in pogodbami

Preverili smo:

- ali je SiDG izvajala sečnjo in spravilo lesa, kot je bilo opredeljeno v odločbah ZGS, v skladu s pravili, opredeljenimi v notranjih aktih, in ali je izpolnjevala obveznosti, ki jih je opredelila v pogodbah z zunanjimi izvajalci;
- ali je SiDG vzpostavila in izvajala kontrolne postopke, s katerimi je zagotavljala skladnost izvajanja lastne sečnje in spravila lesa kot tudi zunanjih izvajalcev z odločbami ZGS.

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, prejela 3.447 A odločb za redno sečnjo v obsegu 1.251.817 m³ bruto ter 5.929 C odločb za sanitarno sečnjo v obsegu 682.037 m³ bruto, ki so zavezujoče za izvedbo. Do 30. 6. 2020 je SiDG uspela zaključiti skoraj vse C odločbe, saj je imela na dan 30. 6. 2020 nezaključenih 54 C odločb v obsegu 9.776 m³, kar predstavlja 0,9 % vseh prejetih odločb oziroma 1,4 % obsega sečnje, določenega v vseh prejetih C odločbah. SiDG bi morala izvesti 5 odločb do marca 2020, 10 odločb do aprila 2020, 11 odločb do maja 2020 in 28 odločb do junija 2020. Ker sečnja po A odločbah ni zavezujoča, je imela SiDG na dan 30. 6. 2020 nezaključenih 1.942 A odločb v obsegu 897.688 m³ bruto, kar predstavlja 73,83 % vseh prejetih A odločb v obdobju, na katero se nanaša revizija. SiDG je do 30. 6. 2020 637 A odločb že oddala v izvajanje, vendar dela do 30. 6. 2020 še niso bila končana, za preostalih 1.305 odločb pa SiDG na dan 30. 6. 2020 dela še ni oddala v izvajanje. Glede na to, da SiDG izvajanja A odločb ni dožna izpolniti v celoti, za SiDG ni bilo zavezujoče oddajanje teh odločb v izvajanje v celoti.

Ukrep SiDG

SiDG je v juliju 2020 izvedla vse nerealizirane C odločbe na dan 30. 6. 2020.

2.1.3.2.a Zaradi zagotavljanja skladnosti izvajanja obsega sečnje in spravila lesa z odločbami ZGS je morala SiDG v skladu s 4. členom Pravilnika o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1 za vsako sečišče po končanem odvozu primerjati količine lesa po odkazilu in količine odpeljanega lesa. Na podlagi evidence SiDG o realizaciji odločb ZGS smo ugotovili, da količine posekanih in odpremljenih GLS niso bile skladne s količinami, ki jih je ZGS navedel v odločbah za posek, saj je bil v primeru izvajanja 2 odločb⁷⁰ opravljen za 471,58 m³ bruto⁷¹ manjši posek, kot je bil naveden v odločbah ZGS,

⁷⁰ Odločba št. 3408-01-2405-A002/20 in odločba št. 3408-06-2406-C004/19.

⁷¹ Navedeni obseg sečnje predstavlja 28,26 % obsega, navedenega v odločbah ZGS. Iz evidenc in dobavnih SiDG o odpremi GLS izhaja, da je zunanji izvajalec v primeru izvajanja odločbe št. 3408-01-2405-A002/20 posekal za 330,34 m³ oziroma za 37,41 % manj lesa, kot je določil ZGS v odločbi za posek (v njej je določen posek 883,02 m³ bruto), v primeru izvajanja odločbe št. 3408-06-2406-C004/19 pa je posekal za 132,24 m³ bruto oziroma za 19,79 % manj lesa, kot ga je določil ZGS v odločbi za posek (v njej je določen posek 785,86 m³ bruto).

v primeru izvajanja 2odločb⁷² pa je bil opravljen za 1.259,36 m³ bruto⁷³ večji posek, kot je bil naveden v odločbah ZGS. Do razlik med odkazano in dejansko izvedeno sečnjo in spraviom lesa prihaja zato, ker so količine, ki jih ZGS navaja v odločbah o poseku, ocenjene količine na podlagi tarifnih funkcij, ki jih določa ZGS, ki pa jih SiDG ocenjuje kot neustrezne.

Pojasnilo SiDG

Količine poseka, ki jih ZGS navede v odločbah, so ocenjene količine poseka, ki ne morejo v celoti sovpadati z dejansko posekanimi in odpremljenimi količinami. Tarife, ki jih ZGS uporablja pri določitvi ocene za posek, so največkrat neustrezno določene. ZGS pri določanju tarifnih funkcij ne izvede ustreznih meritev za njihovo določanje. ZGS določa tarifne funkcije pri obnovi GGN GGE. Gre za oceno količine, ki se za izračun predvidene količine poseka preračuna s faktorjema, ki sta ocenjena za vse drevesne vrste in za vse rastiščne in sestojne tipe enako – faktor za iglavce je 0,85 in faktor za listavce je 0,88. Dejanska količina poseka se določi šele ob odpremi GLS s kamionske ceste.

Kljub temu da količine poseka, ki jih ZGS navede v odločbah za posek, ne morejo biti skladne s posekanimi oziroma odpremljenimi količinami GLS, ker so količine v odločbah o poseku zgolj ocenjene količine na podlagi tarifnih funkcij, ki jih je SiDG ocenila kot neustrezne⁷⁴, SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni podala pobud ZGS za proučitev ustreznosti tarifnih funkcij, z uporabo katerih ocenjuje količine za posek.

Ukrep SiDG

SiDG je po obdobju, na katero se nanaša revizija, večkrat⁷⁵ pozvala ZGS, naj prouči ustreznost tarifnih funkcij.

2.1.3.2.b Da bi SiDG v skladu s Pravilnikom o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1 lahko zanesljivo ugotavljala vzroke za nastale razlike med količino lesa po odkazilu ZGS in količino odpremljenih GLS, bi morala vzpostaviti sistem, na podlagi katerega bi obseg sečnje in spravila lesa spremljala v vseh fazah procesa – od začetka izvajanja sečnje do odpreme GLS s kamionske ceste, pa tega ni storila, in sicer:

- SiDG ni spremljala in ugotavljala količin posekanih dreves na deloviščih in jih tudi ni popisovala. Prvo spremljanje količin o poseku se je pričelo šele s tedenskim ocenjevanjem zalog GLS na kamionski cesti, kar je SiDG vodila v Excelovih tabelah in je ocenjevala le količine, ne pa tudi vrste in sortimentne strukture GLS. SiDG se je zato s podatki o količini izvedenega poseka seznanila šele ob odpremi GLS s kamionske ceste, ko so bili ti tudi izmerjeni in klasificirani.

⁷² Odločba št. 3408-07-2118-C021/19 in odločba št. 3408-01-2506-A038/19.

⁷³ Navedeni obseg sečnje predstavlja 12,04 % obsega, navedenega v odločbah ZGS. Iz evidenc in dobavnih SiDG o odpremi GLS izhaja, da je zunanji izvajalec v primeru izvajanja odločbe št. 3408-07-2118-C021/19 posekal za 42,31 m³ oziroma za 85,22 % več lesa, kot je določil ZGS v odločbi za posek (v njej je določen posek 15,22 m³), v primeru izvajanja odločbe št. 3408-01-2506-A038/19 pa je posekal za 109,28 m³ oziroma 8,8 % več lesa, kot je določil ZGS v odločbi za posek (v njej je določen posek 1.244,14 m³ bruto).

⁷⁴ Povezava s točko 2.1.3.4.c.

⁷⁵ Na dan 20. 9. 2021, 30. 5. 2022 in 10. 6. 2022.

- SiDG je v Pogodbi SEC 2019 in Pogodbi SEC 2020, ki ju je sklenila z zunanjimi izvajalci sečnje, vzpostavila možnost izvajanja kontrol nad deli zunanjih izvajalcev in spremljanja poseka v vseh fazah proizvodnega procesa. V navedenih pogodbah je namreč opredelila, da sme od zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa zahtevati, da vodijo dnevnik o izvajanju del ter da pisno po elektronski pošti obveščajo SiDG o dinamiki izvajanja del in zalogah GLS na kamionski cesti. Kljub temu zunanji izvajalci sečnje niso vodili dnevnika o izvajanju del in niso obveščali SiDG o dinamiki izvajanja del in o zalogah GLS na kamionski cesti, SiDG pa tega od njih tudi ni zahtevala; SiDG ni razvila spletne aplikacije, prek katere bi izvajalci v skladu s Pogodbo SEC 2019 in Pogodbo SEC 2020 lahko sporočali informacije o začetku del, zaključku del, dodatno posekanem drevju ter o dinamiki izvajanja del in zalogah GLS na kamionski cesti. Čeprav so bili izvajalci del v skladu s Pogodbo SEC 2019 in Pogodbo SEC 2020 dolžni sproti beležiti vsa drevesa, ki so jih morali posekati iz tehnično-tehnoloških vzrokov in niso bila odkazana z odločbo ZGS, ter bi morali popis teh podatkov SiDG predložiti najkasneje ob prevzemu del, SiDG v 1 od pregledanih primerov od izvajalca sečnje ni pridobila dokumentacije, iz katere bi bilo razvidno, da je sproti beležil drevesa, ki niso bila odkazana s strani ZGS, in da bi popis teh podatkov nato predložil SiDG. Posledično SiDG ni mogla preveriti, ali je bil dodatni posek izveden zaradi tehnično-tehnoloških vzrokov⁷⁶.
- SiDG je že 2. 7. 2018 sprejela Delovno navodilo GL002-KK – Določanje količine, klasiranja in ohranjanje kakovosti GLS, katerega cilj je bil vzpostaviti popolno sledljivost GLS v vseh fazah proizvodnega procesa in preprečiti nenamerne ali namerne aktivnosti, ki lahko pomembno oškodujejo SiDG preko nepravilnega prikazovanja količinskih ali kakovostnih podatkov o GLS. V delovnem navodilu so bile definirane aktivnosti, ki bi jih morali v svoje dnevno delo uvesti vodje PE in vodja službe za gozdarstvo. SiDG delovnega navodila nikoli ni izvajala, zaloge GLS so se zato v obdobju, na katero se nanaša revizija, še vedno ocenjevale tedensko, posekana drevesa na deloviščih se niso spremljala.

Na podlagi tega ocenjujemo, da SiDG ni vzpostavila in izvajala zadostnih kontrolnih postopkov, s katerimi bi zagotovila popolno sledljivost GLS ter na ta način tudi preprečila nedovoljeno sečnjo oziroma sečnjo v nasprotju z odkazilom ZGS.

Pojasnilo SiDG

SiDG razume tveganja morebitne odtujitve GLS in zato izvaja vse možne ukrepe, s katerimi zmanjšuje ta tveganja. Sistem odvoza lesa nadgrajuje z organizacijo logistike do kupcev in z izvajanjem nadzora nad sredstvi, s katerimi se vrši transport lesa. Prevzemanje večinskega deleža logistike GLS iz državnih gozdov do kupcev omogoča SiDG večji nadzor nad tokom lesa in bistveno zmanjšuje tveganje za njegovo odtujitev.

Ukrep SiDG

SiDG je v letu 2021 pričela uporabljati aplikacijo za zunanje izvajalce sečnje, s katero spremlja začetek in zaključek del ter dodatno posekana drevesa. Izvajalci del vanjo tedensko vpisujejo količine spravila lesa na kamionsko cesto. SiDG je nadgradila svoj informacijski sistem s poročanjem o zalogah GLS na kamionski cesti, ki ga izvajajo zaposleni v aplikaciji Gozdar.

⁷⁶ Povezava s točko 2.1.3.2.d.

2.1.3.2.c SiDG bi morala na podlagi 4. člena Pravilnika o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1 v primeru, ko prodana količina GLS z delovišča odstopa od ocenjene bruto količine po odločbi za več kot 10 % ali v primeru suma nedovoljene sečnje, opraviti popolni prevzem sečišča s štetjem panjev posekanih dreves in izvesti primerjave z odkazilnim manualom in odločbo ZGS, da bi ugotovila, če so bila resnično posekana le označena drevesa oziroma drevesa, posekana iz kasneje ugotovljenih razlogov, ki jih dovoljuje ZGS. Ugotovili smo, da SiDG v 2 od skupaj 7 pregledanih primerov ni izvedla popolnega prevzema sečišča, čeprav so prodane količine GLS odstopale od ocenjenih bruto količin po odločbah ZGS za več kot 10 %.

Ukrep SiDG

SiDG je v 1 primeru opravila popolni prevzem sečišča v juniju in juliju 2021.

Opozarjamo, da je SiDG opravila popolni prevzem sečišča šele po prejemu našega zaprosila o predložitvi pojasnil glede ugotovljenih razlik med količinami in ne ob končanju del s strani zunanjega izvajalca sečnje. Ta je z deli končal že 10. 10. 2020, vodja gozdnega obrata pa je, kljub temu da so bila odstopanja med količinami velika (odpremljeno le 43,2 % odkazanih količin), izpolnil prilogo 2A in s tem potrdil, da so pogodbene obveznosti izvajalca do SiDG izpolnjene. SiDG v fazi popolnega prevzema sečišča ni uspela ugotoviti natančnih razlogov za nastale razlike med količinami dreves, ki so bile navedene na odkazilnih manualih ZGS (883,02 m³), in odpremljenimi GLS (381,86 m³).

2.1.3.2.d Zunanji izvajalci sečnje so morali na podlagi Sklepa o sistemu vodenja izvedbe del 1 in Sklepa o sistemu vodenja izvedbe del 2 morebitni dodatni posek beležiti na posebej predpisanem obrazcu, ki je bil v prilogi 6 teh sklepov. SiDG je tudi v Pogodbi SEC 2019 in Pogodbi SEC 2020 izvajalcem sečnje določila obveznost sprotnega beleženja sečnje, ki ni bila odkazana s strani ZGS, in predložitev teh podatkov SiDG najkasneje ob prevzemu del. Čeprav je SiDG vzpostavila navedene notranje kontrole, jih ni dosledno izvajala, saj je v 1 od pregledanih primerov izvajanja odločb zunanji izvajalec sečnje izvedel za 34,99 m³ oziroma za 38,05 % večji obseg sečnje, kot je bil odkazan v odločbi ZGS, SiDG pa od izvajalca ni pridobila obrazca, s katerim bi ji poročal o dodatnem poseku.

Pojasnilo SiDG

SiDG je v času izvajanja sečnje in spravila lesa skupaj s predstavnico ZGS izvedla ogled izvajanja sečnje in spravila. Na ogledu je bilo dogovorjeno, katera drevesa se dodatno posekajo. ZGS je bil tako seznanjen s strukturo in količino dodatno posekanega drevja, zato predložitev obrazca o dodatno posekanem drevju ni bila potrebna.

Opozarjamo, da je izpolnjevanje obrazca o dodatnem poseku iz priloge 6 Sklepa o sistemu vodenja izvedbe del 1 oziroma Sklepa o sistemu vodenja izvedbe del 2 zaradi zagotavljanja revizijske sledi pomembno ne glede na to, ali je bil ZGS na kakršenkoli drug način seznanjen o dodatni količini poseka ali ne. ZGS za dodatni posek, ki je bil dogovorjen, ni izdal novih odločb, zato količine o poseku, ki so bile naknadno dogovorjene z ZGS, za SiDG pomenijo dodatni posek. SiDG le na podlagi prejetega oziroma izpolnjenega obrazca o dodatnem poseku lahko preverja, ali je izvajalec izvedel dodatni posek v obsegu, ki je bil dogovorjen, ali ne.

2.1.3.2.e Sklep o sistemu vodenja izvedbe del 2 je določal, da morajo vodje gozdnih obratov SiDG na terenu preverjati, ali dela potekajo skladno s pogodbo, pogoji, ki jih je določila SiDG zunanjim izvajalcem v dokumentu Uvedba v delo, in odločbo ZGS. V SiDG ne obstaja revizijska sled o tem, da so vodje gozdnih obratov tovrstne kontrole dejansko izvajali, saj se niso pripravljali zapisniki

o izvedenih pregledih niti se niso o njih vodile evidence. Poleg tega je SiDG v Pogodbi SEC 2019 in Pogodbi SEC 2020 določila, da bo ob zaključku del opravila ogled delovišča po posameznih odkazilnih manualih oziroma odločbah ZGS in o tem naredila zapisnik. V primeru izvajanja 3 od 5 pregledanih odločb niso bili pripravljeni zapisniki o ogledu delovišč ali druga dokumentacija, iz katere bi bilo razvidno, da je bilo delovišče ob končanju del dejansko pregledano, kot je bilo to navedeno v Pogodbi SEC 2019 in Pogodbi SEC 2020. Na podlagi navedenega ocenjujemo, da SiDG ni v vseh primerih izvajala kontrol, s katerimi bi zagotovila skladnost izvajanja sečnje in spravila lesa z odločbami ZGS. SiDG je v dokumentu Procesi področja gozdarstva predvidela, da bo v prenovljenem informacijskem sistemu Gozdar vodja gozdnega obrata na predlog izvajalca o prevzemu del pripravil pregled opravljenih del in zapisnik, ki ga bo posredoval izvajalcu.

Ukrep SiDG

SiDG je v aplikaciji Gozdar vzpostavila sistem, da izvajalec o zaključku izvajanja del obvesti SiDG. Vodja gozdnega obrata ima v aplikaciji možnost potrditi konec del, če je delo opravljeno v skladu s pogodbo, ali zavrniti predlagani konec del z zapisnikom. Za oblikovanje zapisnika ima vodja gozdnega obrata v predlogi aplikacije že vnaprej pripravljeno argumentacijo, ki pa jo lahko po lastni presoji dopolni. Navedeni zapisnik lahko vodja gozdnega obrata uporabi kadarkoli med izvajanjem del, da obvesti izvajalca o ustreznosti opravljenih del. SiDG ob opravljenem pregledu del s pomočjo aplikacije tudi obvesti izvajalca oziroma mu posreduje zapisnik, ki ga naredi vodja gozdnega obrata.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj v aplikaciji Gozdar zagotovi možnost vnosa podatkov o terenskem ogledu delovišča med izvajanjem sečnje in spravila lesa ter ob zaključku teh del. Razviden naj bo najmanj podatek o datumu ogleda delovišča in podatek o ugotovitvah z ogleda delovišča.

2.1.3.3 Postopki izbora zunanjih izvajalcev sečnje

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, v posameznih postopkih oddaje javnih naročil izbirala izvajalce sečnje in spravila lesa, ki so bili izbrani na podlagi:

- javnega naročila za sečnjo in spravilo lesa, ki je bilo objavljeno 7. 12. 2018 na portalu javnih naročil⁷⁷ ter v Uradnem listu EU⁷⁸ z oznako pri SiDG SEC 2019; odločitev o oddaji javnega naročila – priznanje sposobnosti posameznim izvajalcem sečnje in spravila je bila sprejeta 18. 2. 2019, in sicer za obdobje od uveljavitve okvirnega sporazuma do 31. 12. 2019;
- javnega naročila za sečnjo in spravilo lesa, ki je bilo objavljeno 26. 8. 2019 na portalu javnih naročil⁷⁹ ter v Uradnem listu EU⁸⁰ z oznako pri SiDG SEC 2020; odločitev o oddaji javnega

⁷⁷ Št. objave JN008447/2018-B01.

⁷⁸ Št. 2018/s 237-541405.

⁷⁹ Št. objave JN005987/2019-B01.

⁸⁰ Št. 2019/S 164-403033.

naročila – priznanje sposobnosti posameznim izvajalcem sečnje in spravila je bila sprejeta 28. 11. 2019, in sicer za obdobje od uveljavitve okvirnega sporazuma do 31. 12. 2021.

Način, pogoji in merila za izbor zunanjih izvajalcev sečnje in spravila GLS so bili določeni v Pravilih za izbiro izvajalcev del, ki jih je na predlog SiDG sprejela vlada. V skladu s temi pravili je SiDG pri naročanju storitev sečnje in spravila lesa:

- lahko uporabila katerikoli postopek, ki ga določa zakon, ki ureja javno naročanje,
- javno naročilo lahko razdelila na poljubno število sklopov ob upoštevanju pravila o izračunu ocenjene vrednosti na podlagi zakona, ki ureja javno naročanje,
- kot tehniko naročanja lahko uporabila okvirni sporazum ali dinamični nabavni sistem.

V primeru, ko je SiDG uporabila tehniko naročanja na podlagi okvirnega sporazuma, je v izvedenem postopku javnega naročanja izbrala ponudnike, ki so bili sposobni izvajati posamezna naročila, ter z njimi sklenila okvirne sporazume po posameznem sklopu. SiDG je morala v postopku javnega naročanja izbrati izvajalce, ki so bili sposobni izvajati posamezna naročila oziroma so izkazali osnovno sposobnost, sposobnost elektronskega komuniciranja, poklicno sposobnost, tehnično in strokovno sposobnost, ekonomsko-finančno sposobnost in zavarovanje odgovornosti. Ko se je pokazala potreba po izvedbi del posamičnega naročila v okviru posameznega sklopa, je morala SiDG med ponudniki, s katerimi je imela sklenjen okvirni sporazum, odpirati konkurenco in izbrati ponudnika, ki je oddal cenovno najugodnejšo ponudbo. SiDG je izvajanje posameznih odločb ZGS izbranim ponudnikom iz okvirnega sporazuma SEC 2019 in okvirnega sporazuma SEC 2020 glede na določilo 48. člena Zakona o javnem naročanju⁸¹ (v nadaljevanju: ZJN-3) in pod pogoji iz okvirnega sporazuma SEC 2019 in okvirnega sporazuma SEC 2020 lahko oddajala tudi na način brez ponovnega odpiranja konkurence. V primeru odpiranja konkurence je SiDG ponudnike, s katerimi je imela sklenjen sporazum, povabila k predložitvi ponudb, in sicer za posamezno javno naročilo znotraj sklopa⁸² ali za plansko sečnjo. Izbrani ponudnik je moral svojo sposobnost izkazovati z dovolj tehnološkimi in kadrovskimi kapacitetami, kot jih je v vsakokratnem povabilu k oddaji ponudb navedla SiDG. Te so se lahko razlikovale od kadrovskih in tehnoloških kapacitet, ki jih je SiDG zahtevala v postopku izbire izvajalcev za sklenitev okvirnega sporazuma, saj je SiDG glede na obseg sečnje in spravila lesa ter glede na pogoje terena lahko zahtevala izpolnjevanje več ali drugačnih kadrovskih in tehnoloških zahtev. V postopku oddaje posameznega javnega naročila ali planske sečnje je morala SiDG izbrati tistega ponudnika, ki je podal ekonomsko najugodnejšo ponudbo (najnižja cena odpeljanih GLS v EUR/m³ brez DDV). SiDG je odločbe ZGS lahko oddajala v izvajanje zunanjim izvajalcem sečnje tudi na način brez ponovnega odpiranja konkurence v primeru, ko je prejela odločbe ZGS za sečnjo in spravilo lesa na že odprtih deloviščih. V tem primeru je SiDG ponudniku, ki mu je že oddala naročilo po postopku odpiranja konkurence, oddala v izvajanje dodatne odločbe ZGS, ki jih je moral izbrani izvajalec izvesti po ceni, kot jo je podal v postopku odpiranja konkurence. Količina sečnje in spravila lesa v tem primeru ni smela presegati količine storitev redne sečnje, ki so bile oddane v postopku odpiranja konkurence, za več kot 100 % oziroma

⁸¹ Uradni list RS, št. 91/15, 14/18.

⁸² Gre za naročilo posamezne storitve ali več posameznih storitev na podlagi ene ali več odločb ZGS, pri čemer je predmet posameznega javnega naročila določen v povabilu k oddaji ponudb (količina poseka, vsebina odločbe ZGS, pogodbeni rok, zahtevana tehnična, strokovna in kadrovska sposobnost, dinamika proizvodnje in ostale okoliščine posameznega javnega naročila).

ni smela presegati količine storitev sečnje, ki so bile oddane v postopku odpiranja konkurence, za več kot 300 % v primeru, ko je ZGS izdal odločbo na podlagi ocenjenih količin lesa za posek. SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, oddala 19 naročil brez odpiranja konkurence, kar predstavlja 0,7 % vseh oddanih naročil, in zanje sklenila anekse k pogodbam v skupni količini 10.877 m³ in v vrednosti 195.763 EUR brez DDV.

2.1.3.3.a SiDG je postopek oddaje naročila za sečnjo in spravilo lesa za obdobje od sklenitve okvirnega sporazuma do 31. 12. 2019 objavila šele 7. 12. 2018 in posledično z izbranimi izvajalci sečnje in spravila lesa okvirni sporazum SEC 2019 sklenila šele 25. 3. 2019 (uporabljati se je začel 1. 4. 2019). Ker je veljavnost prejšnjega okvirnega sporazuma potekla 31. 12. 2018, nov sporazum za leto 2019 pa se je začel uporabljati šele 1. 4. 2019, bi v vmesnem obdobju lahko prišlo do prekinitve del. Da bi se dela lahko neovirano nadaljevala, je SiDG oddala 4 javna naročila⁸³ po postopku naročila male vrednosti v skupni vrednosti 174.689 EUR brez DDV, čeprav je v Pravilih za izbiro izvajalcev del določila, da se naročila za izbor usposobljenih ponudnikov za oddajo storitev sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so v lasti Republike Slovenije, lahko oddajajo le po odprtem postopku s sklenitvijo okvirnega sporazuma, ne pa s postopkom naročila male vrednosti.

Ker je SiDG pred potekom sporazuma, ki je veljal v letu 2018, prepozno začela s postopkom oddaje javnega naročila storitev sečnje in spravila lesa za leto 2019 po odprtem postopku, zaradi česar ni mogla zagotoviti kontinuiranega izvajanja teh storitev na podlagi sklenjenih okvirnih sporazumov, je bila v vmesnem obdobju primorana javna naročila oddajati na drugih podlagah. Poslužila se je postopka oddaje javnih naročil male vrednosti, pri čemer je posamična vrednost 2 od njih presegla 40.000 EUR brez DDV, kar je na podlagi določbe prvega odstavka 21. člena ZJN-3 zgornja mejna vrednost za oddajo javnih naročil male vrednosti. To pomeni, da SiDG pri oddaji teh 2 javnih naročil ni spoštovala niti pravil o oddaji javnih naročil male vrednosti, določenih z ZJN-3.

2.1.3.3.b SiDG je v razpisni dokumentaciji za javni naročili SEC 2019 in SEC 2020 zahtevala minimalne tehnične in kadrovske pogoje, ki so jih morali izpolnjevati zunanji izvajalci sečnje in spravila lesa. Izkazati so morali tehnološko sposobnost, usposobljenost delavcev, predložiti dokazila o finančnem zavarovanju za resnost ponudbe, finančno zavarovanje za dobro izvedbo del in zavarovanje odgovornosti ter izkazati, da nimajo blokiranih poslovnih računov. V reviziji smo na podlagi pregleda izbrane dokumentacije o izvajanju odločb ZGS ugotovili, da nekateri izbrani ponudniki, ki jim je bila oddana storitev sečnje in spravila lesa oziroma izvajanje odločb ZGS, niso izpolnjevali vseh pogojev, ki so bili določeni v razpisnih dokumentacijah. Izbrani ponudniki bi morali na podlagi točke 4.5 razpisne dokumentacije SEC 2019 in točke 4.4.1 razpisne dokumentacije SEC 2020 kot finančno zavarovanje za resnost ponudbe hkrati s podpisom okvirnega sporazuma in pred oddajo ponudbe predložiti 5 meničnih izjav, pa tega niso storili. Ker je bila v skladu z razpisno dokumentacijo predložitev meničnih izjav tudi odložni pogoj za uveljavitev okvirnega sporazuma, so izbrani ponudniki izvajali sečnjo in spravilo lesa na podlagi neveljavnih okvirnih sporazumov.

⁸³ Št. JN000330/2019, št. JN000674/2019, št. JN000858/2019 in št. JN001146/2019.

Pojasnilo SiDG

SiDG meničnih izjav ni zahtevala, ker na podlagi Zakona o menici⁸⁴ za unovčenje menice niso potrebne in jih banke ne zahtevajo.

Opozarjamo, da bi izbrani ponudnik moral predložiti vso dokumentacijo, ki je bila zahtevana v razpisni dokumentaciji, ne glede na zahteve bank. SiDG pa bi morala razpisno dokumentacijo pripraviti v skladu z zakonodajo in zahtevami bank.

2.1.3.4 Opredelitev in izpolnjevanje obveznosti zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa

Preverili smo:

- ali je SiDG v razpisni dokumentaciji in pogodbah, ki jih je sklepala z zunanjimi izvajalci sečnje in spravila, opredelila njihove obveznosti glede pravočasne in kakovostne izvedbe del;
- ali je SiDG vzpostavila in izvajala zadostne kontrolne postopke, da bi izvajalci sečnje opravljali svoje storitve v skladu s pogodbenimi obveznostmi, in ali je SiDG v primeru ugotovljenih kršitev pogodbenih obveznosti izrekala ukrepe;
- ali je SiDG v procesu izvajanja sečnje in spravila lesa izvedla vse aktivnosti, ki jih je predvidela v pogodbah z zunanjimi izvajalci sečnje in spravila lesa in v notranjih aktih.

SiDG je v Pogodbi SEC 2019 in Pogodbi SEC 2020, ki ju je sklenila z zunanjimi izvajalci sečnje in spravila lesa, določila pogodbeno kazen zaradi neizpolnitve pogodbenih obveznosti⁸⁵ in pogodbeno kazen zaradi zamude pri izvršitvi pogodbenih obveznosti. Določila je, da je pogodba v primeru, ko izvajalec po svoji krivdi do izteka pogodbenega roka ne začne izvrševati pogodbenih obveznosti, z dnem izteka pogodbenega roka razdrta, SiDG pa ima pravico izvajalcu zaračunati tudi pogodbeno kazen. SiDG je postopek zaračunavanja pogodbene kazni določila tudi v Sklepu o sistemu vodenja izvedbe del 2. Da bi SiDG zagotovila dobro izvedbo del zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa, je v razpisni dokumentaciji SEC 2019 in razpisni dokumentaciji SEC 2020 določila obveznost predložitve finančnega zavarovanja za resnost ponudbe in finančnega zavarovanja za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti. SiDG je na ta način vzpostavila jamstva za pravočasno in kakovostno izvedbo del zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa ter podlage za zaračunavanje pogodbene kazni. Poleg tega je SiDG v Pogodbi SEC 2019 in Pogodi SEC 2020 določila, da se zunanji izvajalci sečnje v primeru, ko SiDG ob terenskem ogledu del teh ne prevzame zaradi izvajalčevih napak pri izvršitvi pogodbenih obveznosti, zavezujejo plačati SiDG pavšal v znesku 100 EUR za vse prihode na delovišče.

Nekateri izvajalci sečnje in spravila lesa niso izpolnjevali obveznosti, ki jim jih je SiDG določila v Pogodbi SEC 2019 in Pogodbi SEC 2020. Iz dokumentacije SiDG izhaja, da 38 zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa (od skupaj 311 zunanjih izvajalcev, ki so v letu 2019 in prvi polovici leta 2020

⁸⁴ Uradni list SFRJ 16/65, 54/70 in 57/89.

⁸⁵ Ta znaša 0,5 % od ponudbene cene oziroma vrednosti po pogodbi o izvedbi posameznega javnega naročila, in sicer za vsak dan od dne, ko bi izvajalec moral pričeti s pogodbenim izvajanjem del, do izteka pogodbenega roka znesek pogodbene kazni znaša največ 20 % od ponudbene cene oziroma vrednosti del. Na enak način se zaračunava pogodbena kazen zaradi zamud pri izpolnitvi pogodbenih obveznosti.

izvajali sečnjo in spravilo lesa)⁸⁶ pri izvajanju 338 odločb ZGS⁸⁷ ni opravilo del v dogovorjenem roku. SiDG za neizvedbo del po 60 odločbah ni zaračunala pogodbene kazni, ker bi bila ta nižja od 50 EUR in je na podlagi sklepa posloводства⁸⁸ ni treba zaračunati, odločitev o morebitnih posledicah neizvedbe del po 18 odločbah je bila na dan 30. 6. 2020 še v presoji pravnega oddelka, v primeru 41 odločb so imeli izvajalci opravičljiv razlog za zamudo in jim SiDG zato ni zaračunala pogodbene kazni, v 4 primerih so izvajalci zaradi ponovnega pregleda delovišča s strani SiDG plačali pavšal v znesku 100 EUR, v 1 primeru je SiDG izvajalcu določila dodaten rok, do katerega je končal z deli, in mu pogodbene kazni zato ni zaračunala, v 1 primeru zadeva na dan 30. 6. 2020 še ni bila posredovana v pravno službo, v ostalih 213 primerih pa je SiDG izvajalcem zaračunala pogodbeno kazen.

2.1.3.4.a SiDG ni izvajala zadostnih kontrolnih postopkov, s katerimi bi zagotovila, da bi zunanji izvajalci sečnje in spravila lesa opravljali svoje storitve skladno s pogodbenimi obveznostmi, in sicer:

- zunanji izvajalci sečnje in spravila lesa v 3 primerih izvajanja del po odločbah ZGS niso po elektronski pošti obvestili SiDG o začetku izvajanja del, čeprav je SiDG to zahtevala v 4. členu Pogodbe SEC 2019 in 4. členu Pogodbe SEC 2020; zaradi navedenega SiDG ne razpolaga z dokumentacijo, ki bi potrjevala, da so izvajalci z deli pričeli v dogovorjenem roku ter da zato SiDG na podlagi 13. člena Pogodbe SEC 2019 in Pogodbe SEC 2020 ne bi bilo treba zaračunati pogodbene kazni; zaradi navedenega v 1 primeru⁸⁹ tudi ne moremo potrditi pravilnosti postopka oddaje naročila zunanjemu izvajalcu oziroma ovreči tveganja, da je zunanji izvajalec z deli pričel, še preden je SiDG sprejela odločitev o izbiri najcenejšega izvajalca, kar smo v reviziji potrdili v 2 drugih primerih;
- zunanja izvajalca sečnje in spravila lesa v 2 primerih izvajanja del po odločbah ZGS nista obvestila SiDG o končanju del po elektronski pošti, čeprav je SiDG to zahtevala v 4. členu Pogodbe SEC 2019 in 4. členu Pogodbe SEC 2020; zaradi navedenega SiDG ne razpolaga z dokumentacijo, ki bi potrjevala, da sta izvajalca končala z deli na datume, kot jih je navajala SiDG v obrazcih za spremljanje sečnje, in da SiDG ni bilo treba zaračunati morebitnih pogodbene kazni zaradi zamud pri izvajanju odločb.

Ukrep SiDG

SiDG je v letu 2021 pričela uporabljati aplikacijo za zunanje izvajalce sečnje in spravila lesa, s katero spremlja začetek in zaključek del zunanjih izvajalcev. Izvajalci del vanjo vpisujejo podatke o začetku in končanju izvajanja del. Hkrati je SiDG v aprilu 2021 in juniju 2021 pripravila Spremembe in dopolnitve pravil za izbiro izvajalcev del in v njih predlagala, da se neobveščanje izvajalcev del o začetku in končanju izvajanja del opredeli kot nebitvena kršitev. V primeru, da izvajalec v 1 koledarskem letu stori najmanj 5 nebitvenih kršitev, mu okvirni sporazum preneha veljati.

⁸⁶ Povezava s točko 2.1.2.2.a.

⁸⁷ SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, v izvajanje prejela 9.376 A in C odločb (povezava s točko 2.1.3.2).

⁸⁸ Sklep o določitvi višine najnižjega zneska obračunane pogodbene kazni po Pogodbi o izvajanju sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so last Republike Slovenije, po posameznem naročilu z dne 19. 7. 2019.

⁸⁹ V primeru izvajanja odločbe št. 3408-06-2406-C004/19, ko gre za posamično javno naročilo in je pred oddajo naročila treba izbrati najcenejšega izvajalca.

Vlada je Spremembe in dopolnitve pravil za izbiro izvajalcev del, ki jih je predlagala SiDG, sprejela 18. 11. 2021.

2.1.3.4.b SiDG je spremljala izpolnjevanje pogodbenih obveznosti zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa ročno – v Excelovih tabelah, kar ni zagotavljalo zanesljive revizijske sledi o vnašanju in spreminjanju podatkov. Zaradi ročnega spremljanja izpolnjevanja pogodbenih obveznosti je obstajalo tveganje, da zaposleni ne bi ugotovili morebitnih nastalih kršitev (predvsem kršitev zaradi zamud) in SiDG ne bi izvedla ustreznih ukrepov⁹⁰. V sedmem odstavku točke 4.1 razpisne dokumentacije za oddajo javnih naročil SEC 2019 in SEC 2020 je bil med drugim določen tudi izključitveni pogoj za ponudnika, če so se pri njem pri izvajanju prejšnje pogodbe o izvedbi javnega naročila ali druge pogodbe pokazale precejšnje ali stalne pomanjkljivosti pri izpolnjevanju ključnih obveznosti in je zaradi tega SiDG predčasno odstopila od te pogodbe, uveljavljala odškodnino ali so bile izvedene druge primerljive sankcije. SiDG kljub velikemu številu zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa in prejetih odločb ZGS ni vzpostavila avtomatiziranega načina spremljanja izpolnjevanja pogodbenih obveznosti zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa ter izvajanja ukrepov v primeru nastalih kršitev, zaradi česar ni obvladovala tveganja neenotnega izrekanja ukrepov in neenakopravne obravnave zunanjih izvajalcev sečnje. SiDG tudi ne razpolaga z dokumentacijo, iz katere bi bilo razvidno, da je v postopku oddaje javnih naročil SEC 2019 in SEC 2020 preverjala neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti zunanjih izvajalcev sečnje in jih izločila iz postopka. SiDG s tem ni zagotovila preglednega postopka glede izločanja ponudnikov, ki v preteklosti niso izpolnjevali svojih obveznosti. SiDG je 10. 4. 2020 v dokumentu Procesi področja gozdarstva predvidela spremljanje skladnosti izvajanja del s pogodbami z informacijskim sistemom. Slednji naj bi omogočal, da bi se med spremljanjem izvajanja pogodb spremljalo tudi izvajanje reklamacij in pogodbenih kazni. V primeru, da bi se med spremljanjem izvajanja del ugotovilo, da so kršitve tako velike, da je treba prekiniti pogodbo, pa bi se v Modulu pogodbe pripravil predlog za prekinitve pogodbe, ki bi ga proučila pravna služba.

Ukrep SiDG

SiDG je z uvedbo aplikacije Gozdar vzpostavila avtomatizirano zaznavanje zamud zunanjih izvajalcev pri sečnji in spravilu lesa in avtomatizirano pripravo predloga za izvedbo ukrepa v primeru zamud. Z aplikacijo Gozdar je SiDG tudi vzpostavila sistem, da v primeru, ko vodja gozdnega obrata ob ogledu delovišča ugotovi, da delo ne poteka v skladu s pogodbo in navodili, izvajalca opomni prek aplikacije. Vsa opozorila, ki so podana prek aplikacije, so dostopna v aplikaciji. Reklamacija oziroma zapisnik o odpravi pomanjkljivosti se opravi prek aplikacije kot opozorilo. Predlogi za prekinitve pogodbe se vodijo v pravnem oddelku, ki iz aplikacije lahko pridobi potrebne podatke o izvajanju del. Hkrati je SiDG pripravila Spremembe in dopolnitve pravil za izbiro izvajalcev del, v katerih je predlagala prenehanje okvirnega sporazuma, če izvajalec v 1 koledarskem letu stori 2 bistveni kršitvi, ali 5 nebistvenih kršitev, ali 1 bistveno in 3 nebistvene kršitve, pri čemer se kot kršitev šteje tudi zamuda pogodbenega roka za izvedbo del.

Vlada je Spremembe in dopolnitve pravil za izbiro izvajalcev del, ki jih je predlagala SiDG, sprejela 18. 11. 2021.

⁹⁰ Povezava s točko 2.1.4.3.b.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj prouči možnost uvedbe avtomatizirane priprave predloga za izvedbo ukrepov v primeru zamud zunanjih izvajalcev pri sečnji in spravilu lesa in v primeru, ko bi dejansko posekane in odpremljene količine GLS odstopale od količin, ki so bile odkazane v odločbah ZGS.

2.1.3.4.c SiDG ni izvajala zadostnih kontrolnih postopkov, s katerimi bi v primeru neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa izvedla ukrepe, ki so predvideni v pogodbah, ki jih je sklepala z zunanjimi izvajalci sečnje, in sicer:

- V Pogodbi SEC 2019 in Pogodbi SEC 2020 je bilo določeno, da so izvajalci v primeru, ko SiDG ob terenskem ogledu delovišča ne bi prevzela del zaradi izvajalčevih napak, dolžni plačati SiDG za vsak prihod na delovišče pavšal v znesku 100 EUR. V primeru, da bi SiDG ob prevzemu del ugotovila pomanjkljivosti pri izvedbi sečnje in spravila ter skladiščenja GLS na kamionski cesti ter jih izvajalci ne bi odpravili v naknadnem roku, kot ga je določila SiDG, bi SiDG lahko v imenu in za račun izvajalca odpravila vse pomanjkljivosti, ki jih izvajalec ni odpravil, pri čemer se dodatni rok za odpravo pomanjkljivosti ne šteje kot podaljšanje roka za izvedbo del. V 1 primeru smo ugotovili, da je izvajalec zamujal z deli, zato je SiDG izvajalcu v skladu s pogodbo zaračunala pogodbeno kazen zaradi zamude v znesku 1.850 EUR. Iz elektronskega sporočila z dne 25. 11. 2019, ki ga je SiDG poslala izvajalcu, izhaja, da je SiDG 19. 11. 2019 tudi opravila ogled delovišča in ugotovila, da skladišče GLS na kamionski cesti ni bilo ustrezno urejeno, zato je od izvajalca zahtevala ureditev skladišča in sortiranje GLS do 28. 11. 2019. Čeprav izvajalec do 28. 11. 2019 ni ustrezno uredil skladišča, mu SiDG ni zaračunala niti stroškov sortiranja GLS na kamionski cesti niti pavšalnega zneska 100 EUR za prihod na delovišče, čeprav bi to na podlagi 4. in 7. člena Pogodbe SEC 2019 lahko storila.
- SiDG je 20. 1. 2020 prejela odločbo gozdarske inšpekcije zaradi prekrška nepravčasno izvedenih 345 C odločb za sanitarno sečnjo v letih 2017 in 2018, ko so sečnjo in spravilo lesa opravljali zunanji izvajalci na podlagi Pogodbe SEC 2017 o izvajanju sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so last Republike Slovenije⁹¹ (v nadaljevanju: Pogodba SEC 2017). V odločbi je bila SiDG izrečena globa v znesku 276.000 EUR. Ker SiDG ni napovedala zahteve za sodno varstvo in je bila globa plačana pred potekom roka 8 dni po izteku roka za napoved zahteve za sodno varstvo, je SiDG plačala globo v polovičnem znesku 138.000 EUR in sodno takso v znesku 27.600 EUR. SiDG pri storjenih prekrških ni proučila odgovornosti zunanjih izvajalcev sečnje in ni uveljavljala regresnih zahtevkov, čeprav je bilo v 7. členu Pogodbe SEC 2017 določeno, da se izvajalci zavezujejo SiDG (in vsem tretjim osebam) povrniti nastalo škodo zaradi oziroma v zvezi z izvajanjem Pogodbe SEC 2017. S pogodbo so se izvajalci zavezali regresno povrniti znesek izplačanih kazni, druge nastale stroške oziroma vrednost izvedenih del, ukrepov oziroma vso škodo. Izvajalci so vsa dela morali izvajati na lastno odgovornost in nositi posledice vseh morebitnih strokovnih napak in napak pri izvrševanju Pogodbe SEC 2017, v primeru obstoja

⁹¹ Pogodba je bila sklenjena po končanem postopku oddaje javnega naročila sečnje in spravila lesa v gozdovih, ki so last Republike Slovenije, za obdobje naročanja od sklenitve okvirnega sporazuma do 31. 12. 2018.

objektivne odgovornosti pa tudi posledice te odgovornosti ter ukrepov, izrečenih s strani ZGS, pristojnih inšpekcijskih služb ali drugih pristojnih organov, do katerih odgovarjajo neposredno.

Ukrep SiDG

SiDG je pripravila seznam odločb ZGS, obravnavanih z inšpekcijsko odločbo, po posameznih PE, vključno s podatki o izvajalcih in podatki o oddaji javnih naročil. Na podlagi navedenih podatkov je izločila tiste odločbe oziroma tiste izvajalce, zoper katere vložitve regresnega zahtevka ni upravičena. 29 izvajalcev sečnje in spravila lesa, za katere je bilo ugotovljeno, da so bili odgovorni za zamudo pri izvedbi del, je konec leta 2021 in v začetku leta 2022 poslala regresni zahtevek za povrnitev deleža globe in sodne takse, ki ju je SiDG plačala na podlagi odločbe gozdarske inšpekcije. Ker je bila v odločbi o prekršku določena enotna globa (za vse odločbe ZGS skupaj), je SiDG pripravila izračun višine regresnega zahtevka po posamezni odločbi. Glede na plačano globo v znesku 138.000 EUR in sodno takso v znesku 27.600 EUR je SiDG izračunala sorazmerni regresni zahtevek v znesku 480 EUR za posamezno odločbo.

2.1.3.5 Druge nadzorne aktivnosti nad sečnjo in spravilom lesa v državnih gozdovih

2.1.3.5.a SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, opravila 203 kontrole sečišč. Nadzor nad sečišči je obsegal nadzor nad izvajanjem sečnje in spravila GLS. SiDG je opravljala nadzor nad kakovostjo opravljenih storitev, ustreznostjo urejenosti sečišč ter nadzor nad dejansko posekanim drevjem (ali so bila posekana samo odkazana drevesa ter v primeru dodatnega poseka, ki se lahko izvede zaradi tehnoloških razlogov, ali je bil dodatni posek ustrezno evidentiran in dovoljen). S kontrolami sečišč SiDG ni ugotovila večjih nepravilnosti, večina del je bila opravljena v skladu z odločbami ZGS ter niso bile odkrite morebitne odtujitve GLS, v nekaterih primerih pa je SiDG ugotovila zamude pri izvedbi del, v 1 primeru ni bil vzpostavljen ustrezen gozdni red, ugotovljeno je bilo nepopolno poročanje o dodatno posekanih drevesih in drevesnih vrstah. SiDG navedenih kontrol ni izvajala na podlagi vnaprej določenih programov z opredeljenim številom, lokacijami in časovno razporeditvijo kontrol ter ukrepov, ki bi jih bilo treba izvesti v primeru ugotovljenih nepravilnosti.

2.1.3.5.b Nadzor nad stanjem v gozdovih oziroma spremljanje morebitnih aktivnosti sečnje in spravila lesa v državnih gozdovih je opredeljeno v opisu del in nalog zaposlenih, predvsem zaposlenih, ki delujejo na terenu (odpremniki, vodje gozdnih obratov). Pravila in postopki, ki jih morajo izvajati zaposleni v primeru, ko ugotovijo, da je prišlo do odtujitve GLS, ali če zalotijo storilca pri nezakonitem odtujevanju GLS, so urejeni v Navodilu o načinih in postopkih ravnanja v primeru nezakonite odtujitve gozdnih lesnih sortimentov. Poleg tega SiDG sodeluje z ZGS na način medsebojnega obveščanja o morebitno ugotovljenih nedovoljenih aktivnostih. Čeprav je SiDG v Pravilniku o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 1 določila, da bo za zmanjšanje tveganja sečnje dreves brez ali v nasprotju z odločbo ZGS opravljala terenske ogledе gozdov in izvajala kontrole nad prevzemi delovišč, je opravljala kontrole nedovoljene sečnje in odtujitve lesa večinoma le na deloviščih, kjer so se dela izvajala. Kontrola nad sečnjo v državnih gozdovih, kjer se dela ne izvajajo, je s strani SiDG potekala skupaj z vodenjem del v državnih gozdovih, kjer se dela izvajajo, ali na podlagi obvestil s strani ZGS, pri čemer aktivnosti kontrol niso bile načrtovane in so se izvajale naključno. SiDG v primeru, ko ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, ne razpolaga z dokumentacijo, ki bi izkazovala, da so se kontrole izvajale.

Ukrep SiDG

SiDG je 24. 1. 2021 sprejela nov Pravilnik o notranji organizaciji in na njegovi podlagi vzpostavila oddelek za kakovost in standarde poslovanja. Zaposleni v tem oddelku so med drugim dolžni opravljati nadzor nad vodenjem in izvajanjem vseh delovnih in poslovnih procesov družbe, nadzor nad merjenjem in razvrščanjem GLS, nadzor pri izvajanju del v gozdni proizvodnji, nadzor nad izvedbo drugih del, nadzor nad sistemom potrebne skrbnosti, izdelovati operativne plane za vse aktivnosti, pripravljati poročila, navodila, analize in druge dokumente ter predlagati izboljšave in ukrepe za zagotavljanje kakovosti in spoštovati standarde poslovanja. Poleg tega je SiDG 3. 5. 2022 sprejela Pravilnik o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti 2 in v njem določila, da zaposleni v oddelku za kakovost in standarde poslovanja o vseh izvedenih kontrolah nad prevzemi delovišč zapišejo zapisnik, ki ga posredujejo direktorju sektorja za gozdarstvo, vodji PE ter v oddelek, ki ureja upravljanje tveganj.

SiDG je s sprejetjem novega Pravilnika o notranji organizaciji vzpostavila zgolj oddelek za kakovost in standarde poslovanja, ki bo izvajal naloge nadzora, ni pa določila načina izvajanja nadzora.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj izvaja kontrole nad sečišči in stanjem v državnih gozdovih, ko se dela ne izvajajo, na podlagi vnaprej pripravljenih načrtov, v katerih naj opredeli nabor kontrol (dodatni posek, odtujitve, gozdni red in podobno), število izvedenih kontrol, lokacijo izvajanja kontrol in cilje, ki se bodo zasledovali pri posamezni vrsti kontrole. Vnaprej naj opredeli tudi možne nepravilnosti in možne ukrepe, ki bodo zahtevani za odpravo morebitno ugotovljenih nepravilnosti, ter pripravi dokumentacijo, ki bo izkazovala, da se izvajajo kontrole nad stanjem v državnih gozdovih, kjer se dela ne izvajajo (tudi v primeru, ko morebitne nepravilnosti ne bi bile ugotovljene).

2.1.3.6 Poročanje MKGP o izvajanju sečnje

2.1.3.6.a V 5. členu pogodbe o upravljanju je določeno, da mora SiDG posredovati MKGP 3-mesečno poročilo o izvajanju načrta upravljanja državnih gozdov, in sicer v roku 30 dni od končnega trimesečja. Poročilo mora biti strukturirano enako, kot je pripravljen letni načrt upravljanja državnih gozdov, in mora vsebovati podatke o realizaciji vseh postavk letnega načrta upravljanja državnih gozdov. V skladu s 5. členom pogodbe o upravljanju je SiDG za obdobje, na katero se nanaša revizija, pripravila 3-mesečna poročila o izvajanju načrtov upravljanja državnih gozdov, ki jih je v roku 30 dni od končnega trimesečja posredovala MKGP. Ker SiDG ne evidentira posekanih in še neodpremljenih količin lesa, ki se še ne nahajajo na kamionski cesti, temveč se s posekano količino lesa seznanijo šele ob odpremi GLS s kamionske ceste, je SiDG v poročilih o izvajanju načrta upravljanja gozdov, ki jih je posredovala MKGP, predstavila le podatke o neto količini in vrednosti prodanih GLS, skupnih stroških sečnje in spravila lesa in o neto donosu, ki ga je dosegla s prodajo GLS, ni pa v njih navajala podatkov o realizaciji bruto poseka (ločeno za iglavce in listavce), podatkov o nerazporejenem bruto poseku (ločeno za iglavce in listavce) ter podatkov o stroških sečnje in spravila lesa/m³, čeprav je

v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 te kategorije načrtovala in bi o njihovi realizaciji v skladu s 5. členom pogodbe o upravljanju morala poročati MKGP⁹².

Pojasnilo SiDG

Bruto količine so ocenjene na podlagi izbire drevja za posek. Poročanje o opravljenih količinah se lahko izvede samo po neto količinah. Preračunavanje iz bruto v neto količine in obratno poteka na podlagi določenih faktorjev, in sicer ločeno za iglavce in listavce (0,85 in 0,88).

Ocenjujemo, da SiDG v poročilih o izvajanju načrtov upravljanja državnih gozdov MKGP ni omogočila možnosti spremljanja realizacije poseka po kategorijah, ki jih je načrtovala v načrtih upravljanja z gozdovi, niti neposredne primerjave podatkov (brez preračunavanja bruto količin v neto količine⁹³) med kategorijami, ki jih je SiDG načrtovala v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 in o njih poročala v poročilih o izvajanju načrtov upravljanja državnih gozdov.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj pripravi predlog za sklenitev dodatka k pogodbi o upravljanju, s katerim bo uskladila vsebino načrtov upravljanja z gozdovi in vsebino poročil o izvajanju načrtov upravljanja glede na možnost priprave podatkov o obsegu sečnje in spravila lesa, ter ga posreduje ministrstvu, pristojnemu za gozdarstvo.

2.1.4 Informacijska podpora sečnji in spravilu lesa

Da bi ocenili, ali je SiDG za namen izvajanja dejavnosti sečnje in spravila lesa zagotovila ustrezno informacijsko podporo, smo preverili:

- ali je SiDG v poslovnih procesih sečnje in spravila lesa uporabljala informacijski sistem, s katerim je zagotovila popolne in zanesljive podatke o sečnji in spravilu lesa;
- ali je SiDG z informacijskim sistemom zagotovila zanesljivo in celovito spremljanje poslovnih procesov sečnje in spravila lesa ter njihovo avtomatično načrtovanje na podlagi podatkov ZGS;
- ali je SiDG z informacijskim sistemom zagotovila zanesljivo in celovito spremljanje izvajanja storitev zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa.

2.1.4.1 Zagotavljanje zanesljivih in popolnih podatkov o sečnji in spravilu lesa

2.1.4.1.a SiDG ni imela informacijskega sistema, ki bi zagotavljal popolne, potrebne in zanesljive podatke o sečnji in spravilu lesa. Evidence za vodenje in pregled posameznih procesov sečnje in spravila lesa je vodila ročno po posameznih PE, in sicer v Excelovih tabelah, ki so bile nepopolne in zaradi ročnega vnosa podatkov in možnosti njihovega spreminjanja brez revizijske sledi tudi

⁹² Povezava s točko 2.1.1.

⁹³ Na podlagi določenih faktorjev, in sicer ločeno za iglavce in listavce (0,85 in 0,88).

nezanesljive⁹⁴. Zato SiDG med izvajanjem revizije ni mogla zagotoviti seznama vseh prejetih A in C odločb ZGS v obdobju, na katero se nanaša revizija, ki bi vseboval popolne in zanesljive podatke o izdanih odločbah ZGS⁹⁵, prav tako iz predložene evidence (tabele v programu Excel⁹⁶) ni bilo možno za vsako odločbo, ki je bila navedena na tem seznamu, pridobiti podatka o podlagi za naročilo storitev⁹⁷, podatka o dejanski izvedeni sečnji⁹⁸ in podatka o morebitni odločbi gozdarske inšpekcije, in sicer:

- seznam prejetih A in C odločb ZGS, ki ga je pripravila SiDG z združevanjem podatkov iz različnih Excelovih tabel, ni vseboval vseh podatkov, saj so v nekaterih primerih manjkali podatki o količinah iglavcev in listavcev, ki so bile odkazane z odločbami ZGS, manjkali so tudi podatki o številki objave odločitve o oddaji javnega naročila na portalu javnih naročil eNaročanje;
- podatki o številu prejetih A in C odločb in podatki o količini poseka, odkazani v odločbah ZGS, se v navedenem seznamu niso ujemale s podatki, o katerih je SiDG poročala NS v poročilih o poslovanju za obdobji od januarja do decembra 2019 in od januarja do junija 2020⁹⁹;
- v 1 primeru od podrobneje pregledanih 7 odločb ZGS so bili podatki, ki so bili navedeni na seznamu prejetih A in C odločb, napačni in se niso ujemale s podatki, ki so izhajali iz druge dokumentacije SiDG¹⁰⁰, ter niso izkazovali vseh aktivnosti, ki so se zgodile v procesu sečnje in spravila lesa; na seznamu prejetih A in C odločb tako ni bilo navedenega datuma o začetku in končanju del s strani zunanjega izvajalca¹⁰¹, prav tako je bil v evidenci SiDG naveden napačen podatek o količini odkazanega poseka¹⁰².

Pojasnilo SiDG

Težava pri oblikovanju enotne tabele za željene podatke je bila predvsem zaradi neenotnih baz podatkov, ki se v njej združujejo. SiDG je pri pripravi tabele črpala podatke iz več Excelovih baz, v katerih vodi posamezne evidence, in iz sistema ERP, kjer vodi del svojega poslovanja. Pri podatkih, ki se vodijo v Excelovih bazah, obstaja tudi možnost napak pri njihovem vnosu. Pri pripravi tabele, ki združuje podatke, SiDG ni uspela zagotoviti vseh potrebnih podatkov, ker je zanje potrebno veliko ročnega dela.

⁹⁴ Povezava s točko 2.1.4.2.

⁹⁵ Številka, vrsta in datum izdaje odločbe, količina in vrsta drevja za posek, rok izvedbe odločbe.

⁹⁶ Združene iz različnih baz podatkov, ki jih je SiDG vodila po PE.

⁹⁷ Številka javnega naročila, številka sprejete odločitve ali obvestila o oddaji javnega naročila na portalu javnih naročil, datum sprejema odločitve o (ne)oddaji javnega naročila, število prispelih ponudb v postopku javnega naročila, najvišji in najnižji ponujeni znesek, ime izbranega izvajalca, datum in številka delovnega naloga (v primeru lastne sečnje) in podobno.

⁹⁸ Datum izvršitve odločbe (začetek in zaključek del), količina in vrsta posekanih dreves.

⁹⁹ Iz seznama prejetih A in C odločb izhaja, da je SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, prejela 2.082 A odločb in 7.543 C odločb, kar skupaj predstavlja 9.625 odločb, v poročilih o poslovanju SiDG pa je navedeno, da je SiDG v tem obdobju prejela skupaj 9.278 A in C odločb. Iz seznama prejetih A in C odločb izhaja, da je ZGS v izdanih A in C odločbah v obdobju, na katero se nanaša revizija, odredila posek 675.194 m³, v poročilih o poslovanju pa je SiDG poročala, da posek v A in C odločbah ZGS znaša 2.040.326 m³, od tega 1.126.666 m³ za leto 2019 in 913.660 m³ za prvo polovico leta 2020.

¹⁰⁰ Obvestilo izvajalca o začetku in končanju del, odločba ZGS.

¹⁰¹ Iz dokumentacije izhaja, da je izvajalec z deli pričel 12. 7. 2019 in končal 16. 8. 2019.

¹⁰² V odločbi je bilo navedeno, da je bil odkazan posek 56,97 m³, v evidencah SiDG pa je naveden posek 15,22 m³.

SiDG je v letu 2020 pričela s postopki prenove informacijskega sistema in je 10. 6. 2020 na portalu javnih naročil objavila javno naročilo Izdelava, vzdrževanje in nadgradnje informacijskega sistema za upravljanje s procesi na področju gozdarstva in prodaje¹⁰³.

Ukrep SiDG

SiDG je 10. 8. 2020 z izbranim ponudnikom za izdelavo, vzdrževanje in nadgradnjo informacijskega sistema sklenila Pogodbo o izvedbi javnega naročila Izdelava, vzdrževanje in nadgradnja informacijskega sistema za upravljanje s procesi na področju gozdarstva in prodaje z oznako Gozdar 2020. Izbrani ponudnik je 14. 8. 2020 pripravil Funkcionalno specifikacijo SiDG – Gozdar, v kateri so predstavljene informacijske rešitve, ki jih je SiDG v letu 2021 na področju sečnje in spravila lesa tudi že pričela uporabljati.

2.1.4.2 Zagotavljanje zanesljivega in celovitega načrtovanja in spremljanja procesov sečnje in spravila lesa

2.1.4.2.a Sistem spremljanja izvajanja prejetih odločb ZGS se je v obdobju, na katero se nanaša revizija, spreminjal. Od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 je vsaka PE sama zbirala podatke o prejetih odločbah ZGS in vodila ročne evidence o opravljenem delu po posameznih odločbah v Excelovih tabelah¹⁰⁴. Te so se za potrebe poročanja združevale v službi za gozdarstvo. Zaradi ročnega vnosa in obdelave podatkov je bil proces spremljanja izvajanja odločb ZGS podvržen tveganju napak, zato je SiDG z januarjem 2020 prešla na spremenjen način usklajevanja in agregiranja podatkov. Nov pristop je še vedno temeljil izključno na ročno vodenih evidencah v Excelovih tabelah, z uvedenim dodatnim usklajevalnim korakom na ravni sektorja za gozdarstvo. Vsaka PE je Excelovo preglednico sečnje tedensko posredovala pomočniku vodje sektorja za gozdarstvo, ki je preglednice združil v enotno preglednico, v kateri se je posameznim odločbam glede na rok odločbe, začetek del in zaključek del ter presečni datum določil status odločbe (neoddano, nezaključeno, zaključeno v roku). S spremenjenim pristopom se je spremenila tudi oblika poročanja v poročilih o poslovanju SiDG za NS. Ob zaznanih večjih težavah izpolnjevanja rokov sanitarne sečnje je SiDG v začetku drugega četrtertletja 2020 uvedla avtomatizirano zajemanje podatkov o prejetih C odločbah ZGS za sanitarno sečnjo in njihovo izvajanje. Oblikovale so se enotne tabele, na njihovih podlagah pa so se avtomatizirano zajemale A in C odločbe in spremljale izvršitve C odločb. SiDG je tako od junija 2020 dalje lahko avtomatizirano spremljala število prejetih A in C odločb in podatke o tem, ali so C odločbe zaključene¹⁰⁵, zaključevanje A odločb pa se je po posameznih PE še vedno spremljalo ročno. Zaradi nezanesljivega ročnega spremljanja izvajanja A in C odločb ter spremenjenega načina spremljanja izvajanja C odločb SiDG ni imela analitičnih evidenc o izvajanju odločb, ki bi bile skladne s podatki, ki jih je SiDG predstavila v poročilih o poslovanju za NS, med seboj pa so neskladni tudi nekateri podatki, ki jih je SiDG navedla v poročilih o poslovanju.

¹⁰³ Št. objave JN003681/2020-B01.

¹⁰⁴ Število prejetih odločb v posameznem mesecu, število zaključenih odločb v mesecu in število nezaključenih odločb.

¹⁰⁵ Število zaključenih C odločb, število C odločb, ki so bile na presečni datum zaključene, vendar z zamudo, število C odločb, ki so na presečni datum nezaključene in jim je rok za izvršitev že potekel, število C odločb, ki imajo 9 dni do roka izvedbe po odločbi.

Zaradi ročnega vnosa spreminjanja statusa odločb in podatkov o zaključku sečnje je v SiDG prihajalo do zamud pri vnašanju podatkov o zaključku sečnje v evidence SiDG. Zaposleni v SiDG do 30. 6. 2020 niso vnesli vseh odločb, ki so bile zaključene do 30. 6. 2020, saj iz analitičnega seznama nedokončanih C odločb na dan 30. 6. 2020 izhaja, da je bilo teh odločb 61 in ne 54, kot je pravilen podatek. Seznam namreč vključuje tudi odločbe, ki so bile zaključene že v juniju 2020. Posledično je SiDG v poročilu o poslovanju za obdobje od januarja do junija 2020 napačno poročala o številu nezaključenih odločb na dan 30. 6. 2020¹⁰⁶.

Pojasnilo SiDG

Razlika v posredovanih podatkih za obdobje do 30. 6. 2020 izvira iz centralnega urejanja seznamov prejetih odločb s pripadajočimi statusi na ravni sektorja za gozdarstvo, iz čiščenja in urejanja nove centralne baze prejetih odločb za potrebe vzpostavitve nove aplikacije Gozdar ter nezanesljivosti ročnega vodenja evidenc v Excelovih tabelah. Zaradi interno ugotovljenih anomalij je SiDG prioriteto pristopila k ureditvi področja (vodenje evidenc o prejetih odločbah in izvedbi odločb ZGS) v letu 2020. Ob vzpostavitvi polne funkcionalnosti aplikacije Gozdar (do konca leta 2021) bo spremljanje A odločb po vsebini izenačeno s spremljanjem C odločb.

Ukrep SiDG

SiDG je v letu 2021 pričela uporabljati aplikacijo Gozdar, ki ji omogoča avtomatizirano spremljanje statusa tako A kot C odločb ZGS.

2.1.4.2.b SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni razpolagala z informacijskim sistemom, ki bi omogočal avtomatizirano spremljanje časovnega poteka izvajanja odločb ZGS (od prejema odločbe s strani ZGS, oddaje javnega naročila zunanjemu izvajalcu do pričetka in zaključka del izvajalcev sečnje) in bi zaposlene SiDG ustrezno število dni pred rokom za izvedbo aktivnosti opozarjal z opomniki. SiDG tudi ni razpolagala z informacijskim sistemom, s katerim bi spremljala količinske podatke o izvajanju odločb in o izvajanju pogodb z zunanjimi izvajalci. SiDG je zato 10. 4. 2020 v dokumentu Procesi s področja gozdarstva v tehničnih specifikacijah novega informacijskega sistema Gozdar¹⁰⁷ predvidela spremljanje izvajanja odločb in del zunanjih izvajalcev s pomočjo alarmov, ki jih bo sprožil informacijski sistem z alarmi¹⁰⁸.

¹⁰⁶ V poročilu o poslovanju je navedla, da ima SiDG na dan 30. 6. 2020 zapadlih 61 C odločb in ne 54, kot je bilo dejansko stanje teh odločb.

¹⁰⁷ Dokument je bil pripravljen za javno naročilo Izdelava, vzdrževanje in nadgradnje informacijskega sistema za upravljanje s procesi na področju gozdarstva in prodaje, objavljeno 10. 6. 2020.

¹⁰⁸ Alarm, da za odločbo ZGS še ni kreiranega delovnega naloga, alarm za začetek izvajanja delovnega naloga, alarm, da se približuje rok za izvedbo delovnega naloga, alarm, da se približuje rok za izvedbo odločbe, alarm, da bo presežena količina GLS na odločbi, alarm, da bo pri planski sečnji presežena količina GLS na pogodbi z izvajalcem, alarm, da bo potekel rok na pogodbi z izvajalcem, alarm za potek veljavnosti pogodb.

Ukrep SiDG

SiDG je z uvedbo aplikacije Gozdar vzpostavila več alarmov. Vzpostavila je alarm, da ni kreiranega delovnega naloga (vezan je na rok odločbe oziroma posamičnega manuala), saj aplikacija spremlja rok za posamični manual, ki ga SiDG prejme skupaj z odločbo ZGS. Iz aplikacije je tudi razvidno, za katere manuale so že izdani delovni nalogi in za katere manuale se izteka rok za izvedbo. S pomočjo aplikacije je možno opozarjati izvajalce o morebitnem poteku roka na manualu oziroma odločbi ZGS. Pri planskih količinah se spremlja količina poseka glede na že izdane delovne naloge in aplikacija opozarja o že oddanih količinah pri planskih sečnjah. SiDG sistemsko spremlja količine o poseku po posamičnih izvajalcih in spremlja odstopanja podatkov o izvedenih količinah poseka po posameznih zunanjih izvajalcih.

2.1.4.2.c SiDG in ZGS sta 4. 7. 2019 sklenila Sporazum o sodelovanju 1 in 26. 5. 2020 Sporazum o sodelovanju 2. Vodje PE so dnevno prenašali prejete odločbe ZGS iz varnega predala v Excelove tabele, v katerih so nato spremljali njihovo izvajanje. Hkrati so preverjali, ali so podatki na njih točni, ali so vpisani pravi odkazilni manuali, ali je upravljavec gozdov, na katerega se nanaša odločba, SiDG, ali je prejeta A odločba vključena v letni načrt upravljanja z gozdovi. V primeru, da so bile odločbe sprejemljive, so kreirali delovne naloge. V Excelovih tabelah so tudi vodili podatke o začetku in končanju izvajanja sečnje po posamezni A in C odločbi, potem ko so jih zunanji izvajalci sečnje obvestili o začetku oziroma končanju izvajanja del. Poleg tega so v Excelove tabele ročno vnašali podatke o zaključku del, ko je ZGS prevzel dela po posamezni odločbi oziroma odseku. Zaradi ročnega vnosa spreminjanja statusa odločb in podatkov o zaključku sečnje je v SiDG prihajalo do zamud pri vnašanju podatkov o zaključku sečnje v evidence SiDG¹⁰⁹.

SiDG je 10. 4. 2020 v dokumentu Procesi s področja gozdarstva predvidela, da se bodo podatki, ki so navedeni v odločbi ZGS oziroma odkazilnem manualu, ki je del odločbe, dnevno prek varnega predala prevzemali v informacijski sistem. Ta bi za vsak odkazilni manual na odločbi avtomatsko tudi preveril, ali je SiDG pravi upravljavec gozdov in če je odločba vključena v letni načrt upravljanja z gozdovi. V primeru, da bi bila odločba sprejemljiva, bi vodja PE v informacijskem sistemu kreiral delovne naloge glede na tip odločbe (osnovna, nadomestna, dodatna)¹¹⁰, ob tem pa bi v informacijskem sistemu poleg vrste del, ki so bodo izvajala (sečnja, spravilo, sečnja in spravilo) določil še normative dela¹¹¹, na podlagi katerih bi informacijski sistem določil priporočljivo ceno za izvedbo, pri čemer bi maksimalno sprejemljivo ceno za izvedbo del v delovnem nalogu določil vodja PE. Ta bi tudi definiral, ali se bo delovni nalog izvajal z lastno proizvodnjo, prek planskega naročila ali prek posamičnega javnega naročila, določil bi rok za izvedbo del ter v informacijskem sistemu

¹⁰⁹ Povezava s točko 2.1.4.2.a.

¹¹⁰ V primeru, da gre za osnovno odločbo, bi vodja PE v informacijskem sistemu kreiral delovne naloge z združevanjem manualov na odločbi (glede na pogoje, kot so tehnologija, kapacitete, drevesne vrste, teren in podobno), pri čemer ima 1 odločba lahko več delovnih nalogov. V delovni nalog se povežejo podatki iz odločbe, ki so potrebni za izvajanje del. V primeru, da gre za nadomestno odločbo, bi vodja PE v informacijskem sistemu na obstoječi delovni nalog zapisal novo odločbo. Takoj, ko bi bila vpisana nova odločba, bi ostali sistemi izpisovali dobavnice na novo odločbo. V primeru, da gre za dodatno odločbo, bi vodja PE kreiral dodatni delovni nalog.

¹¹¹ V tehnični specifikaciji so navedeni naslednji normativi: razmere dela (lahke, srednje, težke), vrsta sečnje (ročna, strojna), način spravila (traktorsko spravilo, žični žerjav, ročno in traktorsko in podobno), normativni vhodi za sečnjo, normativni vhodi za spravilo.

preveril, ali ima na razpolago izvajalca, ki bi delovni nalog lahko izvedel¹¹². V primeru, da noben izvajalec ne bi bil na voljo, bi se izvedlo javno naročilo za oddajo del po odločbi. Ko bi bil izvajalec znan oziroma izbran, bi vodja PE v delovni nalog vpisal še izvajalca. SiDG je predvidela¹¹³ tudi samodejno spreminjanje statusa odločbe¹¹⁴. ZGS bi podatke o zaključkih odločbe pošiljal elektronsko, tako da bi odločbo informacijski sistem samodejno zaključil in vodjem gozdnih obratov ne bi bilo treba skrbeti za zaključevanje odločb.

Ukrep SiDG

SiDG je z uvedbo aplikacije Gozdar vzpostavila avtomatizirano spremljanje izvajanja letnega načrta upravljanja z gozdovi, avtomatizirano spreminjanje statusa odločbe ZGS in avtomatizirano zaključevanje odločb ZGS.

SiDG v aplikaciji Gozdar ni vzpostavila vseh informacijskih rešitev, ki jih je predvidela v dokumentu Procesi s področja gozdarstva, v katerem je bilo med drugim predvideno, da bo informacijski sistem določil priporočljivo ceno za izvedbo storitev sečnje in spravila lesa. Ker ima SiDG določene normative le za nekatera delovišča, na pa tudi normativov za širša področja (na ravni območne enote in na ravni delovišča), informacijski sistem ne omogoča določanja predvidene cene sečnje in spravila lesa.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj določi normative za širša področja in na njihovi podlagi v aplikaciji Gozdar vzpostavi izračunavanje cen storitev sečnje in spravila lesa.

2.1.4.2.d SiDG mora na podlagi pogodbe o upravljanju vsako leto do 30. 10. pristojnemu ministrstvu posredovati letni načrt upravljanja državnih gozdov za naslednje koledarsko leto, v katerem mora med drugim opredeliti stroške sečnje in spravila lesa ter količino predvidenega poseka na ravni GGE. Izhodišče za pripravo podatkov o količini poseka sta PPlan, ki ga SiDG usklajuje z ZGS, in seznam izbire drevja za posek, ki ga ZGS na podlagi PPlan predloži SiDG. ZGS na podlagi seznama izbire drevja za posek izdaja posamezne odločbe za posek skupaj z odkazilnim manualom. SiDG je v dokumentu Procesi s področja gozdarstva predvidela, da se PPlan (v njem je predvidena sečnja za n+2 leti), ko je usklajen z ZGS in potrjen v SiDG, vnese v informacijski sistem, vanj se tudi vnesejo sezname izbire drevja za posek, ki jih za naslednje leto posreduje ZGS. Informacijski sistem naj bi avtomatično preveril njuno medsebojno usklajenost in ocenil stroške sečnje in spravila lesa.

SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela informacijskega sistema, ki bi preverjal, ali se posamezni odkazilni manuali ZGS ujemajo s predhodno usklajenim PPlan oziroma seznamom izbire drevja za posek, in ki bi na podlagi predhodno usklajenih PPlan in seznamov o izbiri drevja za posek

¹¹² Informacijski sistem bi mu prikazal vse izvajalce, ki imajo aktivno pogodbo, ter tudi lastne izvajalce SiDG.

¹¹³ Priloga tehnične specifikacije: Procesi področja gozdarstva z dne 10. 4. 2020.

¹¹⁴ Ob prejetem sporočilu izvajalcev sečnje o začetku del bi odločba oziroma delovni nalog za njeno izvedbo dobil status "Izvajanje", po pregledu opravljenih del s strani SiDG pa bi dobil status "Zaključen ne odpeljeno". Ko bi ZGS prevzel dela, bi se štelo, da je izvajanje odločbe oziroma njenega delovnega naloga končano in bi dobil status "Zaključen".

pripravljaj podrobnejše načrte sečnje (na primer načrt upravljanja z gozdovi, letni plan sečnje, mesečni plan sečnje).

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj v aplikaciji Gozdar vzpostavi avtomatizirano preverjanje skladnosti podatkov o izbiri drevja za posek s podatki PPlan in vzpostavi avtomatizirano pripravo načrta upravljanja z gozdovi.

2.1.4.3 Spremljanje izvajanja storitev zunanjih izvajalcev sečnje

2.1.4.3.a SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela informacijskega sistema, ki bi preprečil in opozoril SiDG na oddajo del zunanjim izvajalcem sečnje v primeru doseženih količin iz pogodb o izvajanju planske sečnje, v primeru njihovega izteka ter v primeru doseganja dodatnih količin, ki jih je SiDG opredelila v okvirnih sporazumih, in sicer:

- SiDG je ročno spremljala, ali so zunanji izvajalci sečnje dosegli načrtovane količine o poseku, ki so bile opredeljene v pogodbah o izvajanju planske sečnje, in ali so jim morebiti pogodbe o izvajanju planske sečnje že potekle. Zaradi navedenega bi lahko prihajalo do napak, zaradi katerih bi SiDG zunanjim izvajalcem sečnje oddala dela o sečnji in spravi lesa, čeprav so že dosegli količine poseka, določene v pogodbah o izvajanju planske sečnje, ali pa so jim pogodbe že potekle. Da ne bi prihajalo do navedenih nepravilnosti, je SiDG 10. 4. 2020 v dokumentu Procesi s področja gozdarstva predvidela avtomatizirano prepoved oddaje del izvajalcu, ki mu je potekel rok pogodbe ali je dosegel količino poseka, ki je bila opredeljena v pogodbi.

SiDG je v 5. členu okvirnega sporazuma SEC 2019 in okvirnega sporazuma SEC 2020 pod določenimi pogoji predvidela možnost oddaje javnega naročila sečnje brez odpiranja konkurence in določila največji dovoljen obseg teh storitev. SiDG tega področja ni uredila v notranjih aktih in ni imela vzpostavljenega informacijskega sistema, ki bi ob doseganju dodatnih kvot, določenih v okvirnih sporazumih in na njuni podlagi sklenjenih aneksih k Pogodbi SEC 2019 in Pogodbi SEC 2020, avtomatično preprečil nadaljnjo oddajo tovrstnih storitev. SiDG te možnosti tudi ni predvidela v dokumentu Procesi s področja gozdarstva, ki ga je pripravila z namenom prenove informacijskega sistema.

Ukrep SiDG

SiDG z aplikacijo Gozdar sistemsko spremlja količine o poseku po posamičnih izvajalcih in spremlja odstopanja podatkov o izvedenih količinah.

SiDG z uporabo aplikacije Gozdar ni uvedla avtomatizirane prepovedi oddaje del izvajalcu, ki mu je potekel rok pogodbe ali je dosegel količino poseka, ki je bila opredeljena v pogodbi, čeprav je to v fazi načrtovanja prenove informacijskega sistema predvidela v dokumentu Procesi s področja gozdarstva.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj v aplikaciji Gozdar vzpostavi avtomatizirano prepoved oddaje del izvajalcu, ki mu je potekel rok pogodbe ali je dosegel količino poseka, ki je bila opredeljena v pogodbi o izvajanju planske sečnje, in vzpostavi avtomatizirano prepoved nadaljnje oddaje storitev sečnje in spravila lesa brez odpiranja konkurence v primeru doseganja kvot, ki jih je SiDG opredelila v okvirnih sporazumih in na njihovi podlagi sklenjenih aneksih k pogodbam o izvajanju sečnje.

2.1.4.3.b SiDG je ročno (v programu Excel) spremljala skladnost izvajanja del zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa s pogodbenimi določili, ni pa imela vzpostavljenega avtomatiziranega podajanja predlogov za uveljavljanje pogodbenih kazni v primeru kršitve pogodbenih določil in povračil škod, povzročenih s strani izvajalcev. Zato bi lahko prihajalo do situacij, ko zaposleni ne bi pravočasno ugotovili morebitnih kršitev in ne bi predlagali izreka ustreznih ukrepov¹¹⁵. SiDG je ročno vodila tudi evidence o številu kršitev pogodb zunanjih izvajalcev sečnje, evidence o številu začetih postopkov oziroma izrečenih sankcij zaradi kršitev pogodb, na podlagi katerih je sektor za gozdarstvo pripravljal mesečna poročila za poslovodstvo družbe, zaradi česar bi lahko prihajalo do napačnega poročanja. SiDG je 10. 4. 2020 v dokumentu Procesi s področja gozdarstva predvidela spremljanje skladnosti izvajanja del s pogodbami z informacijskim sistemom, ki naj bi med spremljanjem izvajanja pogodb spremljal tudi izvajanje reklamacij in pogodbenih kazni. V primeru, da bi se med spremljanjem izvajanja del ugotovilo, da so kršitve tako velike, da je treba prekiniti pogodbo, pa bi se v Modulu pogodbe pripravil predlog za prekinitev pogodbe, ki bi ga proučila pravna služba.

Ukrep SiDG

SiDG je z uvedbo aplikacije Gozdar pričela avtomatizirano spremljati dela zunanjih izvajalcev (spremljanje rokov in količin o poseku). Aplikacija tako SiDG opozarja na morebitne kršitve pogodbenih določil.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj prouči možnost uvedbe avtomatizirane priprave predloga za izvedbo ukrepov v primeru zamud zunanjih izvajalcev pri sečnji in spravilu lesa in v primeru, ko bi dejansko posekane in odpremljene količine GLS odstopale od količin, ki so bile odkazane v odločbah ZGS.

¹¹⁵ Povezava s točko 2.1.3.4.b.

2.1.5 Nabava gozdarske mehanizacije

Da bi ocenili, ali je bila SiDG učinkovita pri nabavi gozdarske mehanizacije, smo preverili:

- ali je SiDG opredelila postopke in pravila za nabavo gozdarske mehanizacije, da bi zagotovila skladnost nabav z ZJN-3, ustanovitvenim aktom in strateškimi cilji;
- ali je SiDG pri načrtovanju nabave gozdarske mehanizacije sledila Strateškemu načrtu 2017–2026;
- ali je SiDG izvajala nabavo gozdarske mehanizacije v obsegu, ki ga je načrtovala v svojih letnih načrtih, ter ali je pri tem sledila Aktu o ustanovitvi in ob upoštevanju načel ZJN-3 zagotovila učinkovito porabo sredstev.

2.1.5.1 Opredelitev postopkov in pravil nabave gozdarske mehanizacije

2.1.5.1.a SiDG je v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020 izvedla nabave gozdarske mehanizacije v vrednosti 2.259.976 EUR brez DDV. SiDG postopkov in pravil nabave gozdarske mehanizacije ni opredelila, čeprav te nabave v SiDG predstavljajo relativno pomemben delež vseh novo nabavljenih osnovnih sredstev (nepremičnine, naprave in oprema)¹¹⁶ ter čeprav je bila SiDG zavezana izvajati postopke nabave v skladu z ZJN-3 in pri tem slediti ciljem in zahtevam iz Akta o ustanovitvi, Strateškega načrta 2017–2026 in letnih načrtov. SiDG tudi ni zagotavljala celovitosti izračunavanja ocenjene vrednosti javnega naročila in oblikovanja ustreznih meril za izbor ekonomsko najugodnejšega ponudnika¹¹⁷ ter seznanjanja NS s celotnimi stroški nabave posamezne gozdarske mehanizacije¹¹⁸.

Ukrep SiDG

(PS)



(PS)

¹¹⁶ Vrednost novih nabav osnovnih sredstev je v letu 2019 znašala 6.934.809 EUR, pri čemer nabave gozdarske mehanizacije v obdobju, na katero se nanaša revizija, predstavljajo 32,59 % vseh nabav.

¹¹⁷ Povezava s točkama 2.1.5.3.b in 2.1.5.3.c.

¹¹⁸ Povezava s točko 2.1.5.3.b.

¹¹⁹ Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj v notranjem aktu ali drugem dokumentu opredeli pravila in postopke nabave gozdarske mehanizacije, v katerih naj med drugim opredeli način oblikovanja meril za izbiro ekonomsko najugodnejšega ponudnika, ki naj temelji na celotni ocenjeni vrednosti javnega naročila, upoštevajoč delež stroškov vzdrževanja gozdarske mehanizacije v celotni vrednosti javnega naročila.

2.1.5.2 Načrtovanje nabave gozdarske mehanizacije

Izhodišča za pričakovan razvoj SiDG na področju zagotavljanja sečnje in spravila lesa so bila predhodno opredeljena v gradivu k predlogu ZGGLRS, ki ga je potrdila vlada in posredovala v sprejem državnemu zboru¹²⁰. Ocenjeno je bilo, da bi celoten strošek nabave gozdarske mehanizacije okvirno znašal 10.500.000 EUR in je bil vključen v izračun potrebnega ustanovitvenega kapitala SiDG, ki ga je v celoti v obliki denarja zagotovila vlada iz državnega proračuna. Ustanovitveni kapital v znesku 20.000.000 EUR je bil med drugim namenjen nakupu strojev in opreme za sečnjo, spravilo in prevoz.

SiDG je imela za leti 2019 in 2020 v Strateškem načrtu 2017–2026 za doseganje najmanj 20-odstotnega deleža lastne sečnje predviden načrt nabave gozdarske mehanizacije, kot ga za leto 2019 prikazuje Tabela 6, za leto 2020 pa Tabela 7.

Ker je vlada v Strateškem načrtu 2017–2026 določila, da je pred izvedbo investicijskih vlaganj treba izvesti študije, ki bodo izražale ekonomsko upravičenost vlaganj, je SiDG zunanjemu izvajalcu naročila izdelavo študije oziroma elaborata ekonomske upravičenosti investicij. V študiji z dne 25. 8. 2018 je bilo ocenjeno, da bi se investicija v gozdarsko mehanizacijo, ki je bila načrtovana v Strateškem načrtu 2017–2026, povrnila v obdobju 17 let. Elaborat ekonomske upravičenosti investicij je bil obravnavan na seji NS z dne 7. 9. 2018, ki soglasja k investicijam ni podal¹²¹ in je izdal sklep, da se za dejavnost lastne proizvodnje pripravi celoten poslovni načrt z vključenimi predlogi novih investicij. V skladu s tem je SiDG pripravila Poslovni načrt razvoja lastne gozdarske proizvodnje s predlogi investicijskih vlaganj (v nadaljevanju: Poslovni načrt razvoja lastne gozdarske proizvodnje) in nanj 30. 5. 2019 pridobila soglasje NS. Zaradi navedenega SiDG v obdobju do 30. 5. 2019 ni imela podlage za nabavo gozdarske mehanizacije in je tudi ni mogla izvajati. Posledično je to tudi vplivalo na nedoseganje deleža lastne sečnje, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026¹²².

SiDG je nabave gozdarske mehanizacije načrtovala v Poslovnem načrtu razvoja lastne gozdarske proizvodnje le za leto 2019, saj se je poslovni načrt nanašal zgolj na nabave v letu 2019, ne pa tudi na nabave v letu 2020¹²³. SiDG je nabave za leto 2020 načrtovala v poslovnem načrtu za leto 2020, ki ga

¹²⁰ Opredeljeno je bilo, da bo SiDG, podobno kot primerljiva podjetja v drugih državah, lahko sama izvajala sečnjo, spravilo in prevoz lesa v okvirnem obsegu 20 % letne proizvodnje, s čimer bi SiDG dolgoročno preprečevala prevelik in izključen vpliv zunanjih izvajalcev sečnje in omogočila hitro interveniranje v primeru sanacije poškodovanih gozdov.

¹²¹ Na seji NS so bile izpostavljene naslednje pomanjkljivosti elaborata: cena lastne sečnje je več kot 100 % višja od tržne cene; nerealne predpostavke glede amortizacijske dobe; nerealne predpostavke glede preostale vrednosti sredstev.

¹²² Povezava s točko 2.1.3.1.a.

¹²³ SiDG posledično nabav gozdarske mehanizacije za leto 2019 ni načrtovala v poslovnem načrtu.

je NS potrdil 1. 10. 2019, in rebalansu poslovnega načrta, ki ga je NS potrdil 26. 5. 2020. Posamezne nabave gozdarske mehanizacije, ki jih je SiDG načrtovala za leto 2019 v Poslovnem načrtu razvoja lastne gozdarske proizvodnje, prikazuje Tabela 6, posamezne nabave gozdarske mehanizacije, ki jih je SiDG za leto 2020 načrtovala v poslovnem načrtu in rebalansu poslovnega načrta, pa prikazuje Tabela 7. Pomemben del sprememb in dopolnitev poslovnega načrta za leto 2020 predstavljajo dodatne investicije v strojno opremo in nove zaposlitve za izvedbo lastne proizvodnje, saj je dopolnitev pripravljena na način, da bi se z letom 2021 lahko izvedla lastna proizvodnja v obsegu 20 % celotne proizvodnje, kot je določeno v Strateškem načrtu 2017–2026.

Tabela 6 Načrtovane nabave gozdarske mehanizacije za leto 2019

Gozdarska mehanizacija	Poslovni načrt razvoja lastne gozdarske proizvodnje za leto 2019		Strateški načrt 2017–2026 za leto 2019		Razlika v načrtovanju	
	v komadih	Vrednost investicij v tisoč EUR	v komadih	Vrednost investicij v tisoč EUR	v komadih	v tisoč EUR
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(2)-(4)	(7)=(3)-(5)
Zgibnik	2	371	(PS) ■	■	■	■ (PS)
Vlačilec	0	0	(PS) ■	■	■	■ (PS)
Prilagojen kmetijski traktor	2	184	(PS) ■	■	■	■ (PS)
Prikolica za selitev gozdarske opreme	1	70	(PS) ■	■	■	■ (PS)
Snežni plug in prilagoditev vozila	1	40	(PS) ■	■	■	■ (PS)
Kamion z nakladalno napravo	2	349	(PS) ■	■	■	■ (PS)
Prikolica/vlačilec	2	60	(PS) ■	■	■	■ (PS)
Skupaj	10	1.074	(PS) ■	■	■	■ (PS)

Vira: Strateški načrt 2017–2026, Poslovni načrt razvoja lastne gozdarske proizvodnje.

Tabela 7 Načrtovane nabave gozdarske mehanizacije za leto 2020

Gozdarska mehanizacija	Poslovni načrt za leto 2020			Rebalans poslovnega načrta za leto 2020			Strateški načrt 2017–2026 za leto 2020		
	Ocenjena vrednost v tisoč EUR/komad	v komadih	Vrednost investicije v tisoč EUR	Ocenjena vrednost v tisoč EUR/komad	v komadih	Vrednost investicije v tisoč EUR	Ocenjena vrednost v tisoč EUR/komad	v komadih	Vrednost investicije v tisoč EUR/komad
Strojna sečnja – Harvester in Forwarder	680	1	680	720	2	1.440	(PS) ■	■	■ (PS)
Žični žerjav s procesorjem	550	1	550	550	1	550	(PS) ■	■	■ (PS)
Zgibnik	186	2	372	185	2	371	(PS) ■	■	■ (PS)
Prilagojen kmetijski traktor	92	1	92	98	1	98	(PS) ■	■	■ (PS)
Snežni plug in prilagoditev vozila	20	1	20	0	0	0	(PS) ■	■	■ (PS)
Obnova gozdarske opreme	20	1	20	0	0	0	(PS) ■	■	■ (PS)
Kamioni z nakladalno napravo	185	2	370	185	2	370	(PS) ■	■	■ (PS)
Vlačilec	160	1	160	139	1	139	(PS) ■	■	■ (PS)
Prikolica za selitev strojne sečnje	100	1	100	97	1	97	(PS) ■	■	■ (PS)
Kombi delavnica za gozdarsko proizvodnjo	50	2	100	85	1	85	(PS) ■	■	■ (PS)
Prikolica/vlačilec	0	0	0	26	1	260	(PS) ■	■	■ (PS)
Skupaj	2.043	13	2.464	2.085	12	3.176	(PS) ■	■	■ (PS)

Viri: poslovni načrt za leto 2020, rebalans poslovnega načrta za leto 2020 in Strateški načrt 2017–2026.

2.1.5.2.a Tabela 6 in Tabela 7 prikazujeta, da SiDG v Poslovnem načrtu razvoja lastne gozdarske proizvodnje za leto 2019, s katerim je seznanila NS, ne pa tudi vlade, ni načrtovala nabav gozdarske mehanizacije v skladu s Strateškim načrtom 2017–2026, prav tako je za leto 2020 v poslovnem načrtu in rebalansu poslovnega načrta načrtovala nabave gozdarske mehanizacije, ki so se razlikovale od načrtovanih nabav v Strateškem načrtu 2017–2026. SiDG je v Poslovnem načrtu razvoja lastne gozdarske proizvodnje in poslovnem načrtu za leto 2020 načrtovala, da bo nabavila nekatero gozdarsko mehanizacijo, ki v Strateškem načrtu 2017–2026 za leti 2019 in 2020 ni bila predvidena, poleg tega je načrtovala tudi, da dela gozdarske mehanizacije, ki je bila predvidena v Strateškem načrtu 2017–2026, ne bo nabavila. V rebalansu poslovnega načrta za leto 2020 je v primerjavi s Strateškim načrtom 2017–2026 načrtovala dodatne nabave kompleta strojne sečnje in prikolice ter iz poslovnega načrta izločila nabavo snežnega pluga in kombi delavnice za gozdarsko proizvodnjo. SiDG je v Poslovnem načrtu razvoja lastne gozdarske proizvodnje odmike od Strateškega načrta 2017–2026 utemeljevala z dejstvom, da se je v letu 2018 izkazalo, da bi SiDG lahko izboljšala učinkovitost in s tem ekonomičnost lastne sečnje in spravila lesa ter lastnega transporta z dodatno nabavo gozdarske mehanizacije oziroma prilagoditvijo nabave gozdarske mehanizacije,

določene v Strateškem načrtu 2017–2026¹²⁴. Ker je bil ustanovitveni kapital SiDG, ki ga je zagotovila vlada, med drugim namenjen tudi nabavi gozdarske mehanizacije in ker je vlada v Strateškem načrtu 2017–2026 določila posamezne vrste gozdarske mehanizacije, ki naj bi jo SiDG nabavljala za doseganje 20-odstotnega deleža lastne sečnje, bi SiDG ob spremenjenih potrebah in nabavi gozdarske mehanizacije zaradi zagotavljanja preglednosti načrtovanja nabave gozdarske mehanizacije in namenske porabe ustanovitvenega kapitala morala vlado o tem sezniniti, pa tega ni storila. SiDG je s Poslovnim načrtom razvoja lastne gozdarske proizvodnje in poslovnim načrtom za leto 2020, v katerih je načrtovala nabave gozdarske mehanizacije, ki so se razlikovale od nabav, ki jih je določila vlada v Strateškem načrtu 2017–2026, seznani NS, ne pa tudi vlade.

2.1.5.3 Izvajanje nabav gozdarske mehanizacije

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvedla nabave gozdarske mehanizacije v vrednosti 2.259.976 EUR brez DDV. S postopki oddaje javnih naročil s pogajanj brez predhodne objave je nabavila gozdarsko mehanizacijo za 2.138.494 EUR brez DDV, s postopki oddaje naročil male vrednosti pa za 121.482 EUR brez DDV, kar prikazuje Tabela 8. V njej so prikazani podatki o predmetu javnega naročila in datumu sklenitve pogodbe z izbranim ponudnikom. V tabeli so hkrati ločeno prikazane pogodbeno določene vrednosti dobave posamezne mehanizacije, pogodbeno določene vrednosti vzdrževanja posamezno dobavljene mehanizacije in skupaj določene pogodbene vrednosti (vrednosti dobav in vrednosti vzdrževanja). Poleg tega so v tabeli prikazane ocenjene vrednosti oziroma vrednosti, s katerimi je soglašal NS ob odobritvi nabave posamezne gozdne mehanizacije, ter razlike med posameznimi vrednostmi.

¹²⁴ Poslovni načrt razvoja lastne gozdarske proizvodnje s predlogom investicijskih vlaganj v letu 2019.

Tabela 8 Nabave gozdarske mehanizacije, izvedene od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020

Predmet javnega naročila	Nabavna vrednost v EUR	Vrednost vzdrževanja v EUR	Pogodbena vrednost v EUR	Vrednost, s katero je soglašal NS v EUR	Razlika v EUR	Datum soglasja NS ¹⁾
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)+(3)	(5)	(6)=(5)-(4)	(7)
2 zgibnika	370.700	23.241	393.941	(PS) █████	█████	█████ (PS)
2 kamiona z nakladalno napravo	354.452	28.675	383.127	(PS) █████	█████	█████ (PS)
2 triosni prikolici za prevoz lesa	71.000	2.700	73.700	(PS) █████	█████	█████ (PS)
2 prilagojena kmetijska traktorja	183.800	41.742	225.542	(PS) █████	█████	█████ (PS)
Kamion/vlačilec	138.750	0	138.750	(PS) █████	█████	█████ (PS)
2 zgibnika	370.700	23.241	393.941	(PS) █████	█████	█████ (PS)
Dvoosna prikolica s svoro	26.250	1.750	28.000	(PS) █	█████	█████ (PS)
Sklop 1: kamion z nakladalno napravo in dvoosno prikolico za prevoz lesa Sklop 2: kamion z nakladalno napravo in dvoosno prikolico s svoro	369.984	18.638	388.622	(PS) █████	█████	█████ (PS)
Prilagojen kmetijski traktor	92.000	20.871	112.871	(PS) █████	█████	█████ (PS)
Javna naročila s pogajanji brez predhodne objave	1.977.636	160.858	2.138.494	(PS) █████	█████	(PS)
Sklop 1: snežni plug s prilagoditvijo na traktor Sklop 2: triosni prikolici za prevoz lesa	17.750	1.461	19.211	(PS) █████	█████	█████ (PS)
Nizko noseča polprikolica	97.000	5.271	102.271	(PS) █████	█████	█████ (PS)
Naročila male vrednosti	114.750	6.732	121.482	(PS) █████	█████	(PS)
SKUPAJ	2.092.386	167.590	2.259.976	(PS) █████	█████	(PS)

Opomba: ¹⁾ Z dne 30. 5. 2019 je NS soglasje podal s sklepom, z dne 1. 10. 2019 je sprejel poslovni načrt za leto 2020, z dne 26. 5. 2020 pa je sprejel rebalans poslovnega načrta za leto 2020.

Viri: podatki SiDG, portal javnih naročil.

SiDG je v letu 2019 nabavila vso gozdarsko mehanizacijo, ki jo je predhodno načrtovala v Poslovnem načrtu razvoja lastne gozdarske proizvodnje in za katero je v skladu s točko g) 22. člena Akta o ustanovitvi¹²⁵ predhodno pridobila soglasje NS. V obdobju od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020 so bile

¹²⁵ Ta določa, da mora poslovodstvo SiDG pridobiti soglasje NS pri pravnih poslih, pri čemer vrednost 1 posla ali več povezanih poslov skupaj presega 100.000 EUR, razen če so ti posli že predvideni v sprejetem poslovnem načrtu družbe.

izvedene vse nabave gozdarske mehanizacije, razen nabave prikolice, predhodno načrtovane v poslovnem načrtu 2020 oziroma rebalansu poslovnega načrta za leto 2020, ki ju je potrdil NS.

2.1.5.3.a SiDG je 2. 4. 2020 izdala sklep o začetku postopka javnega naročila za nakup prikolice¹²⁶ ter 29. 4. 2020 z izbranim ponudnikom sklenila pogodbo v vrednosti 28.000 EUR brez DDV. Nabava prikolice predhodno ni bila načrtovana v poslovnem načrtu 2020, temveč je to nabavo vključila v rebalans poslovnega načrta za leto 2020, in sicer 26. 5. 2020, kar je po izdaji sklepa o začetku javnega naročila in sklenitvi pogodbe z izbranim ponudnikom. SiDG s tem, ko je nabavo prikolice, ki jo je že izvedla, naknadno vključila v rebalans poslovnega načrta za leto 2020, na katerega je podal soglasje NS, ni ravnala v nasprotju z Aktom o ustanovitvi, saj ta določa, da mora poslovodstvo pridobiti soglasje NS pri pravnih poslih, pri čemer vrednost 1 posla ali več povezanih poslov skupaj presega 100.000 EUR. Kljub temu ocenjujemo, da SiDG na ta način nabave prikolice ni načrtovala, saj jo je v poslovni načrt vključila šele po izvedeni nabavi.

2.1.5.3.b SiDG je pri izračunih ocenjenih vrednosti javnih naročil, na podlagi katerih je v obdobju, na katero se nanaša revizija, z izbranimi ponudniki sklenila pogodbe v vrednosti 2.259.976 EUR, upoštevala le stroške nabave gozdarske mehanizacije, katerih pogodbena vrednost je znašala 2.092.386 EUR, ne pa tudi stroškov rednega vzdrževanja gozdarske mehanizacije v garancijski dobi, ki so bili predmet javnega naročila in katerih pogodbena vrednost je znašala 167.590 EUR brez DDV in ki so predstavljali 7,4 % celotne pogodbene vrednosti. SiDG bi morala na podlagi 24. člena ZJN-3 pri izračunu ocenjene vrednosti javnega naročila št. JN000349/2018 – Dobava gozdarske mehanizacije z oznako GOZDM 2018 upoštevati celotni plačljivi znesek brez DDV, vključno s katerokoli opcijo in morebitnimi podaljšanimi naročili, kot je izrecno navedeno v dokumentaciji v zvezi z oddajo naročila, pa tega ni storila. Posledično SiDG ob pridobitvi soglasja za nabavo gozdarske mehanizacije ni seznanila NS s celotnimi stroški nabave gozdarske mehanizacije, ampak le z ocenjenimi nabavnimi vrednostmi, ki niso vključevale stroškov vzdrževanja gozdarske mehanizacije (Tabela 8).

Pojasnilo SiDG

Ocenjene vrednosti posameznih javnih naročil gozdarske mehanizacije, ki se nanašajo na nabavno vrednost gozdarske mehanizacije, so bile potrjene v posameznem poslovnem načrtu družbe, medtem ko so bila sredstva za vzdrževanje zagotovljena z druge postavke, vendar za celotno in ne za posamezno mehanizacijo.

Z vidika določitve ocenjene vrednosti javnega naročila ni pomembno, s katere postavke bodo sredstva zagotovljena. Opozarjamo, da nepravilno izračunavanje ocenjene vrednosti investicije lahko vodi v napačne odločitve glede izbire postopka oddaje posameznega javnega naročila in napačne podlage za pridobitev soglasja NS, zlasti v primeru, ko bi investicija ob upoštevanju stroškov vzdrževanja presegla vrednost 100.000 EUR in bi bilo v skladu z Aktom o ustanovitvi treba pridobiti soglasje NS, medtem ko brez teh stroškov pridobitev soglasja NS ne bi bila potrebna.

¹²⁶ Št. JN002404/2020-L01.

Ukrep SiDG**(PS)**

2.1.5.3.c SiDG je 19. 1. 2018 izdala sklep o začetku postopka oddaje javnega naročila – Dobava gozdarske mehanizacije z oznako GOZDM 2018, ki je obsegalo 7 sklopov¹²⁷. Ponudbeni predračun, ki so ga morali predložiti ponudniki, je moral zajemati stroške nabave gozdarske mehanizacije ter stroške rednega vzdrževanja dobavljene gozdarske mehanizacije v garancijski dobi. SiDG je na podlagi prispelih ponudb izbrala 7 ponudnikov in z njimi sklenila pogodbe, v katerih je določila, da si pridržuje pravico, da bo v skladu s točko b) tretjega odstavka 46. člena ZJN-3 v obdobju 3 let od sklenitve te pogodbe za dodatne dobave istovrstne gozdarske mehanizacije prvotnega dobavitelja, ki bodo namenjene za delno nadomestilo mehanizacije ali za povečanje obsega obstoječe mehanizacije, s prvotnim dobaviteljem izvedla postopek s pogajanjem brez predhodne objave po 46. členu ZJN-3¹²⁸. Na tak način je SiDG oddala vsa javna naročila, ki jih je izvedla v obdobju, na katero se nanaša revizija, razen javnega naročila za 2 triosni prikolici za prevoz lesa¹²⁹, ki ga je oddala po postopku s pogajanjem brez predhodne objave na podlagi točke a) prvega odstavka 46. člena ZJN-3¹³⁰, saj v predhodno izvedenem javnem naročilu male vrednosti, ki je bilo objavljeno na portalu javnih naročil¹³¹, ni prejela nobene ponudbe.

SiDG je v postopku javnega naročila z oznako GOZDM 2018 prejela ponudbe 10 ponudnikov in izbrala 7 ekonomsko najugodnejših, kar prikazuje Tabela 9. Ponudniki so ločeno podali ceno za dobavo gozdarske mehanizacije in ločeno ceno za njeno vzdrževanje, saj je SiDG pri njihovem izboru upoštevala ekonomsko najugodnejšo ponudbo na način, da je 80 točk pripisala ponujeni ceni dobave gozdarske mehanizacije, 10 točk ceni vzdrževanja mehanizacije in 10 točk podaljšanemu garancijskemu roku. SiDG pri opredelitvi meril in določitvi 10 točk pri ponujeni ceni vzdrževanja ni izkazala, da je izhajala iz stroškov vzdrževanja, ki bi nastali v garancijski dobi, saj jih tudi ni ocenila¹³². SiDG je tako za vse nabave gozdarske mehanizacije, ki se med seboj razlikujejo in zahtevajo različne stroške vzdrževanja, določila enotno utež – 10 točk, čeprav Tabela 9 prikazuje, da so se ti stroški lahko med posameznimi vrstami gozdarske mehanizacije razlikovali in so predstavljali delež, ki ni bil

¹²⁷ Sklop 1 je obsegal dobavo stroja za sečnjo in stroja za prevoz lesa po strminah, sklop 2 je obsegal dobavo žičnega žerjava, sklop 3 dobavo zgibnikov, sklop 4 dobavo traktorjev, sklop 5 dobavo kamionov z nakladalno napravo in dvoosno prikolico s premično svoro, sklop 7 pa je obsegal dobavo kamionov vlačilcev.

¹²⁸ Navedeno pravico si je v pogodbah pridržala s pojasnilom, da bi bila zaradi zamenjave dobavitelja in nabave blaga, ki bi imelo drugačne tehnične lastnosti, povzročena neskladnost in nesorazmerne tehnične težave med obratovanjem in vzdrževanjem dobavljene mehanizacije.

¹²⁹ Št. JN005476/2019-L01.

¹³⁰ Ta med drugim določa, da naročnik lahko uporabi postopek s pogajanjem brez predhodne objave za javno naročilo gradenj, blaga ali storitve v primeru, da za javno naročilo na splošnem področju v odprtem, omejenem postopku ali postopku naročila male vrednosti, ni oddana nobena ponudba.

¹³¹ Št. objave JN004306/2019-W01 z dne 20. 6. 2019 za sklop 2 (triosni prikolici za prevoz lesa).

¹³² Povezava s točko 2.1.5.3.b.

enak deležu 10 % celotnih stroškov nabave – delež vzdrževanja je tako lahko predstavljal od 0 %¹³³ pa do 18,5 %¹³⁴ celotnih stroškov nabave gozdarske mehanizacije (Tabela 9). V primeru, da bi SiDG pri izbiri najugodnejšega ponudnika upoštevala enotno oziroma skupno ponujeno ceno dobave in vzdrževanja sredstva in na ta način določila enotno utež, bi SiDG za dobavo in vzdrževanje gozdarske mehanizacije iz sklopa 4 in sklopa 7 javnega naročila glede na predložene ponudbe ponudnikov in doseženo število točk izbrala druga ponudnika, ki sta bila cenovno najugodnejša¹³⁵, kar prikazuje Tabela 9 v stolpcih 9 in 10. Zaradi navedenega SiDG ni obvladovala tveganja, da bi ponudniki v postopku javnega naročila oddali cenovno nižje ponudbe za dobavo mehanizacije, ker je ta imela najvišjo utež (80 točk), in cenovno višje ponudbe za vzdrževanje sredstva, ker so te imele nizko utež (10 točk). SiDG z določitvijo merila, na podlagi katerega so ponudniki podali ločene cene (cena za dobavo in cena za vzdrževanje) in jim je SiDG določila različne uteži, ni zagotovila učinkovite porabe sredstev, kot to določa 4. člen ZJN-3. SiDG je z izbranimi ponudnikoma, ki v postopku oddaje navedenega javnega naročila v primeru, da bi SiDG upoštevala celotni plačljivi znesek, ne bi bila najugodnejša, v letih 2019 in 2020 na podlagi točke b) tretjega odstavka 46. člena ZJN-3 izvedla pogajanja za dodatne nabave gozdne mehanizacije in z njima sklenila pogodbe.

Pojasnilo SiDG

V garancijski dobi strojev je treba servise in popravila izvajati samo pri za to pooblaščenih izvajalcih. SiDG je tako oblikovala javna naročila, pri katerih je iskala dobavitelja, ki je hkrati zagotovil tudi servise in popravila pri pooblaščenem izvajalcu. Pri nakupih mehanizacije se je zahtevalo podaljšane garancije in redno periodično vzdrževanje običajno za 5 let. Ločeno prikazovanje nabavne vrednosti in stroškov vzdrževanja je potrebno zaradi knjiženja investicij in stroškov. SiDG je oblikovala enotna javna naročila (dobavo ter popravila in vzdrževanje) z namenom boljšega (hitrega in cenejšega) servisa popravil in vzdrževanja. Stroji gozdarske mehanizacije so specifični, zato je ponudnikov, ki so pooblašчени in usposobljeni, malo. Z oblikovanjem javnih naročil, ki so zajemala dobavo ter servise in popravila, je SiDG kupila mehanizacijo in pridobila usposobljenega in pooblaščenega izvajalca, ki je v garancijski dobi zagotavljal vse potrebne servise in popravila.

Čeprav je z računovodskega vidika oziroma načina knjiženja stroškov dobave in stroškov vzdrževanja gozdarske mehanizacije potrebno ločeno prikazovanje teh stroškov, to ne vpliva na merila, ki jih mora SiDG oblikovati z vidika pravil javnega naročanja. So pa tudi drugi ponudniki, ki so oddali svoje ponudbe v postopku javnega naročila in bi lahko bili izbrani na podlagi merila enotne cene, izkazali, da so sposobni dobaviti gozdarsko mehanizacijo in bili pooblašчени dobavitelji, ki bi v garancijski dobi zagotavljali servise in popravila gozdarske mehanizacije. Ker so bile njihove ponudbe cenovno ugodnejše v primerjavi s ponudniki, ki so bili izbrani na podlagi ločenega vrednotenja cene dobave mehanizacije in cene vzdrževanja, ocenjujemo, da SiDG z oblikovanjem

¹³³ Sklop 6 in sklop 7, dobavitelj J.

¹³⁴ Sklop 4, dobavitelj F.

¹³⁵ SiDG je za sklop 4 z dne 29. 5. 2018 sklenila pogodbo o nakupu 5 traktorjev v vrednosti 564.335 EUR brez DDV, čeprav je cenovno ugodnejši ponudnik, ki v postopku javnega naročila ni bil izbran, za tovrstno naročilo predložil ponudbo v vrednosti 559.947 EUR brez DDV. Ravno tako je SiDG za sklop 7 z dne 10. 7. 2018 sklenila pogodbo v vrednosti 342.900 EUR brez DDV, čeprav je cenovno ugodnejši ponudnik, ki v postopku javnega naročila ni bil izbran, za tovrstno naročilo predložil ponudbo v vrednosti 326.164 EUR brez DDV.

meril in posledično z izbiro dobaviteljev gozdarske mehanizacije ni zagotovila učinkovite porabe sredstev.

Tabela 9 Prispele ponudbe v postopku oddaje javnega naročila št. JN0000349/2018 in izbrani ponudniki s strani SiDG

Številka sklopa javnega naročila	Ponudnik	Prispele ponudbe				Izbrani ponudnik		Izbrani ponudnik glede na cenovno najugodnejšo ponudbo	
		Vrednost dobave	Vrednost vzdrževanja	Skupaj	Skupno število točk	Ponudnik	Razlog za izbor ¹⁾	Skupno število točk	Ponudnik
		v EUR	v EUR	v EUR					
1	A	716.395	20.400	736.795	95,85	A	i.	99,41	A
	B	679.259	52.741	732.000	88,87			95,00	
	C	554.850	12.900	567.750	94,11				
2	D	585.347	47.220	632.567	87,72	E	ii.	/ ²⁾	E
	E	548.665	37.800	586.465	83,14				
3	B	338.640	10.300	348.940	90,00	D	iii.	90,00	B
	D	363.801	22.788	386.589	88,89			91,24	
	A	435.800	13.900	449.700	79,57			79,83	
4	F	460.000	104.335	564.335	98,89	F	i.	99,30	G
	G	467.125	92.822	559.947	98,78			100,00	
5	H	697.000	27.004	724.004	100,00	D	iii.	100,00	D
	D	698.164	27.840	726.004	99,57			99,75	
	I	731.840	53.880	785.720	91,20			83,72	
	J	720.000	0	720.000	92,80			95,27	
6	H	655.200	27.004	682.204	90,00	D	iii.	100,00	D
	D	664.016	27.840	691.856	88,94			98,774	
	I	720.280	53.880	774.160	82,77			89,31	
	J	342.900	0	342.900	94,99			95,61	
7	D	321.444	4.720	326.164	90,00	J	i.	100	D
	H	343.110	14.879	357.989	84,95			91,99	

Opombi: ¹⁾ i.= najugodnejša ponudba,

ii.= izločene preostale ponudbe zaradi neskladnosti s tehničnimi zahtevami razpisa,

iii.= izločen najugodnejši ponudnik zaradi neskladnosti s tehničnimi zahtevami razpisa.

²⁾ Ker sta bili ostali 2 ponudbi izločeni, ponoven izračun ni smisel.

Vira: Odločitev o oddaji javnega naročila GOZDM z dne 16. 3. 2018, lastni izračuni.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj v notranjem aktu ali drugem dokumentu opredeli pravila in postopke nabave gozdarske mehanizacije, v katerih naj med drugim opredeli način oblikovanja meril za izbiro ekonomsko najugodnejšega ponudnika, ki naj temelji na celotni ocenjeni vrednosti javnega naročila, upoštevajoč delež stroškov vzdrževanja gozdarske mehanizacije v celotni vrednosti javnega naročila.

2.2 Prodaja gozdnih lesnih sortimentov

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvajala prodajo GLS na podlagi Pravil družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov (v nadaljevanju: Pravila za prodajo GLS), ki jih je 27. 7. 2017 sprejela vlada v vlogi skupščine SiDG, spremembe in dopolnitve navedenih pravil pa je sprejela še 26. 10. 2017, 18. 1. 2018, 26. 7. 2018 in 11. 9. 2018. Vlada je 20. 8. 2020 sprejela nova Pravila družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov (v nadaljevanju: Pravila za prodajo GLS 2021), ki so se začela uporabljati s 1. 1. 2021.

Pravila za prodajo GLS¹³⁶ so določala 5 različnih metod prodaje: prodaja GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb, prodaja GLS na javnih dražbah, prodaja GLS z javnim zbiranjem ponudb (v nadaljevanju: JZP), direktna prodaja GLS in prodaja lesa na panju.

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je bila SiDG učinkovita pri prodaji GLS, smo proučili ustreznost načrtovanja prodaje GLS, ustreznost ureditve pravil in postopkov prodaje GLS, učinkovitost izvajanja postopkov prodaje GLS, učinkovitost izvajanja nadzora pri prodaji GLS in učinkovitost zagotavljanja podpore prodaji GLS z ustreznimi podatki in informacijskim sistemom.

Shemo postopkov prodaje GLS prikazuje Priloga 2.

2.2.1 Načrtovanje prodaje GLS

Da bi ocenili, ali je SiDG ustrezno načrtovala cilje prodaje GLS, smo preverili:

- ali je SiDG pri načrtovanju ciljev prodaje GLS upoštevala strateške cilje in je vladi predlagala spremembo strateških ciljev prodaje GLS, če je to bilo potrebno;
- ali je SiDG pri letnem in mesečnem načrtovanju prodaje GLS upoštevala ustrezne podlage.

¹³⁶ Vsebina je povzeta po čistopisu pravil prodaje GLS, kjer so poleg osnovnih pravil z dne 27. 7. 2017 upoštevane tudi vse spremembe pravil, ki jih je sprejela vlada v vlogi skupščine SiDG (zadnja sprememba z dne 11. 9. 2018).

2.2.1.1 Načrtovanje prodaje GLS glede na strateške cilje SiDG

V Strateškem načrtu 2017–2026 so opredeljena izhodišča oziroma usmeritve SiDG, ki bi prispevale k doseganju ciljev glede prodaje GLS:

- (PS) [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED] (PS)

2.2.1.1.a SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, pri načrtovanju prodaje GLS upoštevala cilje iz Strateškega načrta 2017–2026, da (PS) [REDACTED] (PS) SiDG je v namreč v poslovnem načrtu za leto 2019 načrtovala, da bo v letu 2019 na podlagi dolgoročnih pogodb prodala (PS) [REDACTED] (PS) vseh količin GLS na kamionski cesti in iz skladišč, v prvi polovici leta 2020 pa je načrtovala po tej metodi prodati (PS) [REDACTED] (PS) vseh količin GLS na kamionski cesti in iz skladišč (Tabela 10).

2.2.1.1.b V skladu s sklepom vlade z dne 4. 4. 2019¹³⁷ je SiDG pripravila in 23. 10. 2019 na vlado posredovala predlog Strateškega načrta 2020–2029 in vanj med drugim vključila nekatere spremembe s področja prodaje, saj so se pri izvajanju prodajne politike v letu 2019 pokazale potrebe po spremembah. V letu 2019 je namreč imela SiDG v skladiščih presežke GLS, ki so bili posledica ujm iz preteklih let, kar je zahtevalo večjo prožnost pri izvajanju prodajne politike, predvsem pri vzpostavitvi mehanizmov za vzdrževanje tržnih cen. Pri izvajanju postopnih dobav kupcem se je organizacija prevoza GLS s kamionske ceste v organizaciji kupcev pokazala kot eden od razlogov za zamude pri dobavah, zato je SiDG načrtovala, da bo v prihodnje dala večji poudarek lastnim prevozom. Tudi informacijski sistem na področju prodaje je bil pomanjkljiv in ni nudił ustrežne podpore prodajnemu procesu, zato je SiDG predlagala, da se v prihodnje izvedejo izboljšave.

2.2.1.1.c SiDG je 8. 1. 2020 na vlado poslala dopolnjen Strateški načrt 2020–2029¹³⁸. V predlogu Strateškega načrta 2020–2029 je SiDG navedla 5 strateških področij delovanja SiDG, od teh se na prodajo GLS nanašata področji upravljanja z gozdovi v lasti Republike Slovenije in podpore ter

¹³⁷ Sklep je določal, da mora SiDG pripraviti nov Strateški načrt 2020–2029, ki bo vključeval vzpostavitev, razvoj in način delovanja centrov za zbiranje in predelavo lesa.

¹³⁸ Dopolnitve glede na različico, ki je bila 23. 10. 2019 poslana na vlado, se ne nanašajo na področje prodaje, temveč na delovanje centrov za zbiranje in predelavo lesa. Enaka vsebina glede ključnih ukrepov za izboljšanje učinkovitosti procesa prodaje GLS kot v tej različici je bila vključena tudi v predlog Strateškega načrta 2020–2029 z dne 24. 6. 2020 ter je v sprejetem Strateškem načrtu 2020–2029 z dne 15. 4. 2021.

razvoja gozdnih lesnih verig. Na strateškem področju upravljanja z gozdovi je SiDG navedla ključne ukrepe za izboljšanje učinkovitosti procesa prodaje GLS, ki so:

- (PS) [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED] (PS)

Na strateškem področju podpore in razvoja gozdnih lesnih verig je SiDG navedla ključne ukrepe za zagotavljanje ustrezne podpore za nadaljnji razvoj lesnopredelovalne industrije oziroma za prodajo GLS predelovalcem lesa, ki so:

- (PS) [REDACTED]
- [REDACTED] (PS)

SiDG je v predlogu Strateškega načrta 2020–2029, enako kot tudi že v Strateškemu načrtu 2017–2026, dala prednost sklepanju dolgoročnih prodajnih pogodb in prodaji GLS kupcem z obrati za predelavo GLS oziroma predelovalcem GLS. Prodajo po tej metodi pa je dopolnila z določili, da bodo kriteriji za izbor kupcev tudi stopnja predelave GLS, višina investicij v proizvodnjo in ustvarjena dodana vrednost pri proizvodih. V predlogu Strateškega načrta 2020–2029 je bilo predvideno, da bo SiDG pri prodaji GLS še naprej dajala prednost kupcem, ki imajo proizvodnjo čim bližje kraju poseka GLS. Kot smo navedli v točki 2.2.3.3.1, ocenjujemo, da izključevanje kandidatov od nakupa GLS v določenem GGO, ker nimajo proizvodnje v bližini kraja poseka, pomeni neenakopravno obravnavo kupcev GLS iz državnih gozdov. Novost v predlogu Strateškega načrta 2020–2029 je poudarek na večji prožnosti prodaje v razmerah velikih tržnih nihanj, ko so na trgu presežki GLS (kot posledica sanacije gozdov po ujmah in podlubnikih) in ko na trgu ni dovolj GLS (na primer v času epidemije covid-19), ter izvajanje prevozov GLS v organizaciji SiDG, kar bo prispevalo k bolj učinkovitemu procesu prodaje. SiDG je tudi zapisala, da namerava izvesti informatizacijo in harmonizacijo procesov prodaje, saj v obdobju, na katero se nanaša revizija, SiDG tega ni izvedla zadovoljivo, zato je prihajalo do neučinkovitosti pri izvajanju procesa prodaje.

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je vlada 13. 4. 2022 sprejela Pravila družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov (v nadaljevanju: Pravila za prodajo GLS 2022), ki veljajo od 25. 4. 2022. Pravila za prodajo GLS 2022 določajo, da je eden od pogojev, ki jih morajo izpolnjevati kupci z dolgoročno prodajno podobo, ta, da je obrat kupca za predelavo in obdelavo GLS oddaljen do vključno 40 km zračne linije od vsaj enega od centroidov GGO. V Pravilih za prodajo GLS 2022 ni več določila, da je obrat kupca za predelavo in obdelavo GLS od centroidov GGO, kjer je bil izveden posek, ki je predmet prodaje, oddaljen za več kot 40 km, kot je bilo predpisano s Pravili za prodajo GLS in s Pravili za prodajo GLS 2021. To pomeni, da ne obstaja več omejitev, da lahko kupec z dolgoročno pogodbo kupi GLS le z GGO, oddaljenega do 40 km zračne

linije od svojega obrata za predelavo in obdelavo GLS, temveč s kateregakoli GGO v Sloveniji. Pomen ugotavljanja oddaljenosti 40 km od obrata za predelavo in obdelavo kupca do centroida kateregakoli GGO je v tem, da se določi, ali je kupec upravičen do kandidature na javnem razpisu za dolgoročne pogodbe.

2.2.1.2 Letno in mesečno načrtovanje prodaje

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, načrtovala letni količinski (v m³) in vrednostni (v EUR) obseg prodaje GLS v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 in v poslovnih načrtih SiDG. Mesečno načrtovanje prodaje je SiDG v navedenem obdobju izvajala v obliki (ene) mesečne planske tabele, ki jo je izdelala za vse kupce in za vse metode prodaje, po katerih se GLS kupcem dobavljajo sukcesivno (dolgoročne pogodbe, JZP in direktne prodaje). V planski tabeli je SiDG med drugim za vsako prodajno pogodbo načrtovala količino posamezne skupine GLS, ki bo kupcu prodana v posameznem mesecu v posamezni PE SiDG (od skupaj 4 PE, to so Kočevje, Ljubljana, Postojna, Maribor).

Da bi odgovorili na vprašanje, ali je SiDG pri letnem in mesečnem načrtovanju prodaje GLS upoštevala ustrezne podlage, smo proučili, ali je SiDG v notranjih aktih opredelila postopek letnega načrtovanja prodaje, ali sta bila letna načrta upravljanja za leti 2019 in 2020, ki ju je pripravila SiDG, izdelana v skladu s pogodbo o upravljanju in ali je SiDG v poslovnih načrtih za leti 2019 in 2020 pri načrtovanju prodaje upoštevala še nerealizirano prodajo po pogodbah iz preteklih let.

2.2.1.2.1 Letno načrtovanje prodaje

2.2.1.2.1.a Pravila za prodajo GLS niso opredeljevala postopka letnega načrtovanja prodaje. SiDG do 30. 6. 2020 ni imela notranjega predpisa, v katerem bi bil opisan postopek letnega načrtovanja prodaje GLS. Šele z Navodili za izvajanje različnih vrst prodaje, pridobivanje, realizacijo in spremljanje pogodb, pripravo mesečnih planov prodaje in vzdrževanje baz podatkov (v nadaljevanju: Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020), ki jih je 24. 6. 2020 sprejel začasni direktor SiDG in so veljala od 30. 6. 2020 do 30. 9. 2020, je bilo opredeljeno letno načrtovanje prodaje. V Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020 je bil način letnega načrtovanja prodaje določen le za dolgoročne pogodbe, za ostale prodajne pogodbe, kjer se izvajajo sukcesivne dobave v več kot v 1 letu (pogodbe, sklenjene po metodah JZP in direktne prodaje), pa letno načrtovanje prodaje ni bilo določeno.

Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020 so v zvezi z izvajanjem in spremljanjem dolgoročnih pogodb določala, da je letna planska količina po skupinah GLS praviloma proporcionalna času trajanja dolgoročne pogodbe in je določena kot količnik med dodeljeno količino GLS in leti trajanja pogodbe. Dopuščala so tudi, da se SiDG in kupec lahko dogovorita za drugačno dinamiko izvajanja pogodb, kar opredelita v pogodbi ali aneksu k pogodbi.

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je začasni direktor SiDG 29. 9. 2020 sprejel nova Navodila za izvajanje različnih vrst prodaje, sklepanje in spremljanje pogodb, pripravo mesečnih planov prodaje in vzdrževanje baz podatkov (v nadaljevanju: Navodila za izvajanje prodaje iz septembra 2020), ki veljajo od 1. 10. 2020.

Opozarjamo, da je v Navodilih za izvajanje prodaje iz septembra 2020 način letnega načrtovanja prodaje opredeljen enako kot v Navodilih za izvajane prodaje iz junija 2020, torej brez omembe

načrtovanja prodaje po pogodbah, ki se izvajajo v več kot v 1 letu in so sklenjene na podlagi metod JZP in direktne prodaje.

2.2.1.2.1.b Pogodba o upravljanju je v 5. členu določala, da SiDG vsako leto do 30. 10. posreduje ministrstvu, pristojnemu za gozdarstvo, načrt upravljanja z državnimi gozdovi za obdobje od 1. 1. do 31. 12. naslednjega koledarskega leta in v njem med drugim navede oceno sortimentne strukture in vrednosti GLS ter ocenjeno količino in vrednost prodanih (zaračunanih) GLS po posameznih kakovostnih razredih; pri tem se vsi podatki prikažejo na ravni posamezne GGE. SiDG navedenih podatkov v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 ni prikazala, temveč je vanj vključila le skupno ocenjeno količino in vrednost prodanih (zaračunanih) GLS po posameznih kakovostnih razredih. Načrt upravljanja z gozdovi za leto 2020 in rebalans načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020, ki ju je pripravila SiDG, sta glede načrtovane prodaje GLS vsebovala vse podatke, ki so določeni s pogodbo o upravljanju.

2.2.1.2.1.c 6. člen pogodbe o upravljanju je določal, da mora biti načrt upravljanja z državnimi gozdovi, ki ga pripravi SiDG, skladen z veljavnimi načrti za gospodarjenje z gozdovi in s poslovnim načrtom SiDG. Ugotovili smo, da načrt upravljanja z gozdovi za leto 2019 ni bil skladen s poslovnim načrtom za leto 2019 v delu, ki se nanašata na načrtovano prodajo hlodovine iglavcev (količinsko in vrednostno) za naslednje kakovostne razrede iglavcev: A1, A2, B, C, D1 in D2. Razlika v skupni količini iglavcev med obema načrtoma je 64.402 m³ hlodovine iglavcev¹³⁹. Količina načrtovanega neto poseka za leto 2019 je v poslovnem načrtu za leto 2019 kot tudi v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 enaka in znaša 1.300.000 m³.

Pojasnilo SiDG

V načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 se vrednosti nanašajo na skupno količino novega predvidenega poseka v letu 2019 (1.300.000 m³), razlika 64.402 m³ med načrtoma pa je rezultat zaloga hlodovine iglavcev v skladiščih iz leta 2018, ki so ostale še neprodane in za katere je v poslovnem načrtu za leto 2019 povečana prodaja GLS in skupaj znaša 1.364.402 m³.

2.2.1.2.1.d SiDG je v poslovnem načrtu za leto 2019 načrtovala, da bo v letu 2019 na podlagi že sklenjenih dolgoročnih pogodb prodala 849.075 m³ GLS (Tabela 10), od tega 50.000 m³ povezani družbi Snežnik in 799.075 m³ ostalim kupcem. Ocenjujemo, da SiDG ni ustrezno načrtovala obsega prodaje na podlagi dolgoročnih pogodb v letu 2019, saj pri načrtovanju obsega prodaje za leto 2019 ni upoštevala:

- neprodanih količin GLS v letu 2018 na podlagi dolgoročnih pogodb, sklenjenih na podlagi javnega razpisa za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb med SiDG in kvalificiranimi kupci, ki je bil objavljen z dne 27. 12. 2017, in njegovega popravka z dne 4. 1. 2018 (v nadaljevanju: 1. javni razpis za dolgoročne pogodbe), ki bi morale biti kupcem dobavljene že v letu 2018 v obsegu 69.062 m³,

¹³⁹ V poslovnem načrtu za leto 2019 je načrtovana prodaja 561.556 m³ hlodovine iglavcev v vrednosti 34.129.510 EUR, v načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2019 pa je načrtovana prodaja 497.154 m³ hlodovine iglavcev v vrednosti 30.552.766 EUR.

- neprodanih količin GLS na podlagi dolgoročnih pogodb, sklenjenih za obdobje 1 leta in 1 dneva, ki so bile sklenjene na podlagi javnega razpisa za sklenitev dolgoročnih pogodb med SiDG in kvalificiranimi kupci številka 1/2018, ki je bil objavljen 25. 5. 2018 (v nadaljevanju: 2. javni razpis za dolgoročne pogodbe), v obsegu 214.002 m³¹⁴⁰.

Za celovit skupen obseg načrtovane prodaje v letu 2019, ki bi vključeval načrtovano prodajo po vseh pogodbah, ki so se izvajale v več kot v 1 letu in so bile sklenjene na podlagi drugih metod prodaje, bi SiDG morala upoštevati še nerealizirane količine GLS po morebitnih prodajnih pogodbah iz leta 2018 in iz preteklih let (sklenjenih na podlagi JZP; pogodb za direktno prodajo v letu 2018 še ni sklepala). Ocenjujemo, da bi morala načrtovana prodaja po dolgoročnih pogodbah za leto 2019 znašati najmanj 983.064 m³ GLS.

2.2.1.2.1.e SiDG je pri načrtovanju letne količine prodaje za leto 2020 upoštevala načrtovani letni neto posek za leto 2020, saj je bil skupni načrtovani obseg prodaje enak skupnemu načrtovanemu neto poseku za leto 2020 in je znašal 1.275.000 m³ GLS. Letni obseg prodaje je bil načrtovan v osnovnem poslovnem načrtu za leto 2020 in v osnovnem načrtu upravljanja z gozdovi za leto 2020, nato pa je bil z rebalansom poslovnega načrta za leto 2020 in z rebalansom načrta upravljanja z gozdovi za leto 2020 znižan na 1.115.000 m³ GLS.

SiDG je v poslovnem načrtu za leto 2020 in v njegovem rebalansu za leto 2020 načrtovala prodajo na podlagi dolgoročnih pogodb v obsegu 700.000 m³ GLS. Ocenjujemo, da načrtovana količina GLS ni celovita, saj bi SiDG poleg sorazmernega dela količine 3-letnih dolgoročnih pogodb iz 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, ki ga je upoštevala, morala upoštevati tudi še v letu 2019 neprodano količino GLS iz 3-letnih dolgoročnih pogodb iz 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe z dne 27. 12. 2017, ki je znašala 54.662 m³ GLS. Za celovit skupen obseg prodaje v letu 2020 (po vseh metodah prodaje) bi SiDG morala upoštevati še nerealizirane količine GLS po morebitnih prodajnih pogodbah iz leta 2019 in iz preteklih let, če so obstajale (sklenjenih na podlagi JZP; pogodb za direktno prodajo SiDG v letu 2019 še ni sklepala). Ocenjujemo, da bi morala biti načrtovana prodaja po dolgoročnih pogodbah v letu 2020 vsaj 754.662 m³ GLS.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje gozdnih lesnih sortimentov (v nadaljevanju: osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje), v katerem je opredelila postopek priprave letnega, kvartalnih in mesečnih načrtov prodaje. Pri letnem načrtu prodaje se upoštevajo tudi pogodbe, sklenjene na podlagi drugih metod prodaje iz preteklih let.

2.2.1.2.2 Mesečno načrtovanje prodaje

2.2.1.2.2.a SiDG do 30. 6. 2020, ko so začela veljati Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020, ki jih je 24. 6. 2020 sprejel začasni direktor (torej ob koncu obdobja, na katero se nanaša revizija), ni imela

¹⁴⁰ V letu 2018, večinoma avgusta 2018, je SiDG na podlagi 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe z dne 25. 5. 2018 s kupci sklenila 55 dolgoročnih pogodb za obdobje 1 leta in 1 dneva v skupnem obsegu 315.972 m³ GLS. SiDG je v letu 2018 na podlagi teh pogodb kupcem prodala 101.969,96 m³ GLS; na dan 31. 12. 2018 je neprodano ostalo še 214.002,04 m³ GLS.

sprejetega notranjega akta, v katerem bi bil opisan postopek mesečnega načrtovanja prodaje GLS¹⁴¹. Ta postopek je določila v Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020, s katerimi je bilo določeno, da se za izvajanje dolgoročnih in vseh ostalih prodajnih pogodb pripravljajo mesečni plani. Osnova za pripravo mesečnih planov je bila planska tabela, ki med drugim vsebuje podatke o kupcu, številko prodajne pogodbe, naziv GLS, kumulativno pogodbeno količino po skupinah GLS, skupno (količinsko) realizacijo pogodbe do datuma priprave planske tabele, podatke o še nerealizirani količini prodaje po pogodbi in predvidene količine GLS za prodajo v tekočem mesecu po 4 PE SiDG. Določeno je bilo tudi, da logisti na PE vpišejo predloge planskih količin po skupinah GLS v plansko tabelo, ki se nato uskladi s skrbniki pogodb, ki pri tem upoštevajo še terjatve, plačila, garancije in višino realizacije pogodbe. Usklajena planska tabela se odloži na disku P in uvozi v sistem BI¹⁴².

Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020 so določala, da odpremniki ne smejo odpremljati GLS mimo plana brez predhodne uskladitve z logistom in skrbnikom pogodbe. Skrbniki dolgoročnih pogodb naj bi pošiljali mesečne plane kupcem. Kupec je imel možnost v 24 urah podati ugovor na mesečni plan, sledilo je usklajevanje med skrbnikom pogodbe in kupcem. V pogodbah naj bi bile predvidene sankcije za nerealizacijo planskih količin, če bi bila krivda na strani kupca.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, je SiDG za vsak mesec izdelala mesečni načrt prodaje oziroma plansko tabelo, v kateri je navedla vse postavke, ki so bile od 24. 6. 2020 dalje predpisane z Navodilom za izvajanje prodaje iz junija 2020¹⁴³.

Postopek priprave mesečnega načrta prodaje je v praksi potekal na naslednji način:

- pri pripravi mesečnega načrta prodaje za naslednji mesec je SiDG izhajala iz preostanka pogodbene količine posamezne skupine GLS za vsako pogodbo ter nato glede na pričakovan posek v naslednjem mesecu določila novo plansko količino;
- izhodišče za pripravo mesečnega načrta prodaje je bil načrt poseka po skupinah GLS oziroma mesečni načrt gozdne proizvodnje, ki ga je za vsak mesec pripravil sektor za gozdarstvo¹⁴⁴;
- na osnovi načrta poseka po skupinah GLS oziroma mesečnega načrta gozdne proizvodnje sta komercialist in pomočnik vodje PE pričakovan obseg posameznih skupin GLS razdelila po prodajnih pogodbah, pri čemer sta upoštevala naslednja načela:
 - zagotoviti čim bolj enakomerne prodaje po posameznih prodajnih pogodbah;
 - GLS prodati kupcem, ki imajo poravnane zapadle obveznosti oziroma zapadle in odprte terjatve ne smejo presegati konkretnega zavarovanja plačil (garancija, avans);

¹⁴¹ Več o izvajanju mesečnega načrtovanja prodaje v letih 2019 in prvi polovici leta 2020 v točki 2.2.3.2.

¹⁴² Sistem BI je namenjen analitiki. BI kocka uporablja podatkovno bazo programa MIT Orkester in iz baze Merilec, kamor prihajajo podatki iz dlančnikov (dobavnice). Podatki so lahko prikazani tako v Excelu (Pivot tabele) kot tudi v orodju Power BI (vizualizacija podatkov).

¹⁴³ Planska tabela je med drugim vsebovala: navedbo naziva in šifre kupca; pri vsakem kupcu navedbo vseh še nerealiziranih pogodb, sklenjenih po metodah javnega razpisa za sklepanje dolgoročnih pogodb, JZP in direktne prodaje; navedbo pogodbene količine po posamezni skupini GLS; realizirano količino prodaje po posamezni skupini GLS na zadnji dan preteklega meseca; preostanek količine posamezne skupine GLS po prodajni pogodbi; načrtovano količino prodaje po posamezni skupini GLS za posamezno pogodbo, prikazano po posamezni PE.

¹⁴⁴ Mesečni načrt gozdne proizvodnje je odvisen od delovišč v izvajanju, to je od oddaje del po A in C odločbah ZGS. Predvidena struktura poseka GLS je ocenjena, saj je točno strukturo poseka mogoče določiti le na podlagi razvrščanja GLS po poseku na kamionski cesti.

- zagotoviti dobave GLS za vse odprte pogodbe, pri tem pa je bila konkretna dobava odvisna od razpoložljivih količin določenih GLS v tistem mesecu.

2.2.2 Ureditev pravil in postopkov pri prodaji GLS

Da bi ocenili, ali je SiDG ustrezno uredila pravila in postopke pri prodaji GLS, smo preverili:

- ali je SiDG vnaprej, jasno in pregledno opredelila postopke in metode prodaje GLS, pristojne osebe in njihove naloge, potrebno dokumentacijo ter določila notranje kontrole;
- ali je SiDG določila jasne in enotne kriterije za izbor kupcev ter za določanje cen;
- ali je SiDG vnaprej ustrezno določila vsebino prodajne pogodbe (pravice in obveznosti SiDG in kupca, zavarovanja, nadzor poslovanja kupca);
- ali je SiDG v primeru ugotovljenih pomanjkljivosti Pravil za prodajo GLS, ki jih je sprejela vlada, predlagala njihove spremembe ali dopolnitve.

2.2.2.1 Opredelitev postopkov in metod prodaje, pristojnih oseb, dokumentacije in notranjih kontrol

Pravila za prodajo GLS so dala prednost metodi prodaje GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih prodajnih pogodb, kar je razvidno iz določila, da SiDG na javnih dražbah in z JZP proda vse GLS, ki jih ne uspe prodati z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih prodajnih pogodb in na način direktne prodaje GLS. Poleg tega so Pravila za prodajo GLS določala tudi, da celoten obseg količin, ki jih lahko SiDG dogovori z različnimi dolgoročnimi pogodbami, ne sme v posameznem kakovostnem razredu presegati 80 % količin, ki so predvidene v GGN. To pomeni, da je bilo dopustno do 80 % celotnega možnega letnega poseka iz državnih gozdov prodati z dolgoročnimi pogodbami. SiDG je načrtovala prodajo GLS po dolgoročnih pogodbah v skladu s Pravili za prodajo GLS, saj je za leto 2019 načrtovala z dolgoročnimi pogodbami prodati 849.075 m³ GLS, kar predstavlja 62,4 % vseh načrtovanih količin GLS za prodajo na kamionski cesti in iz skladišč, v prvi polovici leta 2020 pa je po tej metodi načrtovala prodajo 354.472 m³ GLS, kar predstavlja 64,5 % vseh načrtovanih količin GLS za prodajo na kamionski cesti in iz skladišč (Tabela 10). Obseg načrtovanih prodaj GLS po dolgoročnih pogodbah, ki ga je načrtovala SiDG za leto 2019 in za prvo polovico leta 2020, je bil nižji od dopustnih 80 %.

2.2.2.1.a Pravila za prodajo GLS določajo metode prodaje GLS, pravila prodaje po posamezni metodi in merila za prodajo GLS. V prilogah so opredeljena dodatna pravila za prodajo GLS na javnih

dražbah¹⁴⁵, z JZP¹⁴⁶ in prodajo na panju¹⁴⁷, v Pravilih za prodajo GLS ali v prilogah k pravilom pa niso bila opredeljena pravila za prodajo po metodi direktne prodaje (način izbire kupcev (na primer na javnem razpisu), vodenje postopka izbire kupcev in sklenitev pogodbe). Edino določilo Pravil za prodajo GLS, ki se je nanašalo na metodo direktne prodaje GLS, je bilo, da je direktna prodaja namenjena prodaji manjših količin lesa (do 30 m³ letne dobave) in da se cena oblikuje enotno za posamezno GGO in vključuje stroške dobave znotraj GGO do kupca.

2.2.2.1.b SiDG do 30. 6. 2020 ni imela veljavnih notranjih aktov, v katerih bi podrobneje opisala posamezne faze v procesu prodaje po posamezni metodi prodaje, opredelila dokumente, ki se izdajo v vsaki fazi, in določila odgovorne osebe za izvedbo posamezne faze procesa prodaje. Šele z Navodili za izvajanje prodaje iz junija 2020 je SiDG bolj podrobno opisala postopke in načine za sklepanje, izvajanje in spremljanje pogodb pri metodah prodaje GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb, pri prodaji po metodi JZP in pri prodaji z javnimi dražbami. V Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020 je SiDG:

- pri prodaji GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb opredelila: lastno primarno proizvodnjo, ki je pogoj za sklenitev dolgoročne pogodbe; vsebino javnega razpisa za sklenitev dolgoročnih pogodb in obrazce ter priloge, ki jih morajo predložiti kandidati (pred tem vsebina javnega razpisa in zahtevani obrazci niso bili predpisani, temveč jih je SiDG določila v vsaki posamezni objavi javnega razpisa); izvajanje in spremljanje dolgoročnih pogodb prek letnih in mesečnih načrtov prodaje; postopek mesečnega vnosa cen v informacijski sistem MIT Orkester¹⁴⁸ in način izvedbe letnega poročila cen v informacijskem sistemu MIT Orkester¹⁴⁹;
- pri prodaji GLS z JZP dopolnila¹⁵⁰ vsebino objave javnega razpisa, ki mora vsebovati: navedbo območja, s katerega se bo vršila odprema GLS, izhodiščno ceno (prej je bila objava izhodiščne cene možna, ne pa obvezna), kriterije za izbor kupca (najvišja ponujena cena), način zavarovanja, rok trajanja pogodbe in rok za podpis pogodbe; predpisan je bil minimalni seznam obrazcev in prilog k vlogi; opredeljena je bila pravica SiDG, da iz razpisa izloči kupce, ki nimajo poravnanih finančnih obveznosti, ali tiste kupce, ki v predhodnem pogodbenem razmerju niso

¹⁴⁵ V dodatnih pravilih za izvedbo javnih dražb so bili opredeljeni: postopek izvedbe javne dražbe, navedba, da se pogodba sklene s ponudnikom, ki ponudi najvišjo ceno nad izklicno ceno, komisija za izvedbo javne dražbe, vsebina objave javne dražbe, vsebina zapisnika o izvedbi javne dražbe, določilo glede sklenitve pogodbe z najugodnejšim ponudnikom, prevzem GLS, postopek izvedbe javne dražbe.

¹⁴⁶ V dodatnih pravilih za prodajo GLS z JZP so bili opredeljeni: merilo za izbor najugodnejšega ponudnika, ki je ponujena cena, vsebina oglasa za JZP, rok za oddajo ponudb, obravnava in ocena ponudb – naloge in delovanje komisije za oceno ponudb, odločitev o izboru najugodnejše ponudbe.

¹⁴⁷ V dodatnih pravilih za prodajo lesa na panju so bili opredeljeni: objava prodaje lesa na panju na spletni strani SiDG, zagotovitev izpolnjevanja minimalnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del, posek lesa, odvoz GLS, odgovornosti kupca, varovanje gozda.

¹⁴⁸ MIT Orkester se v prodaji uporablja za: vnos prodajnih pogodb in cenikov GLS, izdelavo dobavnih nalogov, upravljanje z dobavnimi nalogi (odpiranje, zapiranje nalogov, arhiviranje nalogov, ko niso več aktualni), spremljanje realizacije pogodb, spremljanje plačil kupcev, zapadlih terjatev, odprtih postavk, izdelavo predračunov za kupce, izdelavo faktur, dobropisov in bremepisov za kupce, pregled knjiženih in neknjiženih dobavnic v sistemu MIT Orkester, pregled dobavnic, izdelanih v sistemu Merilec, odpiranje novih artiklov ter ažuriranje že obstoječega šifranta artiklov in za izpis poročil.

¹⁴⁹ V juniju 2020 so se pri dolgoročnih pogodbah za zaračunavanje cen GLS še vedno uporabljale zadnje objavljene cene referenčnega statističnega urada.

¹⁵⁰ Glede na vsebino priloge 2 Pravil za prodajo GLS, kjer je bila opredeljena vsebina oglasa za JZP.

izpolnjevali pogodbenih obveznosti; opredeljena je bila vsebina zapisnika o obravnavi in ocenjevanju ponudb, ki se po odločitvi posloводства o izboru kupca objavi na spletni strani SiDG; določena je bila obveznost določitve skrbnika pogodbe,

- pri metodi javne dražbe določila dokumentacijo ob objavi javne dražbe¹⁵¹; določila vsebino objave razpisne dokumentacije; določila vsebino pogodbe, katere vzorec je tudi del razpisne dokumentacije; podrobno opisala potek javne dražbe; določila, da na javni dražbi ne more sodelovati ponudnik, ki ima nezavarovane zapadle terjatve do SiDG v višini več kot 1 % pogodbene vrednosti, in da se vsem kupcem, ki imajo visoke dneve zapadlosti in katerih višina neporavnane dolga močno presega garancije in ostale oblike zavarovanj, ustavi dobava.

2.2.2.1.c V Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020 je SiDG za 3 metode prodaje GLS, katerih izvedba je bila podrobneje predstavljena v navedenih navodilih, opredelila načrtovanje prodaje in naslednje notranje kontrole pri izvajanju procesa prodaje:

- pri izdelavi letnega poročuna cen GLS pri dolgoročnih pogodbah pregled vseh pozicij izvede kontroling služba, nato se izvede uskladitev podatkov; po izvedenih kontrolah se izvedejo postopki kreiranja dobropisov/bremepisov;
- pri prodaji GLS z JZP skrbnik pogodbe skrbi, da prodana količina GLS ne presega pogodbene količine, da so prodajne cene skladne s pogodbenimi, spremlja kreditno politiko kupca, ob morebitnih neplačilih izvaja opominjanje in ustavi dobavo pri prekoračitvah navedenega; z veljavnostjo pogodbe in po prejemu ustreznega zavarovanja skrbnik pogodbe vnese zahtevane podatke v sistem MIT Orkester ter je odgovoren za pravilnost vnosa podatkov pogodb v sistem.

SiDG v Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020:

- ni vključila opredelitve metode direktne prodaje in prodaje lesa na panj; zanj ni opredelila postopkov procesa prodaje, dokumentov, ki se pri tem izdelajo, oseb, ki sodelujejo v procesu prodaje, in njihovih odgovornosti, spremljanja izvajanja pogodb, arhiviranja dokumentov in vodenja baz podatkov;
- za prodajo GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb in prodajo GLS z javnimi dražbami ni določila, da mora imeti vsaka pogodba skrbnika, ter ni opredelila nalog skrbnika pogodbe (navedeno je SiDG določila le za prodajo GLS z JZP);
- ni opredelila drugih oseb, ki sodelujejo v procesu prodaje, in njihovih nalog (na primer logisti, odpremniki);
- ni opredelila vseh dokumentov, ki se izdajo v procesu prodaje in kdaj se izdajo (na primer nalog za odpremo, dobavnica)¹⁵²;
- ni opisala postopkov načrtovanja in izvedbe posamičnih dobav GLS kupcem, ni navedla oseb, ki pri tem sodelujejo, ter dokumentov, ki se izdelajo v tem procesu;

¹⁵¹ Dokumentacija za objavo javne dražbe: priloga, razpisana dokumentacija, vzorec pogodbe, vzorec pristopne izjave k sporazumu o skupnih ukrepih, sporazum o skupnih ukrepih, sporočilo za javnost.

¹⁵² SiDG je le za metodo prodaje GLS po metodi JZP opredelila, da se po vnosu pogodbe v sistem MIT Orkester (vodenje prodaje – pogodbe) pripravi nalog za odpremo v sistemu MIT Orkester (prodaja – nalogi za odpremo) in se številka naloga sporoči logistu na PE.

- ni opredelila načina količinskega in finančnega spremljanja izvajanja pogodb (na primer v preglednicah za spremljanje izvajanja pogodb, ki se izdelujejo v sistemu BI kocka);
- ni opredelila načina arhiviranja dokumentov, ki nastanejo v procesu prodaje (navedeno je opredelila le za prodajo GLS po metodi JZP¹⁵³);
- ni opredelila notranjih kontrol v vseh fazah procesa prodaje, ki bi pravočasno odkrивale oziroma preprečevale morebitne napake in nepravilnosti pri izvajanju postopkov prodaje (razen kontrol pri izvedbi letnih poračunov cen pri prodaji z dolgoročnimi podobami);
- ni določila postopka spremljanja realizacije prodajnih pogodb, ki bi preprečeval prodajo večjih količin GLS, kot so bile določene s prodajno pogodbo (več o tem v točki 2.2.3.1.1.c);
- ni določila postopka za izvršitev mesečnega načrta prodaje oziroma ni imela predpisano, kako se dogovorijo in izvedejo posamične dobave GLS kupcu po prodajnih pogodbah (več o tem v točki 2.2.3.2.1).

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je SiDG 29. 9. 2020 sprejela Navodila za izvajanje prodaje iz septembra 2020, ki so vsebovala večinoma enaka določila, kot so vključena že v Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020.

Opozarjamo, da SiDG s sprejemom Navodil za izvajanje prodaje iz septembra 2020 ni odpravila ugotovljenih neučinkovitosti, ker ni za vse metode prodaje opredelila: skrbnikov pogodb in njihovih nalog; ostalih oseb, ki sodelujejo v procesu prodaje, in njihovih nalog; vseh dokumentov, ki se izdajo v procesu prodaje, kdaj se izdajo in kdo je odgovoren za njihovo izdajo; postopkov načrtovanja in izvedbe posamičnih dobav GLS kupcem, oseb, ki pri tem sodelujejo, ter dokumentov, ki se izdelajo v tem procesu; spremljanja izvajanja pogodb in računalniških programov oziroma aplikacij, kjer se izvaja spremljanje, in odgovornih oseb; evidenc, ki se vodijo pri procesu prodaje, njihove vsebine in odgovornih oseb; arhiviranja dokumentov, ki nastanejo v procesu prodaje, in odgovornih oseb; notranjih kontrol v vseh fazah procesa prodaje, ki bodo pravočasno odkrивale oziroma preprečevale morebitne napake in nepravilnosti pri izvajanju postopkov prodaje.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila skrbnike pogodb in njihove naloge, druge osebe, ki sodelujejo v procesu prodaje, postopke načrtovanja in izvedbe posamičnih dobav kupcem in osebe, ki pri tem sodelujejo, evidence, ki se vodijo pri procesu prodaje, in arhiviranje dokumentov.

¹⁵³ SiDG je opredelila, da je treba podpisano pogodbo in prispelo zavarovanje skenirati in priponke pripeti k pogodbi v sistemu MIT Orkester (vodenje prodaje – pogodbe).

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj dopolni osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje z:

- *navedbo dokumentov, ki se izdajo v procesu prodaje, kdaj se izdajo, in navedbo odgovorne osebe za njihovo izdajo pri prodaji GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb in pri prodaji GLS z JZP;*
- *določitvijo notranjih kontrol v vseh fazah procesa prodaje, ki bodo pravočasno odkrивale oziroma preprečevale morebitne napake in nepravilnosti pri izvajanju postopkov prodaje.*

Poleg tega opozarjamo, da je vsebina 26. člena Navodil za izvajanje prodaje iz septembra 2020, ki določa, da si SiDG pridržuje pravico objaviti javno dražbo, na katero se lahko prijavijo samo ponudniki, ki so registrirani za katero od dejavnosti obdelave in predelave lesa ter ki podajo izjavo, da kapacitete njihovega podjetja za predelavo in obdelavo GLS omogočajo porabo vseh količin kupljenih GLS v lastni proizvodnji in da jih bo kupec tudi dejansko sam predelal, v neskladju s Pravili za prodajo GLS 2022, ki navedenega določila ne vsebujejo.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem ni več določila, da lahko na javnih dražbah sodelujejo le ponudniki, registrirani za katero od dejavnosti obdelave in predelave lesa. Navedeno je tudi skladno z določili Pravil za prodajo GLS 2022.

2.2.2.1.d V skladu z določili Pravil za prodajo GLS sta bila osnovna načina prodaje GLS glede na način izmere GLS:

- prodaja GLS, katerih količino in kakovost določi SiDG, ki se praviloma uporabi pri prodaji hlodovine, in
- prodaja GLS količinskim predelovalcem, ki se uporabi, ko se GLS prodajajo v zaključenih celotah; na tak način se prodajajo GLS nižje kakovosti (les za celulozo in plošče, les za pridobivanje kemikalij in les za kurjavo); posamični kamioni oziroma vagoni vsebujejo sortimente istega tipa in kakovosti, zato se lahko merijo skupno (z eno ploščico za celoten kamion/vagon)¹⁵⁴.

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, pri merjenju GLS in pri razvrščanju GLS po dimenzijah, kakovosti in namenu rabe GLS upoštevala določila Pravilnika o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije¹⁵⁵ (v nadaljevanju: Pravilnik o merjenju in razvrščanju GLS). SiDG je pri izvajanju navedenega pravilnika ugotovila pomanjkljivosti pri določilih za merjenje GLS in pri razvrščanju po kakovosti, zato je na pristojno ministrstvo 24. 6. 2020

¹⁵⁴ Na kamionski cesti odpremnik izvede izmero GLS in določi kakovost, pri tem pa na vsak posamičen GLS (na primer hlod) nalepi ploščico s črtno kodo ter podatke o GLS vnese v informacijski sistem Merilec. Pri prodaji GLS količinskim predelovalcem, kjer se prodaja les nižje kakovosti, pa odpremnik ne izmeri vsakega GLS posebej, temveč določi enak kakovostni razred za vse GLS v tovoru (na primer v vagonu, na kamionu) in nalepi eno ploščico s črtno kodo na tovor.

¹⁵⁵ Uradni list RS, št. 30/17. Pravilnik je veljal do 24. 12. 2020.

posredovala predlog novega Pravilnika o merjenju in razvrščanju GLS¹⁵⁶. V obrazložitvi predloga novega pravilnika je navedla, da so se pri prodaji GLS pokazale določene nedoslednosti pri razvrščanju GLS v kakovostne razrede, kar za SiDG predstavlja določeno tveganje pri doseganju tržnih cen posameznih skupin GLS. V predlogu novega pravilnika je SiDG predlagala:

- razmejitev merjenja hlodovine od drugih GLS, s poudarkom na merjenju premera in ob upoštevanju skorje glede na vrsto sortimenta, kjer je pri uporabi določil Pravilnika o merjenju in razvrščanju GLS prihajalo do nejasnosti in operativnih težav,
- možnost, da lahko SiDG v internih specifikacijah glede na uveljavljene prakse v Evropi dodatno opredeli načine merjenja pri izvajanju kontrolnih meritev ter načine merjenja sortimentov, ki niso opredeljeni v tem pravilniku,
- način merjenja sekancev,
- način izmere pri elektronski izmeri hlodovine, s čimer prispeva k implementaciji tehnologij merjenja sortimentov, ki so uveljavljene v evropskem prostoru.

2.2.2.2 Določitev meril za izbor kupcev in načina za določanje cen GLS

2.2.2.2.a Pravila za prodajo GLS so za vse metode prodaje določala, da je praviloma glavno merilo za prodajo cena ob avansnem plačilu, ustreznem zavarovanju plačila oziroma dokazani plačilni sposobnosti kupca. Pravila za prodajo GLS so za vsako metodo prodaje določala pogoje za izbor kupca:

- pri prodaji GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb se pogodba sklene s kupcem, ki je pravna oseba ali podjetnik in ima lastno proizvodnjo za obdelavo in predelavo GLS in ki se s pogodbo zaveže, da bo vse količine kupljenih GLS porabil v lastni proizvodnji in ne za nadaljnjo prodajo; cena istovrstnih GLS je za vse kupce enaka in temelji na povprečni tržni ceni posameznih GLS, ki se določi na podlagi zadnje objavljene povprečne tržne cene za posamezne GLS, kot jo objavi referenčni statistični urad;
- pri prodaji z JZP je edino merilo izbora najvišja ponujena cena GLS franko kamionska cesta;
- pri prodaji na javnih dražbah se prodajna pogodba sklene s kupcem, ki ponudi najvišjo ceno nad izklicno ceno; če več kupcev ponudi enako ceno, kupca določi žreb;
- pri prodaji lesa na panju, ki je omejena na 30 m³ lesa v gozdovih nižje kakovosti, je glavno merilo za prodajo lesa najvišja ponujena cena.

Pri direktni prodaji, ki je bila namenjena prodaji manjših količin lesa – do 30 m³ letne dobave posameznemu kupcu (les za drva), meril za izbor kupcev ni bilo, saj je vsakdo lahko kupil les, če je bil na razpolago.

¹⁵⁶ 22. 12. 2020 je pristojni minister sprejel Pravilnik o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 195/20), ki velja od 24. 12. 2020 in vključuje večino predlogov, ki jih je pristojnemu ministrstvu predlagala SiDG z dopisom z dne 24. 6. 2020.

Razen določil, da je edino merilo za izbor kupca najvišja cena, SiDG pri prodajah GLS po metodi JZP in javnih dražb ni imela z notranjimi akti opredeljeno, kako se določi izhodiščna oziroma izklicna cena za GLS, ki se prodajajo¹⁵⁷.

Vlada je 23. 4. 2020 sprejela Pravila družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o začasnih ukrepih glede načina prodaje gozdnih lesnih sortimentov zaradi epidemije COVID-19 (v nadaljevanju: Pravila o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covida-19), ki so bila v veljavi do 31. 12. 2020. Navedena pravila so določila dodatne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati kupci GLS po metodi prodaje GLS na javnih dražbah in po direktni prodaji, in so se uporabljala skupaj s Pravili za prodajo GLS. S Pravili o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covida-19 je bilo za metodo prodaje GLS na javnih dražbah določeno, da so kupci GLS po tej metodi lahko kupci, ki so registrirani za katero od dejavnosti predelave in obdelave lesa in ki podajo izjavo, da kapacitete podjetja kupca za predelavo in obdelavo omogočajo porabo vseh količin kupljenih GLS v lastni proizvodnji in da jih bo kupec tudi dejansko sam predelal. Pri direktni prodaji pa je bil kupec lahko predelovalec (kot je opisano v prejšnjem stavku) ali kupec, ki je imel s SiDG že sklenjeno dolgoročno pogodbo, ki je bila v izvajanju. Razlog za opisano dopolnitev pravil prodaje GLS je bil predelovalec omogočiti zadostno količino in strukturo lesa v času, ko je na trgu primanjkovalo lesa.

2.2.2.2.1 Metodologija za določanje cen GLS za prodajo po dolgoročnih pogodbah

V Strateškem načrtu 2017–2026 je določeno, da bo prodajna politika SiDG oblikovana transparentno, upoštevajoč tržno ceno. Pravila za prodajo GLS so določala, da SiDG vse GLS, ki se prodajo po dolgoročnih pogodbah, proda po enotni ceni, ki temelji na povprečni tržni ceni posameznih GLS. Povprečna tržna cena GLS se določi na podlagi zadnje objavljene povprečne cene za posamezne GLS, kot jo objavi referenčni statistični urad. Vlada je 26. 10. 2017 s sklepom določila, da se za sklepanje dolgoročnih pogodb za prodajo GLS uporabijo enotne cene po GLS na podlagi podatkov za referenčne sortimente Statističnega urada Republike Avstrije s prilagoditvami, ki upoštevajo višino povprečnega stroška prevoza GLS od gozdne ceste do meje z Republiko Avstrijo in drugačne metode merjenja GLS, ki se uporabljajo v Republiki Sloveniji, pri čemer prilagoditev ne sme presegati 20 % enotne cene.

2.2.2.2.1.a SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, na svoji spletni strani vsak mesec¹⁵⁸ objavila cenik GLS za potrebe dolgoročnih pogodb. Izjema sta bila april in maj 2020, ko je bil cenik objavljen 2-krat mesečno. V mesečnem ceniku so bile navedene cene za 1 m³ za 141 GLS, ki so bile določene na podlagi zadnjih objavljenih povprečnih cen za posamezne GLS, ki jih je objavil Statistični urad Republike Avstrije. SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, uporabljala metodologijo za določitev mesečnih prodajnih cen GLS po dolgoročnih pogodbah, ki je temeljila na:

- objavljenih cenah referenčnega GLS Statističnega urada Republike Avstrije; SiDG je določila 6 referenčnih GLS¹⁵⁹, ki so bili osnova za določitev mesečnih cen vseh 141 GLS; navedeni GLS so bili izbrani, ker naj bi bili reprezentativni za GLS v gozdarstvu v Sloveniji in Evropi, in

¹⁵⁷ Podrobneje v točkah 2.2.3.3.2 in 2.2.3.3.3.

¹⁵⁸ Ceniki so bili objavljeni konec preteklega meseca za naslednji mesec.

¹⁵⁹ To so bili: hlodi smreke/jelke, kakovost B, debelinski razred povprečno 2b; hlodi rdečega bora, kakovost B, debelinski razred 2a+; hlodi bukke, kakovost B, debelinski razred 3; brusni les smreke/jelke; les za celulozo in plošče smreke/jelke; les za celulozo in plošče bukke, okrogli dolgi les.

- količnikih oziroma faktorjih za preračun iz povprečnih objavljenih cen referenčnih GLS Statističnega urada Republike Avstrije, ki jih je za vseh 141 GLS, ki so bili predmet dolgoročnih pogodb, za vsako leto (2019, 2020) pripravil Gozdarski inštitut Slovenije v skladu z določili točk 3.3.4.e in 3.3.4.f Pravil za prodajo GLS.

SiDG je za vsakega od 141 GLS, ki so bili navedeni v mesečnem ceniku, na osnovi faktorjev za prilagojene enotne cene za GLS (prilagoditvenih faktorjev) in zadnje objavljene mesečne cene referenčnega GLS Statističnega urada Republike Avstrije izračunala mesečno ceno po naslednji formuli:

- $\text{cena posameznega GLS} = \text{faktor za izračun prodajnih cen za tekoče leto za posamezni GLS, ki ga določi Gozdarski inštitut Slovenije} * \text{cena referenčnega GLS po podatkih Statističnega urada Republike Avstrije.}$

Točka 3.3.4.h Pravil za prodajo GLS in določila dolgoročnih prodajnih pogodb so določali, da SiDG vsem kupcem s sklenjeno dolgoročno prodajno pogodbo 1-krat letno izda poračun, s katerim se poračunajo cenovne razlike dobavljenih GLS tako, da se upoštevajo objavljene cene pristojnega statističnega urada, ki se nanašajo na mesec dobave GLS. SiDG je zaradi 3-mesečnega zamika pri določitvi prodajnih cen marca vsako leto izdelala poračun cen GLS tako, da je za vsako prodano količino posameznega GLS uporabila dejansko ceno, ki se je nanašala na mesec dobave GLS (brez 3-mesečnega zamika), in izračunala razliko v ceni za že zaračunane GLS po ceni iz mesečnega cenika (cena s 3-mesečnim zamikom) v mesecu, ko je bila kupcu izvedena dobava GLS. V reviziji smo za 15 dolgoročnih pogodb iz 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe in za 6 dolgoročnih pogodb iz 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe pridobili podatke o znesku poračuna za leto 2019. Zneski poračuna so bili zelo različni:

- pozitivni, kar pomeni, da je bila kupcu med letom zaračunana prenizka cena za GLS in so morali razliko doplačati, ali
- negativni, kar pomeni, da je kupec med letom plačal preveč.

SiDG je kupcem za izdana preplačila izdajala dobropise, za prenizka plačila pa jim je izdajala bremepise.

Ocenjujemo, da so bile pomanjkljivosti opisanega določanja mesečnih cen GLS naslednje:

- mesečne cene SiDG niso bile odraz trenutnega stanja na trgu GLS, temveč so bile postavljene s 3-mesečnim zamikom; mesečne cene je SiDG namreč izračunavala na podlagi podatkov o cenah 6 referenčnih GLS Statističnega urada Republike Avstrije, ki so bile objavljene z 2-mesečnim zamikom (na primer cene GLS za september so bile objavljene v novembru), SiDG pa je nato pri izračunu mesečnih cen (ki jih je izračunala že pred začetkom meseca uporabe teh cen) uporabila zadnje objavljene cene referenčnega statističnega urada, kar predstavlja še dodaten mesec zamika (na primer pri izračunu cen za december je uporabila podatke, v Avstriji objavljene v novembru);
- izhodišče za določitev mesečnih cen za vseh 141 GLS iz mesečnih cenikov SiDG so cene 6 referenčnih GLS, ki jih objavlja Statistični urad Republike Avstrije, zato je na tak način določena cena GLS (kljub upoštevanju faktorjev za preračun) le ocenjeni približek cene tega GLS in ne odraža trenutnih tržnih razmer.

Kljub opisanim pomanjkljivostim pa noben kupec dolgoročno ni bil oškodovan ali okoriščen, saj je SiDG v marcu izvedla poračun cen za preteklo leto.

Pojasnilo SiDG

V letu 2017 je Statistični urad Republike Slovenije (v nadaljevanju: SURS) zelo na grobo spremljal cene lesa, zato v Sloveniji ni bilo primernih podlag za določitev cen GLS in so bile uporabljene avstrijske cene GLS, kar je predstavljalo 3-mesečni zamik. Cene avstrijskega lesa so najvišje v Evropi.

S pojavom epidemije covid-19 je SiDG pri prodaji GLS zaznala naslednja tveganja: odpoved prevzema GLS v okviru sklenjenih prodajnih pogodb (kar bi upočasnilo izvajanje sanacijskih sečenj v gozdovih in zaustavitev odvoza GLS s kamionskih cest), povečan obseg skladiščenja GLS in s tem povezani dodatni stroški, dodatno zniževanje kakovosti skladiščenih GLS in s tem nižje dosežene prodajne cene in nižji prihodki ter nadaljnje znižanje obsega prodaje. Za odpravo ugotovljenih tveganj je SiDG 30. 3. 2020 pristojnemu ministrstvu poslala predlog Pravil o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19, ki jih je vlada sprejela 23. 4. 2020 z vsebino, kot jo je predlagala SiDG. Pravila o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19 so določala, da lahko SiDG ne glede na določila Pravil za prodajo GLS¹⁶⁰ pri izdaji računa za dobavljene GLS uporabi dodatno uskladitev cen GLS glede na trenutne in dejanske tržne razmere. SiDG je s kupci z dolgoročnimi pogodbami, sklenjenimi na podlagi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, ki so bile v veljavi do marca 2021, sklenila anekse in v njih navedla omenjeno določilo glede dodatne uskladitve cen. S ciljem, da se cene GLS za dolgoročne pogodbe, ki so se izračunavale na podlagi letnih faktorjev za preračun cen Gozdarskega inštituta Slovenije, ne bi preveč znižale, je SiDG uvedla mesečno prilagajanje faktorjev za preračun cen. Zaradi nenormalnih razmer in ekstremnih nihanj cen GLS, ki jih je vodil Statistični urad Republike Avstrije, so postali enotni letni faktorji za preračun cen neprimerni pri določanju mesečnih cen GLS. Z namenom zmanjševanja tveganj velikih nihanj cen GLS je SiDG uvedla dinamično, mesečno prilagajanje faktorjev za preračun cen dejanskim tržnim razmeram. Na ta način je SiDG preprečila, da bi imela SiDG nižje prihodke od prodaje GLS po dolgoročnih pogodbah, kot bi jih imela, če bi izračunavala cene za podlagi 3-mesečnega zamika, kot je bilo sicer določeno z metodologijo za določitev cen GLS za dolgoročne pogodbe.

Pojasnilo SiDG

S tem, ko so se letni faktorji nadomestili z mesečnimi, je SiDG (na podlagi analize za nazaj) izrazilo zmanjšala negativne učinke razmer v letu 2020. S prilagajanjem faktorjev se je zagotavljala transparentnost in sledljivost sprememb, možno je bilo ohranjati (ali glede na trg prilagajati) osnovna razmerja med cenami znotraj skupin GLS (relativna razmerja med kakovostnimi razredi).

SiDG je 24. 6. 2020 pristojnemu ministrstvu posredovala Predlog Pravil družbe SiDG o načinu in merilih za prodajo GLS¹⁶¹ (v nadaljevanju: Predlog Pravil za prodajo GLS 2021) in v njem predlagala, da se vsi GLS, ki se prodajo po dolgoročnih pogodbah, prodajo po enotni ceni, ki temelji na povprečni tržni ceni posameznih GLS. Enotno ceno GLS določi SiDG ob upoštevanju podatkov SURS, spremljanja

¹⁶⁰ Navedena pravila so določala, da SiDG pri izdaji računa za dobavljene GLS uporabi zadnje objavljene cene pristojnega statističnega urada oziroma če referenčni statistični urad ne objavlja povprečnih cen za posamezne vrste GLS, se cene določijo na podlagi cen najbolj podobnih GLS in količnikov za preračun, kot jih pripravi Gozdarski inštitut Slovenije.

¹⁶¹ Vlada je 20. 8. 2020 sprejela Pravila za prodajo GLS 2021, ki so v delu, ki se nanaša na določanje cen GLS pri dolgoročnih pogodbah, enaka predlogu SiDG. Pravila veljajo od 1. 1. 2021.

cen GLS, ki jih objavi Gozdarski inštitut Slovenije, ter na podlagi dosežene cene z JZP in javnih dražb ter iz drugih virov.

Ukrep SiDG

Maja 2021 je SiDG prenehala z uporabo sistema faktorjev in razmerij z navezavo na objave cen Statističnega urada Republike Avstrije in začela uporabljati nov način določanja cen GLS pri dolgoročnih pogodbah, kot je bil določen s Pravili za prodajo GLS 2021, s katerimi je bilo določeno, da enotno ceno GLS, ki se prodajajo po dolgoročnih pogodbah, določi SiDG ob upoštevanju podatkov SURS, spremljanja cen GLS, ki jih objavi Gozdarski inštitut Slovenije, na podlagi dosežene cene z JZP in javnih dražb ter iz drugih virov. Enak način določitve cene GLS za dolgoročne pogodbe je predpisan tudi v Pravilih za prodajo GLS 2022.

2.2.2.3 Določitev vsebine prodajne pogodbe

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, GLS prodajala na podlagi različnih metod prodaje in s kupci sklepala prodajne pogodbe. Vzorec prodajne pogodbe (tako imenovana vzorčna pogodba) je bila vedno ena od prilog v razpisni dokumentaciji, ki so jo morali ponudniki parafirati. SiDG je s kupci sklepala:

- dolgoročne pogodbe za dobo 3 let (na podlagi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe) in za dobo 1 leta in 1 dneva (na podlagi 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe) – te pogodbe so se izvajale v obdobju, na katero se nanaša revizija;
- kratkoročne pogodbe za dobo do 1 leta za prodaje po metodi JZP, javne dražbe, direktne prodaje (od maja 2020) in prodaje lesa na panj (od začetka leta 2020).

V vseh prodajnih pogodbah¹⁶² so bili dogovorjeni predmet prodaje, način izračuna prodajnih cen za GLS, način izvajanja dobav, rok, kraj in način dobave GLS, fakturiranje in plačilo GLS, finančno zavarovanje terjatev, postopki morebitnih reklamacij, pogodbene kazni in razlogi za odstop od pogodbe za SiDG in kupca, pogoji glede višje sile in poslovne skrivnosti, skrbniki pogodb s strani SiDG in kupca, pri dolgoročnih pogodbah pa tudi nadzor SiDG nad porabo kupljenih GLS.

V pogodbah, sklenjenih po metodah prodaj GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb, JZP in direktne prodaje, po katerih se dobava GLS kupcu izvaja na osnovi postopnih (sukcesivnih) dobav, je bil naveden rok trajanja oziroma veljavnosti pogodbe. V teh pogodbah je bilo določeno, da se dogovorjeni (letni oziroma končni) dobavni rok ne šteje za bistveno sestavino pogodbe in da je dogovorjen v odvisnosti od delovnih, obratovalnih razmer, vremenskih in drugih pogojev, ki lahko vplivajo na dinamiko proizvodnje GLS.

2.2.2.3.a Pravila za prodajo GLS so določala, da za zavarovanje plačila kupnine in vseh drugih obveznosti, ki izhajajo iz prodajne pogodbe, lahko SiDG zahteva zavarovanje plačila (bančna garancija, prodajni akreditiv, menica, izvršnica, poroštvo). V vzorcu prodajne pogodbe, ki je bila priloga k razpisni dokumentaciji in jo je moral vsak kandidat parafirati, je bilo določeno, da kupec

¹⁶² Velja za vse metode prodaje, razen za metode, pri katerih se pogodbe niso sklepale (direktne prodaje do konca aprila 2020 in prodaje lesa na panj do konca leta 2019).

hkrati s podpisom prodajne pogodbe v zavarovanje terjatev SiDG do kupca prodajalca (SiDG) izroči ali bančno garancijo ali kavcijsko zavarovanje. V razpisni dokumentaciji je bilo določeno, da mora biti bančna garancija izstavljena s strani banke, sprejemljive za prodajalca, na prvi poziv, brezpogojna in nepreklicna, še pred izdajo pa mora kupec na tekst bančne garancije pridobiti soglasje prodajalca.

V času sklepanja dolgoročnih prodajnih pogodb na podlagi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe je bil v veljavi Pravilnik o obvladovanju kreditnih tveganj in izterjave v SiDG, ki ga je 15. 1. 2018 sprejel direktor SiDG¹⁶³. V tem pravilniku so bili kot instrumenti zavarovanja izpolnitve pogodbenih obveznosti navedeni avansno plačilo, kavcijsko zavarovanje, bančna garancija, zastava sredstev, menica in zaveze partnerja, v njem pa niso bili določeni minimalni obseg zavarovanj, zahtevanih s pogodbo o prodaji GLS, osnova za izračun višine zavarovanja in formula za izračun minimalne vrednosti zavarovanja.

SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela notranjega akta, v katerem bi bilo določeno, kako se določi višina bančne garancije za zavarovanje plačil kupca in kolikšna mora biti višina zavarovanja glede na ocenjeno vrednost GLS, ki se prodaja z dolgoročno pogodbo. **(PS)**

-
-

(PS)

V Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020 je bilo glede zavarovanja za dolgoročne pogodbe določeno, da mora kupec v roku 14 dni od podpisa pogodbe zagotoviti bančno ali kavcijsko zavarovanje. Zavarovanje znaša vsaj 50 % od letne vrednosti pogodb z DDV za manjše kupce (manj kot 1.000 m³ letno) in najmanj 30 % od letne vrednosti pogodb za večje kupce (nad 1.000 m³ letno). Pri višini zavarovanja prodajalec upošteva boniteto kupca in vrednost pogodbe. Pri manjših kupcih (pod 1.000 m³ letno) je možno tudi avansno plačilo. Zavarovanje plačil je bilo določeno tudi za pogodbe, sklenjene po metodi JZP – terjatve se lahko zavarujejo z bančno garancijo ali kavcijskim zavarovanjem, višina zavarovanja ne sme biti nižja od 30 % vrednosti pogodbe; s kupci je možen tudi dogovor za avansno plačilo.

¹⁶³ Navedeni pravilnik je bil v veljavi do 29. 6. 2020, ko je začel veljati Pravilnik o obvladovanju kreditnih tveganj in izterjave v SiDG, ki ga je 24. 6. 2020 sprejel začasni direktor SiDG.

2.2.2.4 Predlog SiDG za spremembo pravil prodaje GLS

2.2.2.4.a SiDG do 24. 6. 2020 na pristojno ministrstvo ni poslala nobenega predloga za spremembo ali dopolnitev Pravil za prodajo GLS:

- s podrobnejšimi pravili za prodajo po metodi direktne prodaje, čeprav način izbire kupcev, vodenje postopkov izbire kupcev, sklenitev pogodbe in način zavarovanja plačil kupcev niso bili vključeni v Pravila za prodajo GLS;
- z opredelitvijo pojmov lastna predelava in obdelava GLS, čeprav so bili kot upravičenci za kandidiranje na 1. javnem razpisu za dolgoročne pogodbe določene pravne osebe in podjetniki z lastno proizvodnjo za obdelavo in predelavo GLS.

2.2.2.4.b Ob razglasitvi epidemije covid-19 in zaradi vpliva ukrepov za preprečevanje širjenja in odprave virusne okužbe v Republiki Sloveniji so se razmere na slovenskem trgu GLS bistveno spremenile, zato je SiDG z namenom ohranitve stabilnosti trga GLS in primarne predelave lesa v marcu 2020 pripravila predlog dodatnih ukrepov za prodajo GLS oziroma predlog Pravil o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19 in ga 30. 3. 2020 posredovala pristojnemu ministrstvu. V poslanem predlogu je SiDG predlagala sprejem začasnih ukrepov pri prodaji GLS na javnih dražbah, pri direktni prodaji in prodaji po dolgoročnih pogodbah, s poudarkom na prodaji lesa predelovalcem zlasti prek direktne prodaje in javnih dražb, da se zagotovi nemotena oskrba s surovino, saj so bile mednarodne oskrbovalne verige okrnjene. Predlagani začasni ukrep je vključeval tudi možnost dodatne korekcije cen za dolgoročne pogodbe v primeru izrednih razmer na trgu. Vlada je 23. 4. 2020 sprejela Pravila o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19, kot jih je predlagala SiDG. Pravila o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19 so veljala in se uporabljala od 24. 4. 2020 do 31. 12. 2020 in so se uporabljala hkrati s takrat veljavnimi Pravili za prodajo GLS. S Pravili o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19 so bili pogoji za sodelovanje pri prodajah po metodi javne dražbe in direktne prodaje za čas kriznih razmer urejeni drugače kot v Pravilih za prodajo GLS, saj so pri prodaji GLS po teh 2 metodah imeli prednost predelovalci GLS pred ostalimi kupci.

2.2.2.4.c SiDG je 24. 6. 2020 na pristojno ministrstvo posredovala Predlog Pravil za prodajo GLS 2021¹⁶⁴. Najpomembnejše predlagane novosti v primerjavi s Pravili za prodajo GLS so bile:

- podrobnejša pravila za prodajo GLS po metodah JZP, javnih dražb in prodaje na panju, ki so bila v Pravilniku za prodajo GLS v prilogah, so v predlogu novih pravil za prodajo GLS del pravilnika; vsebina podrobnejših pravil za izvedbo javne dražbe in JZP se vsebinsko bistveno ni spremenila, spremembe so le pri metodi javne dražbe, kjer je predvidena 3-članska komisija za vodenje javne dražbe (prej je bila 4-članska);
- vključitev načina in meril za izvedbo direktne prodaje v nova pravila za prodajo GLS; v primeru presežkov GLS se lahko po tej metodi prodajo GLS brez količinskih omejitev, prednost pri tem imajo predelovalci lesa z lastno proizvodnjo;

¹⁶⁴ Vlada je 20. 8. 2020 sprejela Pravila za prodajo GLS 2021, ki so se začela uporabljati 1. 1. 2021 in so v vseh bistvenih vsebinah enaka, kot je predlagala SiDG z dopisom pristojnemu ministrstvu 24. 6. 2020.

- pri metodi prodaje z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb:
 - ni več določila, da je treba javni razpis za sklepanje dolgoročnih pogodb objaviti najmanj 1-krat letno,
 - ta metoda prodaje ima še vedno prednost pred ostalimi metodami prodaje, saj je v predlogu novih pravil ostalo določilo, da GLS, ki jih SiDG ne uspe prodati na način sklepanja dolgoročnih pogodb, proda na način JZP, javne dražbe ali direktne prodaje,
 - kvalificirani kupec se lahko kvalificira v 3 centroide GGO (po Pravilih za prodajo GLS pa v 2 centroidu GGO),
 - v nova pravila za prodajo GLS je vključen opis dodeljevanja razpisanih količin GLS med kvalificirane kupce (prej je bilo navedeno določeno v objavi javnega razpisa),
 - vključitev dodatnih kriterijev, ki se upoštevajo pri dodeljevanju količin GLS kandidatom na javnem razpisu: število zaposlenih pri kandidatu, skupna dodana vrednost podjetja, stopnja predelave GLS; podrobnejše kriterije za presojo izpolnjevanja pogojev določi SiDG v javnem razpisu,
 - cene za prodajo po dolgoročnih pogodbah so enotne cene, ki jih določi SiDG ob upoštevanju podatkov SURS in spremljanja cen GLS, ki jih objavlja Gozdarski inštitut Slovenije, dosežene cene z JZP, javnimi dražbami in iz drugih virov (letni poračun cen zdaj ni več potreben).

Ocenjujemo, da je bil Predlog Pravil za prodajo GLS 2021, v katerem se kot kriterij pri dodeljevanju količin GLS kandidatom upoštevata tudi stopnja predelave GLS in dodana vrednost, ki jo ustvari podjetje, skladen s ciljem iz Strateškega načrta 2017–2026, da se pri prodaji upošteva stopnja predelave in se tako spodbuja obdelava lesa do čim višje ravni v Sloveniji. Kljub temu pa ocenjujemo, da je SiDG v Predlogu Pravil za prodajo GLS 2021:

- še vedno dala prevelik poudarek prodaji kupcem GLS v bližini poseka (ne glede na stopnjo predelave in obdelave GLS, ki jo ti izvajajo), čeprav bi bilo z vidika razvoja slovenske lesnopredelovalne industrije smiselno, da SiDG pri prodaji GLS iz državnih gozdov daje prednost slovenskim predelovalcem, ki les predelajo do čim višje ravni (izvedejo višjo stopnjo predelave), zaposlujejo več ljudi in ustvarjajo višjo dodano vrednost; SiDG ni spremenila pogoja za kvalificiranega kupca, ki je ostal tisti, katerega obrat za predelavo ni bil oddaljen od centroidu GGO, kjer naj bi bil izveden posek, ki naj bi bil predmet prodaje, za več kot 40 km;
- ni poenostavila načina določanja kvalificiranih kupcev (še vedno se je merila razdalja med obratom za predelavo kupca in centroidom GGO, kjer naj bi bil izveden posek, ki naj bi bil predmet prodaje, za kar je bila potrebna uporaba računalniškega programa) in načina dodeljevanja GLS kvalificiranim kupcem; način dodeljevanja GLS kupcem je bil kompleksen, predvsem pa ga je bilo težko izvesti na transparenten način, ga dokumentirati/arhivirati (večinoma se izvaja na osnovi računalniškega programa) in je bil težko preverljiv¹⁶⁵; predlagani način dodeljevanja GLS kandidatom na javnem razpisu za sklenitev dolgoročnih pogodb je bil enak, kot je bil že pri sklepanju dolgoročnih pogodb na podlagi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe¹⁶⁶.

¹⁶⁵ Več o tem v točki 2.2.3.3.1.b.

¹⁶⁶ Več o neučinkovitostih izvedbe navedenega razpisa v točki 2.2.3.3.1.

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je vlada 13. 4. 2022 sprejela Pravila za prodajo GLS 2022, v katerih je vloga centroidov GGO drugačna, kot je bila v Pravilih za prodajo GLS in v Pravilih za prodajo GLS 2021, kjer je imel centroid GGO ključno vlogo pri dodeljevanju razpisanih količin GLS med kupce. Vloga centroida GGO v Pravilih za prodajo GLS 2022 je le v tem, da se določi, ali je posamezni kvalificirani kupec upravičen do kandidature na javnem razpisu za dolgoročne pogodbe o prodaji GLS s tem, ko je njegov obrat za predelavo in obdelavo GLS oddaljen največ 40 km zračne razdalje od kateregakoli centroida GGO v Sloveniji. V Pravilih za prodajo GLS 2022 so podrobneje opredeljene stopnje predelave GLS kot eden od dodatnih kriterijev za določitev količin GLS, ki jih na javnem razpisu za dolgoročne pogodbe o prodaji GLS prejme posamezni kupec. Pravila za prodajo GLS 2022 opredeljujejo stopnjo predelave kot: nizko (žagan les, letve, deske, opaž), srednjo (križno lepljene in druge vrste plošč, lepljen lameliran les) in visoko (različni končni proizvodi, pohištvo, lesene stavbe).

2.2.3 Izvajanje postopkov prodaje

Da bi ocenili, ali je SiDG učinkovito izvajala postopke prodaje GLS, smo preverili:

- ali je SiDG prodajo GLS izvajala, kot je bilo načrtovano;
- ali je SiDG pri prodaji GLS izbrala ustrezne metode prodaje in je v razpisni dokumentaciji določila pogoje in kriterije za izbor kupcev ter način določitve cen GLS;
- ali je SiDG pri izboru kupcev upoštevala objavljene pogoje, ki jih mora izpolnjevati kupec, kriterije za izbor kupcev in način določitve cen GLS ter ali je postopke izbora kupcev GLS vodila pregledno in je vse ponudnike obravnavala enakopravno;
- ali je SiDG v dolgoročnih prodajnih pogodbah opredelila obveznosti kupcev, skladne s cilji prodaje, in možnost izvajanja nadzora v zvezi z nadaljnjo predelavo kupljenih GLS.

2.2.3.1 Realizacija letnih načrtov prodaje

SiDG je v letu 2019 skoraj v celoti realizirala obseg načrtovane prodaje na kamionski cesti in iz skladišč, v letu 2020 (do 30. 6.) pa je realizirala približno 8 % manj od načrtovanega obsega prodaje za to obdobje. Poleg tega je prodala še manjše količine lesa na panju in sekancev, čeprav tovrstna prodaja ni bila načrtovana. V letu 2019 je SiDG večino dražb izvedla za prodajo hlodovine iglavcev, ki je bila v letu 2019 pripeljana v skladišča in je bila posledica sanacije vetroloma v letu 2018. Načrtovano in realizirano količino prodanih GLS in lesa na panju na podlagi posamične metode prodaje za obdobje, na katero se nanaša revizija, predstavlja Tabela 10¹⁶⁷.

¹⁶⁷ Več o letnem načrtovanju prodaje za leti 2019 in 2020 v točki 2.2.1.2.1.

Tabela 10 Načrtovana in realizirana prodaja lesa in GLS v letu 2019 in od 1. 1. do 30. 6. 2020

Obseg in delež prodaje, povprečna realizirana prodajna cena/ Metoda prodaje	Leto 2019				1. 1. 2020–30. 6. 2020			
	Načrtovano	Realizirano	Delež	Povprečna cena GLS	Načrtovano	Realizirano	Delež	Povprečna cena GLS
	v m ³	v m ³	v %	v EUR/m ³	v m ³	v m ³	v %	v EUR/m ³
(1)	(2)	(3)	(4)=(3/2)	(5)	(6)	(7)	(8)=(7/6)	(9)
Prodaja GLS (skupaj kamionska cesta in skladišča), od tega:								
<i>dolgoročne pogodbe</i>	1.361.401	1.349.482	99,1	48,4	549.695	506.339	92,1	48,3
<i>JZP</i>	849.075	937.163	110,4	46,9	354.472	327.007	92,3	47,8
<i>javne dražbe</i>	377.905	303.945	80,4	52,2	147.521	149.199	101,1	48,4
<i>direktna prodaja</i>	94.421	93.268	98,8	51,2	21.931	18.932	86,3	57,1
<i>40.000</i>	15.106	37,8	45,0	25.771	11.201	43,5	44,1	
Prodaja lesa na panju	3.000	2.644	88,1		5.000	147	2,9	/
Prodaja sekancev	0	1.881	/	/	ni bilo načrtovano	1.439	/	/
Skupaj	1.364.401	1.354.007	/	/	554.695	507.923	/	/

Viri: Poročilo o poslovanju SiDG januar–december 2019, Poročilo o poslovanju SiDG januar–junij 2020 in Letno poročilo SiDG za leto 2019.

Tabela 11 predstavlja načrtovano in realizirano povprečno prodajno ceno za GLS, ki jih je SiDG prodala v letu 2019 in v prvi polovici leta 2020.

Tabela 11 Načrtovana in realizirana povprečna prodajna cena GLS

Obdobje	Leto 2019		Od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020		
	Načrtovano	Realizirano	Načrtovano (osnovni poslovni načrt)	Načrtovano (rebalans poslovnega načrta)	Realizirano
Povprečna prodajna cena GLS	52,4	48,4	50,3	47,5	48,3

Vira: Poročilo o poslovanju SiDG januar–december 2019, Poročilo o poslovanju SiDG januar–junij 2020.

Tabela 11 prikazuje, da v letu 2019 načrtovana povprečna prodajna cena ni bila dosežena. Iz poročil o poslovanju SiDG izhaja, da so bili razlogi za to naslednji:

- velika ponudba lesa, ki je bila posledica obsežnih ujm v gozdovih Srednje Evrope, je znižala cene lesa v Evropi,
- visok delež prodaje po dolgoročnih pogodbah, pri katerih velja sistem določanja cen na podlagi referenčnega statističnega urada, kjer je bil v celotnem obdobju prisoten trend padanja cen,
- slabša kakovostna struktura hlodovine iglavcev od načrtovane zaradi obsežnih sanitarnih sečenj,
- vpliv nižjih doseženih prodajnih cen pri javnih dražbah za hlodovino iglavcev iz sanacije vetroloma v letu 2018, izvedenih v prvi polovici leta 2019.

Načrtovana povprečna prodajna cena GLS na kamionski cesti za leto 2020 je bila z rebalansom poslovnega načrta za leto 2020 znižana s 50,3 EUR/m³ na 47,5 EUR/m³. Rebalans je bil izdelan na podlagi ocene vpliva epidemije covid-19 na proizvodnjo in prodajo GLS ter ocene, da se bo obseg potrebnih sanacij zaradi s podlubniki napadenih gozdov povečeval – SiDG je ocenjevala, da sta navedena razloga negativno vplivala na povprečno prodajno ceno GLS. Kljub navedenemu je bila v obdobju od 1. 1. do 30. 6. 2020 realizirana povprečna prodajna cena GLS 48,3 EUR/m³ in je bila za približno 0,8 EUR/m³ večja od načrtovane cene v rebalansu poslovnega načrta za leto 2020. Razlog za to je, da je bila pri listavcih povprečna prodajna cena v tem obdobju višja od načrtovane, pri iglavcih pa je bila povprečna cena na ravni načrtovane.

Kot izhaja iz podatkov o povprečni realizirani prodajni ceni po posamezni metodi prodaje, ki jih prikazuje Tabela 10, je SiDG v letu 2020 najvišjo povprečno prodajno ceno GLS dosegla s prodajo po metodi javnih dražb (57,1 EUR/m³), v letu 2019 pa s prodajo po metodi JZP (52,2 EUR/m³).

V letu 2019 je SiDG prodala za več kot 65 milijonov EUR GLS, od tega za 63,3 milijona EUR kupcem v Sloveniji, vključno s povezano družbo Snežnik, in preostalo količino GLS (2,8 %) v tujino (v države Evropske unije in tretje države). V prvi polovici leta 2020 pa je bilo domačim kupcem prodano za 24 milijonov EUR GLS, kar predstavlja več kot 99 % celotne prodaje GLS v tem obdobju.

Tabela 12 prikazuje vrednost in obseg prodanih GLS iz državnih gozdov kupcem v Sloveniji in v tujino v letu 2019 in v prvi polovici leta 2020.

Tabela 12 Vrednost in obseg prodaje na domačem in tujem trgu v letu 2019 in od 1. 1. do 30. 6. 2020

Vrsta prodaje	Leto 2019			1. 1.–30. 6. 2020		
	Vrednost prodaje v EUR	Delež od celote – vrednost prodaje v %	Količina prodaje v m ³	Vrednost prodaje v EUR	Delež od celote – vrednost prodaje v %	Količina prodaje v m ³
Prodaja GLS – domači trg	63.293.577	97,0	1.313.046	24.312.736	99,4	ni podatka
Prodaja GLS – tuji trg	1.825.775	2,8	36.436	129.678	0,5	ni podatka
Skupaj – prodaja GLS	65.119.352	/	1.349.482	24.442.414	/	506.339
Prodaja ostalo ¹⁾ – domači trg	137.510	0,2	4.525	28.727	0,1	1.586
Skupaj	65.256.862	100,0	1.354.007	24.471.141	100,0	507.925

Opomba: ¹⁾ Nanaša se na prodajo lesa na panju in prodajo zelenih sekancev.

Viri: Poročilo o poslovanju SiDG januar–junij 2020, Poročilo o poslovanju SiDG januar–december 2019 in Letno poročilo SiDG za leto 2019.

2.2.3.1.1 Realizacija prodaje po dolgoročnih pogodbah in pogodbah, sklenjenih po metodi JZP

Točka 3.4.1. Pravil za prodajo GLS je določala, da sme dejanska prodajna količina po posamezni skupini GLS odstopati za do +/- 10 % od ocenjene količine GLS, določene v prodajni pogodbi. Navedeno določilo je bilo vključeno v dolgoročne prodajne pogodbe, v pogodbe, sklenjene po metodi JZP, in v pogodbe o direktni prodaji, ki jih je SiDG prvič sklenila v maju in juniju 2020. V dolgoročnih

prodajnih pogodbah je navedeno, da se SiDG in kupec dogovorita, da se bo dobava GLS izvedla v več posameznih dobavah in da se dogovorjeni dobavni rok ne šteje za bistveno sestavino pogodbe in da bo dogovorjen v odvisnosti od delovnih razmer, vremenskih in drugih pogojev, ki vplivajo na dinamiko proizvodnje GLS. V pogodbah, sklenjenih po metodi JZP, in v pogodbah o direktni prodaji je bilo določilo, da se pogodba sklepa za določen čas (z navedbo datuma izteka pogodbe) oziroma do izpolnitve predvidenih količin prodaje GLS, kot so dogovorjene s pogodbo.

2.2.3.1.1.a SiDG je na podlagi pozivov za JZP, objavljenih in izvedenih v letu 2019, sklenila 149 pogodb (od tega 5 pogodb v letu 2020). S primerjavo podatkov o realizirani prodaji GLS po navedenih 149 pogodbah v obdobju, na katero se nanaša revizija, smo ugotovili, da je pri 31 pogodbah realizacija prodaje za posamezno skupino GLS za več kot 10 % večja od pogodbenih količin za posamezno skupino GLS, kar je v neskladju s točko 3.4.1. Pravil za prodajo GLS. Po teh pogodbah je bilo kupcem dobavljeno in zaračunano več kot dovoljenih 10 % več GLS, kot je bilo določeno s prodajno pogodbo. Odstopanja dejansko prodane količine posamezne skupine GLS od količine za posamezno skupino GLS iz prodajne pogodbe so bila v večini pogodb do 15 %. V nekaj primerih pa so dobavljene količine presegle pogodbene količine tudi do 30 %. V primeru 7 pogodb od 64 pogodb, sklenjenih v prvi polovici leta 2020 na podlagi pozivov za JZP, objavljenih v prvi polovici leta 2020, je na dan 30. 6. 2020 fakturirana količina po posamezni skupini GLS po teh pogodbah presegla s Pravili za prodajo GLS dovoljenih 10 % količin po skupinah GLS v prodajni pogodbi. Preseganja prodane količine posamezne skupine GLS od količine za posamezno skupino GLS iz prodajne pogodbe so bila v obsegu od 10 % do 20 %. Fakturirana količina po eni izmed pogodb pa je presegla pogodbeno količino za več kot 60 %.

Pojasnilo SiDG

Razlog za nedovoljeno prekoračitev pogodbenih količin je, da od začetka leta 2019 do aprila leta 2020 informacijski sistem SiDG ni omogočal blokade dobav kupcev po tem, ko je bila pogodbeno količina že dosežena oziroma presežena za dovoljenih 10 %. Poleg tega so nekateri odpremniki lesa odpremljali GLS izven načrtov prodaje.

2.2.3.1.1.b SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, z orodjem BI kocka¹⁶⁸ dnevno spremljala realizacijo prodaje oziroma realizacijo dobav GLS glede na mesečni plan prodaje. Količinsko spremljanje realizacije prodaje se je izvajala v Excelovi preglednici, ki je vsebovala enake postavke kot mesečni načrt prodaje, v njej pa so se, poleg podatkov o načrtovanih količinah, vodili tudi podatki o realizirani prodaji¹⁶⁹. Po dokončni uskladitvi načrtovane mesečne prodaje je bila Excelova tabela z mesečnim načrtom prodaje oziroma odprem uvožena v sistem BI kocka. Sistem je samodejno izračunaval delež (v %) realizirane skupne prodaje po pogodbi glede na pogodbeno količino GLS na določeni dan v mesecu, vendar do aprila 2020 ni izvajal blokad nadaljnjih dobav v primerih, ko je bila posamezna pogodba realizirana do – kot določajo Pravila za prodajo GLS in prodajne pogodbe

¹⁶⁸ BI kocka je informacijsko orodje, s katerim se izvajajo analize; BI kocka črpa podatke iz različnih programov in baz podatkov, ki jih uporablja SiDG.

¹⁶⁹ SiDG je v okviru količinske spremljave realizacije prodaje vodila naslednje podatke: pogodbeno količino po posamezni skupini GLS (po osnovni pogodbi in aneksih); skupno realizirano količino po posamezni skupini GLS na zadnji dan v mesecu; odstotek realizirane skupne prodaje po pogodbi na zadnji dan v mesecu glede na pogodbeno količino GLS; načrtovano mesečno prodajno količino GLS za posamezno PE; realizirano mesečno prodajno količino GLS za posamezno PE in odstotek realiziranih prodanih količin GLS glede na načrtovane količine za posamezno PE.

– dopustnih 110 % pogodbenih količin. Ker so v obdobju od januarja 2019 do aprila 2020 skrbniki pogodb sami spremljali delež skupne realizacije pogodbe, je večkrat prihajalo do prekoračitev obsega dovoljenih dobav po posameznih dolgoročnih pogodbah in po pogodbah, sklenjenih po metodi JZP¹⁷⁰. V aprilu 2020 je SiDG v orodje BI kocka uvedla avtomatski sistem blokad nadaljnjih dobav GLS po prodajni pogodbi v primeru preseganja pogodbenih količin GLS za 8 %. Pred blokado dobav sistem začne opozarjati na približevanje realizirane prodaje GLS pogodbenim količinam z opozorilnim semaforjem – opozorila se začnejo pri 95-odstotni realizaciji pogodbenih količin GLS (realizacija prodaje do 95 % pogodbenih količin GLS se označi z zelenim semaforjem, realizacija prodaje med 95 % in 107 % se označi z rumenim semaforjem, če realizirane količine GLS presegajo pogodbeno količino GLS za več kot 108 %, se izvede programska blokada in oddaja GLS ni več možna; v tabeli se označi z rdečim semaforjem).

2.2.3.1.1.c SiDG je na podlagi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe s kupci sklenila 151 dolgoročnih prodajnih pogodb. SiDG je večino prodajnih pogodb sklenila v marcu 2018 za dobo 3 let, to je do marca 2021. Večina dolgoročnih pogodb iz 1. javnega razpisa je potekla v marcu 2021, vendar ugotavljamo, da je bila že do 30. 6. 2020 pri 30 pogodbah prodaja posamezne skupine GLS presežena za več kot 10 % pogodbenih količin posamezne skupine GLS, dovoljenih s Pravili za prodajo GLS. Višina odstopanj od pogodbenih količin GLS je bila različna in je znašala od 1 % do 150 %.

SiDG je na podlagi 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe s kupci sklenila 55 dolgoročnih prodajnih pogodb. SiDG je večino prodajnih pogodb sklenila v avgustu 2018 za dobo 1 leta in 1 dneva, to je do avgusta 2019. Od 55 dolgoročnih pogodb, ki so se izvajale v letu 2019 in nekatere tudi v letu 2020, je bilo na dan 30. 6. 2020 še 31 veljavnih dolgoročnih pogodb, po katerih je bila izvedena prodaja GLS, ki je za več kot dovoljenih 10 % presegala pogodbeno količino pri posamezni skupini GLS. Odstopanja prodane količine posamezne skupine GLS od količine za posamezno skupino GLS iz prodajne pogodbe so različna od nekaj odstotkov do 100 %. V posameznih primerih pa so dobavljene količine posamezne skupine GLS presegle pogodbeno količino za več kot 100 %.

Pojasnilo SiDG

V letu 2018 in 2019 na SiDG ni bilo informacijskega sistema za spremljanje pogodb (ne BI kocke in posebnega poročila iz informacijskega sistema MIT Orkester), ki bi omogočal avtomatske blokade odpreme ob doseganju pogodbenih količin. Poleg tega je imela SiDG v letu 2018 vetrolom, zaradi katerega je bilo podrtega 1.300.000 m³ lesa in so kupci, ki so pristali na preseganje pogodbenih količin, naredili uslugo SiDG, saj bi sicer les morali skladiščiti, kar bi zahtevalo dodatnih 7 EUR stroškov po m³. V skladiščih je bilo že od prej 150.000 m³ GLS. Glavni razlog za prekoračitev pogodbenih količin pa je v dejstvu, da se odpremniki niso držali mesečnih načrtov, ki so bili pripravljeni tako, da z njihovo točno realizacijo ni bilo mogoče presegati pogodb. Drugi razlog je v dejstvu, da niso ažurno pošiljali podatkov v bazo. Pri manjših pogodbah količinah so odstotki preseganja pogodb večji, saj že 1 odpremljen kamion lahko pomeni

¹⁷⁰ Več o tem v točki 2.2.3.1.1.

preseganje pogodbe za 30 % in več. Šele aprila 2020 je bila uvedena računalniška blokada dlančnikov, ki jih uporabljajo odpremniki, in s tem onemogočeno preseganje pogodbenih količin.

Večino obdobja, na katero se nanaša revizija, je SiDG za dolgoročne pogodbe in pogodbe, sklenjene po metodi JZP, ročno¹⁷¹ spremljala dejanske odpreme GLS glede na mesečni načrt prodaje, in sicer tako, da odpreme niso presegle 110 % pogodbene vrednosti. Ko je bila prodajna pogodba realizirana, so zaprli nalog za odpremo¹⁷² in posledično se odpreme GLS niso več mogle izvrševati. Ugotovili smo, da so bile notranje kontrole, ki bi morale preprečiti nedovoljeno prekoračitev pogodbenih količin GLS, neučinkovite, saj so bile določene tako, da so skrbniki pogodb ročno spremljali realizacijo mesečnega načrta prodaje in opozarjali logiste¹⁷³ glede doseganja pogodbenih količin, logisti pa so o tem obveščali odpremnike¹⁷⁴. Navedeni postopek ni bil zapisan v nobenem internem dokumentu. Razlogi za pogosto nedovoljeno preseganje pogodbenih količin GLS so bili neredno pošiljanje podatkov o izvedenih dobavah GLS v bazo podatkov in da se odpremniki niso držali mesečnih načrtov prodaje. SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni vzpostavila spremljanja izvajanja prodajnih pogodb na način, ki bi preprečeval nedovoljene prekoračitve pogodbenih količin GLS. Prekoračitev pogodbenih količin GLS predstavlja tudi tveganje za neenakopravno obravnavo kupcev, saj so nekateri kupci prejeli večjo količino GLS, kot bi jim pripadala po prodajnih pogodbah.

2.2.3.1.1.d Pri 10 od 55 dolgoročnih pogodb, ki so bile sklenjene na podlagi 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe avgusta 2018 za obdobje "1 leta in 1 dneva" in so se izvajale tudi v letu 2019 in nekatere tudi v letu 2020¹⁷⁵, je bila realizirana prodaja GLS od začetka izvajanja pogodb v avgustu 2018 do konca obdobja, na katero se nanaša revizija (do 30. 6. 2020), za več kot 10 % nižja od dogovorjenih pogodbenih količin za posamezno skupino GLS. To pomeni, da pogodbe niso bile realizirane v dopustnih mejah +/- 10 % od pogodbenih količin za posamezno skupino GLS, kot je bilo predpisano s Pravili za prodajo GLS. Razlogi za nerealizacijo pogodb so bili:

- pri 4 pogodbah predvidenega sortimenta GLS ni bilo zaradi sanitarnih sečenj v preteklih letih, zato SiDG kupcu ni mogla izpolniti pogodbe,
- ker je imel kupec že sklenjeno dolgoročno pogodbo na podlagi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, ni mogel slediti kontinuirani odpremi tudi iz kasneje sklenjene pogodbe, zato je SiDG

¹⁷¹ To pomeni, da so komercialisti v prodaji spremljali izvedene prodaje po posamezni prodajni pogodbi in pri tem pazili, da pogodbene količine GLS niso bile presežene oziroma niso presegale 10 % pogodbenih količin GLS. SiDG je količinsko spremljavo prodajnih pogodb izvajala z orodjem BI kocka, blokade prodajnih pogodb po tem, ko je bila pogodbeni količina GLS že realizirana, pa so bile v orodje BI kocka vpeljane aprila 2020.

¹⁷² Nalog za odpremo se izdela, ko se aktivira pogodba o prodaji, podpisana med kupcem in prodajalcem. Z odprtjem naloga za odpremo se slednji pojavi tudi v dlančniku odpremnikov in šele tedaj je možna odprema po določeni pogodbi. Z zaprtjem naloga za odpremo pa dobava po tej pogodbi ni več mogoča. Nalog za odpremo omogoča prenos podatkov iz dlančnika v bazo podatkov, z njim se regulirajo dobave oziroma se prekinejo. Nalog za odpremo je računalniški medij, ki omogoča komunikacijo med odpremnikom in skrbnikom pogodbe.

¹⁷³ Logist oziroma pomočnik vodje PE skupaj s komercialistom pripravi mesečni plan proizvodnje in prodaje na ravni PE. Slednji služi za usmerjanje proizvodnje in prodaje in za spremljanje uresničevanja mesečne realizacije glede na potrjeni načrt.

¹⁷⁴ Odpremnik izvršuje mesečni plan za dobavo (mesečni načrt prodaje), ki ga pripravi logist. Odpremnik ureja dnevne in tedenske odpreme GLS in se za posamezne dobave dogovarja s kupci oziroma njihovimi prevozniki.

¹⁷⁵ Pogodba je določala, da rok ni bistvena sestavina pogodbe in je dogovorjen v odvisnosti od delovnih razmer, vremenskih in drugih pogojev, ki vplivajo na dinamiko proizvodnje GLS.

po predlogu vodje sektorja za prodajo in logistiko kupcu dobavo po navedeni pogodbi leta 2020 ustavila,

- pri 1 pogodbi je kupec zavračal dobave,
- pri 3 pogodbah SiDG ni obrazložila razloga za nerealizacijo pogodb,
- pri 1 pogodbi je kupec odstopil od pogodbe.

Ocenjujemo, da bi SiDG morala kupcu, ki je zavračal dobave, ter kupcu, ki ni mogel slediti odpremi GLS po sklenjenih pogodbah, zaračunati pogodbeno kazen in jima prekiniti pogodbe v skladu z določili 10. člena prodajne pogodbe, ki je določal, da lahko SiDG odstopi od pogodbe, če kupec v roku ne prevzame GLS ter jih ne prevzame niti v naknadnem roku, ki mu ga določi prodajalec. V dolgoročnih prodajnih pogodbah je sicer tudi določeno, da SiDG ni dolžna dobaviti kupcu pogodbenih količin in vrst GLS, niti izpolniti dobavnega roka v primeru višje sile (na primer ob pojavu naravnih ujm, zaradi katerih je imela prednost sanitarna sečnja pred redno sečnjo).

2.2.3.1.1.e Pri 30 pogodbah, sklenjenih na podlagi metode JZP, izvedenih v letu 2019 in katerih veljavnost je potekla v letu 2019 (18 pogodb), januarju 2020 (5 pogodb), februarju 2020 (4 pogodbe), marcu 2020 (2 pogodbi) in koncu aprila 2020 (1 pogodba)¹⁷⁶, smo ugotovili, da je bila fakturirana realizacija po posamezni pogodbi na dan 30. 6. 2020 za več kot 10 % nižja od pogodbene vrednosti po pogodbi. Razlogi, da so bile pogodbe realizirane v obsegu, manjšem od Pravili za prodajo GLS in s pogodbami dovoljenih 90 % pogodbenih količin, so bili:

- pri 5 pogodbah je kupec odstopil od pogodbe in SiDG plačal skesnino,
- pri 1 pogodbi je bila izvedena likvidacija kupca,
- pri 2 pogodbah je SiDG prenehala z dobavami GLS kupcu zaradi poteka garancije za zavarovanje plačil in zaradi visokih terjatev SiDG do kupca,
- pri 2 pogodbah je bila izvedena sporazumna prekinitev pogodb (javni razpis je bil objavljen za žičnično spravilo GLS, česar pa SiDG ni izvedla),
- 20 pogodb je bilo realiziranih po 30. 6. 2020.

2.2.3.2 Realizacija mesečnih načrtov prodaje

V tej točki predstavljamo načrtovanje in realizacijo postopnih dobav GLS kupcem na podlagi mesečnih načrtov prodaje in spremljanje finančne realizacije prodajnih pogodb.

2.2.3.2.1 Načrtovanje in izvajanje postopnih dobav GLS

2.2.3.2.1.a V dolgoročnih in kratkoročnih pogodbah, sklenjenih na podlagi metode JZP, je bilo določeno, da se bo dobava GLS kupcem po teh pogodbah izvedla v več posameznih dobavah (sukcesivne dobave). V dolgoročnih pogodbah iz 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe je bilo določeno, da se kupec za dobavo konkretnega GLS dogovarja pisno s skrbnikom pogodbe, v kratkoročnih pogodbah, sklenjenih na podlagi metode JZP, in v dolgoročnih pogodbah iz 2. javnega

¹⁷⁶ Veljavnost večine pogodb, sklenjenih v prvi polovici leta 2020 na podlagi JZP, objavljenih v prvi polovici leta 2020, je bila po 30. 6. 2020, zato v reviziji nismo preverjali obsega realizacije teh pogodb na dan 30. 6. 2020.

razpisa za dolgoročne pogodbe pa tega določila ni bilo. V dolgoročnih pogodbah iz 1. in 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe in v kratkoročnih prodajnih pogodbah ni bilo dogovorjeno (okvirno) število dobav, s katerimi se bo kupcu dobavila pogodbeni količina GLS, ter okvirni datumi dobav in okvirne količine GLS pri posamezni dobavi.

SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni izdelovala mesečnih (okvirnih) načrtov dobav/odprem GLS kupcu po posamezni pogodbi z navedbo okvirnega števila dobav, predvidenih datumov dobav in predvidenih količin GLS, ki bi jih predložila kupcem. SiDG je kot načrt odprem/dobav uporabila mesečne načrte prodaje. Mesečna dobava kupcu se je tako določala na osnovi mesečnih planov prodaje, v katerih je bila navedena le mesečna količina GLS, ki bo kupcu predvidoma dobavljena v tem mesecu po določeni prodajni pogodbi. SiDG je kupcu na začetku meseca posredovala načrt prodaje za tekoči mesec v delu, ki se nanaša na njegovo pogodbo.

SiDG ni imela predpisanega postopka načrtovanja in izvajanja posamičnih dobav kupcem in tudi ni zagotovila revizijske sledi o izvedenih aktivnostih. SiDG je navajala, da so se v obdobju, na katero se nanaša revizija, dobave kupcem izvajale po naslednjem postopku:

- kupec je na začetku meseca dobil izsek mesečnega načrta prodaje v delu, ki se nanaša na njegove pogodbe; usklajevanje dobav je potekalo na način, da sta se komercialist in kupec praviloma v začetku meseca dogovorila o dinamiki dobave,
- izvedbo mesečnega načrta prodaje je prevzela posamezna PE:
 - na podlagi mesečnega načrta prodaje je pomočnik vodje PE (logist) določil, kateremu kupcu se bo vozilo iz katerega gozdnega obrata; količina GLS pa je bila določena z mesečnim načrtom prodaje:
 - kupcem z večjo plansko količino GLS se je odpremljalo iz več gozdnih obratov, kupcem z manjšo količino GLS iz 1 gozdnega obrata; SiDG se je praviloma držala načela, da se odpreme vršijo iz gozdnega obrata, ki je bližje lokaciji kupca (če je bilo to možno),
 - datum izvedbe posamične dobave je bil odvisen od tega, kje in koliko je imela SiDG primerne lesa (kakovostna struktura) za posameznega kupca, kakšna količina je dogovorjena s pogodbo s posameznim kupcem in kako nujno je potreboval les; SiDG se je s kupci praviloma ustno dogovarjala o posamičnih dobavah; kupci so ji ustno sporočali, kako nujno potrebujejo GLS,
 - realizacija dobav GLS kupcu se je vršila v okviru PE:
 - dinamika dobave je bila različna, saj je bila odvisna od več dejavnikov: razmere za delo, lesne zaloge, odzivnost kupca, primernost sortimentov za posameznega kupca in drugo,
 - delavci na PE (pomočnik vodje PE – logist, odpremnik, vodja gozdnega obrata) so se glede na dinamiko sečnje, zaloge GLS na kamionski cesti, količino GLS, ki je bila dnevno dobavljena na kamionske ceste, ter glede na dejansko kakovostno strukturo, ki jo je odpremnik lahko določil pri sortimentih, ki so že bili na kamionski cesti, ter nujnosti odvoza v primeru sanitarnih sečenj in načrta mesečne prodaje po kupcih in pogodbah odločali, kateremu kupcu bodo dostavili GLS v določenem času,
 - o lokaciji in času odpreme se je dogovarjal odpremnik po navodilu pomočnika vodje PE (logista) neposredno s prevoznikom.

Upošteva je navedeno, sta se morala tako SiDG kot kupec prilagoditi in se (včasih tedensko, včasih dnevno) dodatno uskladiti tekom meseca.

Pojasnilo SiDG

SiDG je kupcu na osnovi mesečnih načrtov prodaje sporočila količino in vrsto GLS, ki mu bo dostavljena v tekočem mesecu, iz česar je bilo možno tudi oceniti okvirno število dobav. Seznama dobav po datumih ni bilo, ker ga ni mogoče predvideti za mesec dni vnaprej, saj lahko vremenske razmere popolnoma spremenijo dinamiko sečnje in s tem tudi količino dobav. Glavni izhodiščni podatki za pripravo mesečnega načrta prodaje so mesečni načrt gozdne proizvodnje, ki je izredno fleksibilen glede na sezono, omejitve pri sečnji, ki jih določa ZGS, in vremenski pogoji. SiDG si je vedno prizadevala, da bi bila dobava čim bolj linearna in enakomerna. Tako je bolje za kupca in prodajalca, pa tudi s plačili je lažje, iz objektivnih in tudi subjektivnih razlogov pa to ni bilo vedno mogoče, deloma tudi zato, ker so nekateri kupci zavračali dobave, nekaterim kupcem pa dobava ni bila mogoča, ker niso poravnali obveznosti. Ker večina kupcev les odvaža sama, je bila SiDG v veliki meri odvisna tudi od volje kupcev. Ko bo SiDG prevzela prevoze, bo ta cilj lažje realizirati.

SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela z notranjim predpisom določenega postopka za izvršitev mesečnega načrta prodaje oziroma ni imela predpisano, kako se dogovorijo in izvedejo posamične dobave GLS kupcu. Ocenjujemo, da SiDG ni ravnala pregledno, ker ni določila jasnih pravil glede izvajanja dobav posameznim kupcem in načina dokumentiranja usklajevanj in dobav, s tem pa tudi ne sledljivosti postopka prodaje GLS. Če so kupci zavračali dobave, bi SiDG morala ravnati v skladu z določili prodajnih pogodb in odstopiti od pogodb ter uveljaviti pogodbene sankcije. Ocenjujemo, da bi SiDG morala v notranjih aktih opredeliti postopek za določitev posamičnih dobav kupcem GLS in pri tem določiti, na podlagi katerih dejavnikov se dobave načrtujejo, med drugim: dobave glede na razpoložljivost GLS v povezavi z vremenskimi razmerami, pogodbe s kupci in pogodbeno dogovorjena sestava GLS, želje in trenutne potrebe kupcev po GLS oziroma dogovarjanje s kupci, morebitni drugi dejavniki.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila načrtovanje in dogovarjanje posamičnih dobav med SiDG in kupcem. V osnutku je predvideno, da po potrditvi in sprejemu mesečnega načrta prodaje, logisti načrt po kupcih in skupinah GLS razdelijo odpremnikom in vodjem gozdnih obratov, ki neposredno komunicirajo s kupci in dogovarjajo posamezne prevoze. Odpremnik prek telefona ali po SMS obvesti kupca o prihajajoči pošiljki GLS.

2.2.3.2.1.b V 3-letnih dolgoročnih pogodbah iz 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe je določeno, da se SiDG in kupec dogovorita, da se bo dobava po pogodbi izvedla v več posameznih dobavah ter da se kupec za dobavo konkretnega GLS dogovarja pisno¹⁷⁷ s skrbnikom pogodbe.

¹⁷⁷ Navedeno določilo ni vključeno v dolgoročne pogodbe iz 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe in v pogodbe, sklenjene po metodi JZP.

V pogodbi je tudi določeno, da kupec o odpovedi dobave prodajalca obvesti pisno vsaj 30 dni pred datumom postopne dobave¹⁷⁸.

SiDG ne razpolaga z dokazili o izvedenem dogovarjanju in usklajevanju med SiDG in kupci oziroma prevozniki glede načrtovanih dobav kupcem (na primer tedenski načrti ali dogovori glede načrtovanih dobav, določitve kraja in datuma dobave, morebitna prestavitve dobav). Usklajevanje načrtovanih dobav med SiDG in kupcem je v obdobju, na katero se nanaša revizija, potekalo tako, da sta se komercialist in kupec praviloma v začetku meseca dogovorila o količini GLS, ki jo bo kupec kupil v tekočem mesecu. Komunikacija je potekala telefonsko, zato o dogovorih ni pisnih dokazil. Tudi morebitno usklajevanje glede kupcu predloženega mesečnega načrta prodaje je potekalo telefonsko med SiDG in kupcem in o tem ni pisnih dokazil. Na ravni PE, kjer se je izvedla dobava GLS kupcu, je potekala ustna oziroma telefonska komunikacija (za katero SiDG nima dokazil) med:

- pomočnikom vodje PE (logistom) s kupcem glede dobav/odprem GLS kupcu po kupčevi prodajni pogodbi (iz katerega gozdnega obrata se izvede dobava GLS in količina GLS); komunikacija je bila praviloma tedenska;
- odpremnikom (po navodilu pomočnika vodje PE) in prevoznikom kupca o lokaciji in času odpreme.

Pojasnilo SiDG

SiDG posluje z velikim številom kupcev, ki pogosto slabše obvladujejo elektronsko komunikacijo oziroma bi pri tem potrebovali izjemno veliko časa. Povprečni dnevni obseg prodaje GLS na SiDG znaša od 5.000 do 5.500 m³, za kar je treba opraviti okvirno 250 voženj z gozdarskimi kamioni. Priprava in arhiviranje vseh pisnih (klasičnih in elektronskih sporočil) sporočil s strani zaposlenih na SiDG bi predstavljala ogromno dodatnega dela.

SiDG je pri načrtovanju in izvajanju posamičnih dobav GLS kupcu ravnala v neskladju z dolgoročnimi prodajnimi pogodbami, saj se s kupcem ni pisno dogovarjala glede izvedbe posamičnih dobav GLS oziroma o dogovarjanju s kupci glede dobav nima pisnih dokazil. Ne glede na to, kako kupci obvladujejo elektronsko komuniciranje, bi SiDG dokazila o dogovarjanjih s kupci glede dobav lahko zagotovila z izdelavo uradnih zaznamkov o telefonskem komuniciranju.

2.2.3.2.1.c Dolgoročne pogodbe in kratkoročne pogodbe, sklenjene po metodi JZP, določajo, da:

- SiDG brez kakršne koli odškodninske odgovornosti do kupca ni dolžna dobaviti kupcu pogodbenih količin in vrst GLS, niti izpolniti dobavnega roka v primeru, če kupec v roku ne prevzame GLS oziroma jih ne prevzame niti v naknadnem roku, ki mu ga je določil prodajalec;
- ima SiDG pravico do odstopa oziroma odpovedi pogodbe s takojšnjo uveljavitvijo (brez odpovednega roka) med drugim v primeru, ko kupec v roku ne prevzame GLS oziroma jih ne prevzame niti v naknadnem roku, ki mu ga je določil prodajalec (tako imenovana zamuda kupca pri prevzemu GLS), in v primeru, da kupec 2-krat zavrne sprejem pogodbenih GLS.

¹⁷⁸ Določilo, da kupec o odpovedi dobave prodajalca obvesti pisno, je vključeno tudi v dolgoročne pogodbe iz 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe in v pogodbe, sklenjene po metodi JZP.

Če SiDG ne more dokazati (ker nima pisnih dokazil o dogovorjenem datumu dobave GLS), da kupec ni na dogovorjeni datum prevzel GLS, tudi nima razloga oziroma dokazil, da bi ustavila nadaljnje dobave GLS temu kupcu. Ker SiDG ni imela pisnih dokazil o datumih in krajih dogovorjenih dobav in dokazil o morebitnih zavračanjih dobav s strani kupcev, ni imela ustreznih dokazil, da bi lahko kupcu prenehala dobavljati GLS ali da bi odstopila od prodajne pogodbe.

2.2.3.2.1.d SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela informacijskega sistema, ki bi ji omogočal pregledno vodenje in arhiviranje postopkov načrtovanja in izvajanja posamičnih dobav kupcem. Tako SiDG – razen dokazil o posredovanju mesečnega načrta prodaje kupcu – nima pisnih dokazil o načrtovanju oziroma dogovarjanju roka in kraja posamične dobave med zaposlenimi v SiDG in kupcem.

Pojasnilo SiDG

Brez ustreznega informacijskega sistema je pisna komunikacija med SiDG in kupci otežena, saj je dnevnih dobav veliko in bi bilo pisno potrjevanje dogovora praktično nemogoče. Načrtujemo, da bo z aplikacijo Gozdar vzpostavljena podpora celotnemu procesu prodaje, saj bodo vsi načrti (mesečni in dinamika dobav na ravni PE) vodeni v aplikaciji in bo obveščanje kupcev potekalo avtomatsko – neposredno iz aplikacije. Postopki načrtovanja prodaje, realizacija načrta prodaje in spremljanje realizacije prodajnih pogodb se bodo avtomatizirali z aplikacijo Gozdar, ki bo dostopna vsem na vseh ravneh. Z aplikacijo Gozdar se bo izvajalo obveščanje kupcev, poleg tega bi aplikacija opozarjala tudi na doseganje pogodbenih količin.

SiDG je v prvi polovici leta 2020 pričela s postopki za vzpostavitev aplikacije Gozdar¹⁷⁹, katere namen je digitalizacija vseh ključnih procesov, ki se izvajajo v gozdarstvu.

Ukrep SiDG

SiDG je 14. 8. 2020 pridobila študijo z naslovom SiDG – Gozdar, Funkcionalna specifikacija, v kateri so predstavljene predvidene tehnične specifikacije aplikacije Gozdar¹⁸⁰.

Iz tehničnih specifikacij aplikacije Gozdar ne izhaja, da bi se z aplikacijo Gozdar izvajala in v njej beležila komunikacija SiDG s kupci oziroma da bi se v aplikaciji Gozdar zabeležili drugi načini komunikacije s kupci (na primer prek telefona, klasične pošte ali elektronskih sporočil), zato obstaja tveganje, da aplikacija Gozdar ne omogoča sledljivega dogovarjanja med kupcem in SiDG glede načrtovanih dobav in dokazila o izvedenih dobavah GLS.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je navedla, da je sledljivost posameznih dobav zagotovljena na osnovi ploščic na GLS, na osnovi podatkov iz dobavnice in na osnovi spremljanja gibanja kamionov prek GPS. Odpretnik telefonsko ali po SMS obvesti kupca o prihajajoči pošiljki GLS.

¹⁷⁹ 10. 4. 2020 je bila izdelana študija z naslovom Procesi s področja gozdarstva.

¹⁸⁰ Tehnični specifikaciji aplikacije Gozdar: Procesi s področja gozdarstva z dne 10. 4. 2020 in SiDG – Gozdar, Funkcionalna specifikacija z dne 14. 8. 2020.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj zagotovi dokumentirano dogovarjanje med kupcem in SiDG glede načrtovanih posamičnih dobav.

2.2.3.2.2 Spremljanje finančne realizacije prodajnih pogodb

V dolgoročnih pogodbah, sklenjenih na podlagi 1. in 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, in v pogodbah, sklenjenih po metodi JZP, je bilo določeno, da SiDG brez kakršnekoli odškodninske odgovornosti do kupca ni dolžna dobaviti kupcu pogodbenih količin in vrst GLS niti izpolniti dobavnega roka, če kupec ne izpolni svojih plačilnih in drugih pogodbenih obveznosti iz pogodbe. V navedenih pogodbah je tudi določeno, da ima SiDG pravico enostransko odkloniti dobavo blaga na odloženo plačilo, če nastopijo okoliščine, ki močno omajajo zaupanje prodajalca v plačilno sposobnost kupca (na primer: občutno poslabšanje finančnega položaja kupca, nelikvidnost kupca, blokada transakcijskega računa kupca, uvedba stečajnega postopka ali postopka prisilne poravnave nad kupcem), če se po oceni SiDG poslabša boniteta kupca ali če kupec na zahtevo SiDG ne predloži ustreznega zavarovanja.

2.2.3.2.2.a V obdobju od 1. 1. 2019 do približno sredine leta 2019 je SiDG finančno kontrolo prodajnih pogodb vodila v sistemu MIT Orkester, kar pa je bilo nepregledno, saj je bilo treba različne podatke poiskati v različnih bazah in jih nato ročno primerjati. SiDG je v postopku revizije predložila evidence, v katerih so se istovrstni podatki o prodaji medsebojno razlikovali, čeprav bi morali biti enaki. Ocenjujemo, da takšen način spremljanja finančnega izvajanja prodajnih pogodb ni bil zanesljiv in ažuren in je omogočal številne napake in nedoslednosti pri medsebojni primerjavi podatkov iz različnih evidenc ter je predstavljal tveganje, da ni bilo ugotovljeno, da so terjatve SiDG do posameznega kupca presegle dano zavarovanje terjatev in posledično SiDG ni uporabila možnosti ustavitve dobav, določene s pogodbo.

2.2.3.2.2.b SiDG je od druge polovice leta 2019 izdelovala Excelove preglednice za spremljanje finančnega izvajanja pogodb, ki se vodijo v sistemu BI kocka, ki je omogočal samodejno zbiranje podatkov iz različnih baz na enem mestu oziroma v eni preglednici. Namen teh preglednic je bil spremljati, da skupne terjatve SiDG do kupca ne bi presegle finančnih zavarovanj kupca in bi bila SiDG izpostavljena tveganju nezadostnega zavarovanja neporavnanih terjatev. V preglednici za spremljanje finančnega izvajanja pogodb so se spremljale zapadle terjatve, nezapadle terjatve in količine GLS, ki so dobavljene in še ne fakturirane¹⁸¹. Pri vsakem kupcu so bile navedene pogodbe, po katerih so se dobave izvajale postopoma in so bile sklenjene po metodah dolgoročnega sklepanja pogodb, JZP in direktne prodaje. Tabela za spremljanje finančnega izvajanja pogodb je prikazovala podatke, ki so bili trenutno aktualni oziroma so bili aktualni v času kontrole. V tabelo je vključen tako imenovani opozorilni semafor – SiDG kupcu, ki ima rdeči semafor (to pomeni, da kupec nima več odprtega "dopustnega zneska za prodajo", ki je izračunan kot razlika med višino garancije in saldonom

¹⁸¹ V skladu z določili 3-letnih dolgoročnih pogodb, sklenjenih na podlagi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, in pogodb, sklenjenih po metodi JZP, SiDG kupcu za prodane GLS, ki se dobavljajo postopoma v obdobju veljavnosti pogodbe, izstavi račun na podlagi dobavnice za GLS 2-krat mesečno, 15. v mesecu in zadnji delovni dan v mesecu. V dolgoročnih pogodbah iz 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe pa je določeno, da SiDG fakturira kupcu vsako posamično dobavo.

odprtih terjatev do kupca), ustavi dobavo in ga pozove, da poravna terjatve, kar bi ga vodilo iz rdečega semaforja. Finančna tabela se je kontrolirala večkrat dnevno, ni pa bilo tega mogoče narediti pred vsako dobavo, saj je skrbnik pogodbe dobil obvestilo o dobavi šele takrat, ko je dobavnica dospela v podatkovno bazo (kar je pomenilo, da je bila dobava na terenu že izvedena). Ocenjujemo, da način spremljanja finančnega izvajanja pogodb ni bil ustrezen, ker skrbnikom pogodb ni omogočal finančne kontrole pred vsako dobavo (zaradi česar je obstajalo tveganje, da je skrbnik pogodbe šele po že izvedeni dobavi GLS ugotovil, da izvedena prodaja (oziroma terjatve do kupca po tej odpremi) ni bila ustrezno zavarovana) in ker je omogočal zgolj sprotne kontrole, ne pa tudi naknadnih kontrol za nazaj, saj tabele za spremljanje finančnega izvajanja pogodb vedno izkazujejo le trenutno stanje. Stanja za nazaj ni mogoče prikazati, saj informacijski sistem SiDG ne omogoča vpogleda v finančni položaj kupcev na določen datum iz preteklosti.

2.2.3.3 Izvajanje postopkov prodaje po posameznih metodah prodaje

SiDG je obdobju, na katero se nanaša revizija, izvajala prodaje po vseh 5 metodah prodaje, ki so bile opredeljene v Pravilih za prodajo GLS.

2.2.3.3.1 Prodaja GLS z javnimi razpisi za sklepanje dolgoročnih pogodb

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvajala prodaje lesa in GLS na podlagi dolgoročnih prodajnih pogodb, ki jih je sklenila v letu 2018 na podlagi izvedenih javnih razpisov za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb s kvalificiranimi kupci:

- 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, na podlagi katerega je SiDG z izbranimi kupci sklenila 151 3-letnih dolgoročnih prodajnih pogodb, ki so trajale večinoma do 1. 3. 2021, in
- 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, na podlagi katerega je SiDG z izbranimi kupci sklenila 55 dolgoročnih prodajnih pogodb, sklenjenih za dobo "1 leta in 1 dneva".

SiDG je 3. 8. 2018 objavila tudi javni poziv za sklenitev dolgoročnih pogodb o prodaji s strateškimi kupci, na podlagi česar je sklenila 1 dolgoročno prodajno pogodbo, vendar v obdobju, na katero se nanaša revizija, na podlagi te pogodbe kupcu ni prodala lesa¹⁸². V navedenem obdobju SiDG ni izvedla javnih razpisov za sklenitev novih dolgoročnih prodajnih pogodb.

Tabela 13 predstavlja podatke o sklenjenih dolgoročnih pogodbah in o realizaciji prodaje na njihovi podlagi.

¹⁸² Podrobneje v točki 3.2.1.b.

Tabela 13 Podatki o sklenjenih dolgoročnih pogodbah, pogodbeni količini in o izvedeni prodaji po dolgoročnih pogodbah od sklenitve pogodb v letu 2018 do 30. 6. 2020

Javni razpis	Število pogodb	Pogodbeni količina GLS (z aneksi) v m ³	Prodana količina GLS v letu 2018 v m ³	Prodana količina GLS v letu 2019 v m ³	Prodana količina GLS od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020 v m ³	Prodana količina GLS od sklenitve pogodbe do 30. 6. 2020 v m ³
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)=(4)+(5)+(6)
1. javni razpis	151	2.072.584	630.938	645.338	296.567	1.572.843
2. javni razpis	55	315.972	101.970	237.655	1.513	341.139
Skupaj	206	2.388.556	732.908	882.993	298.080	1.913.982

Vir: podatki SiDG.

SiDG je 27. 12. 2017 objavila 1. javni razpis za dolgoročne pogodbe o prodaji GLS, 4. 1. 2018 pa je objavila popravek navedenega javnega razpisa. Predmet javnega razpisa je bila prodaja vseh razpoložljivih GLS na letni ravni iz vseh 14 GGO v skupni količini 670.000 m³ listavcev in iglavcev; navedeni podatki se nanašajo na leto 2018. Upravičenci za kandidiranje na javnem razpisu so bili pravne osebe in podjetniki z lastno proizvodnjo za obdelavo in predelavo GLS, ki naj bi vse količine kupljenih GLS porabili v lastni proizvodnji za obdelavo in predelavo GLS in ne za nadaljnjo prodajo (v nadaljevanju: ponudniki). Ponudnik je moral ob podaji ponudbe na javni razpis SiDG predložiti dokazila, da je registriran za posamezno dejavnost obdelave in predelave lesa ter proizvodnje izdelkov iz lesa, ter predložiti dokazila, iz katerih je bil razviden obseg proizvodnje obdelave in predelave GLS v letu 2016. Kvalificirani kupec je bil kupec, ki je izpolnjeval pogoje za upravičence za kandidiranje na javnem razpisu in katerega obrati za predelavo in obdelavo GLS niso bili oddaljeni od centroida GGO, v katerem je bil izvršen posek GLS, ki so bili predmet pogodbe, za več kot 50 km¹⁸³.

2.2.3.3.1.a SiDG pri sklepanju dolgoročnih pogodb za prodajo GLS kupcem – predelovalcem ni upoštevala zaveze iz **(PS)**

(PS) SiDG v objavi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe stopnje predelave in obdelave GLS v lastnih obratih kupcev in proizvodnje izdelkov iz lesa s čim višjo dodano vrednostjo ni opredelila kot enega od kriterijev za dodeljevanje GLS kandidatom, ki so oddali vlogo na javnem razpisu za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb. V različici Pravil za prodajo GLS, veljavnih ob objavi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, stopnja predelave in obdelave GLS v lastnih obratih kupcev in proizvodnja izdelkov iz lesa s čim višjo dodano vrednostjo nista bili opredeljeni kot eden od kriterijev za dodeljevanje GLS kandidatom v javnem razpisu za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb. Zato SiDG v Pravilih za prodajo GLS tudi ni imela podlage, da bi

¹⁸³ Ob objavi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe 27. 12. 2017 in popravka z dne 4. 1. 2018 je bila v veljavi različica Pravil za prodajo GLS, ki je bila v veljavi od 27. 7. 2017 do 26. 7. 2018, ki je v točki 3.3.4.c določala, da je kvalificirani kupec tisti kupec, katerega obrati za predelavo in obdelavo GLS niso oddaljeni od centroida GGO, v katerem je izvršen posek GLS, ki je predmet pogodbe, za več kot 50 km. SiDG je navedeno določbo upoštevala v objavljenem javnem razpisu za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb. Različica Pravil za prodajo GLS, ki je veljala v obdobju, na katero se nanaša revizija, pa je določala, da je kvalificirani kupec tisti, katerega obrati za predelavo in obdelavo GLS niso oddaljeni od centroida GGO, v katerem je izvršen posek GLS, ki je predmet pogodbe, za več kot 40 km. Različica Pravil za prodajo GLS, ki je veljala ob objavi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe 27. 12. 2017, ni omejevala števila centroidov GGO, iz katerih lahko kvalificirani kupci dobijo GLS z dolgoročno pogodbo. Pravila za prodajo GLS, ki so veljala v obdobju, na katero se nanaša revizija, pa so določala, da lahko kvalificirani kupec dobi GLS iz največ 2 centroidov GGO.

v besedilo 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe med kriterije za izbor kupca vključila stopnjo predelave in obdelave v lastnih obratih kupcev in proizvodnjo izdelkov iz lesa s čim višjo dodano vrednostjo, da bi s tem zagotovila, da bi kandidati, ki so proizvajali izdelke iz lesa z višjo dodano vrednostjo v lastnih obratih na območju Republike Slovenije, imeli prednost pri nakupu GLS oziroma bi bili upravičeni do nakupa večje količine skupin GLS (glede na omejeno ponudbo posameznih vrst GLS za prodajo na javnem razpisu) kot ostali kandidati na javnem razpisu za sklenitev dolgoročnih pogodb.

SiDG do 24. 6. 2020 na pristojno ministrstvo ni poslala predloga za spremembo ali dopolnitev Pravil za prodajo GLS za vključitev kriterija "obdelava GLS in izdelava izdelkov s čim višjo dodano vrednostjo" med kriterije za izbor kupcev z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb, s čimer bi prispevala tudi k uresničevanju zaveze iz **(PS)**

(PS)

SiDG je šele 24. 6. 2020 na pristojno ministrstvo posredovala Predlog Pravil za prodajo GLS 2021 in v njem pri metodi prodaje z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb predlagala vključitev naslednjih dodatnih kriterijev, ki se upoštevajo pri dodeljevanju količin GLS kandidatom na javnem razpisu: število zaposlenih pri kandidatu, skupna dodana vrednost podjetja in stopnja predelave GLS. Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je vlada v vlogi skupščine 20. 8. 2020 sprejela Pravila za prodajo GLS 2021 in v točki 2.4.4. navedenih pravil določila, da SiDG lahko pri določitvi dodeljenih količin GLS, ki jih prejme posamezni kvalificirani kupec, poleg obsega prijavljenih količin s strani kupca in razpoložljivih količin upošteva še dodatne kriterije, ki so: število zaposlenih, skupna dodana vrednost podjetja in stopnja predelave. Podrobnejše kriterije za presojo izpolnjevanja pogojev SiDG določi v javnem razpisu.

Ukrep SiDG

SiDG je 18. 11. 2020 objavila javni razpis za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb za prodajo GLS iz gozdov v lasti Republike Slovenije v letu 2020. V objavi javnega razpisa je SiDG navedla, da bo SiDG količine GLS za prodajo po dolgoročnih pogodbah razdelila z upoštevanjem naslednjih kriterijev:

- 70 % razpoložljivih količin GLS se razdeli kvalificiranim kupcem na podlagi prijavljenih količin s strani kupca in razpoložljivih količin GLS,
- 15 % razpoložljivih količin GLS se razdeli kvalificiranim kupcem z upoštevanjem skupne dodane vrednosti podjetja ponudnika in stopnje predelave,
- 15 % razpoložljivih količin GLS se razdeli kvalificiranim kupcem proporcionalno glede na prijavljene količine.

V razpisni dokumentaciji je predpisano, da se razdelitev GLS kvalificiranim kupcem z upoštevanjem dodane vrednosti podjetja in stopnje predelave izvede na podlagi točkovanja:

- skupna dodana vrednost podjetja v referenčnem letu 2019,
- stopnja predelave GLS, ki se za potrebe razpisa določa po glavni dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti.

SiDG je ravnala ustrezno, ko je kot kriterij za razdelitev GLS med potencialne kupce opredelila tudi stopnjo predelave, ki jo izvaja družba ponudnika, in pri tem dala prednost višjim stopnjam predelave (na primer: proizvodnji pohištva). Ne glede na to pa ocenjujemo, da bi morala SiDG večji delež GLS,

namenjen prodaji po dolgoročnih pogodbah, razdeliti po kriteriju "stopnja predelave" ponudnika; na podlagi razpisa iz 18. 11. 2020 je SiDG na ta način namreč razdelila le 15 % GLS, namenjenih za prodajo po dolgoročnih pogodbah. Iz Strateškega načrta 2020–2029 namreč izhaja operativni cilj "v strukturi prodaje GLS dolgoročno dosegati najmanj 70-odstotni delež prodaje kupcem, ki imajo lastno predelavo s čim višjo dodano vrednostjo". Poleg tega SiDG v javnem razpisu za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb z dne 18. 11. 2020 ni podrobneje opredelila kriterijev, na podlagi katerih bi preverjala stopnje predelave in obdelave GLS pri posameznem kandidatu za nakup GLS, temveč se je zadovoljila le z navedbo glavne dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti. V Pravilih za prodajo GLS 2022, ki jih je vlada sprejela 13. 4. 2022, so stopnja predelave in izdelki, ki sodijo k posamezni stopnji predelave, podrobneje opredeljeni, in sicer: nizka (žagan les, letve, deske, opaž), srednja (križno lepljene in druge vrste plošč, lepljen lameliran les) in visoka (različni končni proizvodi, pohištvo, lesene stavbe). Pravila za prodajo GLS 2022 pa, tako kot so že Pravila za prodajo GLS 2021, določajo, da SiDG v javnem razpisu določi podrobnejše kriterije za presojo izpolnjevanja pogojev glede stopnje predelave, skupne dodane vrednosti podjetja in števila zaposlenih.

2.2.3.3.1.b Različica Pravil za prodajo GLS, veljavna ob objavi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, in razpisna dokumentacija tega razpisa sta določali, da SiDG količine GLS za prodajo po dolgoročnih pogodbah razdeli tako, da kvalificirani kupci dobijo sorazmeren delež GLS glede na razpoložljive količine GLS in glede na količine GLS, kot jih kupci prijavijo v skladu s pravili javnega razpisa in kot so jim priznane v skladu s pravili javnega razpisa. Na 1. javnem razpisu za dolgoročne pogodbe so lahko sodelovale pravne osebe in podjetniki, ki so imeli lastno proizvodnjo za obdelavo in predelavo GLS ter so morali vse količine kupljenih GLS porabiti v lastni proizvodnji za obdelavo in predelavo GLS. Kot priznani obseg lastne predelave ponudnika je SiDG upoštevala podatke o predelavi posamezne skupine GLS v letu 2016, kot so jih sporočili ponudniki v vlogi na javni razpis, in podatke o strukturi predelave GLS. Priznana povpraševana količina GLS posameznega ponudnika pa ni smela biti večja od njegovih proizvodnih kapacitet v obratu za predelavo.

Skupna povpraševana letna količina po posameznih skupinah GLS na 1. javnem razpisu za dolgoročne pogodbe za 1 leto je bila 1.576.602 m³, v razpisni dokumentaciji je bila razpisana prodaja 670.000 m³ GLS (za leto 2018). SiDG je postopek dodeljevanja pogodbenih količin GLS kvalificiranim

kupcem¹⁸⁴ izvajala na podlagi računalniškega programa. Zaradi kompleksnosti postopka in ker SiDG ne razpolaga z dokazili o načinu razdeljevanja GLS med kvalificirane kupce, nismo preverjali dodeljevanja GLS konkretnim oziroma posamičnim kupcem. Ne glede na to smo ugotovili, da se je lahko na podlagi izvedbe opisanega postopka razdeljevanja razpisanih količin GLS med kvalificirane kupce zgodilo, da je posamezen kupec, ki je izkazal večjo kapaciteto za predelavo posameznega GLS, s 3-letno dolgoročno pogodbo dobil manjšo količino GLS kot kupec, ki je izkazal manjšo kapaciteto za predelavo istega GLS. Razlogi za to so bili v tem, da je bila količina dodeljenih GLS posameznemu kupcu odvisna od tega, v katero GGO (oziroma v več GGO) se je kupec uvrstil glede na lokacijo svojega obrata za predelavo, saj različica Pravil za prodajo GLS, ki je veljala ob objavi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, ni omejevala števila GGO, iz katerih lahko kupec dobi GLS. Če se je kupec uvrstil v GGO, kjer je bilo izkazano povpraševanje po določeni vrsti GLS veliko večje od razpisane količine GLS, je lahko dobil manjšo količino iste vrste GLS kot kupec, ki se je uvrstil v GGO, kjer je bila razlika med razpisano količino GLS in povpraševanjem po tem GLS manjša. Navedeno kaže na to, da je bilo dodeljevanje GLS kupcu glede na razdaljo (do 50 km) med njegovim obratom za predelavo in krajem poseka GLS oziroma od centroida GGO, kjer bo izveden posek, neustrezno in je vodilo do neenakopravne obravnave kupcev pri dodeljevanju GLS iz državnih gozdov – kupci z večjo priznano kapaciteto za predelavo določene skupine GLS so lahko po tem načinu dobili manjše količine GLS kot kupci, ki so izkazali manjše kapacitete za predelavo iste skupine GLS¹⁸⁵. Tabela 14 navaja nekaj takšnih primerov.

¹⁸⁴ Postopek dodeljevanj GLS ponudnikom je bil naslednji:

- v prvem koraku delitve razpoložljivih (razpisanih) količin GLS je SiDG ugotavljala, kateri kupci so kvalificirani kupci. To so bili tisti, katerih obrati za predelavo so bili oddaljeni od centroida (geometričnega središča GGO), kjer bo izvedeni posek, ki je predmet pogodbe, manj kot 50 km zračne linije. Navedeno razdaljo je SiDG preverjala z računalniškim programom (ki je računal razdaljo med koordinatami obrata za predelavo kupca in med koordinatami centroida GGO). Če je bil obrat oddaljen do 50 km od centroidov okoliških GGO, je kupec dobil GLS iz več centroidov GGO. Zato so se nekateri kupci GLS uvrstili v več centroidov GGO, od skupaj 14 GGO (različica Pravil za prodajo GLS, veljavna ob objavi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, ni omejevala števila GGO, iz katerih lahko kupci dobijo GLS), nekateri pa samo v 1 GGO;
- ko so bili določeni kvalificirani kupci, so se njihove zahtevane količine GLS seštele po GGO in skupinah GLS. SiDG je izračunala delež posameznega kupca v posameznem centroidu GGO kot kvocient med željeno oziroma povpraševano količino posamezne skupine GLS iz ponudbe (obrazec št. 2), ki ni smela biti višja od poročane predelave v referenčnem letu 2016, in skupno povpraševano količino določene skupine GLS v tem GGO. Skupna razpisana količina posamezne skupine GLS v posameznem GGO se je nato razdelila med kvalificirane kupce glede na izračunane deleže kandidatov za določeno skupino GLS v tem istem GGO. Večina GLS je bila tako razdeljena že v prvem koraku;
- v naslednjem koraku se je z računalniškim programom ugotavljalo, kateri so tisti ponudniki, ki so že v prvem koraku dobili večje količine, kot so jih zahtevali, in ti ponudniki so presežne količine vrnili nazaj v centroe GGO. V naslednjem koraku so bile te količine GLS ponovno dodeljene podjetjem, ki še niso imela zahtevanih količin, izločena pa so bila tista, ki so že imela zahtevane količine. Po izvedeni drugi ponovitvi računalniške delitve GLS se je z računalniškim programom ponovno ugotavljalo, katera podjetja so dobila več, kot so zahtevala, nato so ta podjetja GLS vrnila v centroe GGO. V zadnjem koraku delitve GLS pa je računalniški program razdelil ostanke lesa med kupce, ki še niso dobili zahtevanih količin.

¹⁸⁵ Več o tem v točki 2.2.1.1.c.

Tabela 14 Primeri dodeljevanja količin GLS ponudnikom na 1. javnem razpisu za dolgoročne pogodbe, kjer so ponudniki z manjšimi kapacitetami za predelavo GLS s 3-letnimi dolgoročnimi pogodbami dobili več GLS od ponudnikov z večjimi proizvodnimi kapacitetami za predelavo GLS

Št.	Številka pogodbe	Naziv skupine sortimentov	3-letna pogodbeni količina v m ³	1-letna pogodb. količina v m ³	Predelava GLS v letu 2016 (priznana kapaciteta obrata) v m ³	Delež (dodeljena količina/kapaciteta obrata) v %
1.	JR-DOL-300-83-2018	Hlodovina smreke jelke	1.384,49	461,50	800,00	57,7
	JR-DOL-300-148-2018	Hlodovina smreke jelke	798,45	266,15	1.000,00	26,6
2.	JR-DOL-300-132-2018	Hlodovina smreke jelke	3.289,35	1.096,45	13.500,00	8,1
	JR-DOL-300-117-2018	Hlodovina smreke jelke	7.843,71	2.614,57	10.542,54	24,8
3.	JR-DOL-300-112-2018	Hlodovina smreke jelke	1.219,35	406,45	10.000,00	4,1
	JR-DOL-300-52-2018	Hlodovina smreke jelke	2.716,23	905,41	7.263,00	12,5
4.	JR-DOL-300-5-2018	Hlodovina bukev	16.593,24	5.531,08	13.260,00	41,7
	JR-DOL-300-89-2018	Hlodovina bukev	27.918,21	9.306,07	9.780,00	95,2
5.	JR-DOL-300-116-2018	Oblovina iglavcev	893,22	297,74	2.500,00	11,9
	JR-DOL-300-108-2018	Oblovina iglavcev	810,48	270,16	6.003,00	4,5
6.	JR-DOL-300-116-2018	Oblovina iglavcev	893,22	297,74	2.500,00	11,9
	JR-DOL-300-108-2018	Oblovina iglavcev	810,48	270,16	6.003,00	4,5
7.	JR-DOL-300-145-2018	Oblovina iglavcev	2.343,78	266,15	9.108,00	57,7
	JR-DOL-300-33-2018	Oblovina iglavcev	2.431,98	1.096,45	6.785,00	26,6

Vir: podatki SiDG.

2.2.3.3.1.c Čeprav se je način razdeljevanja GLS med kupce na 1. javnem razpisu za dolgoročne pogodbe izkazal kot neustrezen, ker ni zagotavljal enakopravne obravnave ponudnikov, saj se količina GLS med kupce ni razdeljevala glede na kupčeve razpoložljive kapacitete za predelavo GLS, temveč glede na oddaljenost obrata za predelavo od kraja poseka, SiDG pristojnemu ministrstvu ni predlagala odprave take ureditve. SiDG ni pripravila predloga sprememb Pravil za prodajo GLS in predlagala, da se iz njih izloči kriterij za kvalificiranega kupca, ki je oddaljenost 40 km¹⁸⁶ od kupčevega obrata za predelavo in obdelavo GLS do centroida GGO, kjer bo izveden posek.

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je SiDG 18. 11. 2020 objavila javni razpis za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb za prodajo GLS iz gozdov v lasti Republike Slovenije v letu 2020 in

¹⁸⁶ S Spremembami in dopolnitvami Pravil družbe SiDG, d. o. o. o načinu in merilih za prodajo GLS, ki jih je vlada sprejela 26. 7. 2018, je bila razdalja od kupčevega obrata za predelavo in obdelavo GLS do centroida GGO, kjer bo izveden posek, ki je predmet prodaje, skrajšana s 50 na 40 km.

v njem opredelila enake kriterije za dodeljevanje razpisanih količin GLS med kupce kot v 1. javnem razpisu za dolgoročne pogodbe.

2.2.3.3.2 Prodaja GLS z javnim zbiranjem ponudb

Pravila za prodajo GLS so določala, da SiDG z JZP in na javnih dražbah proda vse GLS, ki jih ne uspe prodati z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih prodajnih pogodb in na način direktne prodaje GLS. JZP je na nedoločen krog oseb naslovljeno javno vabilo k dajanju ponudb za nakup GLS, edino merilo izbora je ponujena cena franko kamionska cesta. SiDG je JZP, kot enega bolj fleksibilnih načinov prodaje, uporabljala tudi v primerih občasnih tržnih viškov, ko prodaja po obstoječih dolgoročnih pogodbah ni potekala dovolj hitro in so se pojavljali tržni viški GLS, ki bi jih bilo treba skladiščiti, kar bi povzročalo dodatne stroške. Z JZP je SiDG prodajala les, ki je še rasel v gozdu in še ni bil posekan, je pa bila izdana odločba ZGS o izbiri drevja za posek, prodajala je tudi GLS nižje kakovosti, in sicer je v objavah JZP za prodajo GLS količinskim predelovalcem prodajala predvsem zelene sekance, oblovino iglavcev in listavcev ter les za plošče iglavcev in listavcev.

Tabela 15 predstavlja podatke o objavljenih in izvedenih razpisih za JZP v letu 2019 in prvi polovici leta 2020.

Tabela 15 Objavljeni in izvedeni razpisi za JZP v letu 2019 in v prvi polovici leta 2020

Leto	Št. objavljenih JZP	Št. JZP, kjer ni bilo sklenjene pogodbe				Št. JZP, po katerih so sklenjene pogodbe	Št. JZP iz 1. polovice 2020 – sklenitev pogodb po 30. 6. 2020	
		Ni prispela nobena ponudba	Ni bilo vplačane varščine	Komisija je razveljavila ali prekinila izvedbo JZP	Skupaj št. JZP, po katerih ni pogodb		Pogodbe so bile sklenjene	Ni bilo sklenjenih pogodb
(1)	(2)=(6)+(7)+(8)+(9)	(3)	(4)	(5)	(6)=(3)+(4)+(5)	(7)	(8)	(9)
2019	86	7	1	1	9	77	-	-
2020	51	6	0	1	7	38	5	1

Vir: podatki SiDG.

SiDG je v na podlagi 77 JZP, ki so bili objavljeni v letu 2019, sklenila 149 prodajnih pogodb, katerih skupna pogodbeno količina je znašala 311.312,00 m³. Več o tem Tabela 16.

Tabela 16 Prikaz realizacije prodaje po 149 pogodbah, sklenjenih po JZP iz leta 2019

Vrsta GLS	Št. pogodb po JZP 2019	Pogodbena količina GLS v m ³	Realizacija pogodb v letu 2019		Realizacija pogodb v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020	
			količinsko v m ³	vrednostno v EUR	količinsko v m ³	vrednostno v EUR
GLS (brez sekancev)	145	308.882,00	219.196,89	11.050.703,78	301.167,65	15.200.772,49
Zeleni sekanci	4	2.430,00	1.151,66	17.569,05	1.898,16	28.407,47
Skupaj vsi GLS	149	311.312,00	220.348,55	11.068.272,83	303.065,81	15.229.179,96

Vir: podatki SiDG.

SiDG je na podlagi 38 JZP, ki so bili objavljeni v prvi polovici leta 2020, do 30. 6. 2020 sklenila 64 prodajnih pogodb (od tega 4 pogodbe za zelene sekance), katerih skupna pogodbeno količina je znašala 110.241,00 m³. Več o tem Tabela 17.

Tabela 17 Prikaz realizacije prodaje po 64 pogodbah, sklenjenih po JZP iz prve polovice leta 2020

Vrsta GLS	Št. pogodb, sklenjenih na podlagi JZP do 30. 6. 2020	Pogodbena količina v m ³	Realizacija pogodb od 1. 1. do 30. 6. 2020	
			količinsko v m ³	vrednostno v EUR
GLS brez sekancev	60	109.621,00	61.589,94	2.722.789,00
Zeleni sekanci	4	620,00	692,50	10.761,23
Skupaj vsi GLS	64	110.241,00	62.282,44	2.733.550,23

Vir: podatki SiDG.

2.2.3.3.2.a V skladu z določili Priloge 2, ki je bila del Pravil za prodajo GLS, je komisija za oceno ponudb¹⁸⁷ sestavljena iz 3 članov, eden od članov je imenovan kot predsednik komisije. Člane, vključno s predsednikom komisije, imenuje poslovodstvo SiDG. V obdobju, na katero se nanaša revizija, je poslovodstvo SiDG sprejelo 5 sklepov¹⁸⁸ o imenovanju komisij za izvedbo postopkov pri prodaji GLS na JZP in javnih dražbah (v nadaljevanju: komisija za izvedbo prodaje). V vsakem od 5 sklepov je bilo imenovano več članov, od 8 do 16, izmed katerih se je za vsak posamičen JZP oblikovala 3 ali 4-članska komisija, za vsako posamično javno dražbo pa 4-članska komisija. Za obdobje od 1. 1. 2019 do 20. 3. 2019 je bila komisija za izvedbo JZP 3-članska¹⁸⁹, za obdobje od 21. 3. 2019 do 12. 3. 2020 pa je bila najmanj 4-članska¹⁹⁰. Od 13. 3. 2020 do 14. 4. 2020 je bila zaradi ukrepov zmanjševanja širitve covid-19 komisija za izvedbo JZP oblikovana iz 2 članov¹⁹¹, od 15. 4. 2020 do 2. 6. 2020 pa spet iz 4 članov. V sklepu poslovodstva z dne 3. 6. 2020 pa število članov komisije za izvedbo JZP sploh ni določeno. Sklepa poslovodstva o imenovanju komisije za izvedbo prodaje z dne 21. 3. 2019 in z dne 29. 1. 2020, ki določata 4-člansko komisijo za izvedbo JZP, sta glede števila članov navedene komisije v nasprotju z določili Priloge 2 Pravil za prodajo GLS, ki določa 3-člansko komisijo za izvedbo prodaje po metodi JZP. Komisija za izvedbo javnih dražb je bila v obdobju, na katero se nanaša revizija, 4-članska, kar je skladno z določili Pravil za prodajo GLS, izjema je bilo obdobje od 13. 3. 2020 do 14. 4. 2020, ko je bila komisija zaradi epidemije covid-19 le 2-članska, za obdobje od 3. 6. 2020 dalje pa število članov komisije za izvedbo javnih dražb v sklepu poslovodstva sploh ni bilo določeno.

2.2.3.3.2.b V skladu z določili Priloge 2 Pravil za prodajo GLS se o delu komisije za izvedbo prodaje izdelata zapisnik. Vsebina zapisnika v obdobju od 1. 1. 2019 do 29. 6. 2020 ni bila predpisana. Šele z Navodili za izvajanje prodaje iz junija 2020, ki so se uveljavila 30. 6. 2020, je bila predpisana vsebina

¹⁸⁷ Naloge komisije za izvedbo prodaje so bile: odpiranje prispelih ponudb, priprava zapisnika o odpiranju in priprava predloga sklepa za odločitev na osnovi presoje ponudb, ki jo sprejme poslovodstvo.

¹⁸⁸ 12. 5. 2018, 21. 3. 2019, 29. 1. 2020, 13. 3. 2020 in 3. 6. 2020.

¹⁸⁹ Določeno s sklepom z dne 12. 5. 2018.

¹⁹⁰ Določeno s sklepom z dne 21. 3. 2019.

¹⁹¹ Določeno s sklepom z dne 13. 3. 2020.

zapisnika o obravnavi in ocenjevanju ponudb, ki mora vsebovati: podatke o razpisu, prispele ponudbe (pravočasno ali nepravočasno), vplačila kavcij (če so vplačane v roku ali ne), razvrstitev prispelih ponudb po času prispetja, ponudbe, ki ne izpolnjujejo pogojev razpisa, in izbor kupcev po kriteriju razpisa. Čeprav praktično celo obdobje, na katero se nanaša revizija, vsebina zapisnika o delu komisije za izvedbo prodaje ni bila predpisana, je komisija za izvedbo prodaje izdelovala zapisnike, ki so vsebovali vsebino, kot je bila kasneje predpisana z Navodili za izvajanje prodaje iz junija 2020.

2.2.3.3.2.c V Prilogi 2 Pravil za prodajo GLS je bilo navedeno, da lahko poslovodstvo sprejme podrobnejša navodila o delu komisije za izvedbo prodaje. Poslovodstvo SiDG ni sprejelo navodil o delu komisije za izvedbo prodaje in ni podrobneje opredelilo:

- kako se izmed članov komisije, ki je bila imenovana s sklepom poslovodstva, določi predsednik komisije in kakšne so njegove pristojnosti in naloge,
- kako se izmed članov komisije, imenovane s sklepom poslovodstva, izberejo člani za sestavo komisije za posamičen primer JZP.

Določila Priloge 2 Pravil za prodajo GLS dajejo komisiji za izvedbo prodaje pri metodi JZP v naslednjih situacijah možnost, da sama odloča glede nadaljnjih aktivnosti v zvezi z ocenjevanjem ponudb:

- če komisija oceni, da izmed prejetih ponudb, ki vsebujejo vse zahtevane elemente, na podlagi ponujenih pogojev ne more izbrati najugodnejše ponudbe ali da je mogoče doseči ugodnejše pogoje prodaje, lahko pozove vse ali posamezne ponudnike, da ponudbo še dopolnijo v posameznih elementih oziroma jo izboljšajo,
- komisija lahko odloči, da se s ponudniki opravijo pogajanja z namenom doseganja čim boljše cene in preciziranja pogojev prodaje.

Enaka določila so tudi v Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020 in septembra 2020.

Ocenjujemo, da bi poslovodstvo SiDG moralo sprejeti navodila o delu komisije za izvedbo prodaje, v katerem bi podrobneje opredelilo, v katerih primerih se lahko s ponudniki opravijo dodatna pogajanja in kako se to izvede, bolj natančno opredelilo merila, po katerih komisija odloči, da ne more izbrati najugodnejše ponudbe, ter opredelilo dokazila, ki se jih lahko dodatno zahteva od ponudnikov. Ocenjujemo, da bi bilo poenoteno odločanje komisije za izvedbo prodaje v vseh primerih obravnave in ocenjevanja ponudb nujno, sicer bi lahko komisija v vsakokratni sestavi, ob odsotnosti ustreznih pisnih usmeritev, izvajala postopke po svoji presoji, to pa predstavlja tveganje za neenakopravno obravnavo ponudnikov.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila:

- Za izvajanje posameznih metod prodaje poslovodstvo s sklepom določi člane komisije. Komisija se določi posebej za JZP, javne dražbe ter prodajo na panju in posebej za izvedbo javnega razpisa za sklepanje dolgoročnih pogodb. V sklepu poslovodstva se določi predsednika komisije in njegovega namestnika ter pristojnosti predsednika, ki so: določanje članov komisije za posamično JZP, javno dražbo ali prodajo na panju, kontroliranje in podpisovanje zapisnikov, potrjevanje izhodiščnih cen, odobritev posamezne javne dražbe, JZP ali prodaje na panju. Komisija za izvedbo posamičnega JZP, javne dražbe ali prodaje na panju šteje 3 člane, od katerih je eden vodja dva pa sta člana.
- Pri JZP se lahko izvedejo pogajanja s ponudniki z namenom doseganja čim višje cene, kadar komisija oceni, da so tržne razmere take, da bi se dalo doseči višje cene. Pogajanja se izvedejo v 3 krogih, kjer vsak ponudnik ponudi in na list napiše svojo novo ponudbo; v zadnjem krogu se izbere najboljša ponudba.

2.2.3.3.2.d V Prilogi 2 k Pravilom za prodajo GLS je bilo določeno, da SiDG v objavi za JZP lahko objavi izhodiščno ceno predmeta prodaje, ni pa obvezno. V vseh pregledanih objavah JZP je bila objavljena izhodiščna cena za GLS, ki so bili predmet prodaje. Ugotovili smo, da so bile vse objavljene izhodiščne cene višje od cen za istovrstne GLS iz cenikov za dolgoročne pogodbe¹⁹², ki so veljali v času objave posameznega JZP, kar pomeni, da je tako SiDG dosegla višjo ceno za prodane GLS, kot če bi GLS prodala na podlagi dolgoročnih pogodb. Razlike med izhodiščnimi cenami in tržnimi cenami iz cenika za dolgoročne pogodbe so bile precejšnje in so znašale od nekaj centov do nekaj evrov za 1 m³ GLS. Kljub temu SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela v nobenem notranjem aktu določenega načina določitve izhodiščne cene za posamezno vrsto GLS, ki je bila predmet prodaje po metodi JZP.

Pojasnilo SiDG

SiDG kot izhodiščne cene na vsakem JZP praviloma vedno postavi višje cene, kot so v aktualnem ceniku (mesec, v katerem se JZP objavi) za prodajo po dolgoročnih pogodbah. O višini dviga razpisane cene se odloča v okviru vsakega razpisa posebej glede na aktualne tržne razmere na trgu GLS. SiDG nima opredeljenega dokumenta, ki bi predpisoval določanje izhodiščnih prodajnih cen na JZP, izvedba razpisa se izvaja skladno z vsakokratnimi veljavnimi Pravili za prodajo GLS. Cena se določa na podlagi vseh razpoložljivih virov glede stanja na trgu v času razpisa. Gre za izhodiščno ceno, končna cena pa se izoblikuje glede na ponudbe. Tovrstni razpisi so za SiDG pokazatelj dejanskih razmer na trgu.

Ocenjujemo, da bi SiDG morala zaradi večje preglednosti postopka prodaje v notranjem aktu opredeliti način določanja izhodiščnih cen GLS v objavah JZP (na primer: opredeliti, da je izhodišče za določitev izhodiščne cene v JZP cena istega kakovostnega razreda GLS iz cenika za dolgoročne pogodbe, veljavnega v času objave JZP, povečana za določen znesek ali odstotek) in dokumentirati način določitve izhodiščne cene.

¹⁹² Te cene bi morale biti glede na metodologijo za določanje cen dolgoročnih pogodb odraz tržnih cen GLS.

Ukrep SiDG

V osnutku Podrobnih navodil za izvajanje prodaje iz julija 2022 je SiDG opredelila način določanja izhodiščnih cen za GLS, ki so predmet prodaje po metodi JZP. Izhodiščno ceno določi komisija, imenovana s strani predsednika komisije, za vsako posamično javno dražbo. Pri določanju cene komisija upošteva: tržne razmere (ponudbo in povpraševanje), vrsto GLS, stanje GLS (pojavljanje napak in padanje vrednosti zaradi vremenskih razmer) in ostala relevantna dejstva. Komisija poda predsedniku komisije ali njegovemu namestniku v potrditev pisni predlog izhodiščnih cen. Če na JZP ne prispe nobena ponudba, komisija lahko predlaga nižanje izhodiščnih cen.

2.2.3.3.2.e SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, v objavah JZP za odkup GLS hlodovine iglavcev in listavcev kot kriterij za izbor najugodnejše ponudbe uporabljala različne načine določitve ponujene cene za GLS, ki so bili predmet JZP, vendar pa niso bili določeni z notranjim aktom. Vedno pa je bil kriterij za izbiro ponudbe najvišja ponujena cena glede na objavljeno izhodiščno ceno. SiDG je v razpisnih dokumentacijah JZP določala naslednje načine izbire najugodnejše ponudbe oziroma določitve najvišje ponujene cene:

- kot ponderirani seštevek cen po kakovostnih razredih GLS ¹⁹³, izračunan po formuli, navedeni v objavi JZP;
- kot najvišji seštevek ponujenih cen za izbrane GLS iz JZP;
- kot enoten dvig cene v EUR/m³ za vse sortimente iz JZP glede na izhodiščne cene iz objave JZP za posamezen GLS;
- s postopkom pogajanj za višanje ponudbene cene; izklicna cena, s katero se je pričel ustni del pogajanj, je bila tista, ki jo je komisija na javnem odpiranju ponudb ugotovila kot najvišjo izmed vseh ponujenih cen, pri čemer izklicna cena ni smela biti nižja od izhodiščne cene v objavi JZP; v vsakem krogu pogajanj so lahko ponudniki zvišali ponudbeno ceno za vse GLS, ki so bili razpisani za prodajo, in sicer kot enoten dvig cene za vse razpisane sortimente v višini najmanj 1 % od izklicne cene; po pretečenih (praviloma 3) krogih pogajanj je bila izbrana ponudba z najvišjim seštevkom cen za izbrane GLS iz JZP.

Za izbrane objave JZP za prodajo hlodovine ter za izbrane objave JZP za prodajo GLS količinskim predelovalcem smo ugotovili, da je komisija za oceno ponudb izbrala najugodnejšega ponudnika, to je ponudnika, ki je ponudil najvišjo ceno v skladu z objavo JZP. SiDG pa v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela notranjega akta, v katerem bi določila, kdaj naj se uporabi kateri od uporabljenih načinov za določitev najvišje ponujene cene za GLS, ki je bila kriterij, po katerem je SiDG izbrala najugodnejšega ponudnika na posamičnem JZP. Prav tako SiDG pri uporabi načina, pri katerem se uporabi ponderirani seštevek cen po vrednostnih razredih, v nobenem notranjem aktu ali dokumentu ni opredelila, kako se določijo ponderji, ki se uporabljajo v formuli za izračun cene za posamezno vrsto GLS in vsak kakovostni razred. Odsotnost akta, ki bi natančno opredelil način izračuna oziroma določitve najvišje cene za izbor najugodnejšega ponudnika po metodi JZP, povzroča nepreglednost postopkov prodaje po metodi JZP.

¹⁹³ Oznake, kot so na primer bukev B, bukev C in smreka D1, so oznake za kakovostni razred sortimenta v skladu s Pravilnikom o merjenju in razvrščanju GLS.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila naslednje metode, ki se uporabijo za izračun najboljše ponudbe na JZP: ponderiran seštevek cen po vrednostnih razredih, najvišji seštevek cen po vrednostnih razredih, najvišji enoten dvig cene v EUR/m³ za vse sortimente iz objave JZP in najvišji dvig izhodiščne cene za izbrane GLS. Komisija se glede na tržne razmere in vrsto ter strukturo prodanih GLS odloči, katero metodo bo uporabila. V osnutku je tudi opredeljeno, kdaj se uporabi posamezna metoda določanja najboljše ponudbe na JZP.

2.2.3.3.3 Prodaja GLS na javnih dražbah

Pravila za prodajo GLS so glede izvedbe javnih dražb določala, da SiDG na javnih dražbah (in z JZP) proda vse GLS, ki jih ne uspe prodati z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih prodajnih pogodb in z direktno prodajo GLS. Javna dražba GLS je javna prodaja, pri kateri je prodajna pogodba sklenjena s ponudnikom, ki ponudi najvišjo ceno nad izklicno ceno. Na javnih dražbah se praviloma prodajajo GLS iz skladišč.

SiDG je v letu 2019 na svoji spletni strani objavila 40 javnih dražb GLS. 31 objavljenih javnih dražb je bilo uspešnih in je SiDG z izbranimi ponudniki sklenila pogodbe, na 9 javnih dražb pa ni prispela nobena ponudba, zato je SiDG za prodajo teh GLS ponavljala objave javnih dražb, dokler GLS niso bili prodani. Poleg tega je bila v letu 2019 izvedena tudi javna dražba vrednejših sortimentov¹⁹⁴, ki jo je za SiDG izvedel zunanji izvajalec. V letu 2019 je SiDG sklenila 92 prodajnih pogodb po metodi javnih dražb, na podlagi katerih je prodala 93.268 m³ GLS v skupni pogodbeni vrednosti 4.820.176 EUR.

V prvi polovici leta 2020 je SiDG objavila 34 javnih dražb GLS, od tega je prodajne pogodbe v prvi polovici leta 2020 sklenila na podlagi 20 javnih dražb, v drugi polovici leta 2020 je sklenila pogodbe na podlagi 3 javnih dražb, na 11 javnih dražb pa ni prispela nobena ponudba. Tudi v prvi polovici leta 2020 je bila izvedena javna dražba vrednejših sortimentov, ki jo je za SiDG izvedel zunanji izvajalec. V prvi polovici leta 2020 je SiDG sklenila 60 pogodb za prodajo GLS po metodi javnih dražb, s katerimi je prodala 19.610 m³ GLS v skupni pogodbeni vrednosti 1.101.388 EUR.

Komisija za izvedbo prodaje GLS na javnih dražbah je bila ista kot komisija za izvedbo prodaj po metodi JZP¹⁹⁵.

2.2.3.3.3.a V Prilogi 1 Pravil za prodajo GLS, kjer so bile navedene podrobnejše določbe o prodaji GLS na javnih dražbah, je bilo predpisano, da je komisija za izvedbo javne dražbe dolžna pripraviti načrt javne dražbe, v katerem določi izklicno ceno GLS po dimenzijskih in kakovostnih razredih, določenih v predpisu, ki ureja merjenje in razvrščanje GLS, in njihovo lokacijo. SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni izdelovala predpisanih načrtov javnih dražb.

¹⁹⁴ Na primer: hlodi za furnir gorskega javorja, hlodi za furnir lipe, resonančni les smreke, dob za rezan furnir, macesen za furnir.

¹⁹⁵ Več o sestavi in delovanju komisije v točki 2.2.3.3.2.a

Pojasnilo SiDG

Kot načrt javne dražbe SiDG razume pripravo dražbe po sklopih s količino in cenami z vso pripadajočo dokumentacijo; kar je v bistvu razpisna dokumentacija.

Ocenjujemo, da razpisna dokumentacija ne more nadomestiti načrta javne dražbe, saj ne vsebuje iste vsebine, kot bi jo moral vsebovati načrt javne dražbe po določenih Pravil za prodajo GLS. V razpisni dokumentaciji namreč ni določena izklicna cena GLS po dimenzijskih in kakovostnih razredih, ki bi jo moral vsebovati načrt javne dražbe. V razpisni dokumentaciji sta bila navedena le skupna izklicna cena za posamezen sklop GLS ter seznam vseh GLS, ki se prodajajo v okviru posameznega sklopa, z navedbo naziva GLS, premera, dolžine, količine in črtne kode, vendar brez navedene izklicne cene.

2.2.3.3.3.b V Prilogi 1 Pravil za prodajo GLS je bilo predpisano, da mora objava javne dražbe vsebovati izklicno ceno. Poslovodstvo SiDG je 4. 1. 2019 sprejelo sklep o določitvi prodajnih cen GLS, s katerim je določilo način oblikovanja prodajnih cen GLS, ki se prodajajo iz skladišč v okviru javne dražbe. V sklepu je navedeno, da se cene GLS iz skladišč v okviru javnih dražb oblikujejo na osnovi tržnih zakonitosti ponudbe in povpraševanja, ki se določijo z upoštevanjem doseženih cen v preteklih javnih dražbah, cen, doseženih v okviru JZP, in statističnih podatkov.

Na izbranih sklopih javnih dražb smo preverili način določanja izklicnih cen sklopov GLS, ki jih je SiDG objavila v razpisnih dokumentacijah na svoji spletni strani. Ugotovili smo, da je SiDG pri 4¹⁹⁶ od 5 pregledanih javnih dražb kot izhodiščno ceno za izračun izklicne cene sklopa¹⁹⁷ GLS upoštevala ceno posameznega GLS iz cenika za dolgoročne pogodbe, ki je bil v veljavi v času objave javne dražbe. Na podlagi cene GLS iz cenika za dolgoročne pogodbe, ki jo je zvišala za določen znesek, je SiDG določila tako imenovano zvišano ceno za posamezen GLS. Tako določeno zvišano ceno je SiDG uporabila pri izračunu izklicne cene¹⁹⁸. Zvišana cena je bila višja od cen za istovrstne GLS iz cenika za dolgoročne pogodbe. Zneski dviga so bili različni. Pri določitvi zvišane cene GLS je SiDG v 3 primerih ceno iz cenika za dolgoročne pogodbe zvišala za enak znesek za vse GLS v sklopu, ki je bil predmet javne dražbe, v 1 primeru¹⁹⁹ pa je za vsak posamezni GLS v sklopu uporabila različne zneske za zvišanje cen iz cenika za dolgoročne pogodbe. V vseh 4 primerih javnih dražb so bile cene posameznih GLS (ki sestavljajo sklop), ki jih je SiDG uporabila pri izračunu izklicne cene sklopa GLS (zvišana cena), višje od cene istovrstnih GLS iz cenika za dolgoročne pogodbe. Nekaj primerov določitve izklicne cene za posamezne sklope GLS v okviru javnih dražb prikazuje Tabela 18.

¹⁹⁶ Pri javnih dražbah št.: JD-31-2019, JD-8-2020, JD-23-2020 in JD-26-2020.

¹⁹⁷ Primer sestave sklopa 4: hlodovina smreke pri JD-26-2020: v sklop 4 so bili vključeni naslednji GLS: smreka B, smreka C, smreka D1 in smreka D2.

¹⁹⁸ Izklicna cena za sklop = zvišana cena za 1 m³ * količina GLS v sklopu.

¹⁹⁹ JD-8-2020. sklop 1: hlodovina gorski javor, smreka, bukev.

Tabela 18 Primeri izračuna izklicne cene za posamezni sklop GLS na javnih dražbah

GLS v sklopu	Količina GLS v sklopu v m ³	Cena iz cenika za dolgoročne pogodbe v EUR/m ³	Zvišana cena v EUR/m ³	Razlika med zvišano ceno in ceno iz cenika v EUR/m ³	Izklicna cena za GLS/sklop v EUR
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(4)-(3)	(6)=(2)*(4)
JD-26-2020, sklop 4 – hlodovina smreke					
Smreka B	18,52	69,49	74,2	4,71	1.374,18
Smreka C	84,18	59,45	64,16	4,71	5.400,99
Smreka D1	183,05	47,1	51,81	4,71	9.483,82
Smreka D2	176,5	38,61	43,32	4,71	7.645,98
Skupaj	462,25				23.904,97
JD-8-2020, sklop 8 – hlodovina gorski javor, smreka, bukev					
Bukev A2 (luščen furnir)	1,18	92,24	179,49	87,25	211,80
Gorski javor – hlodi za furnir	4,38	424,98	1.060,27	635,29	4.644,00
Gorski javor B	10,32	144,13	170,92	26,79	1.763,85
Gorski javor C	2,54	104,60	105,00	0,40	266,70
Smreka A1 (resonančni les)	1,63	124,07	240,00	115,93	391,20
Skupaj	20,05				7.277,55
JD-23-2020, sklop 4 – ostala oblovina iglavcev					
Celulozni les smreka/jelka 1	16,48	29,42	34,72	5,3	572,19
Celulozni les smreka /jelka 2	75,62	26,96	32,26	5,3	2.439,50
Manipulacijski les iglavcev	227,49	24,95	30,25	5,3	6.881,57
Skupaj	319,59				9.893,26

Vir: podatki SiDG.

Pojasnilo SiDG

Izhodišče za določitev izklicne cene je vedno veljavni cenik za dolgoročne pogodbe. Vrednost celotnega sklopa se določi na podlagi strukture GLS (ki jo določijo odpremniki) in cenika za posamezen sortiment. Tako določena povprečna cena se je naknadno povečala v odvisnosti od pričakovane tržne situacije, dodan je bil tudi strošek prevoza v skladišče. Izhodiščna/izklicna cena je odražala trenutno tržno stanje, praviloma je bilo skoraj na vseh uspešnih dražbah doseženo tudi določeno višanje cen. V primeru neuspešne prodaje na dražbi se je cena tudi zniževala. Pri prodaji na dražbi je pomemben element tudi čas, saj skladiščeni GLS vedno zgubljajo na vrednosti, zato se morajo hitro prodati, saj v nasprotnem primeru lahko pride do razvrednotenja lesa in nižjih prihodkov.

Določene javne dražbe niso uspele, zato je SiDG za neprodane GLS javne dražbe ponavljala, dokler GLS niso bili prodani, cene za posamezno vrsto GLS v sklopu, ki jih je SiDG uporabila za izračun izklicne cene sklopa, pa so bile nižje od cen iz cenika za dolgoročne pogodbe v času objave javne dražbe.

Sklep posloводства glede določanja izhodiščnih cen z dne 4. 1. 2019 je bil zelo splošen, saj ni določal konkretno, katera cena predstavlja izhodišče za določitev izklicne cene in kateri stroški se dodajo za

določitev izklicne cene v objavi javne dražbe. SiDG v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020 ni imela notranjega akta, s katerim bi določila:

- način izračuna izklicne cene za sklope GLS,
- ceno GLS, ki se uporabi kot izhodišče za izračun zneska izklicne vrednosti GLS (na primer zadnja objavljena cena GLS za dolgoročne pogodbe, ki je približek tržne cene),
- kateri so dodatni stroški SiDG, ki vplivajo na dvig izhodiščne cene (na primer stroški prevoza v skladišče, strošek najema skladišča),
- dejavnike, ki vplivajo na ceno GLS in kako ti dejavniki vplivajo na določitev izhodiščne cene (na primer razmere na trgu GLS, prodaja redkih in kakovostnih GLS, padec kakovosti skladiščenih GLS in opredelitev dokazil za padec kakovosti GLS), ter znesek in/ali odstotek spreminjanja cene GLS,
- odgovorne osebe za določitev izhodiščne cene GLS in za spreminjanje izhodiščnih cen ob ponovitvi javnih dražb.

Odsotnost akta, ki bi vnaprej opredeljeval način določitve izklicne cene, ne omogoča preglednosti poslovanja SiDG in zagotavlja enakega pristopa k določanju izhodiščnih cen za istovrstne GLS.

30. 6. 2020 so začela veljati Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020, ki so določala, da je izklicna cena praviloma določena na podlagi osnove, ki izhaja iz cenika za dolgoročne pogodbe, ki velja v obdobju objave javne dražbe, zvišane za stroške prevoza in skladiščne manipulacije, ki nastanejo z dovozom in skladiščenjem GLS za prodajo na javni dražbi. Če pride do sprememb kakovostnih razredov pri GLS (o čemer se izdelava zapisnik o ugotavljanju dejanskega stanja), ceno določi vodja sektorja za prodajo in logistiko, ki ceno v obeh primerih pred objavo tudi potrdi.

2.2.3.3.3.c SiDG v Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020 ni opredelila dejavnikov, ki lahko vplivajo na oblikovanje izklicne cene GLS na javnih dražbah in kako ti dejavniki vplivajo na določitev izhodiščne cene; zneska oziroma odstotka spreminjanja cene GLS; načina določanja rokov in najdaljšega možnega roka za odvoz kupljenih GLS iz skladišč SiDG; načina izračuna višine ležarine in obveznosti izdelave zapisnikov o predaji na javnih dražbah kupljenih GLS kupcem v skladiščih.

2.2.3.3.3.d V Prilogi 1 Pravil za prodajo GLS je bilo določeno, da mora objava javne dražbe med drugim vsebovati izklicno ceno in najnižji znesek njenega višanja, ki ne more biti manjši od 5 % izklicne cene. Ugotovili smo, da je bilo v objavah 5 pregledanih javnih dražb navedeno, da je izklicna cena, s katero se prične ustni del javne dražbe, tista cena, ki jo je komisija kot najvišjo izbrala izmed pravočasno prispelih ponudb, pri čemer ta izklicna cena ni bila nižja od izklicne cene, kot je bila opredeljena v objavi javne dražbe.²⁰⁰ V objavah javnih dražb pa ni bil naveden znesek višanja izklicne cene (ki ni smel biti manjši od 5 % objavljene izklicne cene za sklop GLS, ki se draži), kar je v neskladju s Pravili za prodajo GLS. Ne glede na to je bilo pri 2 od 5 pregledanih javnih dražb izvedeno višanje cen, ki je potekalo v več krogih (tudi v 9 krogih), izbran pa je bil ponudnik, ki je ponudil najvišjo ceno. Ugotovili smo, da je komisija višanje cen začela pri najvišji ponujeni ceni izmed prispelih pravočasnih ponudb, znesek vsakega naslednjega višanja cen pa je bil enak 5 % vrednosti izklicne cene za sklop

²⁰⁰ Takšen način določanje izklicne cene, s katero se prične ustni del javne dražbe, je bil določen v razpisni dokumentaciji posamezne javne dražbe in vključen v Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020.

GLS iz objave javne dražbe, kar je skladno z določili Pravil za prodajo GLS. Komisija za izvedbo javne dražbe je pri pregledanih javnih dražbah najugodnejše kupce izbrala na podlagi kriterija cene iz razpisne dokumentacije, to pomeni, da je SiDG GLS prodala kupcem – dražiteljem, ki so ponudili najvišjo ceno nad izklicno ceno.

2.2.3.3.3.e V Prilogi 1 Pravil za prodajo GLS, v razpisani dokumentaciji pregledanih javnih dražb in v pogodbah o prodaji GLS na javnih dražbah je bilo določeno, da GLS, ki so predmet javne dražbe, preidejo v last kupca po plačilu kupnine. SiDG je dolžna kupcu zagotoviti prevzem GLS takoj po plačilu kupnine, kupec pa je dolžan kupljene sklope GLS prevzeti najkasneje v roku, določenem v objavi razpisne dokumentacije in v pogodbi. Ugotovili smo, da je SiDG določila različne roke za prevzem GLS, ki so bili 10 dni in do 65 dni od plačila kupnine. Če kupec ne bi prevzel GLS v teh rokih, bi bil dolžan plačati stroške ležarine v znesku 0,01 EUR/m³ + DDV za vsak dan zamude. Višina ležarine je bila enaka pri vseh javnih dražbah, za vse kupce. SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela v nobenem notranjem aktu opredeljenega načina določitve roka za prevzem kupljenih GLS iz skladišč in načina izračuna višine ležarine.

Pojasnilo SiDG

Roki za odvoz posameznih sklopov so bili različni oziroma so se prilagajali glede na količinski obseg posameznega sklopa. Za večje količine se določajo daljši roki. Praviloma so se kupci teh rokov držali, saj je bil tudi njihov interes čimprejšnja predelava tega lesa in s tem preprečitev morebitnega poslabšanja kakovosti.

2.2.3.3.3.f Ugotovili smo, da SiDG ne razpolaga z dokazili, kdaj so kupci prevzeli kupljene sklope GLS v skladiščih. S tem SiDG ni imela vzpostavljenih podlag za zaračunavanje ležarine kupcem, ki v roku ne bi odpeljali kupljenih GLS iz skladišč. SiDG ležarine v obdobju, na katero se nanaša revizija, tudi ni zaračunavala, zaradi odsotnosti dokazil o prevzemu GLS pa ni izkazano, ali je bilo nezaračunavanje ležarine upravičeno.

SiDG ni pregledno, sledljivo in preverljivo vodila postopkov prevzema na javni dražbi kupljenih GLS v skladiščih, saj ni imela urejenega postopka prevzema GLS v skladiščih niti dokumentov, ki se pri tem izdelajo.

Pojasnilo SiDG

Kupci so lahko prevzeli les potem, ko so plačali račun. Posebnih primopredaj in zapisnikov ni bilo. Če lesa ne bi pravočasno in v roku odpeljali, bi jim zaračunali ležarino.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila:

- dejavnike, ki vplivajo na izklicno ceno GLS na javnih dražbah, in opredelila njihov vpliv na višino izklicne cene;
 - roke za odvoz kupljenih GLS iz skladišč;
 - plačilo ležarine, če GLS niso odpeljani s skladišča v predpisanih rokih;
 - postopke prevzema GLS v skladiščih (GLS se iz skladišč prodajajo in odvažajo na osnovi dobavnic; za vsak odvoz se izda posebna dobavnica, ki jo napiše odpremnik ali skladiščnik);
 - obveznost izdelave primopredajnega zapisnika, ko so GLS, prodani na javni dražbi, odpeljani iz skladišča.
-

2.2.3.3.4 Prodaja GLS z direktno prodajo

Pravila za prodajo GLS so določala, da je direktna prodaja namenjena prodaji manjših količin lesa, do 30 m³ letne dobave posameznemu kupcu, in da se za direktno prodajo sklepajo kratkoročne pogodbe do vključno 1 leta. V obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 je SiDG kupcem izdala 1.108 računov za nakup GLS po metodi direktne prodaje, skupna prodana količina GLS je bila 15.106 m³, skupna vrednost prodanih GLS pa je bila 834.499 EUR z DDV. V prvi polovici leta 2020 je SiDG izdala 685 računov za prodajo GLS, s katerimi je prodala 8.677 m³ GLS v vrednosti 475.197 EUR z DDV. Izdani računi niso imeli podlage v predhodno sklenjenih pogodbah. Cene posameznih dobav (ki so vključevale tudi stroške dobave kupcu) so bile določene na podlagi cenika GLS za direktno prodajo, veljavnega v času izdaje računa.

Do 30. 6. 2020 je SiDG na podlagi pogodb o direktni prodaji GLS prodala še 2.921 m³ GLS v vrednosti 131.020 EUR z DDV.

2.2.3.3.4.a SiDG v obdobju od 1. 1. 2019 do objave poziva za informativno zbiranje namere za nakup GLS po načinu direktne prodaje 29. 4. 2020 (v nadaljevanju: poziv za direktno prodajo) oziroma do sklenitve pogodb na podlagi tega poziva s kupci ni sklepala pogodb o direktni prodaji GLS, v katerih bi določila predmet prodaje, ceno GLS, izstavitve računa in plačilo, rok, kraj in način dobave GLS (določitev izvedbe sukcesivnih dobav, če so bile dogovorjene), veljavnost pogodbe, možnosti odstopa od pogodbe in pogodbene kazni. SiDG od 1. 1. 2019 do 28. 4. 2020 tudi ni objavila nobenega poziva za zbiranje ponudb za nakup GLS po metodi direktne prodaje. V tem obdobju se je direktna prodaja GLS kupcem izvajala na podlagi ustnega dogovora med kupcem in komercialistom v SiDG ter z vnaprejšnjimi plačili GLS, na podlagi naročila in vplačanega zneska kupnine je SiDG izstavila kupcem račune, prodaja pa je bila vpisana v evidenco, ki jo je SiDG vodila v Excelu. SiDG je dokumentirala dogovore s kupci (fizičnimi osebami) o direktni prodaji, saj je v posebnih Excelovih preglednicah (v nadaljevanju: tabela prejetih naročil) po posameznih PE med drugim vodila podatke o naročniku, datumu naročil in željeni količini GLS (drv).

Za 5 izdanih računov za prodajo po metodi direktne prodaje v obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 smo preverili postopke prodaje. Ugotovili smo, da je imela SiDG za 3 račune v tabeli prejetih naročil zabeležena naročila kupcev, za 2 računa pa SiDG v tabeli prejetih naročil ni imela zabeleženih naročil. Ugotovili smo, da je SiDG po plačilu predračunov za GLS kupcem dobavila kupljeno količino GLS, kar je bilo razvidno iz predloženih dobavnic. Nato je SiDG kupcu izstavila račun za dobavljene GLS. SiDG je organizirala dostavo kupljenih GLS kupcem v njihova skladišča in to storitev zaračunala kupcem. SiDG je od 1. 1. 2020 do sklenitve pogodb o direktni prodaji GLS izvajala direktne prodaje na enak način kot v letu 2019, na podlagi ustnih dogovorov in po predhodnem plačilu izdanih računov.

Ugotavljamo, da je SiDG v obdobju od 1. 1. 2019 do maja 2020 postopke direktne prodaje vodila nepregledno, ker ni objavljala pozivov za zbiranje ponudb za nakup GLS po metodi direktne prodaje in ker s kupci ni sklepala pogodb, kot je bilo določeno v točki 3.2. Pravil za prodajo GLS. To hkrati predstavlja tveganje za neenakopravno obravnavo potencialnih kupcev, saj brez objave javnih pozivov za informativno zbiranje namere za nakup GLS po metodi direktne prodaje o možnem nakupu GLS (drv) niso seznanjeni vsi kupci, ki bi morebiti želeli od SiDG kupiti GLS.

2.2.3.3.4.b SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela sprejetih notranjih aktov, v katerih bi podrobneje opredelila pravila in postopke za izvedbo prodaje po metodi direktne prodaje in določila, kako se oblikujejo cene, ki se uporabijo pri prodaji GLS po metodi direktne prodaje. SiDG

v Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020 ni vključila metode direktne prodaje in tako ni opredelila postopka izvedbe direktnih prodaj. Prav tako SiDG v predlogu Pravil za prodajo GLS, ki ga je 24. 6. 2020 posredovala pristojnemu ministrstvu, ni predlagala izvajanja javnih pozivov za zbiranje ponudb za nakup GLS po metodi direktne prodaje. S tem pa SiDG ni zagotovila pravnih podlag za izvajanje transparentnih postopkov prodaje in enakopravne obravnave potencialnih ponudnikov za nakup GLS po metodi direktne prodaje.

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je začasni direktor 29. 9. 2020 sprejel Navodila za izvajanje prodaje iz septembra 2020 in v njih opredelil namen direktne prodaje, oblikovanje cen in pravila o izbiri kupca. V njih pa ni predpisano, da SiDG na svoji spletni strani objavi javni poziv za informativno zbiranje namere za nakup GLS po metodi direktne prodaje.

Pravila za prodajo GLS 2022, ki jih je po obdobju, na katero se nanaša revizija, 13. 4. 2022 sprejela vlada, določajo, da imajo prednost pri direktni prodaji lesa fizičnim in pravnim osebam, neprofitnim organizacijam ali lokalnim skupnostim subjekti z gorskih območij, kot so določena s predpisi, ki urejajo območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, in da lahko SiDG kupce za direktno prodajo izbere na podlagi javnega poziva, v katerem podrobneje opredeli prednostne kriterije.

35. člen Navodil za prodajo GLS iz septembra 2020 določa, da SiDG prednostno sklene prodajno pogodbo po metodi direktne prodaje s kupcem, ki ima s SiDG sklenjeno aktivno dolgoročno pogodbo, ali da lahko SiDG sklene pogodbo z registriranimi predelovalci GLS, ki imajo lastne kapacitete za predelavo GLS, ki jih bodo sami predelali. Opozarjamo, da so določila 35. člena Navodil za prodajo GLS iz septembra 2020 v neskladju s Pravili za prodajo GLS 2022, ki teh pogojev ne predpisujejo.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem ni več določila, da lahko SiDG prednostno sklene pogodbo po metodi direktne prodaje s kupcem, ki ima s SiDG sklenjeno aktivno dolgoročno pogodbo, ali da lahko sklene pogodbo z registriranimi predelovalci GLS z lastnimi kapacitetami za predelavo. Takšno določilo je tudi skladno z določili Pravil za prodajo GLS 2022.

Začasni ukrepi prodaje GLS z direktno prodajo

Vlada je 23. 4. 2020 sprejela Pravila o začnih ukrepih prodaje GLS zaradi covida-19, ki so glede direktne prodaje določala, da Pravila za prodajo GLS v delu, ki se nanaša na omejitev količine do 30 m³ letne dobave posameznemu kupcu, ne veljajo, če SiDG sklepa prodajne pogodbe s kupci, ki imajo že sklenjeno aktivno dolgoročno pogodbo s SiDG ali pa so pravne osebe oziroma podjetniki ter so registrirani za katero od dejavnosti predelave GLS ter podajo izjavo, da kapacitete družbe kupca za obdelavo in predelavo GLS omogočajo porabo vseh količin kupljenih GLS v lastni proizvodnji in da jih bo kupec tudi dejansko sam predelal. Presežek GLS, ki jih SiDG ne more prodati v okviru pogodb za direktno prodajo kupcem na opisani način, se lahko proda z direktno prodajo brez količinske omejitve drugim pravnim osebam, neprofitnim organizacijam ali lokalnim skupnostim. GLS se pri direktni prodaji proda po enotnem ceniku, ki ga objavi SiDG in temelji na povprečni tržni ceni posameznih GLS, pri čemer mora SiDG upoštevati podatke SURS, referenčnega statističnega urada za leto 2020, spremljati cene GLS, ki jih objavlja Gozdarski inštitut Slovenije, dosežene cene z JZP in javnih dražb ter druge tržne elemente.

Na podlagi Pravil o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19 je SiDG 29. 4. 2020 objavila poziv za direktno prodajo, s katerim je obvestila vse interesente, da bo v skladu z razpoložljivimi zalogami v posameznem GGO možna sklenitev pogodbe za nakup GLS po metodi direktne prodaje v obdobju od maja 2020 do decembra 2020. SiDG je na podlagi poziva za direktno prodajo v maju in juniju s kupci sklenila 26 pogodb o direktni prodaji GLS, s katerimi je prodala skupno pogodbeno količino 47.071 m³ GLS. Pogodbe so večinoma začele veljati po 30. 6. 2020.

2.2.3.3.4.c Pri 3 pogodbah o direktni prodaji smo preverili izbor ponudnikov po pozivu za direktno prodajo in sklenitev pogodb z dne 29. 4. 2020. Od uveljavitve Pravil o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19 so postopke direktne prodaje vodili vodja oddelka za prodajo in logistiko in komercialisti, posebna komisija za vodenje postopkov ni bila imenovana. SiDG je s ponudniki sklenila pogodbe o direktni prodaji in v njih določila, da se bodo plačila kupnine izvedla pred dobavo na podlagi plačila po predračunu in da se pri nakupu uporabijo cene, kot so določene v ceniku za direktno prodajo GLS, kar je SiDG tudi izvedla. SiDG pa za pregledane 3 pogodbe ni predložila vseh dokazil, iz katerih bi izhajalo, da je preverila pogoje, ki so jih morali izpolnjevati kupci v skladu z določili Pravil o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19, in sicer:

- SiDG je za 2 pogodbi predložila dokazila, da sta imela ponudnika s SiDG že sklenjeni dolgoročni pogodbi. Za ponudnika, ki še ni imel sklenjene dolgoročne pogodbe s SiDG, je predložila dokazilo o registraciji podjetja ponudnika za dejavnost predelave GLS, ni pa predložila zahtevane izjave ponudnika, da kapacitete podjetja kupca omogočajo porabo vseh kupljenih GLS količin GLS v lastni proizvodnji in jih bo kupec sam predelal, kot je bilo predpisano s Pravili o začasnih ukrepih prodaje GLS zaradi covid-19.
- SiDG ni predložila informativnih namer ponudnikov za nakup GLS, ki so bile predpisane v pozivu za direktno prodajo, niti ni predložila uradnih zaznamkov morebitnih informativnih namer ponudnikov, ki so jih SiDG sporočili telefonsko²⁰¹.
- SiDG ni predložila odločitev o izbiri kupcev.

Iz opisanega izhaja, da SiDG ni dokumentirala postopkov prodaj po metodi direktne prodaje, zaradi česar so bili ti nepregledni.

2.2.3.3.5 Prodaja lesa na panju

Pravila za prodajo GLS so določala, da SiDG lahko izjemoma proda les na panju, in to zgolj v primerih gozdov najnižje kakovosti in na zaokroženih dislociranih manjših parcelah v skupni površini do 5 ha, kjer za SiDG ni racionalna prodaja lesa po enem od ostalih načinov prodaje GLS. Količina lesa, ki se proda na panju, ne sme presegati 30 m³ po posameznem primeru prodaje, merilo za izbor najugodnejšega ponudnika je cena.

2.2.3.3.5.a SiDG je v letu 2019 prodajo na panju izvajala na podlagi izdanih računov, in sicer je izdala 111 računov kupcem za skupaj 2.644 m³ lesa. Vrednost prodanega lesa brez DDV je bila 72.385 EUR.

²⁰¹ Interesenti oziroma ponudniki so morali svojo informativno namero za nakup GLS podati na eno od 4 PE SiDG, na v pozivu navedeni elektronski naslov ali po telefonu.

Prva 2 meseca v letu 2020 je izvajala prodajo na panju tako kot v letu 2019, na podlagi izdanih računov za prodani les, ter je na tak način prodala 34,5 m³ GLS v vrednosti 915 EUR brez DDV.

Pojasnilo SiDG

Pri prodaji na panju v letu 2019 je šlo v večini primerov za parcele v solastništvu in za odstranitev nevarnih dreves, kjer je SiDG svoj delež prodala solastniku, ta pa se je z izjavo zavezal, da bo sečnjo in spravilo izvedel na strokovni način.

Ker SiDG v letu 2019 in od 1. 1. 2020 do 26. 2. 2020 na svoji spletni strani ni objavljala pozivov za JZP za odkup lesa na panju, je ravnala v neskladju s Prilogo 5 k Pravilom za prodajo GLS, ki je določala, da se prodaja lesa na panju objavi na spletni strani SiDG.

2.2.3.3.5.b 26. 2. 2020 je SiDG začela s postopki prodaje lesa na panju na podlagi predhodno objavljenega poziva za JZP za odkup lesa na panju in je do 30. 6. 2020 na svoji spletni strani objavila 10 pozivov za JZP za odkup lesa na panju. Na podlagi 7 pozivov za JZP za odkup lesa na panju je bilo sklenjenih 7 pogodb o prodaji lesa na panju, na 3 objavljene pozive za JZP za odkup lesa na panju pa ni prispela nobena ponudba oziroma ni bila vplačana varščina. SiDG je na podlagi 7 sklenjenih pogodb v prvi polovici leta 2020 prodala 112,10 m³ GLS v vrednosti 3.025 EUR brez DDV. Skupaj je SiDG v prvi polovici leta 2020 prodala 146,6 m³ GLS v vrednosti 3.940 EUR brez DDV.

2.2.3.3.5.c SiDG je 24. 6. 2020 na pristojno ministrstvo posredovala Predlog Pravil za prodajo GLS 2021, v katerem je predlagala, da se prodaja lesa na panju izvede brez objave na spletni strani SiDG v primerih, ko se postopek prodaje na panju izvede med solastniki, kadar je Republika Slovenija solastnica gozdnih parcel v deležu 50 % ali manj.²⁰²

2.2.3.3.5.d SiDG v letu 2019 ter od 1. 1. 2020 do 26. 2. 2020, ko je objavila prvi poziv za JZP za odkup lesa na panju, ni ravnala pregledno, ker s kupci ni sklepala prodajnih pogodb, v katerih bi določila predmet prodaje, ceno, način plačila, čas in način prodaje, začetek in konec del, dodaten posek in prevzem sečišča, rok za izvršitev obveznosti kupca, izmero in obračun dodatno posekanega lesa, delo podizvajalcev in veljavnost pogodbe. Ker s kupci ni sklepala pogodb o prodaji lesa na panju, ni ravnala v skladu s točko 3.2 Pravil o prodaji GLS. Neobjavljanje pozivov za JZP za odkup lesa na panju od 1. 1. 2019 do 26. 2. 2020 (razen za parcele v solastništvu Republike Slovenije, kjer se je možno strinjati s stališčem SiDG, da objava ni bila potrebna) pomeni neenakopravno obravnavo kupcev, saj vsi potencialni kupci niso mogli kandidirati za nakup lesa na panju, ker o tem niso bili obveščeni.

2.2.3.3.5.e V letu 2019 se je prodaja na panju izvajala kot direktna prodaja na osnovi kalkulacij. Pri kalkulaciji se je upošteval strošek sečnje in spravila in vsakokratni aktualni cenik za direktno prodajo GLS. Izvedena je bila tudi ocena sortimente strukture. Cena lesa na panju se je določila tako, da so se od cene lesa določene sortimentne strukture, določene na osnovi cenika direktne prodaje, odšteli stroški prevoza ter sečnje in spravila. V obdobju, na katero se nanaša revizija, SiDG ni ravnala pregledno, ker ni imela notranjega predpisa, v katerem bi določila način določitve izhodiščne cene, ki se uporabi pri prodaji lesa na panju, in izvedbo kalkulacije cene, ki se uporabi za izračun vrednosti

²⁰² Vlada je 20. 8. 2020 sprejela Pravila za prodajo GLS 2021, ki so bila v tem delu enaka, kot jih je predlagala SiDG. SiDG je 23. 7. 2021 pristojnemu ministrstvu posredovala nov Predlog Pravil za prodajo GLS, v katerem so enaka določila o prodaji na panju na parcelah v solastništvu Republike Slovenije kot v Pravilih za prodajo GLS 2021.

lesa za prodajo na panju, ki se je prodajal v letu 2019 na podlagi računov. SiDG tudi ni imela določenega načina določitve izhodiščne cene, ki jo je objavila v pozivu za JZP za odkup lesa na panju, in stroškov, ki se upoštevajo pri določitvi izhodiščne cene lesa (v 1. polovici leta 2020).

Ukrep SiDG

Začasni direktor je 29. 9. 2020 sprejel Navodila za izvajanje prodaje iz septembra 2020, v katerih je določeno, da sektor za prodajo izračuna predviden donos prodaje lesa na panju, kjer se upoštevajo prihodek od prodaje lesa, stroški sečnje in spravila, stroški ureditve sečišča ter vsi morebitni ostali stroški. Predviden donos služi za preverjanje ustreznosti ponudb in za določitev izhodiščne cene prodaje lesa na panju pri pozivih za JZP za odkup lesa na panju.

2.2.3.3.5.f Pri 4 izvedenih prodajah lesa na panju v letu 2019 smo preverili kalkulacije za določitev prodajne vrednosti lesa na panju. Pri 3 primerih nismo mogli preveriti načina določitve cene, po kateri je SiDG prodajala les na panju. Ugotovili smo, da:

- je SiDG samo v 1 primeru pri določitvi cene, po kateri je kupcu prodala les, izhajala iz cenika za direktno prodajo, od katere je odštela stroške prevoza in stroške sečnje ter spravila;
- v 2 primerih ni bila navedena vrsta GLS, ki se prodaja na panju, zato ni bilo mogoče preveriti, ali je SiDG pri določitvi cene uporabila ceno iz cenika za direktno prodajo;
- v 1 primeru kot izhodiščna cena za določitev cene lesa na panju ni bila uporabljena cena iz cenika za direktno prodajo;
- v 2 primerih niso bili navedeni stroški sečnje in spravila, ki se odštejejo od izhodiščne cene iz cenika za direktno prodajo.

Pri 3 pogodbah o prodaji lesa na panju, ki so bile na podlagi objave poziva za JZP za odkup lesa na panju sklenjene v prvi polovici leta 2020, smo preverili določitev izhodiščnih cen, ki so bile objavljene v pozivu za JZP za odkup lesa na panju. Ugotovili smo:

- SiDG je za določitev izhodiščnih cen uporabila cene iz cenika za direktno prodajo, ki jih je zmanjšala za stroške prevoza in stroške sečnje ter spravila;
- SiDG je 2 pogodbi o prodaji lesa na panju sklenila s kupcem, ki je v skladu z določili objav pozivov za JZP za odkup lesa na panju ponudil najvišji dvig cene nad izhodiščno ceno lesa oziroma je sprejel izhodiščno ceno in je bil edini ponudnik;
- SiDG pri 1 pogodbi pri določitvi pogodbene cene lesa na panju k izhodiščni ceni lesa na panju iz objave poziva za JZP za odkup lesa na panju ni prištela enotnega dviga izhodiščne cene, kot ga je v ponudbi navedel izbrani ponudnik, temveč je enotni ponujeni dvig cene izbranega ponudnika upoštevala kot najvišjo ponujeno ceno, kar je v neskladju z določili razpisne dokumentacije; ker SiDG pri določitvi pogodbene cene lesa na panju k izhodiščni ceni iz objave poziva za JZP za odkup lesa na panju ni prištela zneska ponujenega dviga izhodiščne cene izbranega ponudnika, je kupec SiDG plačal prenizko ceno lesa na panju za znesek 321 EUR brez DDV.

Ker je SiDG pri določitvi cene za prodajo lesa na panju ravnala različno od primera do primera, ocenjujemo, da ni enakopravno obravnavala vseh kupcev.

2.2.3.3.5.g Za vse 4 pregledane račune prodaje lesa na panju v letu 2019 smo ugotovili, da je bila količina lesa, ki je bila predmet prodaje, večja od 30 m³, kar je v neskladju z določili Pravil za prodajo

GLS, ki so določala, da količina lesa na panju, ki se prodaja, ne sme presegati 30 m³ po posameznem primeru prodaje.

Pojasnilo SiDG

Omejitev prodaje lesa na panju do 30 m³ se je pokazala kot nerealna. V 1 od primerov gre za solastništvo, kjer to ni izvedljivo, v ostalih primerih pa bi morali celotno odkazano količino razdeliti na količine do 30 m³ in vsako posebej prodati. Na terenu ta razmejitev ni mogoča.

SiDG je 24. 6. 2020 pristojnemu ministrstvu posredovala Predlog Pravil za prodajo GLS 2021 (ki jih je vlada sprejela 20. 8. 2020), v katerem ni več omejitve količine lesa, ki se proda na panju.

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je začasni direktor 29. 9. 2020 sprejel Navodila za izvajanje prodaje iz septembra 2020, v katerih je določeno, da prodaja na panju ne sme presegati 30 m³ po posameznem primeru prodaje, 13. 4. 2022 pa je vlada sprejela Pravila za prodajo GLS 2022, v katerih količina lesa, ki se proda po metodi prodaje lesa na panju, ni količinsko omejena.

Opozarjamo, da je 39. člen Navodil za izvajanje prodaje iz septembra 2020 v nasprotju z določili Pravil za prodajo GLS 2022, ki količinske omejitve za prodajo lesa na panju ne vsebujejo.

Ukrep SiDG

Osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, ki ga je SiDG pripravila julija 2022, ne vključuje količinske omejitve prodaje lesa na panju na 30 m³, kar je skladno z določili Pravil za prodajo GLS 2022, v katerih količina lesa, ki se proda po metodi prodaje lesa na panju, ni količinsko omejena.

2.2.3.4 Opredelitev obveznosti kupcev z dolgoročnimi pogodbami za prodajo GLS

V točki 3. 3. 5 Pravil za prodajo GLS je bilo predpisano, da mora kupec s sklenjeno dolgoročno prodajno pogodbo SiDG omogočiti kontrolo porabe dobavljenih GLS v lastni proizvodnji za obdelavo in predelavo GLS na lokaciji proizvodnje kupca in na sedežu kupca ter omogočiti SiDG pregled dokumentacije kupca oziroma njegovega podjetja o porabi GLS za lastno obdelavo in predelavo. V Pravilih za prodajo GLS je bilo tudi predpisano, da dolgoročna prodajna pogodba vsebuje klavzulo o pogodbeni kazni za primer, če kupec ne izpolni obveznosti porabe dobavljenih GLS v lastni proizvodnji za obdelavo in predelavo GLS ali če kupec ne omogoči SiDG kontrole porabe dobavljenih GLS. Dolgoročna pogodba je morala vsebovati tudi klavzulo, da lahko SiDG odstopi od dolgoročne prodajne pogodbe, če kupec krši prevzete obveznosti iz pogodbe.

2.2.3.4.1 Določitev obveznosti kupca, da omogoča izvajanje kontrol porabe GLS za svojo predelavo v dolgoročnih pogodbah in pogodbene kazni

2.2.3.4.1.a V skladu z določili točke 3. 3. 5 Pravil za prodajo GLS, da dolgoročna prodajna pogodba vsebuje klavzulo, na podlagi katere lahko SiDG odstopi od dolgoročne prodajne pogodbe, če kupec krši prevzete obveznosti iz pogodbe, je SiDG v dolgoročne pogodbe, sklenjene na podlagi 1. in 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, vključila določilo, da lahko SiDG odstopi od pogodbe med drugim, če:

- kupec ovira ali preprečuje SiDG izvajanje kontrole porabe in predelave GLS in notranje kontrole poslovnih procesov odpreme lesa,

- SiDG ugotovi, da kupec GLS, ki jih je kupec kupil po dolgoročni pogodbi za prodajo lesa, ni predelal na svojih obratih za predelavo in obdelavo lesa, kot jih je navedel ob prijavi na razpis.

V točki 3.1.h objave 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe je bilo med drugim določeno, da ima SiDG kadarkoli pravico izvesti kontrolo porabe dobavljenih GLS na lokaciji proizvodnje kupca in na sedežu kupca ter izvesti pregled dokumentacije kupca ali njegovega podjetja o porabi GLS za lastno obdelavo in predelavo in preveriti skladnost dokumentacije in izvajanja pogodbe z določili javnega razpisa in drugimi veljavnimi predpisi. SiDG tega določila ni vključila v vzorčno prodajno pogodbo, ki je bila priloga k razpisni dokumentaciji in so jo morali ponudniki parafirati. Prav tako v dolgoročnih pogodbah, sklenjenih na podlagi 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, ki so se izvajale v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni bilo pogodbenega določila, da mora kupec SiDG omogočiti izvajanje vseh kontrol porabe GLS za svojo predelavo in obdelavo in s tem povezanih kontrol. Kljub temu pa je SiDG v teh pogodbah določila pogodbeno kazen v višini 5 % od vrednosti GLS, dobavljenih v tekočem letu, če kupec ne izpolni obveznosti porabe dobavljenih GLS v lastni proizvodnji za obdelavo in predelavo GLS ali če kupec ne omogoči prodajalcu kontrole porabe dobavljenih GLS na lokaciji proizvodnje kupca in na sedežu kupca ter pregleda dokumentacije kupca ali njegovega podjetja o porabi GLS za lastno obdelavo in predelavo. Kljub odsotnosti izrecnih določil glede obveznosti kupca, da SiDG omogoči izvajanje kontrolnih postopkov glede porabe GLS, iz pogodbenih določil o pogodbeni kazni posredno izhaja, da je izvajanje kontrolnih postopkov predvideno in bi jih SiDG lahko izvajala.

V dolgoročnih pogodbah, sklenjenih na podlagi 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, pa je SiDG vključila določilo, da mora kupec omogočiti prodajalcu vsakokratno izvajanje notranjih kontrol poslovnih procesov odpreme GLS in ostalih notranjih procesov, in sicer tako ob nakladanju GLS kot tudi v skladišču kupca, ter omogočiti izvajanje vseh kontrol porabe GLS za svojo predelavo in obdelavo in s tem povezanih kontrol. S tem določilom, ki je skladen s Pravili za prodajo GLS, si je SiDG zagotovila izvajanje nadzora nad predelavo GLS, kupljenih od SiDG z dolgoročnimi pogodbami.

2.2.4 Izvajanje nadzora pri prodaji GLS

Da bi ocenili, ali je SiDG učinkovito izvajala nadzor pri prodaji GLS, smo preverili:

- ali je SiDG izvajala nadzor nad merjenjem obsega in kakovostjo prodanih GLS;
- ali je SiDG na podlagi vnaprej opredeljenih procesov in dokumentacije pri kupcih izvajala nadzor izpolnjevanja pogodbenih določil v zvezi z nadaljnjo predelavo kupljenih GLS;
- ali je SiDG v primeru ugotovljenih odstopanj ukrepala.

2.2.4.1 Izvajanje nadzora nad merjenjem obsega in kakovostjo GLS

2.2.4.1.a V Poslovnih načrtih SiDG za leti 2019 in 2020 je med aktivnostmi za izboljšanje sortimentne strukture GLS in doseganje prodajne cene načrtovano tudi ustrezno razvrščanje GLS v kakovostne razrede. Načrtovan je bil poostren nadzor nad krojenjem in razvrščanjem GLS na kamionski cesti, sankcioniranje nespoštovanja navodil s tega področja in poostren nadzor nad odpremo lesa z vidika izmere in razvrščanja GLS. SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela notranjega navodila o izvajanju kontrol odprem GLS, v katerem bi opredelila proces načrtovanja in izvedbe kontrol odpreme GLS z opredelitvijo vrste kontrol (napovedane, nenapovedane), kraj izvedbe kontrol

(na primer: pri kupcu, na kamionski cesti, pri pretovarjanju na drugo prevozno cesto, med tranzitom h kupcu), kriterije za izbor odprem (na primer: količina dobav kupcu, število prejetih reklamacij kupca, geografska razpršenost), vsebino kontrole in dokumentacijo o izvedeni kontroli, izvajalce kontrol in odgovorne osebe.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila vrste kontrol odprem GLS, načrtovanje in izvajanje kontrol ter odgovorne osebe. Sektor za prodajo in logistiko pripravi letni program kontrole odprem GLS v decembru predhodnega leta za naslednje leto in v njem opredeli redne kontrole in izredne kontrole. Izbira tovorov je slučajnostna, brez predhodne najave. Pri hlodovini iglavcev in listavcev se izvede ponovno razvrščanje hlodovine v vrednostne razrede, pri ostali oblovi iglavcev se izvede vzporedno tehtanje in vrednostno razvrščanje oblovine. Kontrole izvajajo: služba za kakovost in standarde poslovanja, uslužbenci sektorja za prodajo in logistiko, logisti na poslovni enoti in zunanji izvajalci. O kontrolah se vodi zapisnik.

2.2.4.1.b Glede izvajanja nadzora SiDG nad merjenjem obsega in kakovostjo GLS v letu 2019 in v prvi polovici 2020 smo ugotovili:

- SiDG za leto 2019 ni sprejela dokumenta, v katerem bi načrtovala izvedbo kontrol odpremnikov pri merjenju in razvrščanju GLS v kakovostne razrede, niti teh aktivnosti ni vseboval noben drug obstoječi akt. Za leto 2020 je SiDG izdelala Program izvajanja kontrol odpreme GLS v letu 2020, v katerem je načrtovala izvedbo 82 kontrol v obdobju od maja 2020 do decembra 2020, od tega 56 kontrol na kamionski cesti in 26 kontrol pri kupcih. V programu so bili kot kriteriji za izbor kupcev pri izvajanju dobave GLS navedeni: količina dobave GLS kupcu v preteklem koledarskem letu²⁰³, število prejetih reklamacij in naključni izbor.
- V juliju 2019 je bila opravljena prezaposlitev odpremnika z dolgoletnimi izkušnjami pri razvrščanju GLS v sektor za prodajo in logistiko, in sicer za izvajanje nalog kontrole razvrščanja GLS.
- SiDG je v septembru 2019 izvedla dodatno izobraževanje vseh odpremnikov v gozdnih obratih glede izvajanja razvrščanja GLS.
- Po opravljenih izobraževanjih je SiDG začela z napovedanimi kontrolami na način, da je bilo sodelovanje kontrolorja odprem pri odpremah predhodno dogovorjeno z odpremnikom. V juniju 2020 je SiDG začela z nenapovedanimi kontrolami, ki so se izvajale v skladiščih pri kupcu, s čimer je zagotovila, da odpremniki niso imeli informacije o tovoru, ki se bo kontroliral. Začasni direktor SiDG je 24. 6. 2020 s sklepom imenoval odgovorno osebo za izvedbo nenapovedanih notranjih kontrol izvajanja pravilnega merjenja in razvrščanja GLS.
- SiDG je od septembra 2019 do decembra 2019 izvedla 34 kontrol odpreme GLS, v prvi polovici leta 2020 pa je izvedla 25 kontrol odpreme GLS. Iz evidence izvedenih kontrol odpreme GLS je razvidno, da SiDG pred septembrom 2019 ni izvajala kontrol odpreme GLS ter da v letu 2019 ni izvedla nobene nenapovedane kontrole odpremnikov, v prvi polovici leta 2020 pa je izvedla

²⁰³ Kriteriji: kriterij A1: dobava do 1.999 m³ GLS (10 % kontrol), kriterij A2: dobava od 2.000 do 4.999 m³ GLS (20 % kontrol) in kriterij A3: dobava nad 5.000 m³ GLS (60 % kontrol).

1 nenapovedano kontrolo odpreme GLS, vse ostale kontrole odpreme so bile napovedane; pri tem je šlo za kontrolo novega odpremnika ali pa je bila izvedena komisijska odprema.

Pojasnilo SiDG

V okviru nadzora se je preverjala ustreznost razvrščanja posameznih GLS ter ustreznost količinske izmere. Za vsak artikel, označen s črtno kodo, se je preveril izmerjen srednji premer hloda in dolžina. Pri tovoru lesa za celulozo in plošče ter lesa za kurjavo se je preverila ustreznost količinske izmere glede na predpisane pretvorbene faktorje. O opravljenih kontrolah se vodijo zapisniki in pripadajoče foto-gradivo.

Ocenjujemo, da SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni v zadostni meri načrtovala in izvajala kontrol količine, krojenja in razvrščanja GLS ob njihovi odpremi kupcem, saj za leto 2019 ni pripravila programa izvajanja kontrol odpreme GLS in do septembra 2019 sploh ni izvajala kontrol odpreme GLS, napovedane kontrole je pričela izvajati šele septembra 2019, nenapovedane pa šele junija 2020. SiDG bi morala izvajati nenapovedane kontrole v večjem obsegu, saj bi le tako lahko preverila, ali odpremniki razvrščajo in merijo GLS v skladu z določili Pravilnika o merjenju in razvrščanju GLS. Če so kontrole nenapovedane, obstaja večja verjetnost, da se odkrijejo nepravilnosti, kot če je kontrola vnaprej napovedana. Na podlagi navedenega ocenjujemo, da SiDG ni v zadostni meri obvladala tveganja, da so zaradi napačnih izmer količine odpremljenih GLS ter napačnega razvrščanja GLS po kakovostnih razredih GLS dejansko dobavljene količine in kakovost prodanih GLS odstopale od zaračunanih ter da SiDG ni dosegala ustreznih prodajnih cen.

2.2.4.2 Izvajanje nadzora nad kupci glede nadaljnje predelave GLS in ukrepanje pri kršitvah

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, nadzor nad predelavo GLS, kupljenih od SiDG, izvajala prek spremljanja letnih poročil o dobavi in predelavi GLS ter proizvodnji izdelkov iz lesa, ki so ji jih pošiljali kupci z dolgoročnimi pogodbami, ter na podlagi izvedenih kontrolnih nadzorov pri kupcih in njihovih obratih za predelavo in obdelavo GLS.

2.2.4.2.1 Letno poročanje kupcev z dolgoročnimi prodajnimi pogodbami o predelavi GLS

SiDG je v dolgoročne prodajne pogodbe, sklenjene na podlagi obeh javnih razpisov za dolgoročne pogodbe, ki so se izvajale v obdobju, na katero se nanaša revizija, vključila določilo, da se kupec zavezuje vsako leto do 1. 3. tekočega leta poročati SiDG glede obsega proizvodnje obdelave in predelave GLS v preteklem letu.

2.2.4.2.1.a SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela v nobenem internem aktu predpisano, da morajo kupci z dolgoročnimi pogodbami SiDG poročati o izvedeni obdelavi in predelavi GLS, kupljenih od SiDG, in ni imela predpisanega načina in vsebine poročanja kupcev glede obsega proizvodnje obdelave in predelave GLS v preteklem letu. Prav tako SiDG vsebine poročila kupcev glede obsega proizvodnje obdelave in predelave GLS ni določila v objavah 1. in 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe (na primer: med priloge razpisne dokumentacije ni vključila tipskega obrazca za poročanje kupcev).

2.2.4.2.1.b V skladu z določili dolgoročnih pogodb so morali kupci GLS po teh pogodbah SiDG do 1. 3. poročati o dobavi in predelavi GLS ter o proizvodnji izdelkov v preteklem letu. Če so imeli kupci

sklenjeni dolgoročni pogodbi na podlagi obeh javnih razpisov, so poročali o dobavi in predelavi GLS za obe dolgoročni pogodbi skupaj in ne za vsako pogodbo posebej. SiDG je kupce 26. 2. 2020 pozvala, da do 1. 3. 2020 poročajo o obsegu obdelave in predelave GLS v letu 2019. Pozivu so bili predloženi 3 tipski obrazci za poročanje (podatki o kupcu in pogodbah, poročilo o dobavi in predelavi za obdobje od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 in poročilo o proizvodnji za leto 2019). Ker niso vsi kupci z dolgoročnimi pogodbami do roka SiDG poročali o obsegu obdelave in predelave GLS v letu 2019, je SiDG kupcem, ki niso poročali, po elektronski pošti 17. 3. 2020 poslala ponovni poziv k poročanju s tipskimi obrazci za poročanje. SiDG je predložila seznam kupcev, ki so imeli s SiDG sklenjene dolgoročne pogodbe na podlagi 1. in 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe²⁰⁴, iz katerega izhaja, da od 167 kupcev 50 kupcev (30 %) SiDG ni predložilo poročil o dobavi in predelavi GLS in proizvodnji izdelkov iz lesa za leto 2019.

Pri 15 dolgoročnih pogodbah iz 1. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe in 6 dolgoročnih pogodbah iz 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe smo preverili, ali SiDG razpolaga s poročili o dobavi in predelavi GLS za leto 2019. Ugotovili smo, da SiDG za 4 dolgoročne pogodbe od kupcev GLS ni pridobila poročil o dobavi in predelavi GLS za leto 2019.

SiDG proti kupcem, ki niti po pozivih niso predložili poročil o dobavi in predelavi GLS ter proizvodnji izdelkov iz kupljenih GLS za leto 2019, ni ukrepala (na primer s ponovnim pozivanjem k poročanju).

Pojasnilo SiDG

Vsem kupcem, ki niso poročali, je SiDG poslala e-pošto s pozivom in obrazci za poročanje. Kupce, ki poročila kljub pozivu niso poslali, so skrbniki pogodb telefonsko ponovno pozvali. Nekateri kupci so potem poslali poročilo, nekateri ne. Proti kupcem, ki se niso odzvali, ni bilo mogoče ukrepati, saj dolgoročna pogodba ne predvideva sankcij v primeru, ko kupec ne poroča.

SiDG skoraj od tretjine kupcev GLS ni pridobila poročil o predelavi GLS, s čimer po naši oceni ni pridobila zadostnih podlag za izvajanje nadzora predelave GLS pri kupcih, s katerimi je sklenila dolgoročne pogodbe o prodaji GLS. Dolgoročne prodajne pogodbe so vsebovale klavzulo o pogodbeni kazni za primer, če kupec ne izpolni obveznosti porabe dobavljenih GLS v lastni proizvodnji, ter klavzulo o možnosti odstopa od dolgoročne prodajne pogodbe, če kupec krši prevzete obveznosti iz pogodbe, s čimer je imela SiDG podlago za pridobivanje poročil kupcev o predelavi GLS. Po naši oceni bi morala SiDG bolj aktivno pozivati kupce k poročanju o predelavi GLS v lastnih kapacitetah.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila, da kupec vsako leto do 1. 3. poroča SiDG o dobavi in predelavi GLS za preteklo leto. Poročilo vsebuje podatke o nabavi po glavnih skupinah GLS in o predelavi po skupinah glavnih proizvodov. Ob kontroli se od kupca zahteva predložitev knjigovodskih listin, ki dokazujejo predelavo (materialno knjigovodstvo, kartice kupca, nabavne in prodajne fakture).

²⁰⁴ Nekateri kupci so imeli pogodbe po obeh razpisih.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj:

- *osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje iz julija 2022 v delu, ki se nanaša na poročanje kupcev z dolgoročnimi pogodbami o izvedeni predelavi in obdelavi GLS, dopolni s poročanjem kupcev o izvedeni predelavi in obdelavi GLS, ki so jih kupili od SiDG;*
- *v dolgoročne pogodbe vključi sankcije za kupce, ki SiDG ne bodo poročali o izvedeni predelavi in obdelavi GLS, kupljenih od SiDG.*

2.2.4.2.1.c SiDG kupcem GLS z dolgoročnimi pogodbami ni predpisala poročanja o dobavi in predelavi GLS na način, ki bi ji omogočal pregled nad predelavo GLS, kupljenih od SiDG. SiDG namreč kupcem ni predpisala poročanja na način, da bi lahko za dobavljene količine GLS po posamezni dolgoročni pogodbi sledila količinam predelanih GLS, ki so bili kupljeni od SiDG. Kupci so morali v poročilu navesti količine predelanih GLS po posamezni vrsti GLS, kupljene od vseh dobaviteljev skupaj (tako od SiDG kot tudi ostalih dobaviteljev), ne da bi pri tem ločevali predelane količine GLS, kupljene od SiDG (po posamezni ali vsaj po obeh dolgoročnih pogodbah skupaj), in predelane količine GLS, kupljene od ostalih dobaviteljev. Poleg tega je SiDG v obrazcih navedla tudi rubriko "prodaja naprej", zato so nekateri kupci v poročilih navedli tudi količine posamezne vrste GLS, ki so jo prodali naprej. Pri tem pa ni bilo posebej prikazano, ali gre za nadaljnjo prodajo posamezne vrste GLS, kupljene od SiDG ali od ostalih dobaviteljev. V skladu s Pravili za prodajo GLS in določili dolgoročnih pogodb so morali kupci vse količine GLS, kupljene od SiDG, predelati v svojih obratih in jih niso smeli prodajati. Iz podatkov, kot so jih sporočali kupci na obrazcih SiDG, ni mogoče preveriti, ali so bile količine GLS, ki jih je posamezen kupec kupil od SiDG, tudi dejansko predelane, kar pa je eden od glavnih ciljev metode prodaje GLS na podlagi dolgoročnih pogodb. Ugotavljamo, da SiDG ni vzpostavila pogojev za učinkovit nadzor nad kupci z dolgoročnimi pogodbami in nad predelavo od SiDG kupljenih GLS v obratih kupcev.

Pojasnilo SiDG

Kupci na svojih skladiščih ne ločijo GLS po vrstah dobave, ker bi bilo to predrago in neracionalno in na to ne bi pristali. S tem pa je nemogoče določiti, iz katere dobave GLS so lesni proizvodi. SiDG se je zadovoljil s podatkom, da so lesni proizvodi pokrili vsaj njegovo dobavo.

Kljub temu ocenjujemo, da bi kupci z dolgoročnimi pogodbami morali poročati SiDG o izvedeni predelavi in obdelavi GLS, kupljenih od SiDG, saj bi le tako SiDG lahko vsaj formalno za vse kupce preverila, ali so kupljene GLS predelali v skladu z določili dolgoročne pogodbe. SiDG bo namreč težko vsako leto izvedla nadzor nad izpolnjevanjem pogodbenih določil prav pri vseh kupcih z dolgoročnimi pogodbami in v njihovih proizvodnih obratih.

2.2.4.2.1.d Kupci so v okviru poročanja o dobavi in predelavi GLS za leto 2019 izpolnili tudi obrazec SiDG poročilo o proizvodnji za leto 2019. V obrazcu je bil že naveden možen izbor glavnih in stranskih lesnih proizvodov ter merske enote, po potrebi so kupci dopisali proizvod, ki ga izdelujejo iz kupljenih GLS, in količino proizvedenih proizvodov. Ker se proizvodi merijo v različnih merskih

enotah (m³, tona, nasuti meter, kosi, atrotona²⁰⁵), količina posamezne vrste GLS, ki je bila predelana v glavne in stranske lesne proizvode, pa se meri v m³, ni bilo mogoče preverjati oziroma ugotavljati, ali se skupna predelana količina GLS v m³ ujema s količino proizvedenih glavnih in stranskih lesnih proizvodov.

Pojasnilo SiDG

Različni proizvodi iz GLS se merijo v različnih enotah. Žagan les se običajno meri v m³, sekanci v prostornih metrih, tonah, atrotonah, stranski proizvodi, kot je žagovina, v tonah ali prostornih metrih, nasutih metrih in drugih. Na osnovi korelacijskih izračunov je možno različne enote med seboj preračunavati in jih med seboj primerjati. Iz 1 m³ hlodovine iglavcev se izdela med 0,55 in 0,60 m³ žaganega lesa iglavcev. To je tudi najpogostejši sortiment pri kupcih SiDG. Iz 1 m³ celuloznega lesa se pridobi približno 2,7 nasutih metrov sekancev. Pri vseh kupcih, ki so poročali, smo ugotovili, da imajo dobavo s strani SiDG količinsko pokrito s proizvodnjo in na ta način izpolnjujejo pogodbene določbe.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila naslednje načine sledenja GLS, prodanih in predelanih po dolgoročnih pogodbah: s ploščicami, s katerimi so označeni vsi hlodi iglavcev, listavcev in posamični tovari ostale oblovine iglavcev in listavcev; s spremljanjem kamionov prek GPS sistema; z rednimi kontrolami pri kupcu na njegovem obratu; z izrednimi kontrolami pri kupcih (na osnovi prijav) in z letnimi poročili o predelavi in nabavi GLS.

Pri pregledu primerov poročil kupcev za leto 2019 smo ugotovili, da SiDG pri teh poročilih nima dokazil o opravljenih preračunih količin predelanih GLS oziroma o preveritvi, ali so kupci realno poročali o predelani količini GLS in proizvedenih glavnih in stranskih proizvodih iz teh GLS. SiDG namreč ni vodila ločenih podatkov o predelavi GLS, kupljenih od SiDG, ter o preračunih oziroma preveritvah ni pripravljala uradnih zaznamkov ali drugih dokumentov.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje in v njih določila faktorje za preračun GLS v izdelke in polizdelke lesne industrije ter navedla, da se ob kontrolnih pregledih v zvezi s pretvorbo GLS v lesne proizvode naredi uradni zaznamek.

2.2.4.2.1.e SiDG na podlagi poročanih podatkov o glavnih in stranskih lesnih proizvodih ni izdelala analize o količinah posamezne vrste glavnih in stranskih proizvodov, kot izhaja iz poročil kupcev za leto 2019, in tako ni pridobila podatkov o (najpogostejših) proizvodih kupcev GLS iz državnih gozdov. Navedena analiza bi lahko bila za SiDG izhodišče za nabor najpogostejših izdelkov, ki se izdelujejo iz GLS iz državnih gozdov, in pri opredeljevanju izdelkov z višjo dodano vrednostjo, kar bi predstavljalo enega od mogočih kriterijev za dodeljevanje GLS iz državnih gozdov kandidatom v javnih razpisih za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb.

²⁰⁵ Atrotona – merska enota za težo ene tone absolutno suhe lesne mase.

Pojasnilo SiDG

SiDG posebnih analiz ni delala, ker veliko kupcev ni poročalo. Glavni proizvodi kupcev SiDG so rezan les iglavcev in listavcev, sekanci, lesne plošče in mehanska celuloza. Iz dostavljenih poročil se da razbrati, da so kupci, ki so poročali, v letu 2019 pridelali 524.690 m³ žaganega lesa iglavcev, 82.192 m³ žaganega lesa listavcev, 378.744 nasutih metrov sekancev listavcev in 746.638 nasutih metrov sekancev iglavcev.

2.2.4.2.2 Preverjanje izpolnjevanja obveznosti po razpisu in dolgoročnih pogodbah – kontrolni nadzori kupcev z dolgoročnimi pogodbami

2.2.4.2.2.a V obdobju, na katero se nanaša revizija, SiDG ni imela notranjega akta, ki bi urejal izvajanje kontrolnih nadzorov pri kupcih GLS oziroma način preverjanja obveznosti kupca, s katerim je imela SiDG sklenjene dolgoročne pogodbe. V obdobju od 1. 1. 2019 do 20. 3. 2019 je kontrolne nadzore pri kupcih GLS oziroma preverjanje izpolnjevanja obveznosti po dolgoročnih pogodbah izvajala Komisija za preverjanje izpolnjevanja obveznosti po razpisu in dolgoročnih pogodbah (v nadaljevanju: komisija za nadzor 2018), ki jo je poslovodstvo SiDG s sklepom imenovalo 1. 3. 2018, v obdobju od 21. 3. 2019 do 30. 6. 2020 pa Komisija za preverjanje izpolnjevanja obveznosti po dolgoročnih pogodbah (v nadaljevanju: komisija za nadzor 2019), ki jo je poslovodstvo SiDG imenovalo 21. 3. 2019. Nobena od obeh komisij za nadzor ni imela sprejetega poslovnika o nalogah in načinu delovanja, kot je izhajalo iz sklepov poslovodstva o njunem imenovanju, kjer bi bile opredeljene naloge komisije²⁰⁶ ter način dela komisije in izvajanja kontrolnih pregledov pri kupcih GLS. Komisiji sta delovali na podlagi usmeritev in nalog komisije, zapisanih v sklepih poslovodstva o imenovanju komisije.

Predsednika komisije za nadzor 2018 in komisije za nadzor 2019 sta v obdobju, na katero se nanaša revizija, izdala 4 sklepe o izvedbi preverjanja obveznosti po razpisu in dolgoročnih pogodbah (nadzor) in v njih navedla kupce in dolgoročne pogodbe, pri katerih se izvede nadzor, ter naloge komisij za nadzor.

Ukrep SiDG

SiDG je julija 2022 pripravila osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje, v katerem je opredelila imenovanje, sestavo in naloge komisije za preverjanje izpolnjevanja obveznosti kupcev po dolgoročnih pogodbah, ki so: preverjanje porabe GLS pri posameznem kupcu, preverjanje ostalih pogodbenih obveznosti, kontrola porabe za vsakega kupca GLS po dolgoročnih pogodbah vsaj enkrat v času veljavnosti pogodbe, reševanje vseh prijav kršitev dolgoročnih pogodb in izvajanje ostalih nalog po navodilu poslovodstva in vodje prodaje, ki so vezane na dolgoročne pogodbe. Komisija mora za vsak obravnavani primer voditi spis dokumentacije.

2.2.4.2.2.b SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni sistematično izvajala nadzorov pri kupcih, saj ni izdelovala posebnih načrtov izvedbe nadzorov pri kupcih, v katerih bi predvidela nadzor pri

²⁰⁶ Naloge obeh komisij so bile: preverjanje porabe GLS pri posameznem kupcu; preverjanje ostalih pogodbenih obveznosti; kontrola porabe za vsakega kupca GLS po dolgoročnih pogodbah vsaj enkrat v času veljavnosti pogodbe; reševanje vseh prijav kršitev dolgoročnih pogodb; izvajanje ostalih nalog po navodilu poslovodstva SiDG, ki so vezane na dolgoročne pogodbe.

vseh kupcih z dolgoročnimi pogodbami in časovno opredelila nadzore. SiDG je kupce, pri katerih je načrtovala nadzor, navedla v vsakokratnem sklepu o imenovanju komisije za nadzor.

Pojasnilo SiDG

SiDG je pri izvedbi nadzorov pri kupcih sledila načelu, da mora biti vsak kupec z dolgoročno pogodbo v pogodbenem obdobju pregledan vsaj 1-krat.

Komisiji za nadzor sta v letu 2019 in prvi polovici leta 2020 izvajali nadzor pri kupcih, navedenih v sklepih o nadzoru, in izvajali naloge, navedene v teh sklepih, vendar ni bil izveden nadzor pri vseh kupcih, določenih v sklepih o nadzoru.

Pojasnilo SiDG

Kupci za nadzor so bili slučajnostno izbrani po obstoječih GGO. Zaradi epidemije covid-19 ni bilo mogoče izvesti vseh načrtovanih nadzorov pri kupcih.

2.2.4.2.2.c Pri 21 pogodbah, sklenjenih na podlagi 1. in 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, smo preverili, ali je SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, pri kupcih izvedla nadzor in na kakšen način ga je izvedla. Ugotovili smo, da pri 6 dolgoročnih pogodbah SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni izvedla nadzora, pri 15 dolgoročnih pogodbah, pri katerih je SiDG izvedla nadzor, pa je bil nadzor izveden za obdobje od sklenitve dolgoročne pogodbe pa do datuma izvedbe nadzora. Obdobje, za katero je SiDG izvedla nadzor pri 15 kupcih, je tako obsegalo vsaj nekaj mesecev v letu 2019 ali prve polovice leta 2020.

Pojasnilo SiDG

Pri navedenih 6 kupcih ni bil izveden nadzor zaradi epidemije covid-19. Ocenili smo, da bi bil nadzor v času epidemije nevaren za kupce in tudi zaposlene na SiDG. V času trajanja epidemije so pogodbe potekle in pregledi niso več mogoči.

2.2.4.2.2.d SiDG je za pogodbe, ki smo jih pregledali in pri katerih je izvedla nadzor²⁰⁷, kupce pozvala k predložitvi podatkov, ki bi ji omogočili kontrolo izvajanja pogodbe v delu, ki se nanaša na obvezno lastno predelavo GLS, dobavljenih po dolgoročnih pogodbah, na 3 obrazcih:

- Seznam osnovnih sredstev, ki jih podjetje uporablja za predelavo GLS na ustrezen dan, z ustreznimi kopijami dokumentov, na primer register osnovnih sredstev (v nadaljevanju: obrazec št. 1),
- Dobava in predelava GLS za obdobje od... do... z ustreznimi kopijami dokumentov, ki dokazujejo zahtevane podatke, na primer izpis iz materialno blagovnega knjigovodstva²⁰⁸ (v nadaljevanju: obrazec št. 2),

²⁰⁷ Razen za pogodbe, kjer je bil nadzor izveden na podlagi sklepa komisije za nadzor z dne 5. 2. 2019.

²⁰⁸ V obrazcu je bilo treba navesti: vrsto GLS, začetno zalogo v m³, dobavo s strani SiDG v m³, ostalo dobavo skupaj v m³, predelavo v glavne in stranske proizvode v m³, končno zalogo v m³. Obrazec je enak kot za letno poročanje, le da tukaj ni bilo stolpca "prodaja naprej".

- Proizvodnja lesnih proizvodov za obdobje od ... do... z ustreznimi dokazili, na primer izpis iz materialno blagovnega knjigovodstva²⁰⁹ (v nadaljevanju: obrazec št. 3).

Komisija za nadzor je proučila posredovane podatke kupcev in določila datum in uro nadzora pri kupcu. Za vsak izvedeni nadzor je izdelala zapisnik o preverjanju izpolnjevanja določb dolgoročnih pogodb in poročilo o izvedenem nadzoru. Ob pregledu zapisnikov in druge dokumentacije o izvedenih nadzorih smo ugotovili:

- SiDG je na sedežu kupca preverila, ali se lokacija kupčevega obrata za predelavo in obdelavo GLS nahaja na isti lokaciji, kot je navedena v dolgoročni pogodbi. SiDG je na podlagi obrazca št. 1, ki ga je predhodno izpolnil kupec, presodila, ali ima kupec ustrezna osnovna sredstva za lastno predelavo, iz zapisnika o izvedenem pregledu pa ni razvidno, ali je SiDG obstoj navedenih osnovnih sredstev preverila na sedežu kupca oziroma v njegovem obratu ali pa je kot ustrezno upoštevala že navedbo sredstev v obrazcu št. 1 in predloženem registru osnovnih sredstev, kar so predložili nekateri kupci. Poleg tega SiDG pred izvajanjem pregledov pri kupcih ni opredelila (v internem aktu ali s sklepom komisije), katera so osnovna sredstva, ki jih bo priznala kot ustrezna.

Pojasnilo SiDG

Na kupčevem obratu za predelavo GLS so se zlasti preverjala osnovna sredstva in proizvodi, ki jih kupec proizvaja. Ustrezna osnovna sredstva so tista, ki omogočajo izdelavo proizvodov, ki so navedeni v poročilih oziroma na obrazcu št. 3, kjer so navedeni izdelki. Ustreznosti ni preverjala v tehničnem, temveč v vsebinskem smislu. V tehničnem smislu so bila prisotna različna osnovna sredstva od najsodobnejših do zastarelih. Po vsebini pa gre za osnovna sredstva, ki omogočajo primarno predelavo okroglega lesa.

- Pred izvedbo pregledov so morali kupci SiDG predložiti obrazec št. 2, SiDG pa od kupcev²¹⁰ ni zahtevala, da bi poročali o količini predelanih GLS, ki so jih prejeli od SiDG na podlagi dolgoročnih pogodb, temveč so morali navesti skupno količino predelanih GLS v kontroliranem obdobju, ki so jo prejeli od vseh dobaviteljev GLS skupaj, in ne ločeno po dobaviteljih (in tako tudi ne ločeno samo za GLS, kupljene od SiDG). Tak način poročanja o količinah predelanih GLS ni omogočal preveritve, ali so kupci v lastni proizvodnji predelali GLS, ki so jih kupili od SiDG.
- Merske enote za merjenje količine nekaterih proizvedenih glavnih in stranskih proizvodov (m^3 , nasuti meter, kos, atrotona), o katerih so kupci poročali v obrazcu št. 3, se razlikujejo od enote za merjenje količine prejetih GLS ($v m^3$), zato ni mogoče preveriti, ali so bile dobavljene količine GLS predelane v lesne proizvode. SiDG v zapisnikih o izvedenih nadzorih tudi ni prikazala korelacijskih izračunov za preračun količine GLS ($v m^3$) v glavne in stranske izdelke iz lesa, ki se merijo v različnih merskih enotah, in ni zapisala ugotovitev, ali so poročani podatki kupcev pravilni.
- V zapisnikih SiDG o izvedenih nadzorih ter v poročilih o izvedenih nadzorih ni navedeno, da bi SiDG navedbe kupcev glede količin dobave GLS od različnih dobaviteljev in količine proizvedenih glavnih in stranskih lesnih proizvodov preverila na podlagi knjigovodskih

²⁰⁹ V obrazcu je bilo treba navesti količino proizvedenih izdelkov; navedeni so bili glavni proizvodi in njihove merske enote; obrazec je enak kot pri letnem poročanju.

²¹⁰ Tako kot tudi ne v letnih poročilih o dobavi in predelavi GLS.

podatkov kupca. Čeprav je v zapisniku komisije predvideno, da se navedejo dokazila in dokumentacija, kot so kartice kupca in dokumentacija materialnega knjigovodstva, je v mnogih zapisnikih navedeno, da ti dokumenti niso bili predloženi.

Pojasnilo SiDG

Osnovni namen je bil ugotoviti, ali ima kupec predelavo GLS. Od kupcev je SiDG zahtevala materialno knjigovodstvo, kartico kupca ali katerikoli dokument, ki bi dokazoval potek in količino proizvodnje. Večina kupcev nima materialnega knjigovodstva in tudi ne drugih listin, ki bi zanesljivo dokazovala obseg proizvodnje. Na koncu je ugotovila, da bi bil edini način natančne preverbe podatkov iz obrazcev št. 2 in št. 3 pregled faktur, vendar SiDG za tak postopek nima pooblastila in tudi ne dovolj kadrovske kapacitete. Materialno knjigovodstvo, pa tudi ostali dokumenti so včasih zelo obsežni, hkrati pa je materialno knjigovodstvo prilagojeno specifični posameznega podjetja in ga je brez dodatne razlage težko brati ali razumeti.

Ocenjujemo, da SiDG ni ustrezno izvajala nadzora nad predelavo GLS, ki so jih od SiDG kupili kupci na podlagi dolgoročnih pogodb, saj ni vzpostavila ustreznega načina preverjanja, ali kupci izpolnjujejo obveze o predelavi GLS iz dolgoročne pogodbe. Na podlagi podatkov, ki jih je pridobila SiDG, namreč ni mogoče preveriti, ali je kupec količine GLS, ki jih je kupil od SiDG, tudi dejansko predelal v lastni proizvodnji, kot je določeno v dolgoročnih pogodbah in javnih razpisih. SiDG tudi ni ustrezno preverila resničnosti in verodostojnosti poročenih podatkov kupcev glede količin predelave GLS in količin glavnih in stranskih lesnih proizvodov, ki nastanejo s predelavo GLS, temveč se je zadovoljila s podatki, ki so jih poročali kupci. Ocenjujemo, da bi SiDG morala že v javnih razpisih za sklenitev dolgoročnih pogodb kot enega izmed pogojev za kvalificiranega kupca zahtevati, da kupci vodijo materialno knjigovodstvo ali da vodijo ločene evidence o predelavi GLS, dobljenih od SiDG, in ločeno za ostale dobavitelje.

2.2.4.2.3 Odstop SiDG od dolgoročnih pogodb

2.2.4.2.3.a V 10.3 členu dolgoročnih pogodb, sklenjenih na podlagi 1. in 2. javnega razpisa za dolgoročne pogodbe, je določeno, da ima SiDG pravico do odstopa oziroma odpovedi pogodbe s takojšnjo uveljavitvijo (brez odpovednega roka), če kupec ovira ali preprečuje SiDG izvajanje kontrole porabe in predelave GLS in notranje kontrole poslovnih procesov odpreme lesa in če SiDG ugotovi, da kupec GLS, ki jih je kupil po dolgoročni pogodbi, ni predelal na svojih obratih za predelavo in obdelavo lesa, kot jih je navedel ob prijavi na razpis.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, je SiDG pri 3 kupcih pri izvedenih nadzorih izpolnjevanja obveznosti po dolgoročnih pogodbah ugotovila, da ne izpolnjujejo obvez o predelavi GLS iz dolgoročne pogodbe. SiDG je na podlagi določil 10.3. člena dolgoročnih pogodb odstopila od pogodb s temi 3 kupci. V skladu z določili 3.3.5 točke Pravil za prodajo GLS²¹¹ in z določili 6.1. člena dolgoročnih pogodb²¹² jim je SiDG zaračunala pogodbene kazni in jim izstavila račune, ki so jih kupci tudi plačali. V 1 primeru je SiDG pri nadzoru ugotovila, da kupec nima lastne primarne predelave GLS,

²¹¹ Določala je, da mora dolgoročna prodajna pogodba vsebovati klavzulo o pogodbeni kazni, če kupec ne izpolni obveznosti porabe dobavljenih GLS v lastni proizvodnji za obdelavo in predelavo GLS.

²¹² Določal je, da ima SiDG pravico obračunati kupcu pogodbeno kazen v višini 5 % od vrednosti GLS, dobavljenih v tekočem letu, če kupec ne izpolni obveznosti porabe dobavljenih GLS v lastni proizvodnji za obdelavo in predelavo.

v 1 primeru je bilo ugotovljeno, da ima kupec proizvodni obrat na drugem naslovu, kot je naveden v pogodbi, v 1 primeru pa je bilo ugotovljeno, da kupec nima ustreznih lastnih sredstev za predelavo sekancev.

Poleg tega je SiDG v poročilu o izvedenem pregledu z dne 7. 5. 2019 ugotovila, da kupec z dolgoročno pogodbo ne izpolnjuje obveze o predelavi GLS iz dolgoročne pogodbe, saj kupec SiDG ni sporočil, da ima poleg obrata, ki je naveden v dolgoročni pogodbi, še 1 proizvodni obrat. SiDG ni odstopila od pogodbe, ko je 7. 5. 2019 ugotovila, da kupec ne izpolnjuje obveze o predelavi GLS iz dolgoročne pogodbe, ampak je dopustila, da je kupec kasneje (4. 7. 2019) sam odstopil od pogodbe. Kupec je 4. 7. 2019 SiDG poslal dopis, da odstopa od pogodbe. SiDG mu je v skladu s pogodbo obračunala skesnino in zanj izstavila račun.

Pojasnilo SiDG

Omenjeni kupec je bil količinsko nepomemben kupec za SiDG. Ni se strinjal z ugotovitvami v poročilu o izvedenem nadzoru, grozil je s tožbo in deloval po družbenih medijih proti SiDG. Pred odpovedjo pogodbe si je SiDG želela vzeti nekaj več časa, da bi še dodatno proučila vse pravne in ostale vidike. V tem času je prišla odpoved s strani kupca. Kljub temu da odpoved pogodbe ni sledila, je takoj prekinila dobavo, kar je imelo isti učinek.

Ocenjujemo, da je SiDG ravnala ustrezno, ko je odstopila od dolgoročnih pogodb s kupci, pri katerih je z izvedenimi nadzori ugotovila, da ne izpolnjujejo določil prodajnih pogodb.

2.2.5 Vodenje evidenc o prodaji in informacijski sistem za spremljanje izvajanja prodaje

Da bi ocenili, ali je SiDG za podporo prodaji GLS zagotovila potrebne in ustrezne podatke, smo preverili:

- ali so evidence in baze podatkov vsebovale ustrezne podatke o prodaji GLS;
- ali je SiDG zagotovila popolno sledljivost poslovnih dogodkov in arhiviranje dokumentacije v zvezi s prodajo GLS.

2.2.5.1 Vsebina evidenc in baz podatkov o prodaji GLS

2.2.5.1.a SiDG do 30. 6. 2020 ni imela sprejetega notranjega akta, v katerem bi opredelila obveznost vodenja evidenc s področja prodaje, vsebino evidenc, način vodenja evidenc (v računalniški obliki oziroma v papirni obliki) in računalniške sisteme oziroma aplikacije, v katerih se vodijo evidence in podatki. V Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020²¹³, ki so se uveljavila 30. 6. 2020, je bilo opredeljeno vodenje baze pogodb in baze kupcev in določeno, da sektor za prodajo in logistiko vodi

²¹³ V Navodilih za izvajanje prodaje iz septembra 2020 so ista določila glede vodenja baze pogodb in kupcev kot v Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020.

bazo pogodb, v kateri so vsi ključni podatki o pogodbah in kupcih²¹⁴. Za ažuriranje baze pogodb so odgovorni skrbniki pogodb. Baza podatkov se vodi v skladu s slovensko in evropsko zakonodajo o varovanju podatkov.

2.2.5.1.b SiDG ni vzpostavila učinkovitega informacijskega sistema za vodenje in spremljanje procesa prodaje GLS. SiDG:

- v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela informacijskega sistema, ki bi ji omogočal zanesljive, popolne, pregledne in medsebojno povezane podatke o prodaji GLS ter bi vseboval vse potrebne podatke za podporo procesu prodaje GLS, in ni imela informacijskega sistema, ki bi ji omogočal pregledno vodenje in arhiviranje postopkov načrtovanja in izvajanja posamičnih dobav kupcem na podlagi pogodb o prodaji²¹⁵, po katerih so se izvajale postopne (sukcesivne) dobave;
- do aprila 2020 SiDG ni imela programske kontrole z opozorili in blokadami dobav GLS (orodje BI kocka), ko je bila dolgoročna prodajna pogodba realizirana²¹⁶;
- je v obdobju od 1. 1. 2019 do sredine leta 2019 finančno kontrolo prodajnih pogodb vodila v sistemu MIT Orkester, kar pa je bilo nepregledno, saj je bilo treba različne podatke poiskati v različnih bazah in jih nato ročno primerjati²¹⁷.

Ukrep SiDG

SiDG je po obdobju, na katero se nanaša revizija, omogočila, da se v aplikacijo Gozdar vnesejo naslednji podatki: ceniki, prodajna klasifikacija, podatki o izvedenih javnih pozivih, direktnih prodajah, dolgoročnih pogodbah, pogodbah za javne dražbe, kratkoročnih pogodbah po metodi JZP, specifikacija računov in obračun dobavnic. Na dan 22. 11. 2021 so bili v postopku vnosa v aplikacijo Gozdar moduli, ki naj bi med drugim omogočili vnos letnih, mesečnih in kvartalnih planov na ravni prodajnih pogodb, vse vrste izpisov po različnih filtrih (vrste pogodb, kupci, fakturirana realizacija, realizacija odvoza), opozorila pred blokadami in blokade dobav kupcem v primerih nezavarovanih zapadlih terjatev in pred prekoračitvijo zavarovanja terjatev, spremljanje količinske realizacije pogodb, izdelavo predračunov in spremljanje plačil na podlagi izdanih preračunov.

²¹⁴ Ti podatki so: šifra kupca, naziv kupca (dolgi in kratki, kot ga vodi AJ PES), naslov kupca, matična številka, davčna številka, banke in bančni računi, PE, GGO, struktura pogodbenih količin po skupinah GLS, šifra pogodbe, skrbnik pogodbe na strani SiDG in kupca, e-mail skrbnika na strani kupca, telefon skrbnika na strani kupca, naslov obrata predelave, k. o. in parcelna številka, številke aneksov k pogodbam, datum podpisa pogodbe s strani kupca, datum podpisa pogodbe s strani SiDG, datum veljavnosti pogodbe, bančna garancija ali kavcijsko zavarovanje (v EUR), šifra glavne dejavnosti kupca, šifra pomožne dejavnosti kupca, direktor in pooblaščenec za zastopanje (prokurist), datum veljavnosti bančne ali druge garancije.

²¹⁵ Več o tem v točki 2.2.3.2.1.d.

²¹⁶ Več o tem v točki 2.2.3.1.1.b.

²¹⁷ Več o tem v točki 2.2.3.2.2.

2.2.5.2 Sledljivost prodaje in arhiviranje dokumentacije v zvezi s prodajo

2.2.5.2.a SiDG do 24. 6. 2020²¹⁸ ni imela sprejetega notranjega akta, v katerem bi opredelila način arhiviranja evidenc s področja prodaje, dokumentov, ki se izdajo v posameznih fazah procesa prodaje, in ostalih podatkov s področja prodaje. Poslovodstvo SiDG je 10. 10. 2019 sicer sprejelo Pravilnik o pisarniškem poslovanju in arhiviranju dokumentov, ki velja od 18. 10. 2019, s katerim je urejen postopek ravnanja s pošto, dokumentarnim gradivom na področju razpolaganja in pridobivanja nepremičnin, javnih naročil ter pravne in kadrovske službe ter arhiva, vendar v njem ni urejeno vodenje evidenc podatkov s področja prodaje in arhiviranje dokumentov, nastalih v procesu prodaje. V Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020²¹⁹ SiDG ni opredelila načina arhiviranja dokumentov, ki se izdelajo pri metodi prodaje GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb in za prodaje z javnimi dražbami²²⁰. Le za metodo prodaje GLS z JZP je SiDG opredelila, da je treba podpisano pogodbo in prispelo zavarovanje skenirati in priponke pripeti k pogodbi v sistemu MIT Orkester, ni pa navedla načina arhiviranja za ostale dokumente, ki se izdelajo v procesu prodaje pri tej metodi (na primer nalog za odpremo, dobavnica).

SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni imela v celoti določenega arhiviranja dokumentacije s področja prodaje, saj ni imela predpisano, na kakšen način se podatki arhivirajo (v elektronski obliki ali v papirju, v katerih sistemih/aplikacijah se vodijo podatki, ki so v elektronski obliki), kateri podatki se arhivirajo, čas hrambe arhivov in drugo.

2.2.5.2.b SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni zagotovila popolne sledljivosti posameznih izvedenih aktivnosti v procesu prodaje GLS. Za posamično prodajo, izvedeno na podlagi različnih metod prodaje, SiDG razpolaga s podatki o izvedbi javnega poziva oziroma razpisa (objava, razpisna dokumentacija, vse ponudbe s prilogami, interne kalkulacije za določitev izhodiščnih cen, ceniki GLS, zapisniki o ocenjevanju ponudb in izbiri najugodnejšega ponudnika), s prodajnimi pogodbami, nalogi za odpremo, dobavnicami, avansnimi računi in računi, plačili računov, obračuni in plačili pogodbenih kazni in skesnini. SiDG razpolaga tudi z mesečnimi načrti prodaje GLS po pogodbah, ki so bili poslani kupcem, nima pa dokumentiranega načrtovanja postopnih dobav in dogovarjanja s kupci glede izvedbe posamičnih dobav.

2.2.5.2.c SiDG do 30. 6. 2020 ni imela predpisanega načina določanja številke prodajnih pogodb za posamezno metodo prodaje, je pa pregledno in sledljivo označevala pogodbe tako, da je razvidno, po kateri metodi prodaje so sklenjene, na podlagi katerega javnega razpisa oziroma JZP so bile sklenjene, leto sklenitve pogodbe in zaporedna številka pogodbe v okviru javnega razpisa ali JZP²²¹. Z Navodili za izvajanje prodaje iz junija 2020 je bil opisan način označevanja pogodb predpisan za pogodbe,

²¹⁸ Začasni direktor SiDG je 24.6.2020 sprejel Navodila za izvajanje prodaje iz junija 2020, ki so se uporabljala od 30.6.2020.

²¹⁹ Začasni direktor SiDG je 29. 9. 2020 sprejel Navodila za izvajanje prodaje iz septembra 2020, v katerih so ista določila glede arhiviranja podatkov kot v Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020.

²²⁰ V Navodilih za izvajanje prodaje iz junija 2020 prodaja GLS po metodi direktne prodaje in prodaja na panju nista bili opredeljeni.

²²¹ Na primer: št. pogodbe: JZ-DOL2-300-34-2018 pomeni, da je bila dolgoročna pogodba sklenjena na 2. javnem razpisu za dolgoročne pogodbe v letu 2018, zaporedna št. pogodbe je 34.

sklenjene po metodah prodaje GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb in za prodajo GLS z JZP.

Ukrep SiDG

V Navodila za izvajanje prodaje iz septembra 2020 so bila vključena še pravila za določanje številke prodajnih pogodb za pogodbe, sklenjene po metodah javne dražbe, direktne prodaje in prodaje lesa na panju.

3. Organiziranje centrov za zbiranje oziroma predelavo lesa

ZGGLRS v 9. členu določa, da se za gospodarjenje z državnimi gozdovi ustanovi družba SiDG, ki v okviru te dejavnosti opravlja naloge razpolaganja z državnimi gozdovi, upravljanja državnih gozdov in pridobivanja gozdov, družba pa lahko poleg gospodarjenja z državnimi gozdovi opravlja še druge dejavnosti, ki so potrebne za gospodarno in učinkovito opravljanje dejavnosti gospodarjenja z državnimi gozdovi, kot so organiziranje centrov za zbiranje oziroma predelavo lesa in ustvarjanje pogojev za razvoj ter vzpostavljanje gozdno-lesnih verig s čim višjo dodano vrednostjo. Navedene dejavnosti SiDG financira s prihodki od prodaje lesa, GLS in drugih gozdnih dobrin, drugih lastnih prihodkov in drugih virov. Za organiziranje centrov za zbiranje oziroma predelavo lesa lahko SiDG za zagotavljanje osnovnih in obratnih sredstev najema kredite s poroštvom Republike Slovenije.

Da bi ocenili, ali je bila SiDG učinkovita pri organiziranju centrov za zbiranje in predelavo lesa, smo preverili:

- ali je SiDG cilje iz strateškega načrta glede organiziranja centrov za zbiranje in predelavo lesa podrobneje opredelila v dopolnitvah strateškega načrta in v letnih načrtih SiDG;
- ali je SiDG načrtovala in izvajala ustrezne aktivnosti za doseg ciljev, povezanih z organiziranjem centrov za zbiranje in predelavo lesa.

3.1 Opredelitev ciljev v zvezi z zbiranjem oziroma predelavo lesa

Cilje glede organiziranja centrov za zbiranje oziroma predelavo lesa je vlada kot skupščina SiDG določila v Strateškem načrtu 2017–2026, in sicer:

- SiDG mora do leta 2021 vzpostaviti vsaj 4 centre za zbiranje in predelavo lesa. (PS) [REDACTED]
- [REDACTED]

222 (PS) [REDACTED] (PS)

223 (PS) [REDACTED] (PS)

224 (PS) [REDACTED] (PS)

(PS)

- Vlada je sklenila tudi, da poslovodstvo SiDG do 31. 8. 2018 pripravi dopolnitev Strateškega načrta 2017–2026, ki naj vključuje tudi razvoj in način delovanja centrov za zbiranje in predelavo lesa po letu 2019.

3.1.1.a SiDG je cilje, povezane z vzpostavitvijo centrov za zbiranje in predelavo lesa, podrobneje načrtovala v poslovnih načrtih SiDG za leti 2019 in 2020, iz katerih izhajajo nekatera odstopanja ciljev glede na sprejeti Strateški načrt 2017–2026²²⁵, in sicer:

- v poslovnem načrtu za leto 2019 (sprejetem januarja 2019) predvidena investicijska sredstva niso dosegala višine sredstev, predvidenih za leto 2019 v Strateškem načrtu 2017–2026, poleg tega niso bile opredeljene specifične dejavnosti, ki bi jih izvajali centri na posameznih lokacijah, temveč je bilo navedeno, da bodo konkretne lokacije in vizija razvoja centrov predstavljene NS v prvem polletju 2019, ko namerava SiDG predstaviti tudi vizijo razvoja preostalih centrov za zbiranje in predelavo lesa ter potrebnih investicij;
- v poslovnem načrtu za leto 2020 (v osnovnem in v rebalansu²²⁶) so bile podrobneje opredeljene predvidene dejavnosti posameznega centra ter časovni okvir za začetek in zaključek del v okviru posamezne investicije, pri čemer so predvidena investicijska sredstva za leto 2020 presegala višino sredstev, načrtovano v Strateškem načrtu 2017–2026 za leto 2020.

Pojasnilo SiDG

V strateškem načrtu je opredeljena smer in predvideni gabariti razvoja družbe. Ocenjene investicije v strateških načrtih ne temeljijo na prejetih predračunih na osnovi projektne dokumentacije, poleg tega se cene lahko v nekaj letih od sprejema strategije močno spremenijo.

Glede na to, da je v obdobju, na katero se nanaša revizija, potekal proces oblikovanja vsebinskih izhodišč glede vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa, ki se je zaključil šele v letu 2021, ko je vlada sprejela Strateški načrt 2020–2029²²⁷, so odstopanja poslovnih načrtov od Strategije 2017–2026 upravičljiva. Ne glede na to ocenjujemo, da bi morala SiDG dejstvo, da sprejeti Strateški načrt 2017–2026 zaradi potrebnih sprememb in dopolnitev ni predstavljal primerne podlage za letno načrtovanje, v poslovnih načrtih bolj jasno predstaviti. SiDG v poslovnih načrtih za leti 2019 in 2020 ni obrazložila razlogov za to, da je vrednost načrtovanih investicij za posamezno leto odstopala od vrednosti investicij, predvidenih v Strateškem načrtu 2017–2026, ter ni obrazložila razlogov za to, da načrtovane aktivnosti in vrednosti investicij iz predhodnega leta niso bile realizirane.

3.1.1.b Na podlagi sklepa vlade z dne 31. 8. 2017 je SiDG (po podaljšanju roka s strani vlade) 25. 2. 2019 poslala vladi dopolnitev strateškega načrta SiDG (vsebinsko je to predstavljal dokument Predlog vzpostavitve, načina delovanja in razvoja centrov za zbiranje in predelavo lesa z 22. 2. 2019)

²²⁵ Podrobnejše podatke predstavlja Priloga 3.

²²⁶ 26. 5. 2020 je NS podal soglasje k Spremembam in dopolnitvam Poslovnega načrta za leto 2020, v katerih glede na Poslovni načrt SiDG za leto 2020 (osnovni) z dne 1. 10. 2019 ni bilo sprememb, ki bi se nanašale na vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa.

²²⁷ Podrobneje v točki 3.1.1.b.

ter 22. 3. 2019 še Dopolnitev vsebinskih izhodišč vzpostavitve, načina delovanja in razvoja centrov za zbiranje in predelavo lesa. Vlada je navedeno obravnavala 4. 4. 2019 in naložila poslovodstvu SiDG, da v skladu s predlaganimi vsebinskimi izhodišči v 6 mesecih pripravi nov strateški načrt za obdobje 2020–2029 s temelji poslovne politike za obdobje 2020–2024, ki naj vključuje vzpostavitev, razvoj in način delovanja centrov za zbiranje in predelavo lesa. Do konca obdobja, na katero se nanaša revizija (in vse do sprejema Strateškega načrta 2020–2029 dne 15. 4. 2021), je SiDG pripravila več različic Strateškega načrta 2020–2029, ki jih je obravnaval tudi NS. V vsaki fazi medresorskega usklajevanja in na sestankih je pripombe podalo več ministrstev in Služba vlade za zakonodajo, potekala so usklajevanja z MKGP. Tabela 19 prikazuje pregled pomembnejših aktivnosti in dokumentov v procesu priprave sprememb Strateškega načrta 2017–2026 oziroma novega Strateškega načrta 2020–2029.

Tabela 19 Pregled dopolnjevanja strateških podlag za vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa

Datum	Dokument/vsebina, povezana z vzpostavitvijo centrov za zbiranje in predelavo lesa
31. 8. 2017	Strateški načrt 2017–2026 – sprejet na vladi v vlogi skupščine; s sklepom je naložila SiDG, naj do 31. 8. 2018 pripravi dopolnitev strategije, ki naj vključuje razvoj in način delovanja centrov za zbiranje in predelavo lesa po letu 2019 (vlada je 8. 11. 2018 postavila nov rok 28. 2. 2019)
(PS)	(PS)
25. 2. 2019	SiDG pošlje vladi dopolnitev strateškega načrta 2017–2026 na podlagi sklepa vlade z dne 31. 8. 2017 (dokument Predlog vzpostavitve, načina delovanja in razvoja centrov za zbiranje in predelavo lesa z dne 22. 2. 2019)
22. 3. 2019	SiDG pošlje MKGP dopis Dopolnitve vsebinskih izhodišč vzpostavitve, načina delovanja in razvoja centrov za zbiranje in predelavo lesa (predvsem finančno ovrednotenje predvidenih investicij v centre za zbiranje in predelavo lesa)
4. 4. 2019	Sklep vlade kot skupščine SiDG: naloži poslovodstvu SiDG, da v 6 mesecih v skladu s predlaganimi vsebinskimi izhodišči (z 22. 2. 2019 in 22. 3. 2019) pripravi nov strateški načrt za obdobje 2020–2029, ki naj vključuje vzpostavitev, razvoj in način delovanja centrov za zbiranje in predelavo lesa
(PS)	(PS)
4. 10. 2019	SiDG pošlje predlog Strateškega načrta 2020–2029 (z dne 3. 10. 2019) vladi v sprejem
Dec. 2019	Pripravljeni Investicijski elaborati centrov za predelavo lesa (končne verzije elaboratov poslane SiDG 6. 1. 2020 s strani družbe KF Finance, d. o. o. ;v nadaljevanju: KF Finance)
8. 1. 2020	SiDG je na MKGP (brez mnenja NS, ki je o tem 7. 1. 2020 sprejel poseben sklep) poslala dopolnjen predlog Strateškega načrta 2020–2029 (z dne 24. 12. 2019) in med drugim tudi Investicijske elaborate centrov za predelavo lesa
28. 5. 2020 (poslano SiDG 9. 6. 2020)	Dopis Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) s prilogo Strokovno mnenje glede investicijskega elaborata za centre za predelavo lesa družbe SiDG (pripravila ga je družba Partner team d.o.o. dne 24. 2. 2020) – osnovna ugotovitev: investicijski elaborati centrov za predelavo lesa niso ustrezna in zadostna podlaga za poslovno odločanje
16. 6. 2020	KF Finance pošlje SiDG popravljene Investicijske elaborate centrov za zbiranje in predelavo lesa
(PS)	(PS)
15. 4. 2021	Strateški načrt 2020–2029 (obravnaval ga je NS 1. 4. 2021) je sprejela vlada v vlogi skupščine SiDG

Vir: dokumentacija SiDG.

Cilje, vključene v nekatere dokumente, predstavlja Priloga 3. V nadaljevanju navajamo nekatere pomembnejše poudarke iz tega procesa:

- SiDG je že v letu 2018 v dopisu MKGP navajala, da se je glede na izredne razmere zaradi sanacije škode po vetrolomu iz leta 2018 bistveno spremenil pogled SiDG na centre za zbiranje in predelavo, prav tako je spremenila pogled na vlogo družbe Snežnik pri zasledovanju cilja razvoja gozdno-lesnih verig;
- pripombe Ministrstva za finance so se nanašale zlasti na to, da bi morale biti investicije podrobneje finančno ovrednotene in ekonomsko upravičene ter da bi morale biti zagotovljene, da pri teh investicijah ne bi šlo za nedovoljeno državno pomoč; pripravo investicijskih elaboratov je s sklepom zahteval tudi NS 1. 10. 2019;
- MGRT je investicije v 4 centre za zbiranje in predelavo lesa podpiralo oziroma je pri njih vztrajalo ter je menilo, da so roki za predvidene investicije preveč časovno odmaknjeni; predlagalo je natančnejšo opredelitev časovnih okvirov za vzpostavitev centrov, njihovo namembnost (poleg zbiranja in skladiščenja lesa tudi določena primarna predelava lesa) in višino investicij v posamezni center za zbiranje in predelavo lesa; SiDG je v Predlogu vzpostavitve, načina delovanja in razvoja centrov za zbiranje in predelavo lesa z 22. 2. 2019 za lokacije, ki jih je določila vlada s sklepom 31. 8. 2017, prvič podrobneje opredelila dejavnost posameznega centra za zbiranje in predelavo lesa²²⁸ ter je navedla, da bo pred realizacijo kateregakoli od navedenih centrov pripravila investicijski elaborat; če bi izkazal stopnjo donosnosti pod 8 % na vložena sredstva, bi o tem obvestila skupščino družbe in pristopila k realizaciji posamezne investicije le, če bi za to pridobila odločitev skupščine;

Pojasnilo SiDG

Določitev predvidenih specifičnih dejavnosti ni temeljila na posebnih podlagah, temveč je sledila sklepu vlade, da mora postaviti 4 centre v navedenih območjih, ter določbam ZGGLRS. (PS)

[Redacted text block]

- poleg predloga Strateškega načrta 2020–2029 z dne 24. 12. 2019, ki ga je SiDG poslala MKGP za namen sprejema na skupščini, je SiDG MKGP poslala tudi Pojasnila k spremembam strateškega načrta poslovanja SiDG, opredelitev do mnenj ministrstev na predlog strateškega načrta ter investicijske elaborate centrov za zbiranje in predelavo lesa in mehanične delavnice; iz Investicijskih elaboratov centrov za zbiranje in predelavo lesa, ki jih je pripravil zunanji izvajalec decembra leta 2019, izhaja, da je notranja stopnja donosnosti (IRR) nad 8 % in je neto sedanja vrednost investicije pozitivna le pri centru na Kočevskem (Žaga – Snežnik), medtem ko je pri ostalih 3 centrih neto sedanja vrednost investicije negativna, IRR pa pod 8 %; MGRT je z namenom preveriti ugotovitve investicijskih elaboratov pridobilo Strokovno mnenje o investicijskih elaboratih centrov za predelavo lesa, v katerem je bila osnovna ugotovitev, da

²²⁸ Vsi predvideni centri bi imeli funkcije zbiranja in manipulacije GLS (zlasti bolj kakovostnih), možnosti dodatnega krojenja in razvrščanja GLS, mesta priprave javnih dražb ter skladiščenja zaseženih GLS (na podlagi 81.c člena ZG). Poleg tega pa bi imel vsak center predvideno še dodatno specializirano aktivnost oziroma specifično dejavnost. Pregled predvidenih specifičnih dejavnosti posameznih predvidenih centrov za zbiranje in predelavo lesa, vključenih v različne dokumente, prikazuje Priloga 3.

investicijski elaborati niso ustrezna oziroma zadostna podlaga za poslovno odločanje, ugotovljena pa je bila tudi tehnična napaka pri izračunih neto sedanje vrednosti in donosa; SiDG je skupaj z zunanjim izvajalcem ponovno preverila izračune v investicijskih elaboratih in junija 2020 so bili pripravljeni ažurirani investicijski elaborati, iz katerih izhaja negativna neto sedanja vrednost pri vseh 4 centrih za zbiranje in predelavo lesa;

- predlog Strateškega načrta 2020–2029 z dne 24. 12. 2019 je SiDG 8. 1. 2020 poslala MKGP, kljub temu da je NS 7. 1. 2020 zavrnil podajo mnenja k predlogu, ker ga je prejel prepozno²²⁹; to je v nasprotju z alinejo b) drugega odstavka 10. člena Akta o ustanovitvi SiDG, ki določa, da vlada na skupščini samostojno odloča o sprejemu strateškega načrta poslovanja družbe za obdobje najmanj 10 let, ki bo vseboval tudi temelje poslovne politike za obdobje 5 let, oboje na predlog posloводства in mnenja NS;
- Služba vlade za zakonodajo je menila, da s predlaganim strateškim načrtom "druge dejavnosti" SiDG dobivajo nesorazmerno večji pomen, kot izhaja iz pravnosistemske ureditve SiDG, ter da bi moral namen takih centrov jasno izhajati že iz veljavnih predpisov in dokumentov, ki so podlaga za strateški načrt; opozarjala je tudi na potencialno nezakonitost njihove vzpostavitve glede na osnovni namen ZGGLRS ter na nesorazmerje pri načrtovanih investicijskih aktivnostih, saj so predvidene investicije v 4 centre za zbiranje in predelavo lesa presegale investicije v osnovno dejavnost SiDG.

Pojasnilo SiDG

SiDG ni ustanovljena zato, da te centre ustanavlja, saj bi morala v skladu z ZGGLRS podpirati razvoj gozdno-lesnih verig in le pomagati pri vzpostavitvi centrov. Ta določila si je SiDG interpretirala tako, da zagotavlja redne dobave lesa predelovalcem lesa na podlagi dolgoročnih pogodb.

V Strateškem načrtu 2017–2026 je bilo predvideno, da se bodo centri za zbiranje in predelavo lesa (PS) [REDACTED]

[REDACTED] (PS) SiDG bi morala čim prej po sprejemu Strateškega načrta 2017–2026 pripraviti ali pridobiti podlage za odločanje o načinu doseganja ciljev glede vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa, saj bi le tako lahko sprejemala ustrezne odločitve in skupščini podala ustrezne predloge za dopolnitev Strateškega načrta 2020–2026. SiDG tudi ni proučila realnosti usmeritev iz strateškega načrta, je pa že v letu 2018 (PS) [REDACTED]

[REDACTED] (PS) SiDG navedenega projekta kljub oceni, da je ekonomsko upravičen, v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni izvedla in o tem noben organ SiDG ni sprejel sklepa.

²²⁹ Posloводство SiDG je 6. 1. 2020 NS posredovalo nov predlog Strateškega načrta 2020–2029, ki ga je nameravalo poslati vladi kot skupščini v sprejem. NS je sprejel sklep, da [...] se je seznanil, da je 6. 1. 2020 ob 15.59 uri prejel predlog sprememb strateškega načrta, ki ga bo družba, brez mnenja NS, posredovala skupščini družbe, ter da je bil navedeni predlog strateškega načrta NS predstavljen na seji 7. 1. 2020, NS o predlogu ni opravil razprave in o njem ne podaja mnenja.[...]

Pojasnilo SiDG

SiDG ni pristopila k realizaciji projekta centra za zbiranje in predelavo lesa (PS) [REDACTED] (PS) zaradi tveganja, ki je izhajalo iz spremenjenega stanja državnih gozdov po ujmah, saj zaradi večjega obsega sanitarne sečnje kot v običajnih razmerah ni mogla prevzemati obveznosti za dobavo količin GLS za predelavo.

Ocenjujemo, da si SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni pridobila ustreznih podlag za odločanje, ker ni pridobila oziroma pripravila celovitih tržnih analiz, študij izvedljivosti, analiz možnosti za zagotavljanje zadostnih količin surovin za delovanje centrov za zbiranje in predelavo lesa oziroma prodajo GLS (s strani SiDG ali iz gozdov v zasebni lasti ali iz tujine), analiz povpraševanja po izdelkih, ki bi jih ti centri predvidoma proizvajali, ali drugih podlag za določitev lokacij in specifičnih dejavnosti centrov za zbiranje in predelavo lesa. SiDG do januarja 2020 tudi ni pridobila investicijskih elaboratov in analiz finančne vzdržnosti načrtovanih projektov.

SiDG niti na podlagi ugotovitev iz investicijskih elaboratov, ki so pokazali, da investicije v predvidene 4 centre za zbiranje in predelavo lesa ekonomsko niso upravičene, ni pripravila alternativnih scenarijev ali proučila možnosti za drugačen način realizacije tega strateškega cilja. SiDG v ta namen tudi ni izvedla preizkusa trga (na primer z objavo javnega poziva potencialnim strateškim partnerjem), s čimer bi preverila interes potencialnih strateških partnerjev za skupna vlaganja v vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa ter možnosti glede zagotavljanja dodatnih količin GLS iz gozdov v zasebni lasti. Prav tako SiDG ni podrobneje proučila tveganj v zvezi s širitvijo dejavnosti SiDG na področje lesnopredelovalne dejavnosti, ki so bila navedena med tveganji pri implementaciji Strateškega načrta 2017–2026²³⁰ in na katera je opozarjala tudi Služba vlade za zakonodajo. Tako ni pridobila podlag za učinkovito načrtovanje aktivnosti za vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa.

Pojasnilo SiDG

Analizo o količini GLS, ki bi bili na razpolago, bi lahko izdelal le ZGS, ki izdeluje in spremlja GGN. Glede na spremenjeno stanje državnih gozdov, ki je bilo posledica ujm od leta 2014 dalje, bi bilo tako analizo težko izdelati oziroma bi ocena možnega poseka lahko močno odstopala, saj ZGS še ni mogel pripraviti rebalansov GGN GGE.

SiDG je vladi kot skupščini, ne da bi pridobila navedene podlage, večkrat predlagala sprejem sprememb Strateškega načrta 2017–2026 ter novega Strateškega načrta 2020–2029, kljub temu da so imeli člani NS (PS) [REDACTED] (PS). Večkrat so pripombe (v okviru medresorske obravnave gradiva za obravnavo na vladi) podala tudi ministrstva, Služba vlade za zakonodajo pa je njihovi vzpostavitvi v predlagani obliki in na podlagi obstoječih predpisov nasprotovala. SiDG vlade tudi ni opozorila na tveganja glede pomanjkanja GLS kot vhodne surovine za delovanje centrov za zbiranje in predelavo lesa ter vladi ni predlagala spremembe izhodišč in usmeritev, ki jih je sprejela v Strateškem načrtu 2017–2026. Šele v predlogu Strateškega načrta 2020–2029, pripravljenem 24. 6. 2020, je SiDG predvidela, da bo naročila izdelavo

²³⁰ V zvezi s tem je bilo v Strateškem načrtu 2017–2026, pa tudi v vseh nadaljnjih predlogih sprememb oziroma novega strateškega načrta, opredeljeno tudi tveganje, da previsok premik SiDG v predelovalni verigi predstavlja določeno stopnjo tveganja, saj zahteva povsem drugačna znanja, prevelika usmeritev na ostale dejavnosti pa lahko odvrne pozornost od primarne dejavnosti, to je gospodarjenja z gozdovi v lasti Republike Slovenije.

tržne analize o upravičenosti investicij. S tem SiDG vladi v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni predložila ustreznih podlag za odločanje o izhodiščih za vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa v okviru obravnave predloga sprememb Strateškega načrta 2017–2026 oziroma novega Strateškega načrta 2020–2029 ter ni izvedla zadostnih in ustreznih aktivnosti za doseganje ciljev, vključenih v Strateški načrt 2017–2026, oziroma za spremembo ciljev v tem strateškem načrtu.

Strateški načrt 2020–2029 je vlada kot skupščina SiDG sprejela po obdobju, na katero se nanaša revizija, dne 15. 4. 2021. Iz njega izhaja, da bo SiDG v zvezi z vzpostavitvijo centrov za zbiranje in predelavo lesa nadaljevala svojo usmeritev, da skladno z ZGGLRS prispeva k razvoju gozdno-lesnih verig, promociji lesa in lesnih proizvodov ter oblikovanju zelenih delovnih mest ter da bo centre za zbiranje in predelavo lesa realizirala skozi različne modele sodelovanja s potencialnimi partnerji ali z lastnim investiranjem. V primeru sklenitve dolgoročne pogodbe za oskrbo z GLS in morebitnega primanjkljaja določenih sortimentov, bi jih SiDG pridobila z odkupom lesa iz zasebnih gozdov in drugih regij izven Slovenije. Opredeljeni so tudi cilj vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa, kriteriji, ki jih mora SiDG zasledovati pri njihovem vzpostavljanju, kazalnik za presojo uspešnosti SiDG pri doseganju cilja Centri za zbiranje in predelavo²³¹ ter višina predvidenih sredstev za investicije²³², lokacije predvidenih centrov pa niso več natančno določene, kot so bile v Strateškem načrtu 2017–2026. Opozarjamo, da so v sprejeti strateški načrt 2020–2029 vključene enake vrednosti predvidenih investicijskih vlaganj, kot so bile vključene v Strateški načrt 2017–2026 ((PS) [REDACTED] (PS) so bila predvidena le za izvedbo tržne analize v letih 2021 in 2022), ne da bi bile za opredelitev njihove višine pripravljene oziroma pridobljene ustrezne podlage (študije, analize trga in podobno). To pomeni tudi tveganje v procesu iskanja strateških investorjev, ki bi izrazili interes za izvedbo investicij (na primer če bi bila potrebna vlaganja SiDG v višjem znesku, kot je predviden v Strateškem načrtu 2020–2029).

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj čim prej izvede celovito analizo trga, regionalne razpoložljivosti količin GLS in logističnih možnosti z namenom določiti potencialne lokacije centrov za zbiranje in predelavo lesa, ter obsega povpraševanja po izdelkih, ki bi jih ti centri proizvajali. Pri tem naj določi več različnih možnosti glede lokacije in dejavnosti centrov ter prouči njihove prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti.

²³¹ Cilj se glasi: Vključitev družbe SiDG v vzpostavitev 4 regionalnih centrov za zbiranje in predelavo lesa do leta 2024.

²³² (PS) [REDACTED] (PS)

Ukrep SiDG

SiDG je 15. 7. 2021 z namenom sanacije in prestrukturiranja družbe Snežnik objavila Javni poziv za oddajo nezavezujočih ponudb strateškega partnerja v center za zbiranje in predelavo lesa Snežnik, na podlagi katerega bi z izbranim ponudnikom – strateškim partnerjem – poleg pogodbe o kapitalski udeležbi ponudnika v družbi Snežnik (v obliki nakupa poslovnega deleža ali denarnega vložka investitorja) sklenila tudi dolgoročno pogodbo o prodaji lesa in nadgradnji obsega in stopnje predelave in obdelave lesa. Iz sporočila za javnost z dne 6. 9. 2021 izhaja, da je SiDG postopek izbire zaključila brez izbire strateškega partnerja ter da naj bi SiDG prestrukturiranje družbe Snežnik izvedla samostojno. SiDG je 19. 11. 2021 s ciljem vzpostavitve 1 ali več lesnopredelovalnih centrov (obratov za predelavo žaganega lesa ali drugih oblik lesa v polizdelek oziroma končni izdelek) objavila tudi Javni poziv za sodelovanje strateškega partnerja pri vzpostavitvi lesnopredelovalnega centra. Vzpostavljen naj bi bil prek novoustanovljene družbe (projektne družba), v kateri bi imela SiDG manjšinski lastniški delež, svoj vložek pa bi prispevala v obliki kapitalskega vložka do skupnega zneska največ 7.376.000 EUR (minimalno 500.000 EUR). SiDG bi lahko projektne družbi zagotovila do 20.000 m³ sušenega žaganega lesa letno, po vsakokratnih tržnih cenah. Vse prijave in komunikacija bodo izvedene prek svetovalne družbe Deloitte svetovanje d.o.o., SiDG pa bo za izvedbo postopka javnega poziva imenovala komisijo. SiDG si je pridržala pravico, da po prejemu prijav idejnih poslovnih načrtov po absolutni lastni diskreciji odloči, ali bo nadaljevala postopek iskanja strateškega partnerja z 1 ali več ponudniki oziroma bo postopek spremenila, prekinila ali ustavila. Rok za oddajo nezavezujočih prijav je bil 31. 1. 2022. V zvezi s tem SiDG izvaja nadaljnje aktivnosti.

SiDG z objavo navedenega javnega poziva poskuša poiskati strateške investitorje v centre za zbiranje in predelavo lesa, vendar opozarjamo na naslednje nejasnosti, ki predstavljajo tveganje za učinkovito izvedbo vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa:

- ni jasno, kolikšna sredstva namerava vložiti v posamezen projekt; v javnem pozivu je SiDG objavila, da bo za svoj kapitalski vložek v posamezno novoustanovljeno družbo prispevala najmanj 500.000 EUR, vendar največ 7.376.000 EUR, ta znesek pa predstavlja polovico vseh sredstev, načrtovanih v sprejetem Strateškem načrtu 2020–2029 za investicije v navedene centre v letih od 2020 do 2024, zato ni jasno, kako bi v primeru maksimalne vrednosti vložka v posamezen projekt razporedila preostalo polovico sredstev med ostale 3 načrtovane centre;
- ni jasno, na kakšen način bi SiDG projektne družbi zagotovila do 20.000 m³ sušenega žaganega lesa letno, glede na to, da SiDG v okviru svoje osnovne gozdarske dejavnosti pridobiva GLS;
- v javnem pozivu so navedene faze iskanja strateškega partnerja²³³ in predvidena časovnica, iz katere izhaja, da bi pogajanja in usklajevanja prodajne pogodbe, družbene pogodbe in družbeniškega sporazuma potekala že med februarjem in marcem 2022; opozarjamo, da je treba pred pogajanjem o prijavah in predloženih poslovnih načrtih ter pred sprejemom končne odločitve pridobiti tudi študije izvedljivosti in ekonomske upravičenosti, s katerimi bo ugotovljena primerna donosnost projektov, kot izhaja iz sprejetega Strateškega načrta 2020–2029.

²³³ Prva nezavezujoča faza – zbiranje prijav z idejnimi poslovnimi načrti, v okviru druge, zavezujoče faze, bi bil ponudnik vabljen k pogajanju za vzpostavitev lesnopredelovalnega centra, to je za izvedbo transakcije.

3.1.1.c Od 31. 5. 2020 velja Interventni zakon za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID-19²³⁴ (v nadaljevanju: IZOOPIZG). Na njegovi podlagi je bila 11. 6. 2020 ustanovljena koordinacijska skupina²³⁵, vlada pa je 18. 6. 2020 na predlog ministra, pristojnega za okolje in prostor, določila seznam pomembnih investicij, v katere je uvrstila tudi 7 projektov s področja lesarstva oziroma zbiranja in predelovanja lesa²³⁶.

Pojasnilo SiDG

SiDG ni sodelovala pri uvrstitvi centrov za zbiranje in predelavo lesa na seznam pomembnih investicij niti pri delu koordinacijske komisije in v zvezi s tem ni izvajala nobenih aktivnosti.

Glede na to, da je med operativnimi cilji SiDG v Strateškem načrtu 2020–2029 predvidena vključitev SiDG v vzpostavitev 4 regijskih centrov za zbiranje in predelavo lesa prek oblikovanja lastnih in/ali skupnih podjetij z zasebnimi investitorji, ocenjujemo, da bi bila nujno potrebna vključitev SiDG v pogovore s pristojnim ministrstvom (in po potrebi z drugimi deležniki) glede vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa, uvrščenih na seznam pomembnih investicij na podlagi IZOOPIZG.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj pristojnemu ministrstvu pošlje pobudo za sodelovanje v pogovorih glede vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa, uvrščenih na seznam pomembnih investicij na podlagi IZOOPIZG.

3.2 Aktivnosti SiDG v zvezi z organiziranjem centrov za zbiranje in predelavo lesa

3.2.1.a SiDG na podlagi strateških usmeritev glede vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa, ki ji jih je že leta 2017 podala vlada v Strateškem načrtu 2017–2026, ni ustanovila delovne skupine, ni opredelila nosilca oziroma koordinatorja projekta ter ni pripravila načrta aktivnosti s podrobnim opisom aktivnosti, podrobnimi finančnimi projekcijami, različnimi scenariji in časovnico vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa. Ocenjujemo, da SiDG s tem ni izvedla zadostnih aktivnosti za učinkovito vodenje postopkov z namenom doseganja strateškega cilja vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa, saj aktivnosti ni vodila na podlagi predhodno izdelanega procesa.

3.2.1.b SiDG v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni izvedla konkretnih aktivnosti za vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa – ni ustanovila odvisne družbe, ni kupila zemljišč, pripravila

²³⁴ Uradni list RS, št. 80/20.

²³⁵ V skladu z IZOOPIZG minister, pristojen za okolje in prostor, s sklepom ustanovi koordinacijsko skupino, katere naloga je koordinacija postopkov pridobivanja mnenj, soglasij, dovoljenj in odločitev, povezanih s pomembnimi investicijami, na podlagi področnih predpisov, z namenom pospešitve izvedbe pomembnih investicij. Koordinacijska skupina določi 3 prioritete liste za potrebe odločanja v postopkih, potrebnih za izvedbo pomembnih investicij, in jih tudi objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za okolje in prostor.

²³⁶ Vlada je navedeni seznam 19. 5. 2021 dopolnila, vendar ga s področja lesarstva oziroma zbiranja in predelovanja lesa ni spremenila.

investicijske dokumentacije, objavila javnih pozivov strateškim partnerjem ter ni izvedla investicij v centre za zbiranje in predelavo lesa (PS) [REDACTED] (PS) Tabela 20 prikazuje podatke o realizaciji sredstev za investicije, načrtovanih v Strateškem načrtu 2017–2026.

Tabela 20 Realizacija načrtovanih sredstev za investicije v centre za zbiranje in predelavo lesa

Investicije	2017		2018		2019		2020		2021	
	Strateški načrt	Realizacija	Strateški načrt	Realizacija	Strateški načrt	Realizacija	Strateški načrt	Realizacija	Strateški načrt	Realizacija
Centri za zbiranje in predelavo lesa	(PS) ■	■	■	■	■	■	■	■	■	■ (PS)
Ostala vlaganja	(PS) ■	■	■	■	■	■	■	■	■	■ (PS)
SKUPAJ	(PS) ■	■	■	■	■	■	■	■	■	■ (PS)

v tisoč EUR

Vir: podatki SiDG.

Pojasnilo SiDG

Aktivnosti v zvezi s centri za zbiranje in predelavo lesa so se nanašale izključno na pripravo sprememb in dopolnitev Strateškega načrta 2017–2026. Vzpostavljen je bil le center za zbiranje in predelavo lesa Snežnik, ki je "podedovan" in posluje z izgubo. SiDG je bila prepričana, da se vzpostavitev takih centrov pod takratnimi pogoji ne bi izplačala, saj bi morali predelati precej večje količine GLS, kot jih je bilo možno zagotoviti v Sloveniji, to je bilo kasneje tudi ugotovljeno v elaboratih ekonomske upravičenosti teh investicij. Na razpoložljive količine je med drugim vplival bistveno višji obseg sanitarne sečnje v zadnjih letih, zaradi česar je bilo treba spremeniti ali dopolniti velik delež GGN v GGE, ki so bile ključne za pridobivanje GLS. Za vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa bi morala SiDG zagotoviti del količin GLS za predelavo, glede na povečan obseg sanitarnih sečenj pa je bilo tveganje za povečevanje obvez po prodaji GLS preveliko. Ključen ukrep za ohranjanje obstoječe predelave je bila prodaja GLS prek dolgoročnih pogodb domačim predelovalcem lesa. Če bi ta obseg prodaje zmanjšali, bi za predelovalce to lahko pomenilo zmanjševanje obsega poslovanja ali njihovo prenehanje; centri za zbiranje in predelavo lesa bi jim predstavljali konkurenco pri odkupovanju lesa iz državnih gozdov.

SiDG je v obdobju, na katero se nanaša revizija, izvajala nekatere aktivnosti, vezane na obravnavo vlog potencialnih strateških partnerjev, ki so jih podali v letu 2018 na podlagi Javnega poziva za sklenitev dolgoročnih prodajnih pogodb med SiDG in strateškimi investitorji v lesnopredelovalno industrijo, št. 1/2018, ki ga je SiDG objavila 3. 8. 2018 in ga je 6. 11. 2018 zaprla za nedoločen čas:

- Komisija za obravnavo vlog je v letu 2019 na več sejah obravnavala vloge, pri čemer je 6. 2. 2019 nekaterim vlagateljem še dodatno dala možnost dopolnjevanja vlog, čeprav je novembra 2018 zahtevala dopolnitev vlog do konca 2018. Po obravnavi dopolnitev je komisija 25. 10. 2019 sprejela sklep o kriterijih za določitev količin strateškim investitorjem, ki imajo priznan status

²³⁷ V Letnem poročilu SiDG za leto 2018 je navedeno, da je SiDG na območju hčerinske družbe Snežnik v Kočevski Reki vzpostavila prvi center za zbiranje in predelavo lesa, ter da je skladno s pravili prodaje GLS z družbo Snežnik sklenila dolgoročno prodajno pogodbo. V letu 2019 je SiDG z namenom investicije v lupilno enoto za lupljenje hlodovine izvedla naknadno vplačilo v družbo Snežnik v denarni obliki v vrednosti 295.320 EUR in izvedla snemanje za DMV (Digitalni model višin) in geodetski načrt (elaborat) za investicijo novega centra za zbiranje in predelavo lesa na lokaciji Žaga – Snežnik v vrednosti 4.950 EUR (na postavki Ostala vlaganja).

strateškega investitorja, ter sprejela tabelo dodeljenih količin GLS. Ta sklep je 20. 11. 2019 po ponovnem pregledu dodelitve količin GLS spremenila in navedla, da je nemogoče dolgoročno zagotoviti celotno količino GLS.

- Komisija za ocenjevanje ponudb je 20. 11. 2019 sprejela sklep, da podjetju MBS LIST, d.o.o. dodeli status strateškega investitorja, in je glede na že sklenjene dolgoročne pogodbe in kapacitete, ki izhajajo iz GGN, določila količino GLS (89.100 m³/leto). Pogodba s to družbo ni bila sklenjena.

Pojasnilo SiDG

Na osnovi tega sklepa ni bila sklenjena pogodba, temveč je bila dolgoročna pogodba z družbo MBS LIST, d.o.o. sklenjena šele v letu 2021 na podlagi razpisa, objavljenega v letu 2020.

Dolgoročno pogodbo o prodaji GLS je SiDG na podlagi poziva sklenila le z 1 ponudnikom, in sicer jo je (PS)

[REDACTED]

(PS),

na podlagi katere je pripravila Investicijski elaborat: Lesni center (maj 2020)²⁴⁰, iz katerega izhaja, da bi imel (PS)

[REDACTED]

(PS) Na podlagi te pogodbe je Odvetniška družba Potočnik in Prebil 10. 4. 2020 pripravila še pravno mnenje Organiziranje centra za

238 (PS) [REDACTED]
[REDACTED] (PS)

239 (PS) [REDACTED]
[REDACTED] (PS)

240 (PS) [REDACTED]
[REDACTED] (PS)

zbiranje oziroma predelavo lesa v sodelovanju z zasebnim investitorjem²⁴¹. (PS)

(PS)

SiDG ni vzpostavila nobenega novega centra, čeprav so bili vključeni v sprejeti Strateški načrt 2017–2026 in v sklep vlade kot skupščine SiDG z dne 4. 4. 2019, s katerim je potrdila strateške usmeritve in izhodišča za njihovo vzpostavitev ter je določila njihovo investicijsko vrednost. SiDG bi morala navedenim usmeritvam slediti, saj so sklepi skupščine za poslovodstvo zavezujoči²⁴³. SiDG bi torej morala slediti sprejetemu Strateškemu načrtu 2017–2026, če pa bi menila, da usmeritve, dane v tem dokumentu, niso več izvedljive ali da bi z njihovo izvedbo lahko škodila interesom družbe, bi morala na to opozoriti skupščino in predlagati spremembo strateškega načrta²⁴⁴.

3.2.1.c SiDG kljub temu da je na podlagi javnega poziva sklenila le 1 dolgoročno pogodbo o prodaji GLS strateškim investitorjem (ki do izteka v njej določenega roka ni pričela veljati, ker investicija ni bila realizirana), ni sprejela končne odločitve glede vlog, ki so jih vložili potencialni strateški investitorji na podlagi javnega poziva s 3. 8. 2018.

Pojasnilo SiDG

V javnem pozivu ni bila vnaprej določena količina GLS, ki so bili na razpolago, in ni bil določen način obravnave vlog. Jasno je bilo, da SiDG z razpoložljivimi količinami ne bo mogla ugoditi vsem strateškim vlagateljem. Da ne bi prišlo do nadaljnjih zahtevkov oziroma vlog, je SiDG javni razpis zaprla, vloge pa nadalje obravnavala po vrstnem redu, kot so prihajale. SiDG je večkrat zahtevala dopolnitev vlog, kar je zavleklo postopek. O tem, koliko lesa bi SiDG namenila dolgoročnim strateškim partnerjem, ni bilo nobenih ocen in izračunov, leto 2018 pa ni bilo referenčno leto, na osnovi katerega bi se lahko sklepalo, koliko lesa bo možno ponuditi dolgoročnim vlagateljem, saj je ZGS zaradi ujm v najbolj poškodovanih GGE izdelal rebalans GGN. Izkazalo se je, da so bile razpoložljive količine GLS ocenjene preveč optimistično. Če bi na podlagi sklepov komisije o dodelitvi količin GLS sklenili dolgoročne pogodbe o prodaji, ne bi bilo dovolj razpoložljivih GLS za prodajo po drugih načinih prodaje. Komisija je zaradi vrste pomanjkljivosti ves čas razmišljala o razveljavitvi celotnega razpisa, zato je v letu 2019 prišlo tudi do večmesečnega premora v izvedbi sej komisije. Na koncu se komisija ni odločila za razveljavitve razpisa, ker bi to pomenilo neenakopravno obravnavo kupcev.

Ne glede na pojasnilo SiDG ocenjujemo, da bi bilo smiselno v izogib morebitnim zahtevam za ponovno odpiranje razpisa ter za sklenitev dolgoročnih pogodb o prodaji GLS s strani strateških investitorjev, ki so jim bile dodeljene količine GLS, sprejeti sklep o formalnem oziroma dokončnem zaključku javnega poziva za sklenitev dolgoročnih pogodb s strateškimi investitorji.

241

(PS)

(PS)

242

(PS)

(PS)

243

Razen če bi bilo ugotovljeno, da so neveljavni, torej nični ali izpodbojni.

244

V skladu z Aktom o ustanovitvi SiDG ima tudi NS možnost predlaganja sprememb strateškega načrta.

Priporočilo

SiDG priporočamo, naj sprejme sklep o formalnem oziroma dokončnem zaključku javnega poziva za sklenitev dolgoročnih pogodb med SiDG in strateškimi investitorji v lesnopredelovalno industrijo, ki je bil objavljen 3. 8. 2018, ter o tem obvesti vse družbe, ki so podale vloge na njegovi podlagi.

4. Mnenje

Revidirali smo učinkovitost poslovanja **Slovenskih državnih gozdov, d. o. o.** od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020 v delu, ki se nanaša na upravljanje državnih gozdov in vzpostavljanje centrov za zbiranje in predelavo lesa.

Za izrek mnenja o **učinkovitosti poslovanja SiDG** smo preverili načrtovanje, ureditev pravil in postopkov, izvajanje nalog in nadzora v okviru upravljanja državnih gozdov, pri čemer smo se osredotočili na sečnjo in spravilo lesa ter prodajo gozdnih lesnih sortimentov (GLS). Proučili smo tudi načrtovanje in izvedbo aktivnosti za organiziranje centrov za zbiranje in predelavo lesa.

SiDG je bila pri upravljanju državnih gozdov in vzpostavljanju centrov za zbiranje in predelavo lesa v obdobju od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2020 **delno učinkovita**.

SiDG je bila delno učinkovita pri sečnji in spravilu lesa. Obseg sečnje, ki je bil določen v Strateškem načrtu poslovanja družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o. za obdobje 2017–2026, je predstavljal zgolj izhodišče za načrtovanje sečnje in spravila lesa, zato SiDG zaradi različnih zunanjih dejavnikov v načrtih upravljanja ni načrtovala obsega sečnje v takšnem obsegu, kot je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026, odstopanja pa so bila minimalna. Ker SiDG ni sledila cilju doseganja razmerja med stroški lastne sečnje in spravila lesa, določenimi v Strateškem načrtu 2017–2026, in stroški, ki jih je imela z zunanjimi izvajalci, je Vladi Republike Slovenije predlagala, da je v Strateškem načrtu poslovanja SiDG za obdobje 2020–2029 za leto 2020 določila povečanje tega razmerja, do leta 2024 pa spet postopno zniževanje. SiDG je v načrtih upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 načrtovala nižji delež lastne sečnje, kot je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026, ker zaradi zamud pri nabavi gozdarske mehanizacije ni imela možnosti doseganja tega cilja. Vladi je predlagala, da je v Strateškem načrtu 2020–2029 določila, da bo 20-odstotni delež lastne sečnje dosegla šele do konca leta 2021. SiDG pri pripravi načrtov upravljanja z gozdovi za leti 2019 in 2020 ni sledila vsem obveznostim iz pogodbe o upravljanju, saj ju ni pripravila in posredovala v mnenje Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v pogodbeno določenem roku. Izvajala je sečnjo in spravila lesa, ne da bi ministrstvo pozvala k predložitvi mnenja na načrte upravljanja z gozdovi. SiDG ni zagotovila, da bi bili postopki usklajevanja preliminarne plana sečnje z Zavodom za gozdove Slovenije celovito dokumentirani in pregledni, čeprav SiDG pri pripravi načrtov upravljanja z gozdovi sodeluje z Zavodom za gozdove Slovenije in izhaja iz podatkov preliminarne plana sečnje.

SiDG v notranjih aktih ni dovolj natančno opredelila vseh aktivnosti za izvedbo ukrepov, ki jih je določila v Pravilniku o vzpostavitvi sistema potrebne skrbnosti za ravnanje z lesom in lesnimi sortimenti iz državnih gozdov z namenom obvladovanja tveganja nedovoljene odtujitve lesa iz državnih gozdov, izvajanja sečnje brez izdanih odločb Zavoda za gozdove Slovenije ali v obsegu, ki odstopa od obsega sečnje, določenega v odločbah Zavoda za gozdove Slovenije. SiDG pristojnemu ministrstvu ni predlagala sprememb in dopolnitev Pravil o načinu, pogojih in merilih izbire izvajalcev pri oddaji posameznih del upravljanja z državnimi gozdovi in v njih opredelila, da merilo za izbor najugodnejšega izvajalca sečnje in spravila lesa ni le najnižja cena, ampak tudi zadostne in proste kapacitete zunanjih izvajalcev. Poleg tega ni zagotovila skladnosti pravil o izboru zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa s cilji, določenimi v Strateškem načrtu 2017–2026. SiDG v notranjih aktih ni opredelila sečnje, ki jo bo izvajala sama, ter glede na ceno, ki jo ponujajo zunanji izvajalci, in glede na vrsto in zahtevnost lastne sečnje ni sprejela meril in kriterijev za odločanje o izvedbi lastne sečnje in sečnje z zunanjimi izvajalci.

SiDG je pri izvajanju obsega sečnje in spravila lesa sledila cilju, določenem v Strateškem načrtu 2017–2026, načrtih upravljanja z gozdovi in poslovnih načrtih. SiDG zaradi nezadostnega razpolaganja z gozdarsko mehanizacijo še ni uspela doseči deleža lastne sečnje, ki je bil določen v Strateškem načrtu 2017–2026. Zaradi nižjega načrtovanega deleža lastne sečnje v načrtih upravljanja z gozdovi in poslovnih načrtih, kot je bil načrtovan v Strateškem načrtu 2017–2026, pa je SiDG uspela doseči delež lastne sečnje, ki ga je načrtovala v teh dokumentih. SiDG je skoraj v celoti uspela izvesti vse odločbe sanitarne sečnje Zavoda za gozdove Slovenije, saj je imela na dan 30. 6. 2020 nezaključenih le 0,9 % vseh prejetih odločb oziroma 1,4 % obsega sečnje, določenega v vseh prejetih C odločbah. SiDG ni vzpostavila zadostnih kontrolnih postopkov, s katerimi bi zagotovila skladnost izvajanja sečnje in spravila lesa z odločbami Zavoda za gozdove Slovenije, saj količin o poseku ni spremljala v vseh fazah sečnje in spravila lesa, od zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa ni zahtevala, da vodijo dnevnik o izvajanju del, jo pisno po elektronski pošti obveščajo o dinamiki izvajanja del in zalogah GLS na kamionski cesti. SiDG ni izvajala kontrolnih postopkov, s katerimi bi zagotovila, da bi zunanji izvajalci sečnje in spravila lesa opravljali svoje storitve v skladu z odločbami Zavoda za gozdove Slovenije in s pravili, opredeljenimi v notranjih aktih, in tudi sama ni storila vseh aktivnosti za preverjanje skladnosti poteka sečnje in spravila lesa z odločbami Zavoda za gozdove Slovenije. SiDG je do 25. 3. 2019 zunanje izvajalce sečnje in spravila lesa izbirala po postopkih naročil male vrednosti, čeprav bi jih na podlagi Pravil o načinu, pogojih in merilih izbire izvajalcev pri oddaji posameznih del upravljanja z državnimi gozdovi morala izbirati po odprtem postopku s sklenitvijo okvirnega sporazuma. SiDG je v razpisni dokumentaciji in pogodbah, ki jih je sklepala z zunanjimi izvajalci sečnje in spravila lesa, opredelila njihove obveznosti glede pravočasne in kakovostne izvedbe del, ni pa v celoti vzpostavila in izvajala kontrolnih postopkov, da bi zunanji izvajalci opravljali svoje storitve s pogodbenimi obveznostmi, in izrekala ukrepov v primeru ugotovljenih kršitev. SiDG izvajanja kontrol nad državnimi gozdovi, kjer se sečnja in spravilo lesa ne izvajata, ni načrtovala, zato se kontrole izvajajo naključno. SiDG je Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano o izvajanju sečnje poročala na neustrezen način, saj v poročilih ni zagotovila neposredne primerljivosti podatkov s podatki, ki jih je načrtovala v načrtih upravljanja z gozdovi.

SiDG ni razpolagala z informacijskim sistemom, ki bi ji omogočil popolne in zanesljive podatke o sečnji in spravilu lesa. SiDG je evidence vodila ročno, po posameznih poslovnih enotah, ki so bile nepopolne in nezanesljive zaradi ročnega vnosa podatkov in možnosti spreminjanja podatkov brez revizijske sledi. Enotne baze podatkov, ki so nastale z združevanjem različnih baz podatkov, so bile nepopolne in nezanesljive. SiDG z informacijskim sistemom ni zagotovila zanesljivega in celovitega spremljanja poslovnih procesov sečnje in spravila lesa ter njihovega systemskega načrtovanja. Sistem spremljanja izvajanja odločb Zavoda za gozdove Slovenije se je spreminjal in bil predvsem v letu 2019 zaradi ročno vodenih evidenc podvržen možnosti nastanka napak. SiDG ni zagotovila popolnoma avtomatske obdelave podatkov in načrtovanja poslovnih procesov, saj je ročno vnašala podatke o odločbah Zavoda za gozdove Slovenije, spreminjala statute odločb, kreirala delovne naloge ter spremljala in kontrolirala podatke. SiDG z informacijskim sistemom tudi ni zagotovila zanesljivega in celovitega spremljanja izvajanja storitev zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa. Evidence o spremljanju del zunanjih izvajalcev sečnje in spravila lesa je vodila ročno po posameznih poslovnih enotah. SiDG je ugotovila, da so ročno vodene evidence nezanesljive, da ne omogočajo vseh potrebnih in popolnih podatkov za izvajanje sečnje in spravila lesa, zato je v juniju 2020 na portalu javnih naročil objavila javno naročilo za izdelavo, vzdrževanje in nadgradnjo informacijskega sistema na področju gozdarstva.

SiDG ni zagotavljala celovitosti izračunavanja ocenjene vrednosti javnega naročila, ustreznega oblikovanja meril za izbor ekonomsko najugodnejšega ponudnika in ni seznanila nadzornega sveta

s celotnimi stroški nabave gozdarske mehanizacije. SiDG nabav gozdarske mehanizacije v letnih načrtih ni načrtovala v skladu z obsegom nabav, ki je bil opredeljen v Strateškem načrtu 2017–2026, nabave, ki jih je izvedla, pa so bile skladne z letnimi načrti nabav gozdarske mehanizacije.

SiDG je bila delno učinkovita pri prodaji gozdnih lesnih sortimentov. SiDG pri načrtovanju ciljev prodaje ni upoštevala zaveze iz Strateškega načrta 2017–2026, da se pri prodaji upošteva tudi stopnja predelave GLS, ki jo lahko izvede kupec, saj tega ni upoštevala v javnih razpisih za sklepanje dolgoročnih pogodb, ki so se izvajale v obdobju, na katero se nanaša revizija. SiDG je pripravila predlog Strateškega načrta 2020–2029 in vanj vključila izboljšave s področja prodaje, saj so se pri izvajanju prodajne politike v letu 2019 pokazale potrebe po spremembah. SiDG v poslovnih načrtih za leti 2019 in 2020 ni ustrezno načrtovala obsega prodaje, saj pri načrtovanju obsega prodaje za naslednje leto ni upoštevala neprodanih količin GLS v preteklem letu na podlagi dolgoročnih pogodb.

SiDG ni ustrezno uredila pravil in postopkov prodaje GLS, saj do sprejetja Navodil za izvajanje različnih vrst prodaje, pridobivanje, realizacijo in spremljanje pogodb, pripravo mesečnih planov prodaje in vzdrževanje baz podatkov iz junija 2020 ni imela notranjih aktov, v katerih bi za posamezno metodo prodaje podrobneje opisala posamezne faze v procesu prodaje. SiDG do 24. 6. 2020 ni imela notranjega akta, v katerem bi določila višino bančne garancije za zavarovanje plačil kupca in višino zavarovanja glede na ocenjeno vrednost GLS, ki se prodajajo. Mesečne cene GLS za dolgoročne pogodbe, ki jih je SiDG določila na podlagi sprejete metodologije, niso bile tržne cene, saj so bile postavljene s 3-mesečnim zamikom, poleg tega so bile le ocenjeni približek cen posameznih GLS. V času epidemije covid-19 je SiDG s ciljem preprečiti, da bi se cene GLS za dolgoročne pogodbe preveč znižale, uvedla mesečno prilagajanje faktorjev za preračun cen. SiDG na pristojno ministrstvo ni poslala predloga za dopolnitev Pravil družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov (Pravila za prodajo GLS) s podrobnejšimi pravili za prodajo po metodi direktne prodaje in predloga za opredelitev vsebine lastne predelave in obdelave GLS. SiDG je pripravila predlog dodatnih ukrepov za prodajo GLS zaradi epidemije covid-19 in ga 30. 3. 2020 posredovala pristojnemu ministrstvu, 24. 6. 2020 pa mu je posredovala Predlog Pravil za prodajo GLS 2021, v katerem je predlagala določene izboljšave pri izvajanju prodaj GLS, ter predlog novega Pravilnika o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije, saj je ugotovila pomanjkljivosti pri določilih za merjenje GLS in pri razvrščanju po kakovosti.

SiDG ni učinkovito izvajala postopkov prodaje GLS, saj do aprila 2020 ni vzpostavila spremljanja realizacije prodajnih pogodb na način, ki bi preprečeval nedovoljene prekoračitve pogodbenih količin GLS in s tem tveganja za neenakopravno obravnavo kupcev. SiDG do sprejetja Navodil za izvajanje prodaje iz junija 2020 ni imela v internem prepisu opredeljenega postopka priprave letnega in mesečnega načrta prodaje in njune vsebine. SiDG ni predpisala in izdelovala okvirnih mesečnih načrtov dobav GLS kupcu. SiDG ne razpolaga s pisnimi dokazili o dogovarjanju in usklajevanju načrtovanih dobav med SiDG in kupcem, kar je v neskladju z dolgoročnimi prodajnimi pogodbami in SiDG ni omogočalo učinkovitega izvajanja prodajnih pogodb. Čeprav se je način razdeljevanja GLS med kupce na 1. javnem razpisu za dolgoročne pogodbe izkazal kot neustrezen, ker ni zagotavljal enakopravne obravnave ponudnikov, saj se razpisana količina GLS med kupce ni razdeljevanja glede na kupčeve razpoložljive kapacitete za predelavo GLS, temveč glede na oddaljenost kupčevega obrata za predelavo od kraja poseka, SiDG pristojnemu ministrstvu ni predlagala odprave te neučinkovitosti. SiDG za pristojno ministrstvo ni pripravila predloga sprememb Pravil za prodajo GLS s predlogom izločitve kriterija za kvalificiranega kupca, ki je oddaljenost 40 km od kupčevega obrata za predelavo in obdelavo GLS do centroida gozdnogospodarskega območja, kjer je izveden posek. SiDG ni

predpisala možnih načinov določitve najvišje cene za GLS, ki so predmet prodaje po metodi z javnim zbiranjem ponudb, in ni opredelila, kdaj se uporabi kateri od možnih načinov, to pa je vodilo v nepreglednost postopkov. SiDG v notranjem predpisu ni določila cene GLS, ki se uporabi kot izhodišče za izračun zneska izklicne vrednosti GLS pri javnih dražbah, dodatnih stroškov, ki vplivajo na dvig izhodiščne cene, dejavnikov, ki vplivajo na ceno GLS, načina določanja rokov za odvoz kupljenih sklopov GLS iz skladišč SiDG, načina izračuna višine ležarine in obveznosti izdelave zapisnikov o predaji na javnih dražbah kupljenih GLS kupcem v skladiščih. SiDG ni imela sprejetih internih aktov, v katerih bi podrobneje opredelila pravila in postopke za izvedbo prodaje po metodi direktne prodaje, in ni določila, kako se oblikujejo cene GLS za direktno prodajo. SiDG je v obdobju od 1. 1. 2019 do 29. 4. 2020 postopke direktne prodaje vodila nepregledno, ker ni objavljala pozivov za zbiranje ponudb za nakup GLS in ker s kupci ni sklepala pogodb, kot je bilo določeno s Pravili za prodajo GLS, kar je predstavljalo tveganje za neenakopravno obravnavo potencialnih kupcev. SiDG ni imela internega predpisa, s katerim bi določila način določitve izhodiščnih cen za prodajo po metodi prodaje lesa na panju in stroškov, ki se upoštevajo pri določitvi izhodiščne cene lesa. SiDG v letu 2019 ter od 1. 1. 2020 do 26. 2. 2020 ni objavljala pozivov za odkup lesa na panju, kar pomeni neenakopravno obravnavo potencialnih kupcev, in s kupci ni sklepala prodajnih pogodb, oboje je tudi v neskladju s Pravili za prodajo GLS. V nekaterih primerih je bila količina lesa, ki je bila predmet prodaje, večja od 30 m³, kar je v neskladju z določili Pravil za prodajo GLS.

SiDG ni učinkovito izvajala nadzora nad odpremo GLS, saj ni imela notranjih navodil o izvajanju kontrol odprem GLS, s katerimi bi opredelila proces načrtovanja in izvedbe kontrol odpreme GLS. SiDG v letu 2019 ni izvedla nobene nenapovedane kontrole odpremnikov, v prvi polovici leta 2020 pa je izvedla le 1, s čimer ni preverila, ali odpremniki razvrščajo in merijo GLS v skladu z določili Pravilnika o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije. SiDG ni vzpostavila pogojev za učinkovit nadzor nad kupci z dolgoročnimi pogodbami in nad predelavo od SiDG kupljenih GLS v obratih kupcev, saj kupcem ni predpisala poročanja o dobavi in predelavi GLS na način, ki bi ji omogočal preveriti, ali so bile količine GLS, ki jih je kupec kupil od SiDG, tudi dejansko predelane. SiDG ni imela notranjega navodila o izvajanju kontrolnih nadzorov pri kupcih GLS ter ni imela opredeljene vsebine in načina preverjanja izpolnjevanja obveznosti kupca po dolgoročnih pogodbah. SiDG ni vzpostavila ustreznega načina preverjanja, ali kupci izpolnjujejo obveze o predelavi GLS iz dolgoročne pogodbe, zato ni bilo mogoče preveriti, ali je kupec količine GLS, ki jih je kupil od SiDG, tudi dejansko predelal v lastni proizvodnji, kot je določeno v dolgoročnih pogodbah. SiDG je odstopila od prodanih pogodb s kupci, pri katerih je v okviru izvedenih nadzorov ugotovila, da ne izpolnjujejo pogodbenih obveznosti.

SiDG ni zagotovila potrebnih in zadostnih podatkov za podporo prodaji, saj do 24. 6. 2020 ni sprejela notranjega predpisa, v katerem bi za vse metode prodaje opredelila obveznost vodenja evidenc s področja prodaje, vsebino in način vodenja evidenc ter računalniške sisteme oziroma aplikacije, v katerih se vodijo evidence in podatki. SiDG ni vzpostavila učinkovitega informacijskega sistema za vodenje in spremljanje procesa prodaje, podatke je pogosto vodila ročno v Excelovih preglednicah, kar je vodilo do občasnih napak v evidencah o prodaji. SiDG ni imela sprejetega notranjega predpisa, v katerem bi za vse metode prodaje opredelila način arhiviranja evidenc s področja prodaje, dokumentov, ki se izdajo v posameznih fazah procesa prodaje, in ostalih podatkov s področja prodaje. SiDG ni zagotovila popolne sledljivosti posameznih izvedenih aktivnosti v procesu prodaje GLS.

SiDG je bila delno učinkovita pri vzpostavljanju centrov za zbiranje in predelavo lesa. Vlada je kot skupščina SiDG 31. 8. 2017 v Strateškem načrtu 2017–2026 opredelila cilj, da mora SiDG vzpostaviti 4 centre za zbiranje in predelavo lesa, določila predvidene lokacije in višino potrebnih

investicijskih sredstev. Kljub temu da je potekal proces oblikovanja vsebinskih izhodišč glede načina njihovega delovanja in razvoja, SiDG v poslovnih načrtih za leti 2019 in 2020 ni predstavila razlogov za odstopanja načrtovanih vrednosti investicij v centre za zbiranje in predelavo lesa in načrtovanih aktivnosti glede na Strateški načrt 2017–2026. Na podlagi sklepov vlade iz leta 2017 in z dne 4. 4. 2019 je vladi poslala več predlogov za dopolnitev Strateškega načrta 2017–2026 ter za pripravo novega Strateškega načrta 2020–2029, kamor je vključila podrobnejše opredelitve načina vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa. Kljub temu da je bila seznanjena s pripombami članov nadzornega sveta, več ministrstev ter Službe vlade za zakonodajo, SiDG ni proučila realnosti usmeritev iz Strateškega načrta 2017–2026 in ni pridobila ustreznih podlag za pripravo teh predlogov. SiDG ni pridobila oziroma pripravila celovitih tržnih analiz, študij izvedljivosti, analiz povpraševanja po izdelkih, ki bi jih ti centri predvidoma proizvajali, analiz možnosti za zagotavljanje zadostnih količin surovin za njihovo delovanje ali drugih podlag za določitev natančne lokacije in specifičnih dejavnosti centrov za zbiranje in predelavo lesa. Do januarja 2020 ni pridobila investicijskih elaboratov in analiz finančne vzdržnosti načrtovanih projektov. Kljub ugotovitvam iz investicijskih elaboratov, da investicije v predvidene 4 centre za zbiranje in predelavo lesa ekonomsko niso upravičene, SiDG ni pripravila alternativnih scenarijev ali proučila možnosti za drugačen način realizacije tega strateškega cilja. SiDG v ta namen tudi ni objavila javnega poziva strateškim investitorjem, s katerim bi preverila interes potencialnih strateških partnerjev, ter ni podrobneje proučila tveganj, povezanih s širitvijo dejavnosti SiDG na področje lesnopredelovalne dejavnosti. SiDG vlade ni opozorila na tveganja glede premajhnih količin GLS kot vhodne surovine ter na morebitno neustreznost cilja za vzpostavitev centrov za zbiranje in predelavo lesa, ki je bil zastavljen v letu 2017, in ji ni predlagala spremembe izhodišč in usmeritev, ki jih je sprejela v Strateškem načrtu 2017–2026. S tem vladi tudi ni dala ustreznih podlag za odločanje o predlogih sprememb Strateškega načrta 2017–2026 ter novega Strateškega načrta 2020–2029.

SiDG ni izvedla zadostnih aktivnosti za učinkovito vodenje postopkov, povezanih z vzpostavitvijo centrov za zbiranje in predelavo lesa, ker ni ustanovila delovne skupine, nosilca ali koordinatorskega projekta ter ni pripravila načrta aktivnosti. SiDG ni vzpostavila nobenega novega centra za zbiranje in predelavo lesa in ni izvedla konkretnih aktivnosti za njihovo vzpostavitev. Izvajala je nekatere aktivnosti, vezane na obravnavo vlog potencialnih strateških partnerjev za prodajo GLS, ki so jih podali na podlagi poziva SiDG iz leta 2018, vendar na podlagi tega poziva ni bila realizirana nobena prodaja GLS in ni bil vzpostavljen noben center za zbiranje in predelavo lesa.

5. Priporočila

Družbi Slovenski državni gozdovi, d. o. o. priporočamo, naj:

- v aplikaciji Gozdar zagotovi možnost vnosa podatkov o terenskem ogledu delovišča med izvajanjem sečnje in spravila lesa ter ob zaključku teh del; razviden naj bo najmanj podatek o datumu ogleda delovišča in podatek o ugotovitvah z ogleda delovišča;
- pripravi predlog sprememb in dopolnitev Pravil o načinu, pogojih in merilih izbire izvajalcev pri oddaji posameznih del upravljanja z državnimi gozdovi, na podlagi katerih bo možno izbrati le tiste izvajalce sečnje in spravila lesa, ki ob sklenitvi okvirnega sporazuma razpolagajo z zadostnimi kapacitetami glede na število sklopov, za katere so oddali svojo ponudbo, in ki jim bo SiDG posamezno javno naročilo lahko oddala glede na proste kapacitete za izvedbo del, ter ga predloži v potrditev pristojnemu ministrstvu;
- v notranjih aktih opredeli, da se storitve sečnje in spravila lesa ne oddajajo zunanjim izvajalcem sečnje in spravila lesa v primeru razpoložljivih prostih lastnih kapacitet in če cena sečnje zunanjega izvajalca presega cene lastne sečnje SiDG; v notranjem aktu naj tudi opredeli kriterije za sprejemanje odločitve o izvedbi lastne sečnje;
- prouči možnost uvedbe avtomatizirane priprave predloga za izvedbo ukrepov v primeru zamud zunanjih izvajalcev pri sečnji in spravilu lesa in v primeru, ko bi dejansko posekane in odpremljene količine GLS odstopale od količin, ki so bile odkazane v odločbah Zavoda za gozdove Slovenije;
- izvaja kontrole nad sečišči in stanjem v državnih gozdovih, ko se dela ne izvajajo, na podlagi vnaprej pripravljenih načrtov, v katerih naj opredeli nabor kontrol (dodatni posek, odtujitve, gozdni red in podobno), število izvedenih kontrol, lokacijo izvajanja kontrol in cilje, ki se bodo zasledovali pri posamezni vrsti kontrole; vnaprej naj opredeli tudi možne nepravilnosti in možne ukrepe, ki bodo zahtevani za odpravo morebitno ugotovljenih nepravilnosti, ter pripravi dokumentacijo, ki bo izkazovala, da se izvajajo kontrole nad stanjem v državnih gozdovih, kjer se dela ne izvajajo (tudi v primeru, ko morebitne nepravilnosti ne bi bile ugotovljene);
- pripravi predlog za sklenitev dodatka k pogodbi o upravljanju, s katerim bo uskladila vsebino načrtov upravljanja z gozdovi in vsebino poročil o izvajanju načrtov upravljanja glede na možnost priprave podatkov o obsegu sečnje in spravila lesa, ter ga posreduje ministrstvu, pristojnemu za gozdarstvo;
- določi normative za širša področja in na njihovi podlagi v aplikaciji Gozdar vzpostavi izračunavanje cen storitev sečnje in spravila lesa;
- v aplikaciji Gozdar vzpostavi avtomatizirano preverjanje skladnosti podatkov o izbiri drevja za posek s podatki preliminarne plana sečnje in vzpostavi avtomatizirano pripravo načrta upravljanja z gozdovi;
- v aplikaciji Gozdar vzpostavi avtomatizirano prepoved oddaje del izvajalcu, ki mu je potekel rok pogodbe ali je dosegel količino poseka, ki je bila opredeljena v pogodbi o izvajanju planske sečnje, in vzpostavi avtomatizirano prepoved nadaljnje oddaje storitev sečnje in spravila lesa brez odpiranja konkurence v primeru doseganja kvot, ki jih je SiDG opredelila v okvirnih sporazumih in na njihovi podlagi sklenjenih aneksih k pogodbam o izvajanju sečnje;
- v notranjem aktu ali drugem dokumentu opredeli pravila in postopke nabave gozdarske mehanizacije, v katerih naj med drugim opredeli način oblikovanja meril za izbiro ekonomsko najugodnejšega ponudnika, ki naj temelji na celotni ocenjeni vrednosti javnega naročila,

upoštevajoč delež stroškov vzdrževanja gozdarske mehanizacije v celotni vrednosti javnega naročila;

- dopolni osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje iz gozdnih lesnih sortimentov iz julija 2022 z:
 - navedbo dokumentov, ki se izdajo v procesu prodaje, kdaj se izdajo, in navedbo odgovorne osebe za njihovo izdajo pri prodaji GLS z javnim razpisom za sklepanje dolgoročnih pogodb in pri prodaji GLS z javnim zbiranjem ponudb;
 - določitvijo notranjih kontrol v vseh fazah procesa prodaje, ki bodo pravočasno odkrивale oziroma preprečevale morebitne napake in nepravilnosti pri izvajanju postopkov prodaje;
- zagotovi dokumentirano dogovarjanje med kupcem in SiDG glede načrtovanih posamičnih dobav;
- osnutek Podrobnih navodil za izvajanje prodaje gozdnih lesnih sortimentov iz julija 2022 v delu, ki se nanaša na poročanje kupcev z dolgoročnimi pogodbami o izvedeni predelavi in obdelavi GLS, dopolni s poročanjem kupcev o izvedeni predelavi in obdelavi GLS, ki so jih kupili od SiDG,
- v dolgoročne pogodbe vključi sankcije za kupce, ki SiDG ne bodo poročali o izvedeni predelavi in obdelavi GLS, kupljenih od SiDG;
- čim prej izvede celovito analizo trga, regionalne razpoložljivosti količin GLS in logističnih možnosti z namenom določiti potencialne lokacije centrov za zbiranje in predelavo lesa, ter obsega povpraševanja po izdelkih, ki bi jih ti centri proizvajali; pri tem naj določi več različnih možnosti glede lokacije in dejavnosti centrov ter prouči njihove prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti;
- pristojnemu ministrstvu pošlje pobudo za sodelovanje v pogovorih glede vzpostavitve centrov za zbiranje in predelavo lesa, uvrščenih na seznam pomembnih investicij na podlagi Interventnega zakona za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID-19;
- sprejme sklep o formalnem oziroma dokončnem zaključku javnega poziva za sklenitev dolgoročnih pogodb med SiDG in strateškimi investitorji v lesnopredelovalno industrijo, ki je bil objavljen 3. 8. 2018, ter o tem obvesti vse družbe, ki so podale vloge na njegovi podlagi.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena Zakona o računskem sodišču ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

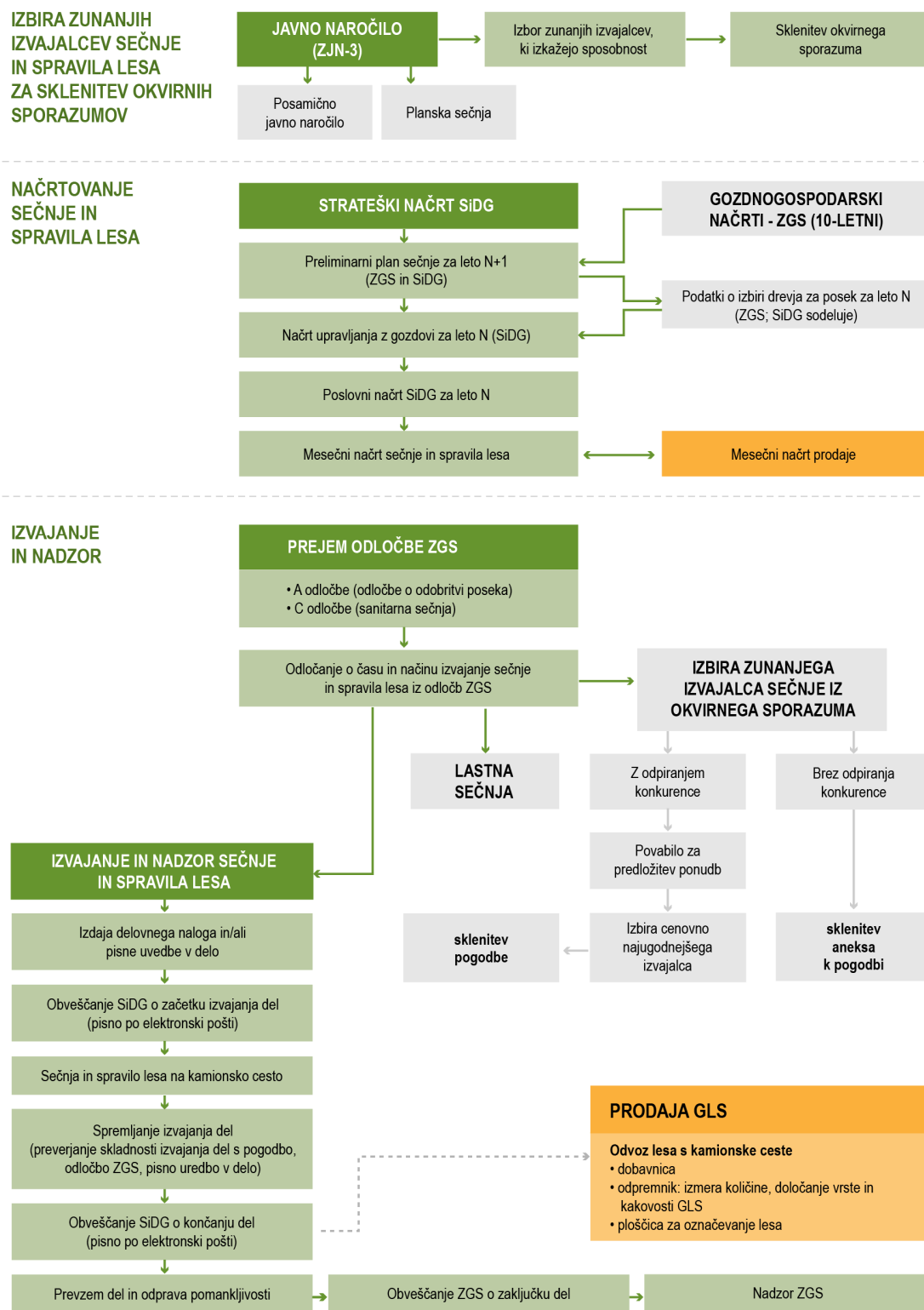
Jana Ahčin,
generalna državna revizorka

Vročiti:

1. Slovenskim državnim gozdovom, d. o. o., priporočeno s povratnico;
2. Zlatku Ficku, priporočeno s povratnico;
3. Dejanu Kaiserbergerju, priporočeno s povratnico;
4. Darji Derganc, priporočeno s povratnico;
5. Samu Mihelinu, priporočeno s povratnico;
6. Državnemu zboru Republike Slovenije; priporočeno s povratnico.

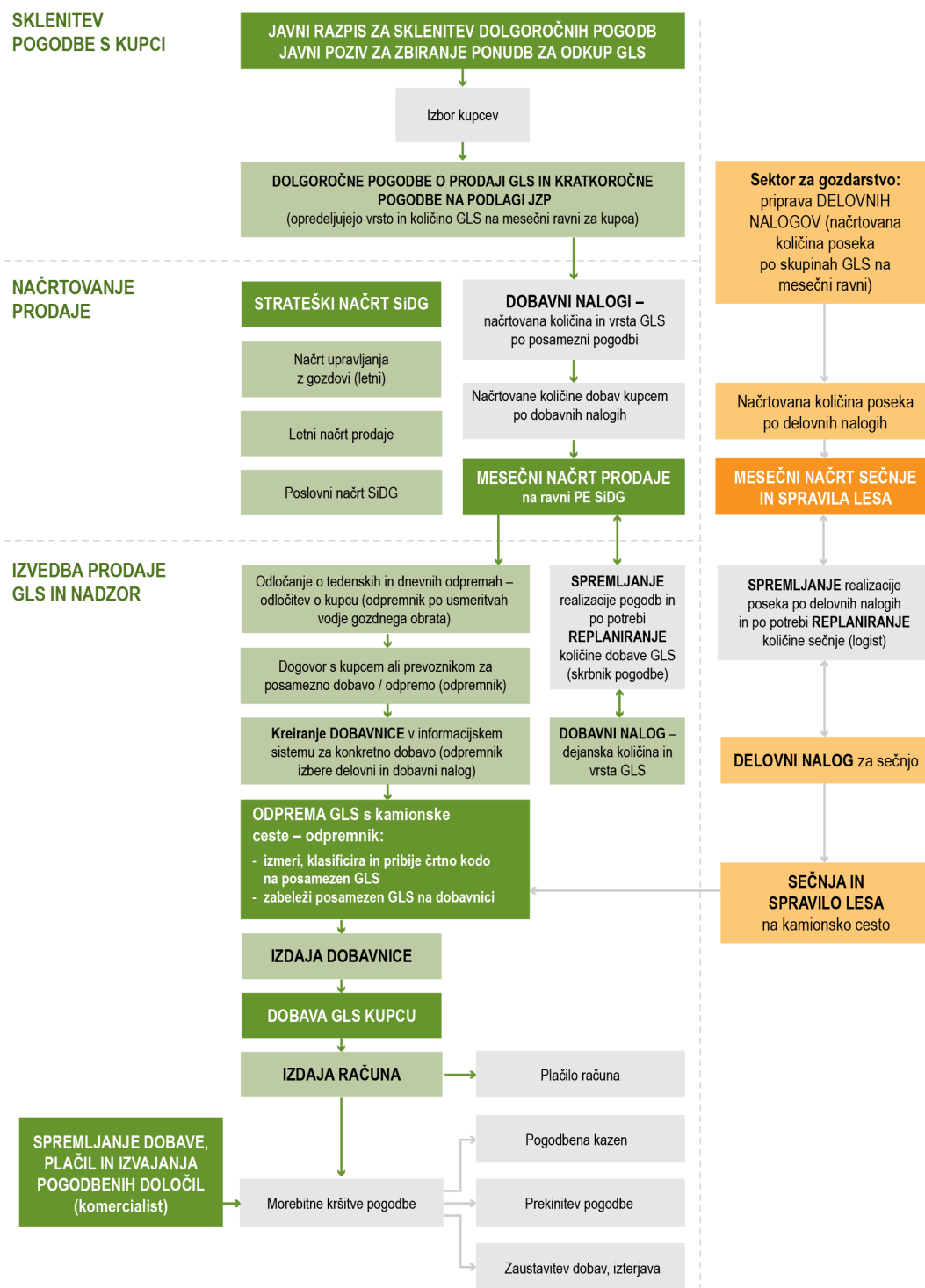
6. Priloge

Priloga 1 Shema postopkov sečnje in spravila lesa



Vir: podatki SiDG.

Priloga 2 Shema postopkov prodaje GLS



Vir: podatki Si DG.

Priloga 3 Opredelitev predvidenih specifičnih dejavnosti in potrebnih vlaganj v centre za zbiranje in predelavo lesa v različnih dokumentih

	Strateški načrt 2017–2026	Poslovni načrt SiDG za leto 2019	Predlog vzpostavitve, načina delovanja in razvoja centrov	Poslovni načrt za leto 2020	Predlog strateškega načrta 2020–2029	Dopolnjen predlog Strateškega načrta 2020– 2029	Strateški načrt 2020–2029
Datum priprave/ sprejema dokumenta	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED] (PS)
Načrtovana vrednost investicij	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED] (PS)
Lokacija in dejavnost, kazalci uspešnosti	(PS) [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

Strateški načrt 2017–2026	Poslovni načrt SiDG za leto 2019	Predlog vzpostavitve, načina delovanja in razvoja centrov	Poslovni načrt za leto 2020	Predlog strateškega načrta 2020–2029	Dopolnjen predlog Strateškega načrta 2020– 2029	Strateški načrt 2020–2029
[REDACTED]		• [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]		• [REDACTED]	[REDACTED]	• [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]		• [REDACTED]	• [REDACTED]	• [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]		• [REDACTED]	[REDACTED]	• [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
[REDACTED]		• [REDACTED]	[REDACTED]	• [REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
						(PS)

Vir: dokumentacija SiDG.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si